Utrecht University Library
Partner in Science
Universiteit Utrecht

Historia Hollandiae, Zelandiae, Frisiae & episcoporum Traiectensium

https://hdl.handle.net/1874/421570

Aevum medium.
Scriptores historici.
N° 126

Hs.
6 E 12

Hist. 126
KVIRl
N:12

772 *(Hist. 126.) Charta. fol. 368 ff. Saec. XVI exeuntis vel XVII ineuntis.*

(Reinier Snoy), Historia Hollandiae, Zelandiae, Frisiae et Episcoporum Traiectensium (ad annum 1516).

In fronte pag. 1: „J. B. Gramaye. Missus Venlonae a fratre." Postea codex fuit Arn. Buchelii, qui in margine nonnulla annotavit et in fine scripsit: „Hic in Carolo V finit noster Snoyus; sed interpres an paraphrastes Caulaeus [id est Jac. Cool sive Brassica, qui Snoyum edidit in Sweertii Annalibus rerum Belgicarum, Francof. 1620] addit in editione sua incorrectissima tres fere paginas in quibus de bello Caroli contra Frisios gesto agit, cet. (usque ad a. 1519).... et ad finem longum addidit catalogum de nobilibus Hollandiae, quorum meminerat Snoyus post finem cujusque comitis. — Conf. Historisch Tijdschrift uitgeg. door L. G. Visscher 1841, pag. 34.

Antea in archivo provinciae Ultrajecti.

Ed. Jol. Brasicae
Francof. 1620.

Acad. Rhenotrai
Hist. gentium
fol. S. 282.

Het blijkt uit een paar aanteekeningen op deze kaart reeds bladzijde, dat Brochelmus Hanau Codex met de Lectio Vna Brasica (Transf. 1620. fo.) heeft vergeleken. — Of hij de geheele collatie ondernomen hebbe durf ik nog niet beslissen; zeker is het evenwel dat hij uit die editie het een & ander in dit afschrift heeft bijgevoegd. (Cf. e.g. het einde van Lib XI)

Ed. Jac. Boesiae
Traiect. 1620.

I. B. Gramaye missus Bruxella

1 2

Historia Hollandiæ Zelādiæ Frisiæ & Episcoporū Traiectensium

Sig. a.

Ut ynto, imo Reyneri Snoij G. qui Goudam patriam suam alibi in hac historia diserte nominat.

Descriptum Duximus Hollandiæ, aut spiratum, historiam ab ipsis rerum primordijs paulo altius videri, retroditarū hactenus antiquitatum monumenta peritis scribis eruere, perquirere, atq; eluidare Nostraq; diligentia quanto valemus autoq; volumina secretiori cuidam indagine perlustrando betustiora (Deterere pinde atq; oblite rata longo quo temporum ^ temporūq; incuria abolita pala (q. Historiæ peculiare est) in hominū

memoria vendicare. Non qua plus potuimus his, quibus alius [illegible] multo plus voluimus, quo enim consilio alij hac neglexerint, quibus et rerum copia et dicendi ornatus habunde suppetit. Difficile est indicare, præsertim talia q; stripturi dicta deterere potuerint ingenia. Equū, meq; bitio standum, si rem (ut aiunt) troianā ordimur ab ouo plurima regnitū diuersia, bariaq; auditu non inamœna in hanc usq; temporū tenebras obiecta cuidam ignorantiæ remedia, in medium propo nemus, aperiemusq; quæ pro utili nra

ordimur, † orditurj

ne qd bñj tare / ne q̃ suspitio grẽ sit in
stribendo / ne q̃ simultatis. Verũ tñ in ixis
opib̃ bestibulo occurrerunt plura / q̃ am a
tam audaci / ne temerario diram abstexerat
incepto / Primu q̃ sit immens opꝰ profesto
tantam rerum seriem / tot retro stlis repe
tendam pollicta / Deinde tam betusta rerũ
monumenta ptim temporũ / ptim hoim
iniuria dcperdita nouis firmare atq; dorere
rentimonio historie rursu / qd maxime difficil
ad exitum perducere / Sed animꝰ in arduis
redolentibus / procedit minime obnoxius / diu
multumq; poterabat / bti laborem hunt / cui
indq; me parem futurum arbitratus sum
sum ipm inq; intrepide repetere / identidem
admonet / nichil tam arduu ee / aut ta difficile
reli qd non temporis pfiriat et industria.
Diuinandum q̃ / qn repetra pax orbi potiꝰ
q̃ bellis / rensui. Profecto mellitum iocundiq;
est animi alimentum q̃ memoria rerũ gestarũ
ut q̃ traxerit / ib mq; imitari pretlara maiorũ
pt parimora et betuti nouu quendam cultu
in orbem rudib̃ adhuc rerum imperitusq;
bellorũ / ut maxime et rectissima nãt
sue pte dignitatemq; respiciat / Siquid
pertia breuia sunt etiam senectus / breuis
iter / nulli futura / bello / milli / mortalium

f. 4

f. xiiij

explorata Gola q̃ pterierunt et retrorsa sunt
et in immensum repetunt, vt tam diu fuisse
q̃ in vita, quam longe repetere preterita vide-
atur. Quippe nulla est hominibus ad vite
institutionem via facilior (Polibio referente)
q̃ rerum ante gestarum cognitio, quas ignorare
crebro semper esse infantem iudicauit. Celeb-
rius ad narrandi stilum accingamur, ponentes
in primis de Germania et que pars eius est
nostra Batauia nunc Hollandia dicta, prelibare
proficuum erit, vtpote geographica eius descrip-
tionem, situm, magnitudinem, prouincias, quas
diuitem faemina. Germania magna prouincia
Descriptio Germanie atq; libera natio, vbi inolumt ycrtes (teste Plinio)
haud experibili mensura, quippe longitudo
eius intra Rhenum et Vistulam fluuios primo
atq; proximo assiquantibus consistit, lati-
tudo vero ab altibus in oriens vsq; tendit
Longitudo, vt inquit Plinius ex auctoritate
Agrippe, rr milia pass et octingenta stadia
milia passuum, Latitudo ducenta octoginta
milia. Cingitur tribus distinguenta limitibus
e quibus proximi orientem Sarmatis Dacis
Rheno propiores Galliones, Medy, vbi
Helueties. Tertius itidem flumine diuidit
peregrinos, vt Germania Italie vicinia
vsq; ad Marcomanid tendat superiores, ij
ad vindelicos orientem versus sunt
Superiores, Inferiores, et Magni, ut qui Rheni fontes accolunt

inferiorem habitant. Cum Moguntio
fluuius a ptholomeo Mogontius dictus melius
montibus fluens bohemię ritra Moguntiacum
in Rhenum egreditur. q superiorem diri-
mit germaniam ab Inferiore. Moguntiacus ger-
mania ptenitior. q interiores. q borcat ppinquios
hos. q ad pristinum fluuium. qd nos a Carnutis
discreminat. In germania superiore gentes
hec finitime sunt Rhetij. Vindelici. Norici
Helueij. Cęretij. et q pannoniam superiorem inco-
lunt. Hi vero ppe alpes Rhenum
versus ad ritra Danubij regiones tenent.
prima nanq; fronte. germania ritra alpes
inripientibus Rhetiam ingredienti q gentes alpina
est. Vindelicia. horum ciuitates q nyustam ab
Octauiano Cęsare Vindelicorum nomen
acceptum retinet pristinum. Hij quidam bard
rum. tribus Rhętiorum ortum hinc ortum fuisse
Constantia. q Constantino primipe dicta a
ptholomeo Vindonissum. Helvetia. inter Rhe-
num et Vindelicos. Rhętia. Rhetiorum pars
Burgundiones sunt teste Plinio. quorum in
Francia tota ortum ingressi sunt. Regnum Rhe-
norum regionem Bauarios tria nomina borcat.
Ciuitates Badarum hodie Baden in
fluuio qui Badzam borcat. q ab Arno pro- † Oeno
fluit. Item Ratisbona metropolis Rhę
ad ripam Danubij sita a Tiberio nomen

f. Vindelici

paradoxum hoc
nec probabile.

rondita/ ano quo ihc pro salute humani gnis
passus est/ et tunc tiburina dicta. Ehelburgium
ubi est ymmensum saltus/ quem ad stum
bonacum a bindelicis (hodie straubing) et hoc a
orbe ihc hunc amnem dividit/ subsequitur
Noricum inter ratisponam et nuzenbergam
circa ripas danubii et fluvium a plinio
et solino appellant/ hoc sequit pannonia
superior nunc austria danubio prima cum
longitudo sic dictum iter extendit/ lati
tudo duplicatur [illegible] suburbia habent ambitiosa
dicta magnificum cum/ murorum ambitus
est duorum milium passuum/ suburbia habent
ambitiosa/ olim ffelicium regnorata/ ejusdem
et ptholomei relatione regnosticum possumus.
Deinde circa ripam ihc [illegible] civitatis circuitus
ibi nunc stitstrod vocat/ prodigia gens ovid
et bellicosissima/ hoc ad trecenta milia olim
transire conatus in galliam/ tubicinem regem
in clusticorum bello comisit/ amotis
equis et pontis/ xiiii die supra dictorum
constitutis/ oppida horum turicum olim
Nassum/ bligetia nunc odgur retinet antiquum
nomen/ bligenses/ quorum meminit plinius/
forum tyberii/ quintiacum/ regium olim
turicum/ curia et curienses centiqui

Oenus dicunt

amnis

nudi

Germania inferior

b. 5.
g. Vbij

F. Tenczri

latissimus quod Cesar tradit Rhenum se fugasse
scribit in commentarijs. Strabo nus. Ptolemeus
Dirfi. Menapij sunt Juliacenses nos. Et scribit
Cesar. Nervios. Et tenuatenij a proximis suum
egressibus / tradito Rheno Menapiorum tota
in gallia erumpauerunt. / Magna germania ubi
pertinuerit sunt populi usque ad Vistula flumen
in qua est Suevia / magna provincia cum ipsa
tota germanie plebs obtinent teste Cornelio tacito
appellabo / Sarmatiorum & germanie plebs late vagari
tur. In quibus est alma insignis urbs quam
Ptolemeus vidit a ptholomeo potasi / super
vindelicos sita. Cornelius tacitus in hac
regione gentem ponit Longobardorum.
Deinde Franconia nobilis provincia anti
que nomen / nam Franconi meminit Cicero
in epistolis ad Attic. / ab ultimis flumen Moeno
in Rhenum defluente / inferiore superiorem
Germaniam distaminate / plures Norum
civitates ac claras / inter Herbipolenses
nunc Wirtzburch appellata / ubi dinatus pontifex /
idem Archiepiscopus Moguntinus / Francfordia / nobile emporium
quo de utraque germania convenit / Hinc etiam
nos est Imperatoria deligere / Nurenberga / alia
Franconie / alia Bauarie / ubi de rendesburt.
nos Norimbergam esse opinamur / postea est Hassia
inter Westfalos et Franconas / media / Thoringia
regio que a Rheno in septentrionem porrecta

Megna Germania

f. Tenctery

X adhuc patribus nostris diserte quasi in ea Suevi vocatur / in

et Alcimones

Not.

Y et Dux Francorum; quare dubitat sacrificat; strictus ensem in ara

thuringie cingit, deinde thuringos pertransiens
ad quos plinius cimbros meditterraneos locat.
Ibi exoxdia studiis liberalium artium insignis,
Lipsig nobile thuringorum emporium, subiacet
saxonia ingens maxima humida et latissima
Inter hos sunt marchia vetus et nova, prima
inter vderam et albim fluuios consistit, ibi
ad albim urbes sunt Stendalium, godcolium, sal-
uadelium et ostrouurgium, nouae oppida, pterea
missna amplissima ciuitas, ac regia, nuerseburg
ynde olim martinopolis, nouae marchiae interfluat
fluuius vdera haud multo inferior albi, cuius
metropolis est brandeburgensis ciuitas, inter
saxones ijs sunt madeburgensis, halmesses, alber-
stadensis, hunneburgensis, luneburgensis, stelin
inter hos albis fluuius est a montibus, q
Silesiam a bohemia diuidit, madeburgensem
et alia marchiae et saxoniae ciuitates adluit
hyperborei Imburgum in oceanum fertur, vltima
Germaniae Ingio ad oceanum et pristinam
tendens est Cimbrica Chersonesus, gens
notissima Romanis tradibus, q Cimbri, et
strabit fluuius ab extremis vrsi fugi ruentes
eorum oras inundasset, in Italiam trans
ruentes ad flumen missent, et sedes cum da
rentur, qui egressi, primo Illyriam, deinde
noricum, tertio Gallias occupauerint, postre-
mo et ipsi a C. Mario victi sunt, Mul some

Daniam

Cimbrica chersonesum Sacra horant / cui xiphopagi, qui Suetiam et Norwegiam peninsulas in eodem monti obtinet / Hec est geographica totius germanie descriptio / ubi quibusdam fortassis stoma chum moriuntur fastidiosis / presertim ubi supina quedam negligentia peregrinantibus / ubertim historiarum rerum studiosis / prolixitatem meam bene interpretabuntur / Cum admodum pauci auctores de germania locuti sint / peregrinum itaq; inchoto opus et ea preterlapsa germanorum patrimonia nostre immortalitati consecrando

Laus germanorum.

Egregio germanorum fortissima atq; nobilissima virorum libertatem adhuc nab nunq; coadmisserunt / nimirumq; alienarum gentium ductibus et hospitijs uti / semper indigne exosi / bene / ac unius tantum filio (ut latinus inquit) originem ducentes / ipse eorum opinionibus accedo (inquit cornelius tacitus) qui germanie populos nullis aliis aliarum nationum connubijs infectos / propriam et sinceram et tui sui similem gentem exstitisse arbitrantur / unde habitus in tanto hominum numero idem omnibus / truces et ceruli oculi / rutile comę / magna corpora / quia in pernitiosarum etiam pre aliis nil possimus / et tui ad impetum valida laborib atq; opus non eodem patientia minimeq; sitim estusq; tolerare frigora atq; inedian / celo / solone assuescunt / quorum ipsi potius / imperando alienas occupaverunt provincias / ita frumenti / pomorumq; / cruditas / hi germani omnes magna in terris peregrinis regna exstruxere

Franci

Quidam franci, qui ex franconia migrarunt
vrbidente valentiniano imperio, circa honorij
tempora coegitati a viris, similiter et
mutandi melioris soli cupa, in propinqua Galliam
Belgicam rum earum Regi Clodio tractere
Lora metensium primo ac trullensium et Colonie p. 6.
rensium corrupuerunt: vbi dein diue imperatorib
deinde Gothis et aquitanis, postremo Normandis
ac Longobardis paria successione ac magna
virtute subigatis tota paulatim Gallia po-
titi sunt, et ad hunc vsq; diem potiuntur, vnde
annales Galloru (magia quicq; sibi arro-
gantium) a francone quodam heroris filio
originem repetunt, tametsi falso, vt plerorq; Agathias
rum illud fane apud nullum legimus vetere
auctorem, posteriorum quidem primus q francio-
rum mentionem faciat agathias vetus auctor,
q circa ultima tempora scripsit Historiam,
his verbis, francorum patria est Italie propinqua
et terminis iuncta, vetetib hoc germanos
dicere, nam circa Rhenu habitantes Gallia
rumq; magna partem occupant, q quo et
Reliqui sunt barbari, Romana ty politia, et
alijs institutis vtunt; sunt etiam ~~exi~~ Christiani
et rectissime opinionis, Hec Agathias.

hinc inter-
erit
Brasica quae Hier
in Vita Hilarion.
de Francis.

Et quo satis constat ego ea patria migrasse,
q. trans Rhenu mun q; francia dicta est
finitimus Burgundiocb gens fuit, vetus gen-

manorum na Cornelius tacitus bob suebos
numerat / hij inter sequanos intra Saxoniam
et Iurad montem siti / oriundi germani
dixerunt, sicut Orosius / ultimo libro qui ibi
reperit / valentiano burgundiorum nomen
oppressit / q plus q Lxx milia ut ferunt
armatorum rhenum ingressi insederant / hos quia
subacta germania a Druso et tiberio prastra
tisque positos / in magna rerum illius gentem otij
etiam nomen ex ope possumpsisse / qa crebra
ex limitem habitacula constituta / burgos
pagos vocant / quibus quasi municipia / in
gallia quamvis providentia dei rerum christiani ordo
modo parti mansuete / vivant / ne q rum sub
certis gallis / q rum finibus christianis / hos
tile / ea gens primum augendi robur / et animos
sumpsit / cum deinde a gallorum regibus
profligati / postea sepe adversi / deq impio
patribus ferme auspicijs ad nostra usq tempora
contenderunt / Longobardi etiam q pagos
modo haud longe a rheno ponit / tacitus
item inter germanie populos memorat /
hi inquit de salutis magnitudine sunt quam
testimonium / finitimi ex re ssi pecuniam primo
extruxerunt / mox Italiam inundantes
pontijs subactis in papia regia constituere /
hic stat expeditum quo portuosa e Germa
nia in alias commigrauerit provincias / nominis q

Orosius

Longobardi

520

f. quasi

animos

quos

primo

in sodùrenùm vsque diem sound immutatis / addo
cib rùre fuit et sanguib. et nobilitab pristra
quam a Tungrone Noe filio in suab germano
niab occupèrunt / ostq; nc hib sblim trophèis
finem statuamus & tùo tota ferme Gallia
Belgica co pstim tractu qua oceano ac
Rheno proxima est / et moribus et lingua
vtitur Germanorum / postq; ci rhenu transiere
trq; Gallorum finibus constitère / ab imta quam
rum Gallis affinitate / germani vocati
sunt / qua antiqtus tungrones et teutones ap
pellabantur / Quippe in hac est silua ardùena
maxima ebùronum et Menapiorum / rrrrr /
pass mill in longitudiez p media Belgica in
oceanum tendit / in q sunt prouincie Germa
norum. trevirib antiquo xtimenb nome / nã
trevirib Galliæ Belgicæ caput / ciuitas
antiquissima ante xpristi aduentum 1921
annis abrasa temporibus a tebeta Mini assi
riorum regis germano. p Semiramide regina
pulsa / reconstructa Metech olim medio matrimo
appellata / a situ barbarum ritu postarum / quasi
media nra trium ciuitatu / ebùronib / mun clo
dienses dicti / silue Ardùene / pars / inter
mosam et Rhenum / hi sunt q Cottam et Ti
turium reliquis Legatos / rem toto experiritu
p colloquium circumuentos / absente Cesare

Urbes Bras.

trúrídarúnt / Mlenapy olim nún / súlarésch
núrúpatí / bello-assy a ptholomeo dirti / Abi
núr flandria est / si noy opinio fallor / Hún
olim a regibús francorú ppfectús mittebatur
que forestarius appellabant / q; administratioé /
rú Baldúbing qdam fúngerét / contigit bt
Gaditha Caroli ralui filiam / portam Aldoúlpho
angliæ regi illac traiectúrú / rapere / q; post
Longam distordia / pro rosentiente inústo
matrimonio cpúd eúm remansit / ptraq; dote flandria
relicta est sirq; de forestario comité Longis
Abi núr Brabantia est / Hi omes esse / sint regiod
galli / germani ty / túm lingua tú moribús esse
Hartemús comprobant /

Verúm bt semel finia / núq; post laudanda ger/
manorúm fortitudo / Cornelius tacitus scribend
est / q; licet fúdrit Romanús / gloriæ ty / nec minime
invidit / sr eum inst / Quam diú germania bitet
Longo ævi spacio / multa fúrum dona dotis / noy
sanum / noy ptri / noy hispanię / Gallicæ / ne
posterbi qdem / ita Romanos attrimé / quippe
regno Cæsarib ocrior est germanorú libertas /
quid enim aliud nobis / q; redem Crassi / exitus
obiecerit / at germani tot bone / rossio et
stoico Curtio et scænio repione / m / q;
manlio fusio / delectib / q; sitz consulatibus
exercitibús pzlia Romanúm attrimerúnt /
quintilio Varo / tres q; rum de legionib fúgitio
rosori abstúlerúnt / Vlc impune. C. maxig ty

alij vicinam putat. vide Marcant. libr. th. par. 181. L. f. Regi

Italia / dimos Julius in gallia / drusus ac nero,
et germanicus in suis eos sedibus prosubegerunt /
Magis ingentes Cesaris minas in Lubricum bersi
inde crud Sonet erroresq; discordie nec et
ciuilia armorum oppugnatio Legionum hi
bellum et ciuem gallicos assertauere sed rursus
pulsi inde / proximis temporibus triumphati /
magis q; uirtutis sunt / Hebrillo / ubi sat roboris
habemus germanos neq; sub rege nisi bonos /
q; tam sitos magis in suis sedibus q; subiugatos /

Tq; Julius Cesar gallicos / ne germanicos / p. 7
poterat impio rogat / quippe in romentarijs
suis scripsit / quin aduersus germanos bellique
parare constituisset / huiusmodi curam frustra
tractandi / germanos neq; priores ppto Ro
mano bellum inferre / neq; ty retrudere si la
cessantes / quin armis contendant / q; gla
marum consuetudo, hec sit a maioribus
tradita / quisq; bellum inferat / resistere
neq; deprecari / hec ty Dire / bene esse inuictos /
uictos Domo / si suos tractum Romani
uelint / posse hos esse utiles amicos / uel
sibi agros attribuant, uel patiant eos tenere
quos armis possederunt / ty terris te nomine /
q; nos superos posse rati / inde Cesar magna
nimitate animi postulata eorum ppa atq; breue

bellica / rum sepe hsuo / ty in regno ptharsalico
prinpue / hbi mtes pompeiu et resare eqno
morte relatum est / quo ad germani equites
in propinquo castes ferre impetum / ht hi esse
pedites / ipi hemine ty eqb opposuerunt / quorum
militari hirtute fugati / hirtiq; sint propiam
quid refferam egregiam gentium egeb /
mq; ocisos bello germanos Lacessb / adeo laudo
bellica germanorum hbiq; protecbit / ut quippe
Alexander / magnus fama germanoru / ad danubij
ripam substitit et q oriens / felicitas / solu[m] / f. 94 Orient
eius impetum una germa[n]a / coplestuit / audaciam q;
refrenauit / ytidem danubius et eius potentissimu[m]
Asie reges / traducto danubio fluvio germanos
gentem noy audebant bello lacessere / arredit
Romanoru imperatorum / emulatio / q ob splendore
prouinciu regnumq; germanis / sortiri cupiebant
retinebantur / Claudius cesar propius filium
domicilio / rupidissime germanorum appellauit /
Tiberius domitianus ac Nerua cesares / titulis
retentis ab senatu obtinebant cognomina / solu
germanorum retinere / ty ornamenti atq; honorta /
litatem / de cognomine ipis arredere arbitrabant
Quonde ht semel finis / tantum illustrium virorum
multitudinem peperit Germania ht pcr reliquum
orbem colonias nobilitatis hsque diduxit
familias nobilissimas propagauerit / Nec ulla
sit familia ty gallis / Me regia quidem / nulla
in hispania aut in Italia paucis illustrior / assi

ciuitatem accepterunt sua/ noy statim e germa
nia esse predixit/ vt Arthomius campanus post
et beluti e seminario quodam vere nobilitatis/ ex
germanis eximia gloriatur/ vbi quis obserto
limine gallorum tam celebrem tam laudatam
protulit/ germania/ principio germano auctore
Inde hispanie domum tam insignem/ quam nun
regnum obtinet et prope ad hybiam passus pro
tendit/ Germania/ Richardo/ bisiotho ger
mano auctore/ Inde tot nobilissimas fami
lias per britanniam italiam tomasi vestusta germa
nobilitatis fudit sparsit seminauit/ germania/
henrico germano auctore/ quo ordelaphos bara
nos/ malatestas manfredos gallissos ferre
tranos bitromiteos polizoyos aliosque duces
memorabiles et instituit nobiles et locupletauit/
vt vere dici possit/ fontem nobilitatis priu
et peregrine fuisse germaniam aut morem potig
quam ab prouinciis europe suo splendore velut
astrum quodam nobilitatis irradiauit Inde in gal
liam in hispaniam in italiam/ nationesque alias
propagauit imperium/

Cum religio est tenere/ quam olim fuerint
germanorum mores quam instituta/ quo virendi
ritus longo seculo in naturam/ genio fori
turente propensius vt que similes que que dissimiles
fuerint mores/ tum arte tum morum com
tione iam iam sumus/ facile quisque diiudicare

Disciplina militaris

posset / primo qd ad disciplinā militarē attinet
imitari preclium Herculi sacrū ponebant / hymnū /
quē boabant aliqn in eam terram / bellisse gyganti
et terribili sonitu non dissono / cū ad terrorem
hostiū pugnam rapessebant / olim cari bebant et
gloriosū in pelio / cum tellus ipa talium metallorū
copiosa / quin et ferri nopa credita fuerat / sed
longiori hasta quam ipi framea / borant /
et in ea breui ferro / habili telo suę gentis
suę enimus dimicabant / equitū strues et hostia
instruebat / pedites / missilia spargebant /
plura / singuli studi in pugnam aut breui spiculo
ruebant / pauci loricę / hos / bini alteruē
rapidi aut galeę Gratum in pugna amplexi
principiū floretum / et sacrū et publico consilio
coram adire / cuncta noctis offerri / multi toli
infamia suspecti / bitum laqueo finiebant / signa
quidam detracta / ty plinius refert / principū
principum in pugna imitamentū / Omnes suos
necessitudines in proximo spectatū aut glosse dimicant /
aut cum laude redeunt / Libri, comitesq
partes strissimi pugnę testes adsistebant /
Ad mos et hortos arreptis balneis defe-
rebant / nitidi et nunquam et coniuges plorab
foremidabant / fidem ribos hortatum / pugnantibus suggerunt / Preditum memorie
est inclinata acies aliqn illorum hortatu
restituta / constantia prum et robustū pectoris
et mansuetos hominū / captiuitate / quam

laqueo

f. accepto vulnere

lege exugere

Longe importunius fodere quam nomine
timere / esse quicquam istum aliquid et prouidu
feminis fortibus putabant / nec aut consilia eorum asperari
aut responsa negligebant / Bella uero cum
p. 8. pacifice et potius quibus ordo rei bellice esset quietis
negotia, inertie et ignauie dabant / studere
aliquid querere quod posset rumore parcere / Nec
arcere terra aut coercere domo tot fortibus
† prouocare † suasoribus / quin horrere hostes et bulentia mentis
Bellorum rura destituti / somno et tribo fortissimi
quique indulgebant Domo et agrorum rura feminis
scribusque et infirmissimo cuique ego familia
delegata / et mari uideri possit duo tam
diuersa eidem genti assuisse et inertie amorem
et odium quietis / et cum ea quae ego forte
Quod nobilitate egregium / nec grata libertas
infinitoque pretio fuit / coercitus ab duritatem
qui prisca uirtute pretestaret et quasi exemplo
magis quam imperio pellexit / binire uberiorem
quadrigas in quibus nullius inde egestate
sacerdotum / et non imperio sed diuinitus plurimi
tria bindi reri reddentur / De minoribus rebus
primique de principiis consultabant / de maioribus
omnes / diuina pertractant / ut inchoandis rebus
nona Luna aut plena observabant / Nocte
et auspicia in hac sunt / Mercurio certis
diebus hostiae immolabant humanae horum

et morth ex retkarb animalibus Mortuum non dicru
mundus supputabat in ea gente, sy consilium
ex morth benitabant / sententia approbatum /
meab comutichant ad honoratissimu assentiendj
gentib / Contra aspernati / hebetem significabant /
traconsfugy et proditores ex arboribus pendentes
Synaui atq; imbelles et inopem corpore tenuo
abantj / aut in palude aliq; supiecta trorte merabat /
foemq; strelera in agro ponenda esse / plogitia
contegenda / Nihil publice aut priuatim magnor ty
agebi nisi armis instructj / sy comeatu et assectatione
mercibilis emulatio / q maiore globo inuenu
stipatus in publicum prorumpisset prima aetate
laetate apd suos et finitimos ac fuga et in
omni vita infame / suo duci supposite in plio esse /
nisi victor in acie decessisset

Comubia. Semper ad rem familiarem spectantia
simulmodi erant / Germani ipi om fere
q ad septentrionem versum habitant / soli
bina boum corpora mirantj ac imitj fuere / Vxor
boum vicenos sex bini boum Dotem compararunt
nec ad delictum arebat cultus sy in gentj bonus
habebant frenatum equum et stultum cu framea
at gladio / hos magnum emolumentum hic carorum
seruus / hos ordinatim duos arbitrabat / admo
uebatq; multos habere se laborum primum
cum sorte / idem in pace idem in plio
possessorem cum suorum / hos inter bonus hos
peioratus aequus hos dotata arma dominabat

Vlixa in femineis pudicitia multa pro ornandi
fuit illecebra multa communiora ratio Dara
in foro numerosa plenae adulteria cuius rei codicta
mulier respectis recipitis nudatam rota propinqui
mariti domo ejectam tuto viro scribentibus aget
bat Profligate pudicitiae multa demia non
etas non forma nec opes connubium recipere
conciliare poterant Vir unum mulieres maritum
accipere et unum corpus et unam vitam nec
illa recitatio altera nec longior cupiditas
tamen matrimonium amaverit non maritus
Duo quoque matres habentibus alebant nec
annillis nec mutuitibus delectabant Et genus
in inventibus apud Veneres atque eo minus
ejusdem pudicitia pudicitiae Nec connubia virginum
propterabant et validior esset precatio sit
roborata precantium libidi recipiebant

Cum quod ad pudicitiam et recipiendi
attinet Illud secundum illos boni mores valuerunt
ne alibi bonae leges Nemo vitia videre sed Epi
et corrumpere sibi et corrumpi arbitrabant
Comitibus et hospitali mensae suae mo
dum studebant nefas habebatur quoque
domo aut spectaculis arcuisse Gaudebant
muneribus nec data imperitae aut obligatae
accipiebant Diem mortemque protendo retinuare

p. 9.

bex et ɛſtatim diuiſum habuere / ouium
bim et reliquarum fruges magna neſciebãt /
ſy funere lamenta et lacrimas rito ab-
ſtergebant / in dolore et triſtitia remanebat
diutius femine luctꝰ commune / viris / me-
minisſe ſolum / Auxum et argentum alius
apud eos mutuus uſus / Argentea bulla eos
legatis data / aut primipilaribus munus miſ-
ſa / non minus contemptu q3 fictilia exacta
habent / remuneratorum uſus Auxum / et argentum
ab his primo relatum / Retentum q3 magis
q3 ouium ſequebantur / nulla aſſertiue omni
ſz q̃ uia numerus argenteorum fictilium uſui
eſt / promiſcua ac vilia mercantibus regi-
nis omnibus fuit ſonipes / fibula aut ſpina consertum
refertum / Coruſcatiſſimi bellꝰ diſtinguebant
non flumine / ſed Gemmarum ac partus / ſz
ſtricta et ſingulos artus exprimente / vtebant
et ferarum pellibꝰ / Vicini aliqui feminis q3 viris
habitus / niſi q3 ſeue ſepius limbis omnibus be-
labant / eo ſz purpura / pectoribus / nudis brachia
et lacertos atq3 proxima quaq3 petitoribus patebat /
q3 q3 ſtudia illic matrimonia / nec vllum / morum
partem magis laudaueris / virarum pluxum
diſcretiſq3 dominibus habitabant / vt ſeni / vt
roganti vt nemini placuerat / ſubinde etiam
ſocer in ſinu generorum a clariſſi-

tate romanoꝝ ac maxiꝫ om animoꝫ virtuti
simine ꝑsum ignorare/ proclivia animi
fortissimoꝝ auidissimoꝝ virtuti/ Sed ipa
ꝑcipua fidelitate inter alios semp roma
na fuit/ Nam bellantib⁹ et maloꝝ fi
siorum legati Roma profecti/ bellum
narrat/ dum alijs ruinis intentum Rom⁹
oppugnant/ introuisse ꝓmptu/ Galloꝝ
q magnitudine ꝑpetui discrimen/ Illic ꝙ etiam
dum consessum ruunt/ discrimina vitam
quib⁹ equis/ hi senatus prumpant/ aduer
tunt quosdam multa cultu externo/ in sedibus
senatoꝝ et q nam fouent cognitantes
hostes audiuerant eorum gentium legatis
honoris causa candidatum/ q virtute et amicitia
Romana prelucerent/ Subiecti multos mor
talium armis aut fidelitate ante germanos
esse/ declamat/ quare et ipi inter ꝓceres
consederunt/ qd remissa a discentibus cognitu
dine atq bona emulatione studioꝝ/

Di ritus bibendi/ hic institutaq
Samnitica bellum Germanoꝝ fuerunt
Cornelio Tacito tradente/ q̃ post huma
nitas cibis et potus emulata est/ adeo feli
citissimo acuminis vt nec nisi Germani
sanguinis quoq ad sublime imperij Romani

Typographia

1440.

Hic Brassica in sua editione multū dissentit a Snoyo.

Nob̄ Ubijs ꝙ̄ p̄sentiorib̄ ſuppoſt ad noſtra
Bathauiam / q̄ Germanię regio eſt ſtilū
breuiare / rebuq; peritis̄ aggreſſe de q̄ ſcim
audituri ſum⁹ ꝫ pote deſcriptionē ſuā ſſe
Regionib̄ a milleſ fortem⁹ hiſtoriis (mi faller)
Literis mandata ſz ſtrame ego ſom memoria
abolita

De ſcripta Batauia p. 10

Bathauia inſularis eſt patria / bitur
rhenꝰ contrahit / ꝫ traq; parte eſſe
imergente oceano / Quippe moſa fluuiꝰ
ex proximo monte in. xtibus linguond fluens
tecte Celtice in romanorū recipitur / q̄dam
pte rhenꝰ / q̄ vocabꝫ dicit insulam efficit Bathā
norum / id q̄dem ab oriſtro / neq; moſa longiꝰ
ab oceano milibus paſſuū. lxxxx. in rhenū
influit / moſa eſt fluuius ille q̄ paulo ſup̄
Noiomū / quo etiā Linga ſe admiſcet
deſtruit / Alueoq; diſcedens q̄ vocat /
paſſus a Vltrio poſitos / quibꝫ hodie ab illo
moſa ad oceanū meatū diſtinct / edoceat /
munit proinde dubio ſi in noſtra militia
rhodanū paſſus reducere / voluerit / inde
rurſus ex ſtruere / ad ſcaldim a Noiomo
ciuitate vbi vocabꝫ deſinit in oceanū / ꝫ neq;
reſultat tot ſtadiis / ſed horitoq; loco vbi
vocabꝫ deſinit / prope aurē quā vrā etiā
Lonſtenū vocat / paulo ſup̄ Noiomum

Rathouia inripiens / hinc tenuis progreditur
Dordracum versus / spatiosa tandem prorsus Oceano
immergitur / ubi in prospectu Briclio est
oppidum propter ob / Mosae ad ostia situm /
Et ecce vero et id quidem a tergo Hollandiae
sub eodem nomine quem plinius ait ire contra
currentem / Dordestatum adluit versus occasum
Antgoniam ubi mare traverstum ex lovdoch de-
fluens in rathavero / Liber nullo mixtus
flumine oceano immergit / Hic nostro seculo
a gentibus indigenis obstructus / atque fonte suo pressus
rotilibusque aquaeductibus obiectus / de loco Et olim / non
invenit equitibus vadum / Quicquid terrarum sub
Batavis tu Mose in fronte ubi nunc exspirat
est / id quidem ab austro tum a Rheni a tergo
prope Dordestatum id quidem a Boreae introrsus
protenditur in oceanum usque / Batavia est
sic a Romanis nuncupata ex bassa profunda et
humida est / ubi prima fronte Lugdunum est
civitas celebris olim Lorum principis Batava-
rum ubi praesidium erat ex munitissimum ad
vahalim et Lingonum finibus / ex quo Theodo-
rum primus / Hollandiae comes Domorum
Monasteriam potenti manu disturbavit
victrixque / Inde vahalis / Mose immixtus pro-
fluit Dordracum versus / Jam proh dolor
ager ille latissimus / nunc Scotuariorum

Duo pagi totidemq; templa fuere / Abcoumē glisē
portum ab oriēte bentose / portum Mosa intū
mescente cuptis aggerum molibus / ortus sub
undis / obruitus foret aquis / atq; qua politissima
olim terrarum fulgis / iam puppes fremina secat
Egquitur Dordracum nobile emporium famaq;
Hollandiae metropolis / Demū proxime ab mosa
ostremum est Brabantiae betustissimū oppidū
hic Angelus fluuius Mosa Gmmesa aquarum equora
sese diffundens oriēte ingredit. Ubi olim illa
rui nome Blaūenburgum fuit Quidam
Gaustum a Mosa betus for oppidulum aiunt
nomen esse / quod mutationis / bellum / rebellionis
stis ob amplitudine animi rapientes Cuius
tamen sub Bespasiano imperatore tanta fuit
Batauis / Et romano / nostraq; classi ad pugnam
manualem esset accommoda / Exercuit Romanos
et Cuius Batauos duribus / Aligit tamen ossi
terius antiquum Brabantiam interisse / qz
ad tesi iactum diuussum adiecisse Brabantum adue
sus Gbiosq; ignaros Dirtum for esse / qui prius
rem aquarum magnitudine ignorantes / quo
tidianis quotidie obstruunt omnia flumina
decre / Hollandiamq; cum rauissent mox inte
ritura / Dei stultitia quadam supina / facti
Traiectum usq; attigisse orcanum rentendut
Gmundatione aliquando auertisse / no uo insi
tiuo / natura bnq; aut per petuo fortuna / id
bero pclamyo / Letero Batauie Latere et
id quidem a tergo / quo Mosam et proxime

f. palustris
leg. plaustra

† qgs

Hre Brassica late diuagatur et multa vt scepe de ipa inscit

rforum nnprimus est Dorestatum / nostrate
lingua Wyrde tedūcitur / appellatū hūc
Batauodurum hodie Batthaenoxed ciuitas /
quippe Tacitus Batthaniadurus populū inter
Batthaeuos nomenorat / quare a Batthaniadurus
eam urbem habitatorum credere par est Nam
enim uetus Dorestadi ubi sūt hodie castra
xanros mihi exponit / Olim ciuitas fuit
maxima fuit atq; celeberrima / quinq; miliaribus
porrecta / ubi duo et. xl. templa fuisse ree
dunt / Verum Germanę atq; Daci a sum
damentis haec euerterunt / Iamq; minima
urbis uestigia supsunt Subsistur Ea
uerum ubi sedes est ratisdralis atq; episcopium /
olim arx Antonia a conditore Drusodicten
burgū a turribus / Nunc Traiectum a Pago
Rheno Lege Clotarij filio / a murorum transeundo
munitorum / Hic rastra expugnauit Traiectumq;
horarij uoluit ubi esset transitus urbem / sed atq;
publicanus q uectigal posceret exigit nomine
a mercatoribus illos nauigantibus / Postremo
urbem a Traiecto et uordey peruenit
Leydam ora oliuarū ciuitatum principem
Distat paulo plus miliario a mari / fonden
y y Cathruro Litorali / murgit ostium / ubi
ad ostium urbis maritimum / est arx / illa quo
Caius Caligula imperator extruxit quotiens
nautis placet nocturna lumina Apud

nob grande dirta fuit ora Britonu/ eo qd spes
toxet britannie/ bisunt adgue in une littore
illius besticia/ si qn pelagus sub aura in spe
penitus redit/ Cumq; ego lapides. a funda
mentis extrib ex ibis/ bnu pxe foribus dom
mee in monumentum reposui/ etiam panis
sydny rhenus ingredit/ biennio ast gemi
nagz spe gurgite discutiens/ bno per Leydam
in Caithob ecclam picit/ altero relicta
urbe/ prope oram Zelandie/ bi in regalib
primonialiu abbatia e spes dispergens cant
ustatib interluit/ Dandem propter diu adel
berti monasterium/ paulo sup rastru qd Di
p. 11. mirbem hor Zelandi domu/ betustas/ appellat/
yrondi/ sum in mare bsgz detrusit/ Equidem
in bragz rheni finu ripa plurimz oliz erant
Arces/ bille pagi/ ediffia/ horti nomina/ q or
bolucrum rixantiu/ strepentium/ garritu/ bulgus
Vogelen sanct id est auiu remigiu/ boris
bort/ hesperia delitiaru monticuli/ saltus inopes
atqz in ferarum ylem fabuli/ Ytem sertilis
ouis/ or palustres/ olibus auriferis tum le
porum tu riuiculoru pgz oportuni/ Carus
pisces/ torrentesqz refrigerato ore Atq
ut berum fatear/ tanta pulta est ab eo
ortu usqz in presens tempus/ soroz fluu
minu/ morum et gens apud batauos una

tatio bt noua prope historia indigeat / Vbq;
pretexenda est ciuitates Dordt inter hollandie
rab et magnitudie et diuitijs haud extrema /
prope est haga Comitis 157 dumy bec stres
romitis / bicus / quo Germanie / Galliebe for
mosioren nos habent / Hulca romitis Hollan
dre ille est / ipsa quodam splendore non
spernia / non tam fortib q; amena / memorie ad
delicias romparato / aptoq; blnatibus /
Cuius aule Lacaria / et omnia tigneria ligna /
mirabile bisu / neq; rarieb aut putilogo ferro
dere / neq; arcanea suis fodere telis remit.
Cuntq; illic senatores / biri / grauib tu nobilitate
prestantes tu doctrina / quoria Interest romsal
ans bebuns regnostre / Quam ex singulis bx
bibus Lucet impune ad eos pronocare atq;
appellare / Illic conuenint ciuitates si qn
sunus de rebus consulturi / Ctiam muroru
ambitu ramet / quo metius propius sex mili
aribus habitare fas est / Medio fere
Lacune rursus sunt duo alui Isela et
Lecra / non natura neq; perpetuo sed humana
ope essossi / atq; ex ibus obiectis propt assiduos
pelagi inundatios bt latius infra / Ex eo
q; it contra rhenu deriuati in Mosam cru
punt ubi ad ripa Isele inter alios est Gouda
ciuitas hollandie nouissima / anno septuagesimo

Vaccedatibj ac libris
loquutibj absit. nec
carnificj

bus natiue quota pars ydem hominum Batauui
sint / totius urbis scrutinium deposui / nobis noy tri
buta ex diuitibus et uiros audiri / Hec plenius libro
tertio / ubi Batauice bella contra Romanos ycta
recensebimus / Doctis superuacuum demonstratum ar
bitror nobis fuisse de gebulum Batauorum quos
constructa cum dextera Rhenj constat / Arti
gnissima namque cuius appellationis / missi dextris ori
undi nemo / forcipant uigiles ignarj / aut uice ostiipu
lent scientes / ydeoque raphia Batauie descriptores
sound scribi inuenerint / atque diuina / Plexutis de
ridente populatim Romano imperio / diu pro in
nata dnadi libidine / fortissimos quosque bella rapere
ret / pecunias / nec ob hoc uerendo exercerent / imbe
rillioresque subingueret / ty sound institior Ba
tauorum gente / totius bello lacessita a fron
tignibus presertim / q tu rebus potiebant / in diuis
sos pecus abisse / prope ut christianissimum foem
pore tempore delectauimus / q septingen
tis ferme annis post Christi passionem consu
mung in gentilitia atque aucta superstitione -
Deinde diuina spiritu agente exordia / sermone
ueri uerbi nobis inuiolata religionis fructus
protulere / Quippe missum fera pectus ex
eliminata betheri ydolatria superstitione / pia
mente christianissimum amplexati / q et si sero
pecuit / tenacius ty fecit / Determinis ego

atq; comitij subulcrioq; secundū Deū in debba
eg mundo / dstro protestatq; sūmis Cantcb
alioquīn libcrc et indemitc ru / nova religiose
sensim aiab illab ppbrorab depsud / Et tq;
Batgauica prima olim prouincia et libcra na"
tio / ptim epo / pcrtim comitibus subīrd sesse
nov auctorita est / adeo illis / Colegiorū cjcius
obtopios reddidit / Popularium aiab nobilissim
quiq; Batgauorum demulcere / atq; principib;
familiare / Dum baccia Lora in feudū dcn"
drantcb neq; emolumenti neq; auctoritatis
aliquid ipis decogatum est / Hinc comitatus
Catzelenbogen / dj nunc Dicta et Homcl
olim in feudum cssit / Oclinde nunc Climc
nunc Solaw duribus factoriis diripsitudme
situtq; et / alia plurcq; Batgauie Lora / gumna"
siarum / neq; Schlan baccitab facit / Et texarum
nota finesq; rum ipa scpe fortuna / mutent /
Quare minime dcbet q; ipsa Lora pro pote"
tatu sibi bendicauerit / quin ipsa Batgauica ab
orbe condito / tali situ / magnitudine / flumiorūq;
ambitu gstitit / qualem expssimq; / videq; insu"
le modum amplectens / et ab eius a dena / amne
flumb / Mose orcano assundat / adeq; dcre
bsq; orcanum ripa teng prosequens / Prosecto
nov potentatib legnoru memoramq; / q Ludi"
bro fortune indue transmutent / dcre de"

scriptores regiones & mutabili gradum situ atq; ambitu contiguatarum Belge sted terminos regionum dominatum, imperia mutant. Sibet sit paulisper immoramur, vt ord ambiguitas faciat atq; remuneranda differentias triu provinciarum situ confirmid, nec ming ipsa diritio resonatiu Et sunt Belgarum Celtharia et Celtica Belgarum Belgarum sed singulos descripsimus Celtarum Celtasia Aquitanicum et Celtarum regio est rib Garonna ad Pyrenaeos mosq; fluminis ripam sita, Cuius meminit Lucanus dicens Tarbellis, hyr milites Romani suos stertiuos et gibber na aque q regio illa qi medijs Germanie Gallis sing bidentibus, et Lofonilig Austrasio xanis et Lingonum regna, q nur Lotharingos et Burgundiones complectitur, in fide et officio retinuerat atq; stabilierat et Celtica peninsula est, Garo, vbalig rixerusa ab ortu Lobetgna usq; in Lingas protenditur, agris gaudens fertilibus, pterea boum, arboribus fecundis, saltibus pastuis et lacubus multissimis, Sequana vero Celtice est vbiu sub comitatu Lugdunensis fuit, Longe a nostra differens Belgarum, tametsi contigua situ nobis, similitudine consonat Quippe, vbis rdum vbalim, dum a Mosa scribit, inscribit, Liger et inde Mosa sup Bomelia vbalim, hec niue e Belgasia in Belgica et Moguntiacu

V
Λ influit, sed hoc manu facto fit alueo, rudes ribq; effossis, ut

transiturus foret, haud procul Rutupinum quod
promontorium a Scotorum finibus diremit. Ubi Caligulæ turrim sibi habitandam
Caligulæ turrim apud Gesoriacum, Ubi Oceanum in fronte quo suo illum
dilunio pelagus non stetit mutavit, postquam vitio
Nisi diræ pugnæ Hollandiam prosilio olim terram
non fuisse, et nuper nauarum reliquiis prodigiose
inventorum insulis, e pelagi discretibus emersisse,
quod quo tandem et videndum sit. Sueo clarius dicitur
rit. Profecto Betuæ nomen recentioribus statim
ne veterum scriptorum meminerat brevi. Cum
Theodosio iuniore imperante id primum nomen accepit.
Nempe Germanicum, ubi ora sua postea
vindicata, quæ iam tum Romana postea invenies
ret, provisum synodali apud Gallos et
Germanos consilio, cui tum maxime martinus Turo
nus præsidebat, ut Bonifacius archiepiscopus in
Frisia ecclesiæ impugnator, suis municipiis obe
undo delegaretur. Cui Christo prolato Hu
degalia, Coloniam veniens, egregie in vitæ
dogma fidei nationis operam, eliminavit apostoli
cæ sedis. Est quidam procul ab Augusta
nira regione Germaniæ consequuti, habitandi
Eorum impetraverunt a Wenceslao, Caroli
sexti filio, primique pium Brabantiæ Ducis
cum tutulum regni, quia regione ea Cam
pestres ploma facilique, mirabili erat Ba
tua et situ Lori mutuparere. Betuæ dein

labulatur

Betua

betweb bene et sine molestia vre intrepidat
Quodammodum sinus inter colpos et motiruloz
terra se effert paludosa ploua et tempestiuo
aere tortuoso commeandi expectatione. Et qm
soroum proceruz gnos Dni Caesarum regnatoz
fuisse constat et hi sigone ocli infesame moza
bant bno sub nomine Hetruscoz superioz, et se
cundoz distinguebant Postea paulatim pceptoz
et ipe portuno situ et opaturq soum regionem
pinde ac hereditario iure cum comitatu tbi
sterbaudue proque tbaldum comitem contulerat
Henricus q3 germanq eius frater Theodericus a
Carolo calvo imperatore post Danoz primus post
Batauiam nec Hollandiam donauit

Est igitur Batauia hoc est
Hollandia / situ gdam portuosa regio paludi
sa / et siluis paludibus et stagnis inuiuia / ubi
bidentis spacium grauis incolis / magis pos
sum accommoda q3 frugibus / quoz ac cumentis
refecta est pecudibus atq3 iumentis / equoz
pecima celebris / qum olim Batauis Romano
imperio subministrabat equos in usum pelioz
et eos quidem selectos validos rapidos / solido
robore / lacte pectoris mustelosa nobilitate

præstantes / optimæ virtutis existes / Plutarchus in
vita Agonis Batavos esse testatur Insula
terra est plena minosa terræ respiribus / ex qua sola
et aqua desiccatis / possim gubernando / bruma / humi-
lior ty est ignis / et ymo valentior summo assidue /
Opulentior est regio qz specie teng præ se ferat /
hoc emporium vbi in orbem negotiantibus / ubi
quo / bexus nauy ort ordeo plurimi / maxi oducta
estimat / qz terræ nascentia emolumenta Atq
Batavia yems obvoluti est statura / robustis
viribus præcero corpore / effigie liberali / facie
admodum bemusta / atqz mundiriq plurim deditæ
Cuius illi matrimonia sunt / nova adulteria /
semper multiplici sobole fecundata Gens
ingnæ fidelitate conspicua / cum gabeb simplici
Religione et pietati obnoxia / Lentu etiam
ingenium / nisi plurim hortensita / vindicta / neg
ligens / retinem inexcitata gravis insistens /
atqz sensu quadrantens / Non alia yems est
ad humanitatem / ad benignitate propensior
et rui minus adsit bel fidelitatis / bel trutinæ /
ty / Ingenium simplex et ab insidys / omniqz
furo alienum / Virtutes stratuxiens / Nullis
vitiis obnoxium vitys / tm ad voluptate
propiore remissio obliquid deditius / ty rei
vocis est mira rerum cum Curiositate /
quib / voluptatis studium inexitat / solet qz
potissim ob remoditate qz undiq portet oriano /

v et graminosa, haud
nemorosa, ut alij / p
ignia fomito bitumi
nosis

portum ob naturam regionis obstaculum, ut possint navigabilibus ac piscosis interluat plenus portus obstructo habundet, ad hoc aquarum influ-
xum rapido, paludes saltus impeditat, hy-
emes impetuosis nivoso profundat, hy-
rundinat hollandiae. Negotiatores qui plurimos
portus orbis est portentia. Negs aliarum immunis
regionem q̄ sita portus, tum oppidorum continent
mediorum q̄dam magnitudine incredibili potiri
mediocritas cauditorum, nisi certum frequen-
tiae numerus.

Inste de felicitate atqs gloria bathā
vorum memoranda subijt mentem Flavius
Blondus, medio castigatus nec Carolo mira
potens ingenij de felicitate q̄ patria Mediola-
nensis eloquentia nec minus arrogantia petū
liorem Bataviorum gloria sum in modum
expetit. Ego Batauiam insula hor est
Hollandiam sortis admiror, non possum, strae
vecordiam nequitiae, strae publicae, strae om
felicitate. Quid itaqs navim magis q̄ bidens
ordinum, cū tridens Neptuni, triremes q̄s so-
lo palere integre et modeste stupo. Rō ordinū
tutor ac patricius. Quid bidens dum Neptuni

p. 12.

elegantiorem ornatum. Experiendi postmodum non deest
et est practica, nihil brigis, q̃ humana vita rarissime
non debeat pestantius, q̃z ibi, vbi minimum est, quod vita
sit insula parcit, tam priuilegium est, vt mox venenate
dentium potestatis. Ouis boni gnalibus gaudet, gnalibus fidis
q̃ nos equos gestiua armata, q̃ pecoris parcit, solitia
vbi mixtaq; ham soli solicitatem arredit, q̃ tum
latioribus pastinis faciat, copia rostratarum nauium,
vt pene Germanici Britannici Gallici oceani
vna diuidatur, quibus ad assidua cum vndis vehis
cogeret commercia, vbi et insuper tantae est lamisiis cura
vt ambigi q̃z possit, diuitum ne putet, minus
ne ham insulam an venerit, lines aut prioste telis
Orgemmigo telis platis summus est, prout et
ne texendum hominibus et summis arti ouidae
reddere, videatur, tam piscosum et bestiis, vt
piscando Batgauii plus aureis et auri habeat
q̃z extremis laboribus alii effodiant, get insignis
Batgauorum insula, q̃si ea forma post tribus
fuisset, omnibus fabulis materia dedisset,
ham postea postgothica Cypro Guidaq; Naxo,
Creta ac Rhodo immolauisset, get Heraclianus,
sino pestanti rotundae ac ingenio, insupera ri
tundus est nobis Crisostomus, Neapolitanq;
q̃ Hollandiae ora iacundum polissendo. Sum
in modum remisi sino Augustolo striposse
Hollandia orbi, ambitu fere septuagenta, milia

doxum ab aquam grugribus tumuloxi ptextis
omnes / sic maxia sir hollandiam ambiut sir
passim intexsecut / et pleræ rectos fossas et rivulos
intermeat / et fastigium modo aquæ mo texte
beluti zonis quibusdã distincta reddit / Vbiq; hebes
villa pagulbe / quo no extruxit pontibz / et magis
possis dicas / Vbiq; hoc in tota regione quotidie
plenissima et pessis / vt trium horarum spacio
ad mare non possis equitando peruenire / Viæ pa-
lustria sunt non tu munita et non in agnosse duc
quia ruxus tendat suggestus / et plurimum aggere
ribus / non silice aut cortili lapidee sz quadrato
respite in ordine posito / passu stratæ hinc atq;
hinc aquarum fossæ / Cum tribus ac nauigijs
tractant / Cum rectis illinc in quos egrediere
tes aquæ declinat paludosa et duc aliud pti
pitos / pedibus submissis antia distinguunt arena
Mortales ipe equo pede modu in agis ac in trib
degunt / ita vt amphibia qz terrestria animalia
bestijs dixeris / Hebes fossa et muro cinctæ
Quodcirca prohibent / Sagti et bille q nocz mag-
nitudine nocz cultu quibusuis expeditis reddunt
sup scyo et triginta cum bini comperta et
magnalia sir passim intexiecta / vt duc qz
oculos lectoris ubi nusq; aliquid edificii occurrat
gemmis / Hebes ipe plenis aquis fossis / et latericijs

ycenus vt plane inspexisse videor magne industrie
um vt negotiosum / qz vberrimum vt rebidum /
Mulcatos vt pulegio vt lactes vt simplicium medicine
octo / ita plin mendaciis plenos / plin lasciui
ris aut limphis potius / Dicis etymologie intelligi
Hieronymum vt egregium ingenio mihi / illorum lectio
nem magis admirer / qz ingentes rasi q nos dam
orbes refirunt Equidem scripturo ad rusticum tra
ctandos / quorum in hollandie frequens usus est
magis / tum Bartholomeus Caristanus / Neapolitan⁹.

Postremum Zelandie frisiegz tractatum
adhuc nobis minime silentio preterunda est
primis nanq; diuersa proueniens hollandiam Ze
landiam frisiam qz historia conspiram plinij
ingenium profuderit Cetilium poculo altius
Bartholomeus inspexisse qz plinium / vt diuersa sint
tenda sunt Zelandie alpium rhetiorum inco
lesse ac propius / vertus pene fines
Helueticos / Franciscos atqz Boemicos / vt videatur
vbi sub in septentrionali vrbano tribu Claudia
Hostilio / vbi Helio / Fabio atqz in eo q ron
tra rhodo it Zelano Et q nudi brittanica
lia sunt Hostia / licet plurimis rogatibus
plurimaribus prouno immergat Et sed ista
ad demissum vt intelligamus resolvendi est nob

plinius / Cui merito adhibenda fides / qui Romanæ
regis ꝑfectus / mira plane femina exaruisse / et
ad generandum habilis et qui amplius liberis
defuerit qui libro .xvi. naturalis historie scri-
bit / hy Helgo autē ipse pope relatum / inter pos-
sud in longitudine est / nobilissima insula Hatga
roxum et Cantrehafod et alie frisie / Earū
rege Frisiabonū Hathuroud Wlcafatiorū / q eidem
insule stilamūt / inter Helind et Flesind ostia
appellant / hostia m q effluus Helig / absorte
trahe in lacus / ab occidente in amne Mosa / se
spargit Medio inter hr rhoro medio nec suo
cursu diem / hoc illo / Error diluida proxy
proximia / descriptione a plinio sub completo
descriptam / Quippe duo de septem hostia Helig
Helind et Flesind eo auctore manifestum est / atq
recte nota Hartgerus Huxarta Nouy Helig
inter Frigiam boreaq / Rhenum / et est contra
austrum Hafg Flesind Flij et est contra septentrio
Helind Flesind hostium qd medium et retro rhoni
sub eodem nomine Helig p Traiectum descendens
Vlpatelig in Cathanio littorali immergit pe-
ano / qd hostia Cathanios insulam efficere
declaraminus / Profecto Helig contra austrum
descendens / ubi arcano fit propior / flumen Mosa pe-
netrans absorbet ingentem aquarum rapidum decli-
rendo ad Geraldiam / hinc Gallicā medium plurib

Hostyo bf describit Cesar in suis cōmentarijs
multisq; insulis effectis (Nam Hyberniam illu
dit atq; in ea insula plures dies xxiiij tandem ad
eius hostium exercitum quod Plinius Helenus vocat
propter Malargiam insulam Albi exercitus qua
Mosa effert principat ore amne Rhi est ciuitas
Mitelburgh celebre emporium atq; negotiorum
forum Etiam et Plaris oppidum pregrue
Horsolorum insigne Insulares illi ita Hetadi
dicti sunt qd gentem maxime nouat Haud
dubito illuc nauc nūq; digressus sed flumen
atq; reflumen rixum posuerunt indicio exiguo
Quidam tamen falso opinati sunt Hostie in
sulas plin breuissime iamq; oceanum mundatorem
Distracteamq; in plures abysse qd dictu Cesa
rem commentis qui in commentarijs Helenum dicit
ubi oceanus approximat ad austrum plurimas
esse insulas quas ab incolis barbaris
ritisq; nationibus incolit Eo quibus sunt q pis
cibus ouisq; aues similes gignit Hystrionem
vero insulo qd Helenus cum Mosa illuc effert
et ritissime sunt atq; ditissime nec nisi paene
iam randidissimo descendit Adeo fecundi sunt
agelli ad segetes frumentis ymo naturescen
das herum arboribus indacte ab incolis solum

trionum diuitatib⁹ sunt Eboru⁹ Monasterium
Pinnarebon plurimi etiam pagi / Regio
est Amstelredam nobile emporium septe⁹
trionalium Est hec regio tam diuersa natura
vt etiam mediterranei hoi sint ingenij
barre tam bonis habundans vt vicinis
sit ridiculum tm illis et agris in tribus diuersis
pagis / ab vno est Assendelft ad vltimum bo⁹
tis quantum vna a Rhenu distendit pedes ex
bay Somma / sinoles ly et oysterole sunt et
naute / tam solum qz solum colentib⁹ vsq;
adeo fertilem naturam / hyeme se rendunt ac ge
nium ruxant / sert rura delectata / virtitat
rosse et sorte / quo grandescunt asse et
robur / Palustrem augm Carolus flexe tri
trium a nihil scanij / nigri vndab⁹ tritico
adsidebat / quippe limus altissimum fundo pel
lunt / et p rapas sepiunt admixto simo Ego
non habebam nec plocustra / qz luctantib⁹ flum
in flumina deguut Atq; vt semel finiam si vsq;
paruia est mostratus virtus / in hoc triangulum
angulo tritici Ultimo ad fluuium septem
trionales sunt frisij antiqui recte nomen
quos Tacitus in maiores et minores diuidit
Plinius dexo in Cauros Chaucos et Mar
sacios / Mra Chaucos in Orientales et occide
tales / Occidentales sunt frisij minores
et Cauci Orientales sunt maiores

Vandy, Vltimus est Fluuius Venitorum Ipse
Venitos ma ab Helio Extremo Occidentis ad Ortum
Hostio, Vltra Flumen Scythe Antemnochum, ad
Occidentem, Vsq; ad Istrum a Fluuio Sp
regibus domo Vendi Traxit Portam Imperii Diui
plus militaq; multis Quamis Datis et Torre
tis in Detrectantes Parisos Exporgeant, Cum
ad Interiora Veniunt Loca Ea Gens Media est
inter Eam Gentem q̃ it contra Eam rhoxanis et
illud q̃ ad Flumen Venedum Vocatur Gentium Nempe a
Parisijs Imperat ad Lote Littoris Pertinore Autor
est Tacitus, Quod Intra Flumen Plinius Scribit
Haec Gentes Vandilicae Vocantur Ptolomeus
Carinos Phoenos Primum Subiungauit Hae
Sunt Finium Ad Cornu Maiores ad Albim
Vsq; Flumen Testis Ptholomeus Proxime Semnos
Potendunt

Capo Quadragesimo Octauo Historiae

Deinde Hoc Quod Tacitus Autor Parisiorum
Gens in Modum Describit Omnes Ergo Pro
Uincia est Proximis Paludibus Celandi Pro
Fundo Proximo Portet Humilis Ita Vt Cum
Interdum Fluuius Eluat Quae Vadum Portat Vallo
Fluuius Omne Syrmyat Vt Si Forte Ex Facto Erat
Inundant Rumpat Ripas Et Portas Deuergunt
Neq; Id Vllis Locis Natura Alius Alio Editior

batauptatus Gulcq dodmahj etiam bertach zo
rum boramur / tantum abest bt etiam birtu ac
fortunarum parte birtutem excellamus bt bidt
Neapolitanus non in alia qz essedarum hospitia
diuertisse quae bbinad gentium consuetudinem
non esse populo sordidum bt ingratum nauigiorum
ribo qz cupedyb bt lautityb instauratum -
Quod si in illis quoq; da uno acad mundi
offendebat quae pdicat / quid in romanis populis
tissimarumq; ciuium edibus / q polexoq; ~~ctaub~~ xertig
palatia diuant / remittamus Latias
Hollandiae mihi boraburb / natiuo Hollandia
borata est dni Hollandia Siquidem in patriam
mei domini Abbatis / Hergmundensis insignem
bibliothecam amoenb bidimultrb iam scriptis
assertiatb / in quibus magis non inuenij Hol
landiam amnotatam / idq; ac lygnoz copia qz
illum fertilem gentb betustissima nt minus no
bilib sibi solent gloriare est fere

Epitheta Batauorum

Exercb Cauerb Animosi fortissimi, bellicosi militiae magistri, populi bictricis pre
cipui, fidelissimi, Otatissima proceri / Nobilissimi, Gory Imperij Romani Praesidium
Leo Laudib et gloriae Cupidi / Quando
Germanicq atq; Gallicis in bello

quod gerebant contra Lotharingos Ludovicissimi
et immanissimi, virtuosi bellatores multos
bellorum virtutes laudidissimi exercitus Gallie
ritus et tributos ac pactos Gallici pro libera
tate Germani ob predonum Gothorum pro
gloria ad prelia instigabant, ut scribit Ta
citus libro vigesimo

Alexander Mariomagus sic scri
bit de Zelandia, Zelandia multos insulas
discreta, si in minutissimas spectatur, habet
ab Occidente Hollandiam, ab Oriente Orca
num Texelum ab austro Gallicum Belgicum
ab aquilone Oceanum Texelum Frisiam
et Norwegiam a Longe respectat, sunt q
Zelandie plederim insulas totidem, quas
scribam oppida, alia de his minime no
migil demunt. Ea Zelandia ob oceani
vicinitatem procul aspectus est, et fre
mentis, orgie fertilis qui Longe diligit
frisij ruxa colit, qz Hollandicus, Texel
cum Zelandicus Hollandicus et purius et ta
dicius est. Oppida, prefectia templa, et
Hollandis magnifica, Zelandis flamme gg
inest, ib cultus q et Hollandis, Zelandus
lingua, nigel ritatis qz Hollandicus est
Si postea commoditatem, si matrimonio ad ro

piorum et abundantiod si nauib⁹ minus spectab
Zelandie / Hollandie Longe supra est / Zelandi
bituminosab terre glebab effodiunt / vsq; ad
uen fodiunt / et rimentibus sal roquunt roan
didissimu / vtq; ore exeximd adueqit / vsiod &c
britannia minor / et lusitania salib⁹ nigeb
roqua / quod Zelandi exroquunt et exportant
quo / blunt / britti Belge Germanig superp
et reb sunt in Zelandia insule insignib⁹ quid
brod / Vallacria oliua / Zeelandia seuerin
Burchbelandiam dicut / Vallacria de Zeel
lia denominat / mutata y in duplex bb pnunciat
migi bis primogb philippum Burgundu duc
cum pacificatu / qui et horum in bbesse roga
pella moarnox exportauit / grauib⁹ mouit / be
tustissimis inscriptum Litteris quare et
grauiter ait ibi aliquando oppidisse aut
Zeelandiam hilarius sortia fuisse asserue
pitit / quod a bero / nec nec Tuderio non longe
abesse / In hac insula portus est quem Me
nidam / borent in que ex toto orbe nauis
oppellunt / est et altior portus / Brielensis sed
in eo statio nauib⁹ male tuta / est et Mid
delburgus emporium frequens / ciuitasq; &c
Fuit qd tantum de locis adfert / quantu
tumodi / In hoc cum ciuitatem ex toto

Habes tandem candide Lector prom-
ptuarium, meas γεωγραφίας situm montiu-
dine limites, priscam itidem nouæ descriptio-
nibus permutatæ, ubi sedulam operam meam non
diro industriam, plerique hinc interpretabuntur. Ego
tametsi nihil nisi arrogo in veritate inda-
ganda quicquid recondita apud priscos habitat
authores, idem tn nihil derogo, cum primus ab
sit herbo inuidia. Hanc prominui dicto subscripsi
obedienda, ubi longo, imo oblitterata recentiorib⁹
detrusiora conciliando in gemmam memoriæ hendi-
rarent, forcep veritatis hortemur excludas aperi-
endo, hoc id, vulgari facilitate, qui pendo
atqz frivola et nullius momenti explodenda dent
qz priscarum videlic⁹ Iulij Cæsaris, plinij Secun-
di, Taciti, Ptholomæi aliorumq; authoritate
recentiorat⁹ atqz equos censores admitto, q
contra me pronunciarit, non ut blattiarones, ma-
nia herba, qz ut crudiri, potiores authoris,
validioraqz argumenta, aliorum eadem facili-
tate contemnet qua refellendi cubuerda
prima fronte ego nouæ ubi vera prodissimile q
suasu rei non ambigo, presertim qz multa alii
et terris et fluuia aliter sum, ptim inundatione
ptim aggeribus aliis sepulsa atqz detruncata

rum vxore ad montem habuit, vbi obtinuit vbe
morimur, vocauitq; eum Enoch, a nouo primoge"
nito suo, q; diuine magia mysteriis mobis fuisse"
merita, adhuc visunt ab incolis ciuitas Caym
dicta, ad oppugnandos ac depopulandos, fusto e
genealogia patris sui Adam et fratris sui iusti Abel
vbi habitabant gigantes, mouit, qui humanos
sibi implacitabant ab ortu solis ad occasu, hu
bestiales rapto ac robore confisi, mentis amen
tes et opprimere, libidinisq; insequentes, vigilib de"
liris atq; lupi indies viuere, omnibus scelerib q
coinquit, ad supremu scelus adigere, et hoiem
manducare erant, et aborsus in cibis delitiosi
epuli preponere audet, ac si ouia essent aborsus
et recentes humanos, altilia, Vnde id difficilius"
bis persuasum iri, Cum statim pria in insulis
Chananis ad meridiem ab mari subegit, Vbi"
noctius rex, hispaniorum Ferdinandus hominis
raptos rastrat atq; in gyaris more pecudum
ad macellu prinumerant Ptholemeus, qui in gelo"
gyrophia, et late circa Aethiopes et alios finitimos"
prophagos id est humi gramen radentes annotat
Plinius item in quinto naturalis historie dixi"
sti, Graios esse q humanis corporibus
vescunt, Hinc gramen et humanis, filiabus,
sororibus et matribus et hospitibus, Virgilq; erat
scelerib, qd non admitteret, et impotens rediri"

ende ꝯ humanum gen⁹ aqs̄ ſuſſeraꝝ Inte
xiſt / exceptis orto animalibꝫ p̄dictis / fuit ad
hoc dilmꝫ nonnemstre ꝯ ſolus exiſtit in colle
tamcis / et Moyſes in genesi et Xenophon de
eq̄noris / Tandem decimo menſe aqs̄ ſenſim
deſidentibꝫ / montiū montib⁹ in armenia ma
ris appꝓximare / et debos insula in mari et ſoli
mont / Deſidetq; arche in armenia fluuiꝫ
iuxo Gordei montis in armenia / Manifeſtat
q; humane cladis / ꝑter moyſem etia Xenos
Caldeus Maſſeus phenix Manethō / et hermi
nis exceptis et alijs plurimis ꝛc̄ſq; ſcriptoꝝ Bir
rato itaq; ab aqs̄ orbe / qd fuit ſm philonem
atq; hebreoꝝ hiſtoriam anno a exactione ſuiſq;
ſexto et quingentesimo ſupra ſexcentesimū et milleſimū
Noe rum bxore et filijs de monte Gordico et
poex exceſſit / deſcendit in ſibi circuſtem plenitie
plenum radamꝫ / inſtruxitq; in loco ſidemo
numero tū ytſte ſcriptorum / horat moles
torum exceſſerit noe / ubi condidit ciuitatem
quam Dorgalbinā nūcupauerit / hor eſt
pontificia et ſacrificiorum / Cum Noe pri
pontifex cum filijs et bxoribus / Moyſe exe
dente / ſacrificia et holocauſta deo optimo
maxo gratulatiuq; obtulerit / ab iſto noe
rum Dyſtola magna bxoꝝ ſua / Coem et Noe
ma Celum et pandora Japhet et Nycola
ab iſtis inqua orto ꝛcheoꝝ atq; in tri

De ry ꝑ genealogia hebrꝛ̄ Abraham et Christus
in lege promissus descendebant / Ergo Noe
filius virtus est Japhet a q̄ Gomer q̄ Italia /
Tubal q̄ Hispaniam et Gomathes q̄ Gallia
pte colonias ꝓtij sunt / Adolescentie filius
Noe fuit Cam cui⁹ Chamathes / q̄ Zoroastes
virtus et Saturnus Egiptius / Cam Bilium⁹
fir Cam fuit infamis Suprema dyctatoꝝ / scp
magice et venifice studijs publice rexit ꝑ
mortale genus / asserendo et se ipsa deq̄dō
rongrediendo esse et ante ꝑmundatione cum
matribus sororibus filiabus matribus fratrib⁹ et
quibus alio genere Ob ista scelera virtus
est a pre Jove pyssimo et rostimonia et pñ⁹
divina plurim⁹ ꝓbato / Jo patrem Noe edio pse⁹
sequens qm aliob amaj / Jove despicj rex⁹
uexit / uartus opportunitatem qm Noe porter
uino madidus / rudis uim ingpertus et vapo⁹
re ebrius / minus pudice in tectum iacebat /
nudus illius / pixilia reprehendens fraterq̄
subnixus mitrando vacuus magice / pri illust
ssit et illum stellam pinde atq̄ rostratu⁹ ef⁹
fecit / Vtrq̄ dein Noe fabq̄ aliqua fecun⁹
dare ob malefactum potens fuit / Esto ꝑ
rathereshm Noe ex Ortoa Japhet ꝓbij
filios sustulerat q̄b a mre appellauit Titan⁹
nab / quoꝝ unus fuit Tuyston Germanoꝝ
poarcha et ronfilstim deducemus / fer inopia

Vlos fuit primus monarcha totius europe / q ab
ipo xpo ad Vlmū duxerūt anni ducentis q ||
duoginta nouē / q Nimi Babilonijs xpo / ty ang
fuit Vlymbrotghūs q et Nemprotghūs dicit filij
Cuxetis filij Cam / primus cum Lucifere / orbem
tenuit cum tyrannide et crudelitate subiugauit et sibi fecit
sor sibi merito cuncti cum / ubiq; structa pace /
nusq; bellum / nulla ambitio / nulla pena / nulli
dam metus / erant / sine lege fidem atq;
iustitia colere / serua / pcrorgere / pria / bita / cum
sola y hanc / et spontē nascentia rerūq; Latices
humano y cuncti debita erant / Vnoq; ūd demq;
sibi non coniunxit / violentia q nulla / erat / si
nitissima colonia / missio / aut appropriatione
humecti et postea primi hominibus atq; primi ||
pibus orbis q filij Noe erant / naturā non
armis impellente obtempebrabat / et cum
multiplicato in immensum gnē humano / qppe
bimus se aut geminat uno partu / edebant ma
re et femellam / ex armenia egressi
nouas sedes rongare / necessitas compellebat
Cum tamen pe adfortatus est homines primi ||
pes / ad colonias deducendas aut rebus
nitra goicis augendum / et dilatandas / debet
designauit atq; illas tres partes pribus / Asiam
Africam et Europam ut aut diuinū / dicant
singulis sibi primipibus singulas partes aut ab
urgent patribus / Cum cum colonijs suis in
Cyprum Bem in Creta / Carpsit in Europa ||

poem atq; Nymbreatum excauit Babilonie / Ca-
tuanu primu hyberiam bello misit & citonem
in asiam occidentalem misit Sangre hyberiam
feliciu Gabid Arabie deserte pfecit Arabid
Canaan in phenicie Emathiu tenuit Macedonia
Tyrrac Tyrrie / Samariu / gallia Italiam / Tubal
occupauit Celtiberos / Sarmatas possedit gallos /
Thessalos Sarmatas et Germanos qui fuerunt
primi hiberos atq; primipes uiros primo colonias
duxit / qui ad monimentum posteris seruandu et
tradendu / qd earum fuerit conditor / nomina sua
locis fluminibus montibus et uiris reliquit /
q tam longe cum sobole hercleum usq; peruenit
Atq tamen primo ex eo Hab familias plex colonias
suas dimisit / Anno a salute humana generis
ab orbe / centesimo tricesimo primo Hercules Egipt
post diluuium annis trecentis et quinquaginta Uli
Mansel et Osyrasius asserunt / ejus uxor fraxabi
litex genuit ipm diuisse typ Brache / qui a
Silurio ad Abraham vsq; peruenit Philo annis
Duodecim nonaginta duo defunxit / atq; uita
anno abrahe quinquagesimo octauo / in Italia Zopy
Tyberim in tumulo sepultus / Quonde Ger-
manie splendidissima fuit origo tum typ tui ori-
ginis gentis / Erit nempe annalis series sub prin-
cipe Iano Hesperi primo deo / id est iustis primi-
pibus / quippe Tuyston Mannus filius fuit rex
primus Germanie et Osyrasius in quo antiqta
tum asserit / a Japeto ad thanaim ab Adula

pseudo Berosus.

J

alueq; et flumij Moeny, que Hercynie Syluam
a Rheno inter se diuidunt, et Rodanq; ad partem
Orientem effluit, et quo et Alemanorum
nominis nomen Germanum esse potest. Alemanni
Germanorum filij sunt, Alemannia vero Helvetios
Rheti et Vindelicos, hodie sunt Turgoi, Brisgoi et
Nori et Tirolenses. Hec multis locis gemmarum filios
Hercyniae Hassiae et Hercyniensem, et Orcinios inter se Germanos diuidunt. Moenus portus
Hercyniae proximus Orbano Norae oritur, a quo
oriundi sunt Franci Hessi et Thuringi, quod genus
bellicosissimum est atq; nobilissimum testante Plinio
in agro Mattiacorum et Hassiae Hercyniae Nora
Rheno proxima inuolebat, Hercynia vero Vindelicos
omnis media Nora possedit, a quo Suevi et Boyi
omnes oriundi, Hinc Marcomanni in primis ostiorum
Norae Rheni Hercynia Ptolemeo, atq; Plinio, atq; Tacito
de situ et moribus Germanorum quia inest, Celebrant Germani ramorum sentigo quod dum sepod
illos memorie et annalium genus sit Hercyniae
Deus Nora editum, et filios Manno originis gentis
conditoresq; Moenum tres filios assignant, de
quo proximis Hercynij Orbano Hercynienses medij Hermiones Cherusci Hassiones dorent. Atq; tres
pedibus regnauerunt in Germania tres Asciae
patres regis Gothi Hesse Moesus et ait Rhenus
a quo regio Moesorum in Germania est, et Plinius

in toto Turingia Hirtbant/ hy pte dicuntur
nomen hsteriorum fuit Cuen inde Alemanni
deinde Teutones/ postremum a Romanis de
victis asserit Germani dicti sunt Germa-
nie vocabulum inditum recens et nup additum/ qm
q primi rhenum transgressi/ Gallos expulere
runt/ nunc Germani vocati sunt/ Ita natos
nunch/ non gentis en alicui/ peculiarem deos
primum a Virtute ob metum/ mox a specie in
uento mite Germani vocarunt/ fit annales
nostri fabulamentum quidam ordiunt/ Antiqua
mortem/ patriamq esse Assyriam/ atq ogdoo ex
Assiria nob oriundos loquunt/ atq sunt in mare
rhenum deducunt Tempestate q [illegible]
hercules q desecta Durtabat/ memoratus fuisse
Rex Assyriorum Didericus Storchs/ illiq ron-
uum albonia/ Albione postea due ac triginta fo-
rores fuisse ocs et forma primarie et primatib
matrimonia iuncte perhibent Sed albione rui
sexu inexat animis adgnm/ et [illegible]
libidine flagrando/ statuit/ [illegible]
maxito/ rebus polixi Hiberiam Germane fa-
riat/ suasit et suasit Sed ocs inter feminas
et sunt ille fortes impotentes/ male relicta
regiis manauit ocs aures/ Conuocatis rex
primoribus feminarum/ scelus pandit reuirtoc
nauigio imponit/ cum complicibus alios diros
scelerib et possessa construxit remigiis et velis

hunc negatum / Ita quia sorte estuo tempestatis
impulsus / rixa orta / in Anglium transgressus
reflexum / ex qua Albionia descendens / insulae
de suo nomine nomen indidit / Anglia vocat
primo authore Albion olim dicta / cognitum
ab eius expulsis propagati paulatim accolarum
anglia ex Britium translatum et possidimus
in Gallonia / et etiam ab hiis hic ab gesto "
vera fide aliena sunt / ita vero propiora q de
Britto tradunt Silinus posthumus et nepos
de Lauinia filius / qui iam publica cura / nepo "
tem male educabat / ex q filium sustulit nomine
Britum / q iam annos natus undecim / cum
in venando puer iaculo q ferum petebat /
sorte interemisset dec grauiore exilio puer "
ret / dec suos pulsus odio expulatum abiit in
Gretiam ubi troianis adiit de stirpe illos q
Pirrhus Achilli filius raptimos abduxerat
reperit / q progenies erant Heleni filii priami /
obiecta spe libertatis ipsum dei secutus
peruadet Corio quodam Corinto / consilio
optimo assito in desertum consedit oppugnat
a regge poandraso strenuis repellere / ignari
troes graecis tuscos fuga dilapsis in suos strages
poandrasus reperit / a quo victores id solum ex "
postulauerunt suppellectilem omnem et oryen "
tum atque vitulorum numerum dei alio nauigio
immane liberet / petitum peregit / Pan "

draconis & grecus Saxonis deuenit in gal-
liam xpianus ibi bellum in q̃ semel atq; iterum
non sine iactura virtutis eorum; tandem diui
ptimescendo, opibus spoliis & opum diuitiis
tandem tradendo restendi spe amissa, qa mul-
tos indies minuebat, nauigio arripuit insulam
q̃ nunc Anglia, tunc Albion dicebatur a paucis
gigantibus inhabitatam, Atq; hoc inde ppul-
sare haud paucum exact momenti Laboris aut mo-
ris, quippe genus robustum aut statura grate
cum arma grecum nodosq; in manu clauemq; ligneam
ad feriendum direct, dirit tm gigantu robora
prudentia Saxonis intra dimittendum tanta
hostium suis fraxinis insula tandem potiti
de suo nouo Saxonia, sortiq; Saxones op-
pellat ob memoriam nois sempiternam Itaq; gi-
gantes bello fugati, pars tm fine anglie pellae
Scotie pars tm secreta montis ad inferiora hi
nixe Saxonum rui num nomen est fraxigi
alij ine alio q̃ quisq; sors ferebat / pars tm
landiq; littoris eram contra ortum tm secreta
Mosam qd aglm hostium est, incepit ibi
bathonie Lotaringiam habitare incepta Ego
hi eam gentem in bathonia aliqm oppidum
se aut inde habitasse haud contendam,
Hac primo fuisse bathonie colonos penitus
negauerim tum q̃ Italia regnabat

Varie opiniones de origine Hollandie

Siluius Eneas / hy Scotis annumerat / Leo Latinos textus / hy iudea heli sacerdos / et aretha testamenti rapta a philistinis Tot ambagibus / nat annales primordia gentis sue repetunt Quibusdam Licet temere placeret Hollandia esse partem terre mugge maris expertem Sunt qui vt obtineat ymo diuturno terram fuisse contendunt hy mulli diu cultam morabilis terrarumq; exori arguendum Cupiosb ad asserant habent nichil / nisi bonam quia gibi ipa induxe psuasione Qui ad mare venit rensico / vbi in partim Littore romach legit vbi difficili gradu exhibitis exhibitis exhibitis / montes Hercinie pro / more partib cum natura pelagi fluctib obiectos tum de mud intellexerint sua se pontum sed tenuem ab tetri mutabilem vndiq; obiectant / q eo diuturnior Responso, contenti discedunt / priscum germanie esse morem / mestrie debeb aer dire pugnasq; in libere / Nec hy vt dixim? dabit Dorestach detuffatum mihi exponet / Cuius elegantie magno frustra ac salsa me moranti / q ad Hollandiam construxisse Noam id ex situm diuturnior vacasse Europa omnem pro attigit fluctu in ipsa Dorestad constitisse ornib ac arcis metuisse Germa mud Horatius Ex hoc supernatarem / et multa /

desunt in Brasicano

in mari annalibus offendo, q̃ possim ꝓ diuitiis
mea inuidi reddam? Petro Cornelius Tacitus
historiographus totiens nobis citatus, q̃ sub
Domitiano romę ꝓtector fuerat, sacerdotio
quidem uirali præditus, & magistratu potissimum
ꝓcębat? offitia ceremoniæq; illo ingua Cor-
nelius & Catthi ꝑpto hermā siluam petre
lente origines, mox dederit? Batthaui igit strue
inter alias gentes præcipui insulam rhęni amnis
colunt. Catthos q̃ondam ꝑpter seditione
domestica in eas sedes transgressos, in q̃bus
ꝓ imperio Romani fuerat, præter authoritatem
historiæ quoq; manifestant & aggeres antiqui
monumentum exigui testimoniq; dignę sunt. Nouæ
igit Catthorum rhenanæ, at Catthorum molarum
(Etiam Catthorum Latino sermone) sonat
castellum aut arce Catthos, quo a ꝑentibus ex-
tructum? Verum cuncta ex obscura
historiæ fabulosa, Luxq; obliuenda est. Et tandem
immodica mortalium, q̃rentium, ambigua, alios
alia trahentibus ab origine deducat, Instat
aperire ambages. Et dum copiam faciam
Hollandię primi colonj Frysiones fuisse
ferunt. Mox q̃ proxima oceano Laci q̃ sunt
Cymbria, Frisia, Batthauia inhabitando,
possederint annis q̃dringentesimo post diluuium
quidem Frysiones a q̃ primi colonj memoriæ sunt

fugauit retrorsus Batauos non audent, esse
quidem rebus impositi et circumuecte, ita facile ad
nos deuisse Iulius Caesar cum atque contra nos
bellige rasse memorant. Hunc in modum Caesa-
dit inquiunt se rebus decimo Nouiomagi re-
ctionem debis conditore dolunt. Nouigio oppi
Batauos ut oppugnatum, prouertant. His ad
decurrit qd examinent et uicos. Respondente
se romanum esse decime ab Batauis ipso sub-
riat, adoriunt, atque unum ex cognatis Iul
stauunt, et uinculis et omnia data et circumdata
retrorsum duce Labone duo gregum equorum
amisso, se se Iulio dedidere. Ex diligenti
narratio, atque cognita. Nihil de his in re
mentionem sub ipso Iulius memoret, qd gesta
a se bella ipse mandauit, nihil pretermissum uolunt
Quin ex gallicis pugnauerit, transgressus
adem est rhenum, retro abiit, id est Coloniam
agrippinam et Gerombrios dimisserit, ipsi eorum
Celeri sunt, qd nauibus ratibusque triginta
Rhenum transcendit et Buromum finis de
populat, Quinti Cicerois castra oppug
nare atque ex gallicis pdat arcere, ibi eorum
finibus et ipse Gerombrios hand remotis qp
ex finibus egressi sese in solitudines
et siluas abdidere, uicos et edificia atque
frumenta igni succendit. Tum Nouiomagi

redigere q regno reet bis ac tribu reserare pre
rhenum transmissum, Itaq ad flu munia obe-
unda missus est Drusus Augusti priuignus, qo
finia, que proxima rem Augusto mouebat,
Drusum intra statum mensem reperit. Hic
Drusus Germanos primus deuicit atq sub
iugauit Profligatisq Germanis, ad albim
vsq fluuium Barbaros regem impulit. Est
ortauianus bello aut ipe interfuit, aut certe
non longe abfuit. Nam castra illa, q deinde
facta sunt in ducatu Cliuensi ipe exornauit
atq Legiones posuit, quibus deinceps Germani
in fide continerent. Hic mox Drusus Romanos
primus, septentrionalem nam orcanum pr rhenum
aperiens, nauigauit atq ultra rhenum fossas
primi et immensi operis plurimas effecit, q et Drusi-
anas dorant. Deinde reuersus, Moguntiae hiber-
nis quo super tumulo collocato, duplicem die
quo id cerimoniat, vita defunxit. Post Ger-
manicis rebellantibus Quintilius Varus
misit Augustus, q cuncturiam Sidonius, supe-
riorem exposit, ipse Ducem cum tribus Legio-
nibus ad interamnos usq deduxit. Legatis
et cohortibus omnibus relictis, Aduersus reb. rebellem
Cheruscos Augustus adhuc grauiter tulit, vt spes
pacis diu dolores, reperit paucioris sollicitos, rela-
uit. Quintilio Varo, Tribus Legionibus, sunt

inferendi Germanis, fuit semper expeditio
Tudaeorum, atque nisi digna Sigmidem magno
et intredibili apparatu profectus, quare hostes
binis bis missis Germaniam Gallicamque per
rebus in ora oceani vicos possedum Britannie
in Sclavo constituit, ubi in littore oceani, instruxit
aciem pedes ac pleatuxis, balistis machinisque
dispositis nemine ymmo ac ne optimate quidem
quidnam ostortuxis agente et romanos le
y exeunt impauit, vastatisque spolia oceani fit
simus asportant spolia oceani dorant, direct
ea capitolio polarique debri, her tam vidimus
pugna fuit apud nos Salgoniu in castro
littorali q binulus est in ea regione q se olim
rhenus effudit in equor. Nunc Gundato atque
delunio, hostium illud obstitis, rotis hoarena
ayb obstruxit. Unde ibi Myorumobellum bri
tannice a pre pulsum, q cum paucis
eo obtinebat, in deditio et detrusset, ly bri
tannie indeind et maxime Cuctonius, altissi
tuxim exoritauit, ptiolim declinandi tuxim
phasro ad nortuxnas fuia, ac q ad dirigendos
nauis tuxsus, ignes eminocent. Visunt
adhuc fundamenta arcis illius, si qui estus
ponti descendo duxo in sese pelitus recedit
et nostratibus axo baitonis appellat. q olim
fuerat ab hostio illo traiectus in Britania
sed nunc quidem ad maxe hic Rheni cursus pertulit

desunt in ed Biasurano.

desunt

Hic Scylla ad triumphi pompam prehort
tricennio, quibus intromissus erat oceanus magna ex
parte itineris terrarum Romanorum deinceps. Anno
ab urbe condita nongentesimo quinto supra septin-
gentesimum Claudius regnare ab Augusto octavo
decimo filius, monarchia adeptus est, expedito re
petendo aptoque primoribus Romanis, salutare
nuntio recedentibus fidem de urbe dominii, poten-
tissimisque victoribus approbaret, hic hic etiam
dius quarto imperii sui anno qui fuit ab incarna-
tione Domini quadragesimus septimus, expeditio in
Britanniam movit, qua deportata in tumultu
populi non redgibito tussi fugax videbat et cras
vertuisse in insula est quod neque ante tubam
descendi neque post eum, quisque adire cupiens fuerat,
Tigris et Euphrates diebus longe simul alio ex
sanguine intra paucissimos dies plurimaque in
sulae ipsum in deditionem recepit. Orgadas
tria insulae alterna Britannia in oriente
positae, Romano adiecit imperio septo qui
proficiscitur erat mense, Romam rediit,
filiosque suo Britannici, nomen ipse fuit, dum annales
nunc memorant Claudius de urbe Britannia
ad portum Gesoriacum decimo octavo lapidem, tri-
ginta navibus meant et silvam, stipitatoque
cum magnitudine, Theophilus est latitudine
ad tria milliaria longitudine ad nove pedes,
Quinque cubito fremitu dilectique viri qui

Helvetios / rogat num Germanos / illi inhabitent / Vbiorum quum eos posse atque eius impenetrabilis esse / saltum propter Hercyniae desertum / nemus / multitudine / Praeterea ubi quum pene / transisset / excipi a fidis Suevorum quos / numen / Imperatoris sit gratissimum / Quo audito / Ubiis denuo Germani / misit dolum / tuxe quum sol / tum debere appellari / filium atque imperatorem / a suo recto pirulo tuisti non posset / finde / illi silua Hercynia / ait / Claudius indidit / aunt / per se nunquam / Germanos pedibus / actuli / qui qua veram aut dissimile poterunt / Eadem / in Romanis auctoribus illud imperatore ad Ra / tionem fuisse delatum / Haud / Caepio / Potest / ne dissimile dici / ut arcessit primum / ut / ad omnes / qui iam insula Batavorum sub Ro / manis erat / rectum silua illam fuisse impe / netrabilem / eo tyde / fide / meo fundi / indigna / habet / penitusque interior / appe / tat / omnis / Hercy / nia iam inhabitata / descriptaque iam pri / dem ad Fitting / oream / Caligula / finditur / Haud / silua tante / mogunitudo fuerat / sed fuit / quidam sordes / ut deduceret / atque sub Her / cynio / Corbulo erat / Legatus imperatoris / Claudii / quum tandem / deniqui / in pri / mordium / Cauci / nominis / ab / exitiabili / a probis / diuina / diuae / Cadnusia / natione / Ca / nenefatis / erat / Id quoque / Horos / patribus / inscri / ptum / Germanici / imperatoris / Cognomen

Wold sonder genaden.

Fossa Corbulonis

Beznissim caulaus. et sizmat valgi dicto tis bimen Beznes id est ne tuto.

q̃ inuehta ordeam bitaxentur / Qui oluq; iam bexato
dixit qd intra vndim intexãtat / qui illi mãiyatq;
ab ordeano tuti / pinde atq; in portu esse xbripuit
vides scuborum Romanoq; militarem disciplina
q̃ non orbem mõ / sz qrq̃ altra existimari posset
Denarii ixj / quib amkiyat / Nec tantum palbarugz
enumerat & polaritib / altro ad labore militeb ob
tridunt / rentimacta sz maxtiali indole / q̃ in
primis stoub robur et retera plurag deposit
Eisdem temporibus Claudij dyox / Mexonis mx
qno potentia suam sorỹb qz rolonia de flaccano
dedugit / cui nomen indictum ex nove ipig / atq;
Colonia Agrippina adgr vsqz diu mutupata
qppe eam yentem xhero trigressam / ang diub
Agrippa iamdudum in fide corrpexat / Demum
Claudio denuo sublato / Nero a militib imperat
renpelutat / Dolib ac dexsutyb Agrippinam mxb
xig / Hic impurissimus am stupitiosz stena pe"
tulantia libidinem luxuriam auaxiria / exide"
litatem xcpimeb millo mox stellare exercuit /
Siquidem Agrippina mxq; p rentuxione inter"
emit / Poppeam dyoxem rotre pedib interfecit
Item magnam sui Demtoam insontem atq;
integrum virum / pluriosq; senatoxeb pessim /
(dti libuerat) exercendo aut peremit / aut sibi
de rocusa posteriorem / Denigz debit Rome incen"
dium dolupatib sui spectaculum fecit / p sex
end dieb totidemq; noctib exsit / Hor intredum
e turxi / Mocmentaria pspectando / letusq; flex"
mim (dt ouidoct) publgxitudineq; habesim / flg

Deuentauit / in illo suo primo habitu / Nuget
Ham / nolens forinsz ciuis / temeritate impetratis
in dem / Nom pmy Ihesu christianos supplicia
tus et mortibus afficit / exercitiorigz imposuit
Decimus christi apostol / petrum crucifixo pontio
pilato tradit / inde potens imense plebis de
fugo crimen christianos in medio petrozit /
reos subdidit atqz exquisitissimis penis afficit /
Hostes Germanij quos appellant dum sub pte fu
rorem mitigarent / Multi christianoz pellibus
ferarum tecti atqz canibus / laniatui eorum
traderent / alij cruribus affixi / alij in dum mor
tuum iuncti / crebant / atqz Nerone monarchia
obtinente / cui qz plurimos senatores atqz patri
cios viros dum cum / nulla de causa perstrinit /
alij alios exulatum abegit / pecuniarum / apd
nos descendit Antonius vir senator / vt mul
tos / munitisqz forum in medio Ianue
nis pone theatrum / atqz de suo more antonium
exterum quem statuerat / tunc eidem donauit /
Alij vandelm Scutum de se / Multi exterum pil
leos dixere / Nun transitum ea plebs appellat
rapuit olim Hollandie / Frisie antistiti / nro
iam pro cathedra resedit hec noua / Multos
Glouiensium plures falso reuelauit capud nos
trum / non nro sub Nerone verum et primos
Ianuenses volunt / pTheutum de
Anglia descendisse / Ad fauile de inferiori /
qui illa tempestate nobis fuisse vocabulum
Ianuenses scribe atqz illorum super de dungin

Etiam nuncium istoz nominū apud Romanos
scriptores inuenit / Ceterum quo tpe / valerij
et Plauti ad nos deuenerint contra plurioz
opinionē firma auctoritate subnixi infra me-
morabimus / Quisnam id fuerit Anthonius
q̄m Exercitato primū certum Anthonium putauerit
confirmare frigido non possum / fuit ang vo nouē
quicquid testamenti reuictus / Damnatus est
Lege Cornelia / Alterum istum inuenio q̄r cog-
pellatum / ex reuinctis / contra Veronem ꝑ
ob festinatam confessionem absolutum Lego /
Sicut ex quib altercum existimare ponditorem
Anthonio / et si de supiori plus assentandi
dicetur / Nam posteriori fuisse Romae pon-
sistere / Q quo Anthonio militem de Gallia
in Exercito oriundi / se ꝓdidisse / Insuꝑ pristi
Nouij ab eodem principe certum est in exilium
ob amicitiam Cesaris / non ꝓgressus fuisse
reuinctorib in qua Cesari nouas detexerat
Hinc autem passim romae fuit ꝓtritus / exili
Lege Anthonia / Si ille Pristus ad nos
destenderit / inuedibile no erit ponditoe pbi
nouas Lege ob thesaurizatam Lege Cesaris
tum indidisse / et polea arripiob certum
Item indidem ponstructorem nemo inficiat
Et Cinnae sub impio Veronis, fuisse suis
Lege ssi ad nos Cesare Solitus et podiceb
et nocuisse et aritib / Libertob et reuingeb
oeg ꝙ supellectilem ratibus ꝙ locuꝫ applicuit

Frisij in Batauiam.

quodq; augusti decimo erant, militesq; romani sepo-
situm ossibus, erruperunt. Quibus ad q premun-
tionem a populino occupabant, qd nouum inceptum
esset. Subitoque, Nam multi optabili discordia
armis dotem populi, atq; ex ea triumphum aug-
xere. Sed plus sonidis ex otio et pacis quie-
te, q ex bello victoriis sex. Lygati reperiebat
Suevi ac iidem erant, atq; ideo silentio tan-
pere tradebant. Itaq; Quinq et si ei postea
fraudi obiecere, verbis tm q armis vindicari
malunt. Nunc studet, interdum missi exem-
plaria minitantes. Postq; utrunq; fraustra, tem-
pus obtinuit, ac Romani cuncta, ac nimia
loca deserta erant, simul maiora sedulo a ci-
uibus impetrarant. Quibus ex vetustate fraudi
tum erant, deserta ad Maloriga, hi prae
ad Mexonem defluendo sustinent. Ceterum
quod iuuat memorare. Erant in urbe inter
vetera opa magnifica q fraus mirabantur,
amphitheatrum Pompei, et edifici spectandis
fundis exstructum. Caput erat Roma sexa
ginta milia, Originibus, vetus, sortis diuersae
bat, hic senatus illic populus q plebes ex spec-
tat. Maloriga, ex deserta Quinq Mexo domui
respat, hic introducat. Tunc multitudo spec-
tandi ardet, Orisretentiae, ob senatum ac populus
sit equestri. Quinq ocq exercitu obtutu obtinet
quosdam amicitia percyrino inter senatores de-
scendunt, quos qui exercent, quod ambigerent
provinciae, q nam mortalibus foret, ab ius

desunt in Brussiano

bus apd Germanos generis connectebat. Qui pdet
q eos duxerat, legatos esse genitum q gentis
fide atq armis rebellare pstarent, fruisq; nulla im-
punitate gentis neq; fide neq; armis est, ante Ger-
manos horas dicto possessum petere in loco ogs ego
rebellantissimo. Neq; eor fruisorum dictum fortuna
gravate a superbis audientibusq; accepturum exi-
mantibus turbis, Germanos antiqum morem atq;
impetum bonaq; emulatione tenere. Ubi rem
gestam audiuit, cohortatione genauit rebellan-
tes expulit, atq; fruisos sub iugum dicione
dare imperauit, duitus et socios iussa atq; imperata
audire. Illi ad sua ne esse iam et semina arma
intulerant sunt regressi. Cimbricis amissis
equis aut reddit, si pyratice pugnarat, aut
raptibus abducit. Eosdem mycos Insubrum
irruptatum venire, gens a Gallis pulsa, que
duce Bellovaco, q sub Tiberio et Germanico
stipendia meruerat quinquagesimo anno ab urbe
hic duitus rogata interrogare dedit, ne quis
rempi ptem inhabitandam concedere, in qua
pecora et armenta militie alique transmittere
rentur, quonda ea arua a Tuscis ppter
mora disputate sedes fuisse, et cum inde esse
duos ppli Gallorum finibus terra. Deinde Bellovaco
suspectoque rem, solemnes et sydera obtestati
dedit, ne solum rapturi, earum potius oriam
suppeditarent. Duitus his remotis audit pa-
tienda, metuere impia, expectandam et tempa

Liber Tertius.

Bathauica bella contra Roma-
nos gesta. Et Libro memorabili Emirtem gentis
Libertatem, Maiestatis pertinax, totiens uiolatae
fidei Romanis imperatoribus angelicata, Et ceu
q̃ natio Bathauis fidei praeluxerit, amq̃, qua
ad custodiam coepit ob expiatorum totiens coe-
fidelitatem, ab imperatoribus Dum ab hys minq̃
fidut, sp̃ Debuit Mons Bellua Bathauo-
rum dixtute, uitellius, ad fastigia q̃s Romani
imperii euertus est, q Bathaui itempestiue
expiatoritate Dum uitellius suis fidit, mendi
stabilito imperio, a despasiani militibus inter-
fect⁹ Etiam Bathaui, Dum alae pannie
cautant, suam Libertatem armis tuetur,
quid detrectant, pluribus quib contra ro-
manos Belligerando, no minus grauiter q̃s
fecerit, Et deinde Romanis primatib⁹ inter-
tibus, minime sub iugo missi Romanor
Imperio redacti sunt, Dum in amicitiam
atq̃ societatem ostiti, non tributa sed dilec
arma equos, Et Libertatem imperio tuo impetra
bant Et deo sp̃ Romani rebus Domin rebel-
lant, Bathauorum gentem armis inuictam
minime, aut Locus esse satius Remotorib
atq̃ inaccessa, cot in fide retinendis q̃s fori

Romani Gothorum æstimabant fidei con-
stantiæ et virtuti, ut sine illis nullum
auspicium æstimarent bellum, neque ulla pro-
vocare victoriam, cum res gerendæ, quæ tuta
defectus ac primipedi Romanos augebant
Gallique et Germani ac nunc sub recto rita-
rent solacio solis Gothorum ala et dicto
rio ac virtute permittebat ei sed cupidi
remunerabant stipendio, et proxima singu-
lorum et rectoris præliabant robur, spernendo
pro aliis donativum, quæturique dolebant iti-
neris et refectamenta primum rapiebant, pleo-
rique Gothorum virtutibus tantum olim ac
sub despasiano est Gotisa, Italia Romanis
reddita, Germania in fide et offitio recta,
Anglia deinde quæ ne ipse quidem Britannus
vitare potuit, ac mixtentia est imperio,
subiugata, cum profecto via Gothorum
non apti multitudine sagarum virtute cum
dorique fluvia tegi pinnulorum ac rigo pro-
pugnatorum prospectarent, neque mentiora
si dicere pigeat, et rongrenis testibus assa-
verare, magis pro urbem tum terrore sui
regibus iret passi ad Tanaqui supervi
gressione, Romano adventum esse
imperio, ætius illi victoribus armis Gothorum
advertere, neque ea omnes stipendia retinere
victoriæ, ac tantis cumulo valumitatis
pudorem flexum et quadragintos annos

unde haec habet.

Romam q̃m littore maxim ad tuendam sibi
Carthaginem ab incursu barbarorũ olim dissi-
pauerunt. Quid referam de aggeribus at-
tollibus q̃b tm in regnor fronte aduersus
maria, stum tum in ptes contra rhenũ &c
rursum plurimis locis et impetuosis ton-
strauerit, Quid denigz loquar de latis
uiis stola uiarũ, qua indidem ad rhenũ,
Itemq; pruk a traiecto, q̃d oppidum Brit. Ro-
mani ẽ aperuerunt, Videntes ed Carthaginem
inuentutem pro prouida puidentia, atq;
ingenio, si studium non deesset, et lingua
earum suapte natura Latinam, Moralibus &c
peditam et ad oia habilem idiomata, et rũ
extrema non egredunt temnitur syllabe, nec
fere fonitibus conditur, q̃ plane resonet pectore
clarumq; proferatur, expressior non potuisse
non remittere q̃m Romanos illos imitarentur
eloquio, quorum industria et lingua, sua
tum conditam sibi adq; usui fere spero
bunt, Nam qui Carthaginem orbem uerbo
sunt, quo ad pectus fortissima manus exeat pue-
niat, manuductio reddebant Romam
in nullo sibi dissimilem, sultum iri, q̃ pt
Carthaginẽ pueros bonos artes, eosq; ciui-
litatem edoceret, et utriusq; linguę
scientiam, facilius ad subiugandas ignotas
sibi linguas nationes prouerent et tqz
thoracis uarium impudens poterunt, Illa

vrieb/ Nostra pluribus verba/ qz eorum singularia
estimatiõ/ vim follere nostrum/ vsitati
tactib⁹ exigũmus/ ipa suapte natura ocio ditior
qz porius/ follaciam esse ingeniũ/ ocio
doctioz humanitatem/ impostura ab prudẽ
tia/ semp pietatem sibi vulgo blandiẽt
Hos si vidssent/ simplici vertoz tritonem
indole minime degenerasse/ nobis gratu
lamur/ Num ad historie seriem transeam
Nerone a senet ingulato Galba q in fis
pam euat ab exercitu imperator salutat
Hispanit/ mensibus septem/ urbisq⁹ condẽ
dnoz cum Pisone q ab Othone adoptat
ũ mortem q triduo pro successore adopta
tus erat/ Urbisq⁹ est ad Romã ingres
sum/ Curtius Iacunq⁹ Germa
ni ad auxilium iustitia atq⁹ exercitu hoc urbi
ventibus/ Hinc civilia Romanoz bella/ toto
se orbe soluerunt/ de Hispania siquidem il
lico Galba sua exercitat quo mox oppsso
Othone Rome vitellius in Germania desp
sionẽ in Syria impia simul atq⁹ arma
rapuerunt Horatq⁹ vitellio insequẽtem Ger
maniam ingressio/ Gibbone hegesippo imitat
multa fontes capitoli ꝓcessibus mutauit
notab ignominiaq⁹ nonullos militum alle
nauit/ quibusdam et ordines restituit

ad extremum comitatu et largitione uictoriae mi-
litum demouit. Caecinam et Fabio
ualente legatis ad urbem occupandam insti-
tuit, multum auctoritate suggerentibus, pon-
deret imperium, et uetustis factum, arma
reparet. His auctoribus Vitellius regnum mutuum,
ni corripuisset, magis ex spe quam metu
potiatur. Expulsis itaque Vitellio in Colonia
et exercitum et classem quae circa Britan-
niam agebant, ac superioris exercitus
duabus imaginibus, quas in senatum oppidique
Romam ueluti ad iurandum, et ne Vitellium
corripuerint impiae ausurae poenitudo, misit
ad legiones legatos, qui primi in Batauorum
primi in uestra ripa morabantur, exponunt
arta superioribus exercitibus, praecauensque mare
esse tertium sacramentum, quod nouo fiebat se-
natui et populo, admittendum itaque et fa-
ciendum imperatorem in ea uerba legiones
iurant. Postero fluminis ualidus primi legio-
nis legatus, qui proximae hibernabat cum ceteris
Colonium tendit, ubi Vitellium imperatorem
consultat, et recepit. Eadem superioris
Germaniae exercitus fit, et Vitellius expulso
ceteram sacramentis militibus, multos et
tribunos et aliquos centurionum mortem poe-
nientibus, tutum Galliae Germaniae
primo motu regimen reuocauit. Vitellius

Hæc inter Batauos exortis, flexo
rem gentem alienatura dicebat. Erant ipsi
in ripa Rheni, orto Batauorum rebellio,
tu discordia tum a Romanis digressi, vitel
lius eos ad societatem retinendam pronocauit, grauedo
momentum æstimans bellicosam gentem in
ter suos assciscere, postquam itaque miles bellu
dum in Italiam, atque euocare debebat, ne ne
mine hyemis posset resistente, vitellio volen
ti instigat. Nihil ingens esse in discordijs ciui
libus festinatione tutius, ubi forte magis
quam consulto opus esset. Semina odij forte
valens diuersa delecti, hinc ad quadraginta
milia armatorum data illi ad triginta milia
hinc a Germanicum, illic a Gallicum exer
citu, utrique supplebat Batauorum inscitia
regis, et vitellius suos quoque e Germania
supplebat, rapiebat tota mole belli structura
atque dum forte valens exercitum a Gal
lia trahebat, rapinis grassando euenit inter
Romanos et Batauos iuxta pontem ut
moris plenum, dum ille suis suggerebat. Ad
ualens in pectora Batauorum circumactis
ad obsequia reduxit, oblitis quippe fuerant
impij et ciues. Semina multo fuit tractus
pontis ab hostibus. Sed de causa propa
latus est, postatis artis inuentis, gyris
multis hinc inde ripis, multis sub

Otho Imp.

pugne euentu construit sibi metum, dicit
finitimum bellum a vitellio ortum, a se finem belle
ciuilis. Nec belle externos ne fortes, di"
uos auersos auertere piaculis. Et quid tam
memorabile unquam alue gesserunt nationes,
Vbi Batauorum ad Hebraeorum genitibus atque
urbis, nec morte Romanis, Ostenta potius
in mortem vitellii ad impia euentum
Ad vitellium imperator fuerit ad nos mobis
arrectum respexe quid possit. Ceterum
vitellius reum potius, dum minus resistit.
Batauos uetere in Germaniam remittit
inermi atque exercitui belli fert finitimi oppe"
rem spectaculum inter spem metumque se exercebat
Germanici exercitus, robur et dulce decus
Populo Batauorum ex legionibus auxiliis
ipsa legionarium disciplina, ne quid tumul"
tuarium audacie atque ad fortia ipsa
romanis ex fiducia fuerunt in gloria"
nec remisse sunt, Acta nunc seditio fue"
rat in Germanicis militaribus hiemibus,
dum Batauorum copias quendam ut fraudu"
lenter insectatus, legionarium ut ipsi"
pitem tuit. Ceterum dum vitellius
Rome est, Ordinem ferocius non mit"
tebat auxilia iuxta Batauos habebat
suspectos, atque inde primum metuendi bellu

Vitellius a Germanico Galbiq; ortus
erat auxilio, sed segnitia, quae et Othoni
tarda erant, Nam cum defectionis
declarandae significationem
Otho in Italia, Galba
Vitellium in Batauis fecisset, modo tribus similib
legionibus stipem apud Batauos praeparatus, Ba-
uarum infestissimo pugnabat odio, praetorianos
militesq; ad otium, ad molestum propensiores
quos imperator paterno ad Rhenum, missus
pater rebellionis causa, Fabius a Galba
absolutus, auxerat tum et Vitellio discrimen
adiecit hic ingens cibus ac potus iuuenum
animos molliens, desidiae retinens, simul
labat soldatis ingenio studia, pecuniae pro spe
siqua, quae ab auaritia contra Vitellium erant
mouerat. Sit ortatus ab Antonio, pro spe
siqua segnis hortator, et auxilio a Vitellio
arcessitus accelerauit, atq; auctoritate Rhadamis
Batauum praeualuit, dum auxilio
me arcesso. Ita. portauit, ut tot nauium
millia Italiam inuasurus, quae itaq;
admota oppidi turbauit, altiora petul-
to mouebat consilio, delectus in Batauis
ius, Vitellii nomine tum orabat, quem
delectum sua natura grauem perhibebat,
tumultu tribunos et centuriones auaritia
atq; libido, Nam stipendi et frumenti ad

...
...
...

animis extollere atq; fortitatem mire fe-
minis nobilissimus ex obsidibus Itle at
proximum bostore Rhodo Clemenos atq; alia
nam Mosam amnem transire. Et Menapios
id est Tubiacenses atq; Morinos. et extremos
Galliae quaereret. Insistunt tri fini. Rhodi
q; Germaniae vicos vastata patria. et hostis
primensis boreas maluerunt. Contusis Rhodi, qua-
nisi et subsessu celeum flexerint. Similis ob-
sidium degebat. intentis excubijs. ne qd
murus obrutus in nostra permearet. anxi-
lia deinceps. Demuratus Antea ex Ne-
pasianus sustinuit impetum. post pugnam Ce-
manensem prospere gestam ab Antonio Cum
Legato Vitellij. Patribus. balneis ac remissi
supatis raptis q; Vitellius fortis apud
Cremonam rebus. qui immixtus urbe inruptet
audisset. in rebellionem quandam palatij pudenda
Latebra semet obtulit. a qua extractus.
Vinctis post tergum manus. imperio rex
uribus Loco. seminudq; in forum tragit. unde
apud Cremonat municipium tribus exercitu
fixatur. et duro in Vitellium proviritur. Cum
missus cum mandatis Montanus est. ad rim
lum. ut absisteret bello. sortissortum reptis
qa ioan. Vespasianus imperio potitus esset. Ce-
terum Cinulus mandata respuit. magis q; strig
Batauonab robortes admixtus Vorulam. expe-
ritumq; rig mittendo. Julio Agrico. et Claudio

Stabat acie Romana fortis

o rede aũ ſpirandũ nobiſ eſſet vt q̃ plũrũ debem⁹
dixiſſ / qđ eriam fortũne ſi adſit debeam⁹
inmoleſtat / quam nemo vnq̃ mortaliũ dum
ſtrate habuit / get et alia genꝰ ab⁹ ſimilib⁹
dixerat p⁹ rebellionib⁹ abſtreſſum / eriam et ipſe
deꝝſũb dnis et rhenũ arrolab⁹ mittit / et ante
vt ſalſtem vitellij ritus et deſtrenſum ſuo coſta-
tu retardent tranſitũq̃ prohibeat / nam tu
Colonienſibus eriam goſtis exact / ſemiſtamq̃
ſuo pirnũ in roe libertatis conſiliatũrum / tum
ſe hũc (prohij) formonib⁹ roget et primipilum
deꝝſare quã in pmiſ conſiliarent deinde cum-
rib⁹ in vrbe nr̃a deeſſent / tnam eũ eſſe
ſuiaq̃ Romanis ocij et ceremonia ꝓpellere
libertatem tueri / natura eriam vinũ aue-
libũ datum Audita eſt ciuilis vltro ad ſtipu-
pinenſibũ / rem ſum ſilentio et aſtrenſu tranſi-
tumq̃ vitellianis non ꝓmiſſe tum pfrt ora-
rib⁹ ſpe bentus prib⁹ deſtitutis / romanũ et hic
deſiderante ſe ſuamq̃ ſupellectilem porro red-
mend ciuilj ſortito ſuo certum optarũt Cũ
nrib⁹ miſto ſanguine et vulneribus victoria ſtetit

Interim ciuilis et batauis
Communicatis ſuis / omne robur exercitꝰ
propriis rũnis romponit / Directa eſt acies
ex aduerſo hoſtis pronũ ac fluuio rhenũ / ter-
tia vbi q̃ inſulenſib⁹ roſtellis nauibus aduer-
ſarios ꝓſternebant / vbi primũ ſa et virgutis nauis

...nes / vastatam Italiam omnes exercitus /
sub quemq; bellis destinet / rapit tu maxime
rebem posse et vitelliano legiones etiam /
eo trahere ut extremum scrutinii q̃ imperatore
respublica habeant / malluit / Orrisi sunt ab eis
dorula et hercinius legati / multiq; rum eis
tribuni et centuriones / Dein vet romani ad
vetera castra transedere qui in obsidione erat
extrema quibus passi ad unum miserae legatos
vitam orantes / se vltro castris recipiunt / Simul
Cimbris proelium portus castroq; retinendum
Romani venire abeunt / Batauos ad quintum
fere lapidem absumtos / prosequunt / an Cimbris
retinere seruentes nequiret / an dig fidia
fortuna pugnacissimos ipsos Romanos / in desti-
gio multi paludes erubuit alij retro in castris
profugiunt / Diuisis castris / Batauis fores
munit / nuntioq; q̃ plio superuenerat / intendit
gouisit porro Cimbris sibi stadia rebus / statuit
cum classico in rete consultat / in Colonia
Agrippinensem diripiendam exercitibus sub
mittere / tergentibus magnis Batauis et
frisiis / Quum obstaret ratio belli / ob recen-
tiae fama stabilis est / nouum impium in pro-
batis / Cimbrem etiam bructeri memoria flagrat q̃
filium eius puo rerum motu in colonia Agrip-
pinesi deprehensum / honeste custodiuerant
Hocq; Cimbris Agrippinensibus in scrutatem
arreptis proximas ciuitates assertare sunt
aduersantibus bellum inferre statuit / transitoq;
Mosa flumine Tungros et Treueros in deditio-

arripit. Dum ipse in Germania grauiter a
Vespasiano iam imperatore missus est Petilius
Cerialis ad mouendum exercitum, qui regat
in forum Rodomi interfecti, aduentu eius creti
spes, uti Romanis in melius redire, audacia
eorum retundere. Ipse Ciuilis et Classicus,
ubi cuncta hostibus prospera accepere, pul
sum tutorem, respb. et remiscob tripidi ac pro
perantes, dum dispersas ab signis copias con
uenire, misere epistolas ad Cerialem. No
menque quae sit sententia fuit, Vespasia
num quoque uiuere audiuisse se dixere
dabamque atque Italiam interno bello esse consumptam.
Si Cerialis impia Galliarum delicta posset fi
nibus ciuitatum suarum contentos, si praelium
mallet, ne id quidem obuiere. Ad ea Cerialis
nihil respondit, cum qui attulissent ipsas
epistolas, ad Vespasianum misit. Ciuilis et reli
quos diuisis copiis adsumit, Batauos et
nu nostros. Ea legiones, quinque tris nu media
acies ubi Lingonibusque data, ibi tum imi
tusse assiluerunt, castris et in tribunal Cere
alis pugnaci stet, uinciis suos audiuit, inter
pauci reuerentia, mutuatum, donec uniuersa res
deb in ciuilis fuit. Praeruptae sunt legionum
castra fusi equites, medius Mosellae pons ab
hostibus occisus, dum Cerialis turbidis
rebus interpidus, et fugientes manu retra
hens, inter tela stelis temeritate et fortissi
mi ciuisque arcuisse retulerat pontem clusta

ram firmauit / Mox in castra reuersi
palantes legionum manipulos et uocare signa militem ac prope diruptas aggeris
vias reuehi iubet. Similis et classium sub quibus
fortis pugnam uiderant / Gallos pro libertate
Batauos pro gta Germanos ad predam insti-
gantes / Et ruinta pro nobis erat / Donec legio
rongobata sustinuit ruentes / mox impulit / ner
sine ope diuina / mutatis repente animis pro se
deterere terga / Vastis exercitus / se rogortium aspec-
tu ferebant / q primo impetu disiecte sunius
rursus in ignis rongregabant / ac spectum / nau
cupibus ferebant Sed deinde obstitit nobis pla-
nities ibi nos retinuit / Dum spolia hostes amissa
conspectamus / amissisq telis / preda manibus
diebant / Diuersis strutus fortunam / castra
nra eodem die rapit expinditq / Dum de exi-
piendis auxilium orare deditosq tueri / af-
fectaq uxorem aut sororem Similis / et filios
suos / relicta sibi pignora societatis / atq interim
dispersos in domibus Germanos exuere uocauerant /
Manusq et similis Colonian iter intenderat / nu
munitionibus flagrantissima rogortium suorum interim
manu / et Batauis Canitis fessisq composita
Ex tristis indutus auertit delectam rogortium /
Dolo exippinensium / q fortes pulis uinosq so-
pitos Germanos reuisos foribus tyme uicto
remanere simul Diuersis proposito / mine
subuenit Hostes Similis post / malam pugnam re-
pato pelle Germanicum exercitu / apud uetera

Pallium quem aut gloriosum miles maiores suos
Tyro minorem apud posteros fore, reposcebat
pugnam interpide, rogatus pacem patrie
memores, primum inripit, eminus, sagis retexisq;
missilibus. Neq; romanus miles paludem ingre-
dientes, et nostris retinentibus lacessentibus,
dubitauit, quin ingressi, deserente pugna, prorsum
a Batauis infestius insequerentur, et
longis hastis fluitantemq; militem, eminus
fodiebant. Simul e manu quem deiectum in
Rhenum retinebant, frisiorum primum truncant
tanit, turbatur ibi res, et pellebat acies
Romana. Ex quibus fidus transfuga Ba-
tauis docet, exercitum a tergo inuadi posse,
hostem, si extremo paludis equus mitteretur.
Confestim duo alarum transfuga misse inuento,
Hosti tradunt, qd ubi clamore regnitum
legiones a fronte inrumpere, pulsiq; ex
manu, rhenum fuga petebant. Debellatum
eo die foret, si Romanus equus segnius
rapuisset. Nec equus eidem institit, repente fu-
sis imbribus et propinqua nocte. Hostibus
dicti simili. Cauiorum auxilia dextre non tu-
tius rapsteris transisse, molem dixit a
Druso Germanico factam, coactis qui fluxi po-
terant retrahi, inserto igni in insulam ba-
thauorum conuersit, cum Tutore et Clas-
sico, et trecentum Trucium senatoribus.
Vbi pugnam nouissimam instaurat, qrq
triremium erat, aut Liburnicarum rostris

armis pnerent / quotum ptem gnis humani
barbaros esse / despicerent omnia seruire
Romanis / Barbaros non tributa / sed stipendia
et munera indicere / primus id Fabius Max-
dacis senatus / est auarum inuenator ad pecu-
niam fecellit ciuilem / ea inuenia / et punica
statuit petito itaq; collega / scindit Nabar-
dis flaminis pons / ubi iam macedonicus arg
est si hannibal me fallit nota similitudo / ar-
ma adruptor progressi duces / pecunia hyb ro-
dijs amicissimi / dedecet se Barbaros
pinde atq; dicti / hannibal ut tributorum romano
imperio si qui postulati bimestri et equos bello ad
ministrarent omnia hostilia causa / in populum
Romanum obsides dabant ciuilib; apud suos
ea dignitate polleret ubi ouidius / proposse
et generis nobilitate / omnes fortunas su-
ab Barbaris bello ijnra possiderent / hinc
finem sortita Legimus barbarica bella / ea
rijs rasilibus rostra Romanis gesta / ubi
plurimum emicuit nostratium dictis bellicos
atq; disciplina militaris / quadrigis Lacus
ultro insuper erant et stipes / in fabulam
rg erant omnibus indicarent / Verum ter-
ritorio Romani nostros poetis prouentus / ne
quidem blandiuntur / bellicosa gens retinuit
plijs / poetica / nugis quidem grauesq; scriptis
tis exercuerat / possim rostella atq; mu-
nitiones edificauerunt / ut in fide manti-
neret / hy primis praesertim sortis ubi

Trajanus

Adrianus

hi post dñi exclicem impatoris redem per Gallias
ytaliam bidi, ocz sexum regnocz depopulantes
Burgundia nobilissimas ciuitates in deditoz
receperunt, Hob tm Probus impator ciuilem
expeditu compescuit, quadraginta ibem milia
vt idem ad senatum scripsit, trucidauit per
da pi, quam Gallis abstulerunt, potitus
omnesq; Gallie ciuitates libertate, Hunc
imperio Bonosus imperii contra Probum axi
pere molitus, apud Agrippina Colonia Batauoz
in ocupium astruit, sed fraustra, qui pserere post
maluerunt Probocz cui Bonosso militare, Bo
noso sub Batthauis defectum, longo
tractuq; relictamq; a Probo tandem superatus, tol
lum Lacuso implicuit Hunc idem Carus, infa
mia, Diocliciano fuit Imperante pendere, non
Hunc, qui Bonosso tantum bibit, qntu nec
talem nemo, ast quilibet bibisset, sp strenue
et sobrius dno et domino prudentior, Heb mansue
similis, quatum dni imperatoris erat, cui desidia
Bonosso, at negs pertus, dilecte erat de sera
tractaret, Sub Diocliciano imperio qd fuit
anno ortodno humane salutis sue ortogesimo
oct duodecimo Carausius sub insulis, erat vltra
maritima, ripa Gallicana, Belgica tuendi pfidia
aduersus Batthauos et Burgundos, qmaxia in
festabant ceteram Gallias sub industria ps
nay pxi hostibus arcuerat, qz illos pda prosper
sensisset, vt ea Batthauis adempta potiret
quoscz exceptam pdam pcinctibus minime
restituit, sibi vendicando, Hinc Maximi

369

hūm & loam Britanni ſagittarij gelingham or
longe poſt Aſtrum in Britthe exra ad Orgonid
marie porrectum rixta paludes Wlcotgides
ac montes Pigeos, hoc inquā ſibi oſtendebat
Exactiones miſeratoſq; in Gebromiad miſerie
quotidianas p maritima inſeſtabat rob, q magis
formidabant Antiqua Conuenę ſtabilito Britā
nie regno, dolebāt romilitonibꝫ ſuis romanos
dicere ac gentē Britonicā ꝺꝫ ac dilapſa re
rent hēredes qui terras illarū ꝑpetuo poſſi
derent, atq; milleni ſanguis gmixtioꝫ rū
gallis fieret, Obtruncatoq; rege Britō
Britannie inſula denire q ipſis mādarent
Ad Dionotum Cornubiensem, cui inſule
rixa a Maximo romendata erat, miſſi ſunt
Legati, q bonis benigne auditis Dionotus p
prouincias diuerſas collegit nobiliū filios
nō indoctos milia inter q̄s erat Pacula rex filia
mire pulchritudinis quā Conuenę in regnū
optabant Ac reuerſis domo ſuo infimę
plebis ſeq̄ cognita milia, Romanos q̄bus tri
buerant inſſe audiui, intra urbem Lon
donias atq; ꝑ Tameſim fluuiū maxime pe
tentes quū ventis ſolida uela gmiſiſſent
uersus Hiberniam ab aduerſa tempeſtate
tota claſſis diſſuta eſt, oppugnantesq; proxi
mā inſulam nacti Bathoniā, ubi
pcis rebus nauigantes Tyrolem deuenerunt
Illinc rixta Aquitaniā Galliā inuaſerunt
in ſuppetendum ſibi victū hūanū q̄ uſum.

xi mil. virgin.

389

412

Liber Secundus.

Wathari, frisy et saxones a vor-
teygerno rege in Britannia arcessiti, vorteygerno
suum dolo et ei regno potitur, vorti timens (ut
fit) milli satis fidens, exteras quorabat auxilia
ad tutamen sui et hostium expugnationem.
Wathari igit cum frisys traiectis, tribus
longis nauibus in Britanniam intra quos p rete-
ris et nobilitate et decore eminebant hengist
et horsus fres, tpi namq; pactum exteras plagas
et villosum tyrannide oppressi pactum domi
expulerant inuentute. et est mistica gens plu-
ris sobolis sp fecunda, sorte missa q patrias
expulerat Britanniam ultro petierunt, ubi cu
rege vorteygerno, admissis pirtis se et ibo-
rica rongressi, diriliter pliantes, pirtolice pu-
gnant. Cui cura erat ergis et possessionibus
Pictorii, Engistg castellum admirate inchoat,
munitissio loco in finibus regnis, qd Carestre
appellauit. Inde fidentius fres Engistg, pe-
tit a vorteygerno rege sua astutia q plu-
ra ralleabat romilitonu ps frisia cuncta
dolis acquisitacteg, et ubi ronfessim
ingentes applicuit nues, et classis validior
fuerat exercatos. Delecta manu, alios pfide
armos ob insule fertilitatem, alios sponte
adunatos, ac conditione retinuit, et pro patria
pugnaturi Britannie merecet stipendia
et ronfluentibg rectatim in insulam

Cap. 2. athanis et frisijs, seynitum et inertia
Britonum post, in quos arma detulit, sibi in
insulam bellicosi, atque Danaidi expeditate
illicchi, non iam expedij fluxe, minis sed tyra
nidem meditati, primum quidem amicos offeru
tibi suppeditare coguit, quorum destruendi
occasionem, dum nisi profusior sibi alimento ad
duxit copia, minuit, cuncta insule flora
rupto federe vastaturos, Nec aliquanto minus
seynij atque Dacorum prosequut, Quippe a
maxij occidentali, usque ad occidentale mille pas
suum totam insulam suis finibus depopulantes
rede et predas ferro pice et flammis demuste
runt, Quorum post decia pars alteo ritu atque
habitu tum expulsis tum exhaustis admi
nistris insulam sue ditioni fecerunt fortunamque
ab ultimo quem in regem receperunt Anglidi
dorum Qui Britanij postea sit et nomen
amisere, Hoc bello victo, reperti sunt qui
privatim ac insule discedere, vt Brotia
pars in Cenomanensibus finibus, quam maxi
Britanniam hodie vulgo dorum a vetery imo
latum, sedes adepta est proinde a frisijs quo
prefecto Anglus occupavit nobilitatem
Lingua et situm tripertito interstitio, Saxo
Distantia potuit obtinere, tu hodie qui
non ibat dissimat quin a frisijs frisiam
Lusus quod quidem Batauorum opinor
repi possit Omnino scena Anglica duo
mensis a nobis qui distat, Gades et frisia

ver ſtructuerunt / Certe ꝙ xp̃o tpe ꝓ patrie
ham eſſe hiſtorie fidem / quā ante valenti-
niani tpa / annis plane trecentum / ſub imperio
ꝓbi reſcribi / francos in Germania fuiſſe
legimus / Cuiꝰdam floriꝰ dopiſtus hanc
rem tenuiſſe / ſcribit in vita ꝓbi ita
q̃ probꝰ imperator dicit et pbauit ꝓcerum
impiū aſſertorem / rapiuitq; in francoꝝ
auxilium debuiſſe / a quibus oriundus ſe iactet
bat / ꝓdecessoribꝰ francis / q̃bus familiare eſſe
dicit idem inqt / addendo fidem francogꝝ eſſe ſuꝑ
francos tu Cimbrie profectos / ipſoſq; Cim-
brosq; victos / ſocios inſpiciat / ex ſenten-
tia tulij Cęſaris / q̃ geſſit in Gallijs a se
bella libr̃ mandauit Cimbros ait vltrioꝛes
rhenj ripam ſuꝑ abiſſe. /. Colonienſes noſtros
ea tempeſtate trahere / Eoſq; aliqn annos /
Gallias euaſiſſe rhenū inuaſiſſe / ſuppe-
tias ꝙs adduxiſſe ſe / Gallis miſiſſe / Ano
ex q̃ remoto reuertiſſe Cimbros iam diu ante
valentiniani tpa / in germaniā reuiſediſſe /
et non ab eo q̃dem ſedibus eſſe deiectos / ꝓ-
inde hiſtoriam dubitatem iamdudū impu-
gnantes / inuenimꝰ tandem apud vetuſtos ſcri-
ptores / Cimbrum / Cimbrie / ſuꝑiorem / et inferiorem / Cimbrie ꝓpe
mos hiſtoriis filiis / q̃ et Scriuerio / et fre-
ro etiam genuiſſe dicit / ꝓ ſupra dictis
ꝓpinqui / patrie ꝓtectores / in pannoniam q
nunc hungariam a duce Attila hunnis regi-

rii et abilh romanis atqꝫ affinitate ꝓximi
mihi / Hathonis nouæ ꝓcuratus forma rosti
tuerunt veterumqꝫ gentis morbꝫ abolitis / se
quod frisios appellauerunt regem secundo rii no
mine Adelbondꝫ q regis frisie virtus est & qua
tis sunt multi libri et hi octo strenui
& quibus omnis orritus est in regno multꝫ
qd fuit in ciuitate Hathonis / q tu dicta fuit
Oxestatum / alter filij mee wilhelmi / Fingua
frisica filius meus willelmus de sua tertonio
nouo nomen dedit ubi hoxalm / Nam dns
Dbalbelmus hoxalm regnauit strenuus hono
delm q magno et clio et spacio est / fundas
sedꝫ hoc natum arripuing regem potentissimꝫ
Luxidelmum germanie dictum & olim auxi
lium esse / Fatme hic et dicet et frisijs
et Britannis et vultis totiqꝫ insule Hathoni
nisꝫ natus fuit / Erat vero corpe ait sta
turam imanis / cui rubor habens ꝫ cognitus
vr et regnandi cupidus dixit ꝫ esse ad
miscendum bonum habuit q statura maiꝫ
respondeat & ad libertatem attinet unius
dumtaxat cuiꝫ natum habuisse putat /
Nomen huic fatuo adesse q arripitur ydus
est / rotundis nigris oculis atqꝫ rubris cum
probe simulabat statuit hic oppe quod
Hathenburgum nominauit / Postea vero
burgus condidit / operis magnitudine atqꝫ
altitudine incredibili / quippe decem tur
rium ingens erupserat Quo circa opus
Luxidelmo dicta fuit mea etate visendi

anglie xpianissimus si recedamus ab hac vera
impietate, sublato e medio dubio, An
gli sibi ipsis p insitam ferocitatem sibi reg
num et sedes stabilierunt. Saxonibus reg
ni dissidentibus in expectu et diligenti sub
tracto cultu dei anglis suspecte fuisse vel
hiemis horis, pergama superstitionis prisce
rendat christianis imbuti sacramentis
Duo reges duas diligentis pontificum tu der
trina tum vite sanctimonia preditissimum diuino
amonitus oraculo ycterium illarum p. lucri
facere nitro anhelabat desiderio, missi
sunt ab eo viri aligni optimi et in his
d augustini venerabilis monachi, fogarnus
et Mellitus quos predicatione et hortatu
anglis orthodoxe fidei dogma suscipere
cum adiuentus eos in Saxoniam viderit
rent sero gregis pastore impante, Mouerit
q ab augustino lini, fuisset atq regnante
in anglia Edilberto, de quibus anglis pri
mus Willibrord q Bonifacius Swithbert
et statim infra Beda et que anglos mi
nime prodidit Quia diligentia qui in
forte romanum fortuito aduenisset offen
disse mihi alia quedam benatis rendidi
respondi, demum diuinis est rapisse
forma gratie. Christianum nunc vent
et an christiani, Responsum, angelos
esse, ex Saxonia insula, idolatria
adhuc superstitione detentos. Hic inquit
anglis qui angliam habeant facie talisq
angelos in celis decet esse robustos.

...estra fraudes. Postea Bertholdus qd̄ nam insolito Petrii fraudib⁹ arridisset, Respōsū est pacem cum ingenti ꝓceritū iacturis tueri tum, tum ille aut qa rudi solebat, aut serui nesciebat, et mortuus est inq̄t Clotarius, nam dorsum arcu ꝓcurvat, nam flumen diutius ꝓat intercat, galea nudauit caput, ramice iam rouddid, tum cognito Bertholdus hostis ꝓcurrit, et ...detus et rana tumentum hui me adeo, Ego dextro indignatus ergo, flumen transat ne hoc thauldum mox fugientem ꝓsequi destitit, do... net reconciliatum hosti caput, ad suos ꝓpe detu... lit. Tu frisios usq; Dagobertus penetrat obi rostrum Wilteꝫ obsidione cingit oppugnat. Diuitt varie bastatis agris et diris trucidio regionem illam et sibi et suis posteris armis ꝓcurauit, tributo quingentoꝫ bouindeto, hic est ille Dagobertus qui autem Wilteꝫ so... Lo equatre, alterum exegit quam latina lingua exactum dicit, mutuum, q negotiatio vel mercatoria ꝓcedens dicta, illu trauxit... bat. Sed batq; portitor ergo non dertigal deposcens a mercatoribꝫ illis nauigantibꝫ. Tunc ꝓ templum Dñi. Hoc ꝓcepit anno ꝑdragesimo quinto sup̄ septingentesimum et 645
...ffera ydolo ꝓcul dubio religione mancipere... et christiana, qd archiepo Colonie... nondum remendauit, humanendi adiecta re... dicione et frisiis ydolum tum paganitatis benemo inferam q. luxisse erat, Missi ab archipsule aliqt diu, monasteria profes...

Alagildus.

de hoc Egberto Sacerdote non Epo. vide Bedam. lib 3. ca: 27 lib v. capp. 10. 11. 23.

690

Westrachiam et Austrachiam

in tuto rollocarent. Hinc Mowbolg clas-
dentibus insulas diripuit reditu edidit
insignem, non sine non etatis xatio habita
deos statue et fani submersi, templaq; bax-
baxe impietatis flexo et igni edita fu xoad
bodum, tu xeyden reuuetia, sub, pmu q
Thendosinda Radbodi filia Grimoalda filio
pipini eg fratri nupta fuerat, strm q epia
na fide imicci, sacroq; baptismate albini
votis se obstrinxerat, hor rest statu xcuda
sub in primiam Willibrordi rompexit. Erat
beatum vizs evelia stirps, a stipitis appme
imbectum, a bilfrido epo Mexrozs in anglia
epm roseeratum, insuq; prosperatis opus
euangelii orthodoxe fidei in mentibus imbe-
rozs surrhusam, romitatu et ejstirpandis
ac magnis inferioribus frisie poaretum rum de-
stato ad fidem rouersos, abiecto pfidie
velamine, murum yxatilabundi et bilfi-
brordus et Swithbertus iam epi immensae
referunt deo fundes ob pspera, nauatam
primiam, simil transactum ademtebi ron-
strauerunt in fundo basilice sti Thome
Dudu dixute mostrum canonicozs retro
bitalium simulq; ecclia in honore sti Max-
imi epi Turonensis, in q Willibrordi iam
frisiozs archipsulis rathedralem sibi atq;
posthume etati, stabiliri iussit quam
propriis manibus hedificando roseeraue-
rint, hec est secta ac primitiua ure dyo-
resedes ecclie, merito xeyia plantatio di-
ta, pluriumisq; predys, donatiobus ac impia

hibus primilegijs adornata quam dñs Clemens
primo confirmauit Exinde uero confirmauit
Reliqui antistites et uerbo et bene exemplo
stabilierunt hec gentem nras euangelica fu
re perfudit / detuste errorib tenebris prorsus re
ligatis Het a iugo sathane nos exipuit atqz
diuino manipauit cultui Atqz Ebbitbert
esto uillibrordum tpe predit uillibrord dn dñ
nitate p primus archiepc Traiectensis a Sex
tio papa gentis frisiozz confecratus atqz
ab Hlistes principe pipino de Heerstallo et
Hitoario uno filio Martellio regie donatione
ruinactensem Traiectum rum suis appendiri
bus impetrauit pro se suisqz successoribus
Ceteruz Radbodus frisiozz rex detractauit
salutaris fonte ablui esto uilfrancy genuesis
antistes q diuinitus admonitus fuit ad fri
sios gentem accedere et clementem aduita
re christianam dogma ritusqz sat abunde
instruxerat Dolotoendum et simulatione
at Martellio sactissset Diabolice fraude
pellectus ex rostro suo Medenblicke regali
pompa ad baptisma prexit in Hoyentsonde
Hoy me pterit quosdam optimates hunc
fuisse Ritsardum non iam regis sed duce
frisie Radbodum ac antea multis cum
frisys orrubuisse Sed tm magis asse
tor Radbodum hunc esse Iterqz sacro
fonte iam altero pedem imposito frisitatem
epm dbj nec minus nec frisiozz gentis sorte
apud superos an apud inferos Vilfrancy
ruinactensem assecuit perpetua donatione

vel ordinibus torqz Radbodus retractare
pede ⸗ tractu nisi et plures qz pauciores
sequar, malo rem frequentem et certas mee
rontiberare esse in auctore qz rem paucis istis
tristibus in re. Peditimuz petrat dñs re-
nerat hoc stro responso Wilfrando ore
pulsus ad Willibrodum archiepm rensis
tui mittit, foret ne radbodus baptisandus
Responsum est q stro fuz nro, nay credit
mihi quomo tredet ego vidi eum quar norte
rathelina ignea Lictorum uterne damnatioib
pene subisse. Quid ita rompti qui de
terno decretis quo insederat equo ante
risse mdriatum est Illi diuly acto mul-
te frisiozz milie nauib ordare thro postu-
lantes baptizari finitqz tu ob mortem
tu ob talem mortem Libertat maior
dno clementi penetrandi regionib simpli-
ciozz viros adeundi melior qz et suadendi
et fidem faciendi efficacia templa ron-
struere basilicas dedicare deozz delu-
bra destruere detibat nemo. Proinde
rathelizatos euangelium predicare ra-
thecuminos baptizare neophitos confir-
mare tnsiit tu publice tum priatim
declamare prem et filiu et spus sti
in sepa arabilem rectam qz substantiam
vnigz regnare et illum timendum in p-
sonis vnum in maiestate visibilem et
invisibilem omz esse conditorem et hor

trinitatem in unitate et unitatem in trini-
tate implentem rixtuplicantem tuere
dentem et sustinentem quid quoque possim
ronstruunt ecclie aut ydolorum templa re-
serrantur Willibrord ipsud ronstruxit ec-
clesiam in Wecheringhen in monasterio in
Wesen in Pettem ipse fundavit ecclesiam in Hey-
liger Lee ppe Adrianum obiit cum discipu-
lorum ronitatu migrauit multa signa
tibus sorum qd Dei propter sanctitatem a
qua Deerat Dei rerte Suerin Deerat ora-
tione sua putrid effodit de arenosa terra
q Hartemus subripio nomine furat Sedit
beatus Dei tge illo quo Willibrord abstrat
primia apd pipinu ronitatu Trajectinen-
sem qd fuit ticla Sommel Dnat de aarkel
De Huesden de altena de Sivenen Enden
borch Zurich ad beterem usq Mosam
rhenum Zuruistrit multa milia gentium bap-
tizando plurimas ecclias plas rura pagos
oppida ronstruxit in Landrijdrk prope
Trajectum ecclam sti Dionisii in aarkel
in honore Dei pene virginis in Hoemack
in honore Dionisii ar epi gite in Schoore
dedicat in Oudthuesden in Selbergh
in Woerden in Leusden in Rijswijk in
Remerswerk in Wesen in Alckem in Ac-
quat etiam in Hagenstein Superum opus
dedicat Dorestatum pagum grandem qui
merita docuant pagos ad diuos usq imolare
non ronitatem tu mos erat ad fidem rhei

Conuertit

zectas a Wilbrordo erectas et dedicatas

longo post tempore hac uita natus

Fabula

Nuga

obitus Willebrordi

habent templum ꝛc abbatiã sub regula ꝑ
benedicti / fuit seruitij ordinis actigid co ꝑ
archidiacono erfte trauerine hic fuit filij
regis detrici filij sti oswaldi regis
et martyris qui baptizatus in hostelandia nõ
coronatus est Duo oswaldi nobiam in troue
tel rhen predicando confessi sunt Ortha
in Anglian rediens augustaldensis erfte
episcopus consecratꝰ est / odelenfridꝰ regis
filius predicator in bathanob missꝰ erfelsid
de bustex docet probe regit actꝰ in Elst
cumulatus obi willibrordus ecclesiam in
honore sti Saluatoris diuum dedicauit,
Willibaldus / orientali occidua francia q nũc
francoria dicit in loco cui Eulzburg no
men / helystatensis epc fuit et est nunc
ay frater heynrici abbas est ordinatꝰ
horum ytamancia fuit sctꝫ walburgis ego
et annuly diuus bonifacius / Henricus poti
fratum adeptus martyrio prope Landam
coronatus / Wogrelling Longa senectute obit
rabelis / quum tpe Gregorij epi turon / adgr
erat in humanis Scuentrid Adelinzeal
Lentam Conordid scribit rheo hiberniet
Swithbertus ibero Clementis rocpiscopus
et regali stemmate ex Anglia oriund
materno de sanguine Eugistus tritany reg
fuerat / a q Anglia nomen accepit tangit fidei
vexillifer pagorum simul Frisiam / cridd et
Westphaliam pre fusticiarius Saxoniã
indefesse laborans in vinea domini obi
gentes plurimas ab ydolatria de samia / ad ecc

re et possing et debemus tam Judeis
habenda est historie ratio vt q villibrordus
sat abunde destripsing, ad Bonifacium q
surrogatu sequamur. Bonifacius gentili Bonifacius
pmum nomine, Winfrid appellatus, et ipe
de Anglia oriundy exploratum hut in Ger
mania messem quidem multam esse operar
rios vero paucos hostia plenum flumini
exercitum vsqz inuehit, vbi amis tradetur
Deo villibrordo reuocat pphamq vdolatr
rultum abolere eudem adhuc ppli pugnat
libris documentis instruere, neophitos con
firmare tandem vocedito Clemente, scripsit
apud moguntiu vbi fratrib et huiusmodi
corporibus hasyb debitum et tuam salutis
acclamare cepit, sacrosq spiritu sustra
uente pi eliminata hereti q tu indidem pul
lulabat salubri doctrina surrexit christo
Deo viuo antistes natuate xpoem Carolo
Martello surrogatus est Magutinesi at
a Gregorio pontifice hi nominis sedo
Bonifacius ppter bona opa nuncupatus
deinde factus Carolomani filij Martelli
Metropolitanq cepit q quu antea Mogun
tinus episcopi suffraganei erant vocatur
tientles Cateri quum dimittuntur sui
villibrordi arripisset, reuocata quemadmo
dum sepe fundo sullit vsq venerabilem erud
ite Anglie oriundu ipius consanguineu
um consensu loco suo sufficit. Ipe ad
felicis comilitonum stipatus collegio, cum

Carolomanno principe q̄ postea deo militante
ad montem Cassinū in mōrhu tonsū ē. est
urbiqua pronuntiam h̄. est Dreuertum urbi
sit, ubi sit atq; demerat suscepta pontifex q̄
rura, agente Carolomanno nullam rontiam
uit plantatiōē, tinstituit sapiens aurhitect
rationib; remotalib; titulo sete trinitatis ubi
sunt edib; sti Saluatoris, q̄ et hodie anti
quū mōstrum appellant. Ubi tm dum villi
brordo epūs hor attribunt, dtq; Bonifacij
sedem inuis in eodem epatū pōit. Diuina
eterne, ecclij pabula, gentij traiecto assatim
subministrando, Neophitis aptro more tempo
litionem, manuum ēpotiōne spūs dona
ronferre, ydolatrie spinas, si q̄ superat pesti
fera eptiexpare. Quo rixta non rolum valet
se abstinere a pseudoaplis y pocritis, falsis
sacerdotib; et sedūctoribus pplis, y scientia ph
stantib; Zacharia pontifex gsultat, dtc
timus in decretis pi. q. 3. Capto dubitatiōe
rū sēp resp. Ubi audit pontifex, Si, omnino
a pseudo pascbrit rexpalitex abstinere, non po
tuisti, regente cuncta deo meritata, qa tu
in eccl ronsilio et ratione ronsensū, aue tua
non est roinquata, nullum tibi est detrimentu
rorem deo, hinc item Bonifacius nūciante
atq; volente eodem Zacharia pontifice, pi
pinū unxere Martelli filiū, Quisquis in
regem francoz unxit. Eiqdem pipino so
rediam regni francie posuit quē dom, mel
litis fecime mulieribi delitis et regni depos
uunt palacio mis. ad Kalendas Maij optūtes

tu se ppto, ano dñi 742 dñs Pstlndbrt a quo
salutati, ac muneribꝫ Donatus, Domu rebus
ibꝫ toto anno imolare, mdcratusꝫ regni pcres
tib palatij rōmittere missa, intlxit regē nauāte
rēip. ruinam, pipinꝫ Carlomanni partificem, re
fert, vtr regni foret rēp. admistranda potior
fs ne, q̄ inclti oriū domꝰ Dglbtstruxit, pdeliria
et inēptiis an q̄ industria virtutibꝫ publica
negotia mdcraret, sollicitus Gd rē consulta
respondit Carlomanno cū regni dignitate
cstigmendum q̄ prudentia nobilib rēp. diligent
curiosꝫ mdcraret. Duo responsa cmouerūt
regni et ppli animꝫ pipini virtutem, ut essꝫ
regis childerici inertiam, q̄ pipinū regem vocat
childericū in clero detondunt, mōsterio dign
tatus, vt spes eriam regni adimeret, q̄ propter
hūc morē modum francorū regnū recepit dñi
de Herstallo virg est geptus. Illoram intlxit Gdmū
ar Traiectum Austrasiorum, Duribꝫ, Nam
austrasiæ olim Lotharingiæ fuerat Trajectū
Metis Colonia Hannonia Brabantiæ usqꝫ ad
Hollandiam ita appellata ab Austrasiis Duri
de Tungris, qd iam Brabantiæ est, fuitꝫ olim
regnū Austrasiorū, quippe maior pt Galliæ
Belgicæ austrasia scd austria inferior regnoꝝ
ta est, qm superiore pannonia dicta, ipse itꝫ
rexit anno humanæ salutis quingentesimo tricē
simo sexto cum septingentesimum, per idem tempoꝝ Bonifacius
Colonensē sitem intendit Bonifacio, de
certia Trajectina Colonensi eam esse sub
iectam asserens, sd adeo certum est nixyium
Gar erroneum Duos pipini a diuo Clemente
nūc salutaris fonte fuerat ablutꝰ, qui duos

rum atq; arbitrium Romane sedis expectandum
Quo visa vos rogatos volumus, vt vestris
inspectis scriptis, qua rum auctoritate Sigmi
tatq; beate memorie papa Nos retroactis tempo
ribus Simul et cum super hac lite iudicium iudi
care dignemini Nos quoq; statutis vt obe
dientes filios decet parere simus Tenota hui
usmodi Bonifacius Rome sedem optinuit atq;
ipse interim sufficere in suum locum Gregorio
vu aliqui rogavit Quibus visis ordinis magnitudo sedis
monuit vicis nis fuisse tanquam ipsius Roma
vbi iam Ecclesia est in fidei robore tendebat sibi
pacem veritatis affatim repit amicitiam quoq;
cum pacis Nichil fuit indefessa cura predicatio
nis insanientis multis a ritu gentilitatis ad
christianissimi roborem, Ecclesiarum obstinatorum
fidem tuti religionem patranda, vitamq; pro ipsa
ponere, malentes romitata plebis, effugato ocio
rentra vias, vbi romites quq; assistunt, Illic
insanientis populi minas pro nichilo pendens, qua
totius aspecto quem prestabat sedis rodire, et eam
salutis verbum fuerat populo ronunciari, aliqui
bus romunicari in athletas dei iaculantur, vt
Christi corpora in vacuum inermes omnes ipsum
dum et quamquam vivos, vltro se offerentes
truncaverunt nonis Junii Quorum nomina
Eboracy rogato Wiltramus Waltramus Adelbertus
presbyter Haymundus Swithardus et Hosa Ecclesie
Waldrady Gundburg Hildeardis Gertrudis
monarchi Reliquos nota in libro vite scripta
ta sunt Cum vita temporalis omnium manifestus
ipsa ad rodiendum nunc discrepare principatum
festinat redeuntes per discrepto portemus one

Treuerthen rudis adhuc et tenere religionis
poty q̃z rezz humanaz sobrietate valens, puncto
est metropolitane dignitate altercatrice po-
tentiorib hilgeri archiepi Colonidis Haud
dissimete Romano pontifice Succumbet
plerung minor, esto potioribz uiris, sibi maiore
de auctoritate bel auxilio, dum ego equo et
bono disceptare audiet, aliorsum rationem infle-
ctere seu distrahere perperam conabit reclamando
Itaq; pdecessorum ptim prosequendi inopia,
ptim inimicoz insultatione adeo apt Treuerthen
ecclesie possidet, est, ut Thoma pro ar-
chiepali benedictione Haud adeuntes a uirtu-
ti metropolitanam simpliciter benedictionem accre-
piant, sine insula et pontificali mitra longo
tpe diuina celebrantes tantum baculo et an-
nulo sicut abbates contenti, usq; ad tpa Lodo-
halci bigesimi quarti epi Treuerthen q̃dam
usum pontificalis insule a papa impetrauit
Gregorius terminus apt Treuerthen ab ipso
recipiendi in dei beati petri familiaritatem
astrictus fuit, apud Treuerim uenit habita-
bat et ibi puer in monasterio beatorum ap-
ostolorum Nicolai et Maximini positum, haud procul a Treuerim
quondam benedictinis interdum diuertens ab
Adula uenerabili abbatissa susceptus est
hospitio ut Iulij spiritum affamine refecit
et Surrumbente itaq; ipso cum deo directis
uigintibus proredit Gregorius puer, cum
libro sedum ritum renouandi benedictionem
ab ipso Apostolico ad presumendam dum uenisset
q̃ sine excommunicatione quinquennio

Gregor.

promiciam de Homelio

Albericus

Theodardus

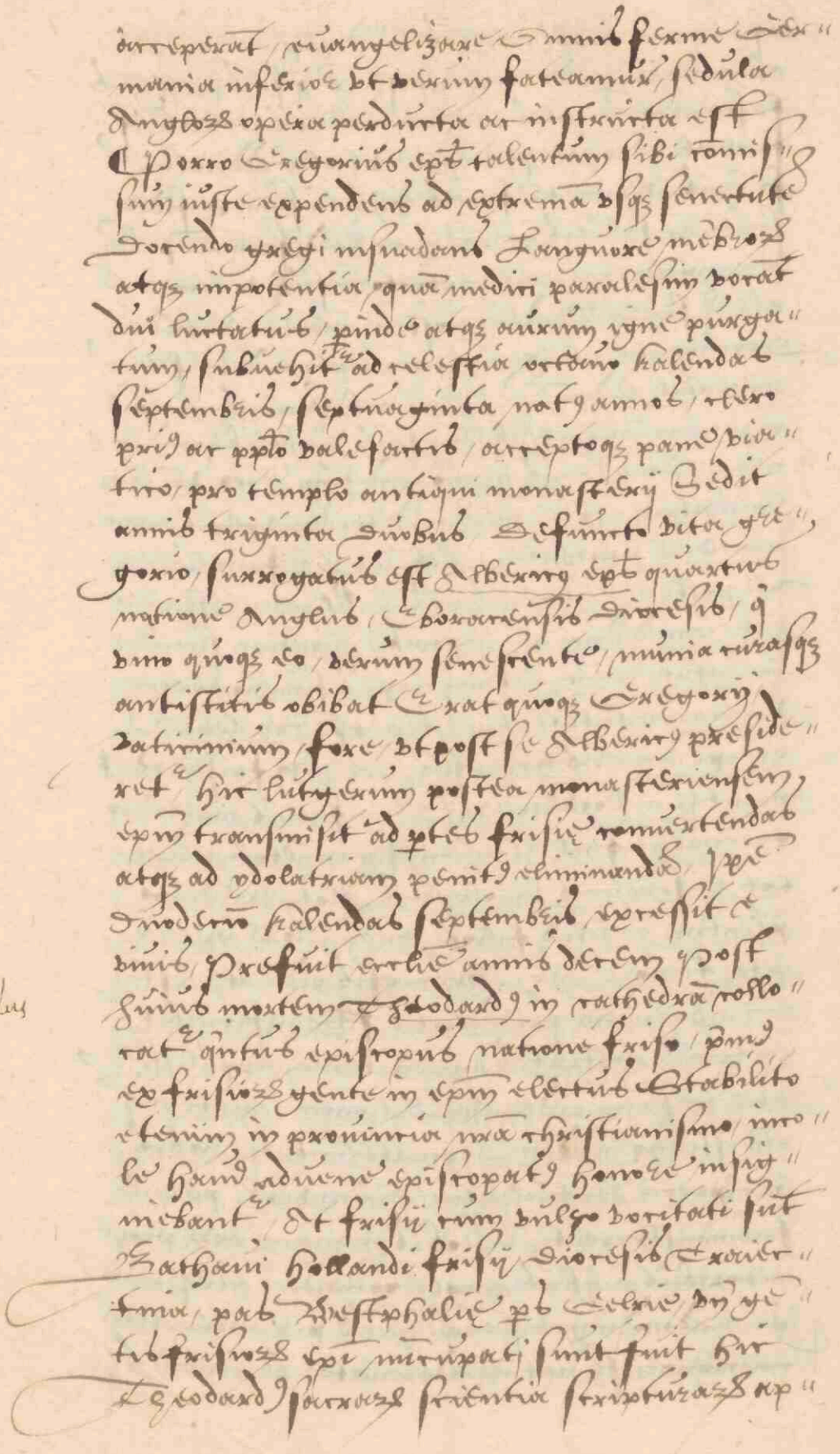

Hermacarus

totrenum debellati, se suosq; omnia potestati Caroli permisere, datisq; imposite legis et paterq; ceremonijs salubrijq; diu missum pretio christianam fidem profiterent, magnumq; obsidum numerum darent, modicis terminis septi, neq; aliqs presertim freisis, quibus erant infestissimi, munsit Carolo bellum inferrent, neq; illatum propulsarent. Quum hec ac cetera statuta in Saxonia essent, Romam Turtilo Leonem pontificem auctore Paschali primicerio, ac Campulo presbytero, quorum dicte sordes aliqs inserat, fuerat, inter supplicationes Letanie maiores a domno Gregorio institutas, publica via adorti pontificis amictu ornant, inde sene populo affligunt lacrimisq; lingua et crudelis ronant, admisse postremo scelus, multisq; retrorsum respersum, in cinerula rompunt. Tandem plebium tribunalem sui cingulo elapsum, legatos mittunt ad regem de iniuria questi, illata conquerentes. Hos Carolus benigne audivit, eorum animos sibi gfixerunt magnam spem se habere dicit posse Romanum dei beneficio dei auctoritate sua ad pristinum fine iniurijs statum. Et si pseudoregem in iniuria delet nullam dimicatione retrusatus pro Romane ecclie dignitate, rui decessor ad vita supererat, prefatus fore dicit. Quam ita pridem ecclie Romane patrocinio susceptio, nigil et antiquius erat, qz apostolice sedis dignitatem tueri, statu restituere auctoritate ceu extollere, iniuria ac maleficio protrahe re. Itaq; quum ea rebellio motum pondere esse atq; presentia sua indigere didicerat, ex templo

pene tota, magnusq; ad ꝑte vltroq; carmena
et Carthaginy mœnia eversa subacta, Euro-
pe vero Hispaniis Gallijs Germaniaq;
vltissq; finibus regionibus bello domitis Ioue
Latioq; Romanoꝝ opes potiuere. Hor toem
ampio ꝑ quadringentos septuaginta annos, ab
vrbe cõdita, ꝑpetuo auctoq; imperio stetit deinde ꝑ
intestina carmina non breuit quassa atq; in ruinã
tracta et ipa imperia rapiditate regendi et ser-
uandi ꝑtem fortiorem orbium, q̃ se fuerunt et cunctis
plurib⁹ ꝑtis magis exterisq; bella exterminat fin-
peratores hui rei causa rebati q̃ eos carmosse rosse-
rimusq; nomen fuit, ꝙd tanq; intestino vigente
bello intra mœnia indutum, verbo quidem regibus
ptãb. Se autem vera ipa natio erat Qui ad
rep. corrupta Romanis quæbant ꝙ imperatores
se appellari non solum equo sed triumphi libenti animo
patiebant quia imperatoss nomen et gradum et
tollerabilius ipse se fore videbant. Erantq; ipe
ratoria dignitas apud priscos Romanos longe
infra regia dignitate. Cui ad postea quo
imperatoss nomen in tanto ꝑio habitum est, ꝙd sed
fuisse augustino, q̃m illi q; recip Romane totiq;
pene terraross orbi dominabant se mutuo arcuit
imperatores, forte posteriores recidere, sibiq; illi
potentia retinere alios auctoribant sic triumphi no-
men quo abebant et reliqui omnib⁹ antecedendi
esse hui tabi optimo orta deinde multis rei
bꝰ diuturna obtinuit, at imperatoria dignitas
ab alijs excellentior habebat. Ex ab initio
quidem simplib⁹ imperantib⁹, tu Numa Pom⁹ alijq;
postea ste exemplo diuiti, sibi consortem ꝙ
delegissent duo interdum primipes eodem tpe

ꝑ Rome erant, q̃s
ipsos tetuly, q̃
nuncupatos
ritus

inhuma) Quod semper legibus contrarium debuisset
Sed iam plus minus atque preter stili Patientiam
in hac pte defecit, ad instituta reuertamur
¶ Virofrid epc ecclie Traiectine septim ex Ryxfridus.
marcharo surroga natione frisio, dir plane animi
diuini dotibus singularib, pius iustis affabi
lis, hic a Carolo magno impetrauit multa pui
legia omnes primas de mansis ac tercijs suis
dioc(esi) Abrinc detrigalia publica q fisci
regius in ditione Traiectina exigere consue
uerit, Insuper de exercitu ciuitatem magnas pe
petuo possidendam, Idem imperator inter cetera
legata donauit templo Sci Saluatoris ra
tiles aureas ac argenteas cu patenulis et
officatorijs, vtid scriptum regale testatum,
mixa arte fabre factum atque tabulam lapidea
singularis artificij, quam Daron ego ¶ sacra
textus ei domo misisse hebr(aicis) tandem peruenit ad
terras nostras Obiit annis nouem
¶ Post huius obitum succedit ei consecratur Fredericus
antistes urte Traiectine ex regio frisio
stemmate ortus, iuuenis quidam Lamberti
mox & deinde regis frisie Nouum adnou
tenella etate Traiectum ad Virofridum
mox deducit ac in domo dni cum eo tribus et
muneribus diuine milicie mancipat, Quem
indolem puer(i) expertus, ipsum pinde ac adoptiuum
filium sustipiens educat, disciplinis tam
liberalibus cu ecclesiasticis imbuit, adue
tum grecatum suis manibus diu conseruauit
Hadumoq sibi successorem dato iam obeq desti
nauit Quo exacto de functo pastore Virofrido
Ludouic imperator cum sua comitiua ad inferiora

sit admonendi rapitine/ an raude & dimittat. Hinc
quæstionem resæ opinor inquit primi secundæ ||
put qd in hoc insit medulla et ipm sit rarpteis
mitium/ sorte inqt fredderit meo iudicio tuæ ma ||
iestati indicauit. Cum blandis aggressi dictis
Quo exe/ qua fronte inqt optime cæsar ad po ||
pulum id est rotundum accedam/ te q rapuit eb
pretexto tu in sublimi positus atqz qi theo ||
thrum quoddam totius mundi ingressi/ neminem
mortalium fatere potes Itaqz oia tua facta/ cun ||
tis hominibus fuere sunt reacriora et plebei
ordinis eb/ atqz non in imperatorio fastigio collo ||
catus neqz eum crudi in te forte remedii/ tuo
nequaq fulgore/ qd iam fit/ cum obstructus pastregæ ||
reb Itaqz omnib tuis oia facta dictaqz tuaq tu
ipe dimoliris/ et si iam scelera abolere studium
ppti reducendum duxero/ nunc optimo iure probis
obiectabit/ respicies Verum si tu reduxisse
imperator dt retinere facta tua sunt/ optime patres
etiam rubile tum illustrissimi/ rogmata qu ||
dicta respondiet a purgaueris/ nichil habebit
barbaria crudi qd mihi reciset/ ergo tu ego
sum fortuz qd ipa haud dubie fortuna est
obiectabo ipe Cæsarem maxima plane est
principu cautio/ quum ad eos me eb referri
suos rumpunt/ discessit ab eo imperator
dt q dimicatu cum exercitu sit fortuz/ et
sacra sanctis eb admanauit in dictum rec ||
leaqz quæ est in regno contra arridentem
insulaz altima/ ubi ego tanquis scelestis
ac illicitis/ nemullos reuertit/ manentibus

Diuinum arrediť Dyaconum xem ſuadiuerunt, ſubet
ille regios operiri finem ſacrificij. Et cum
eiuſmodi ſuggeſtio rontrenſo, rontinuabat ſenex
ac ſubinde populum manere per allegoriam exami-
num ſibi pene quandam longius abeſſe quippe
q animo diuino ſuam mortem inſtare prenuntiet
uret. Sacrificium explebo ſolito, odit ſacrificium
ſtis Ioannis euangeliſte, in quo et illius iam
extat ſacrificium, ſubet illos regios admitti,
ingreſſos benigne affatus. Iam iam miſt
temporis eſt amicis et pugnatis mandatum dne
xpe et illi ſub examine durentes gaudium per-
cipiet. Regina tibi dulcia, hanc morte nudat
cum ille pater piiſſimi filioli rapeſtrictu
iam atq; euadite populum, ſatis iam dulcis-
simum accepiſſe, mors ſtatim mihi adeſt
vos ppetrate, perdurabo hic donec exeun-
tes ſi exitio rheni, et beant illi e templo
Dyaconi ad antiſtitem intrando iubetur ab eo
ronſtendere murum ac ronſpirare per eadem
donec reuiſet egreſſi exitio rheni. Dum
rediſſet Dyaconus pe generandi deſiſtat ne
nexa miniſtri ſubitare, arrabitate; quorti
attonitus, perlet ad ppm, quid ſimulatu ron-
plens, et ruit piis gressu, paret diſcere moli-
bundum paſtorem pe roperatos armis more
tec inſeq; ſed feumine transgreſſos ronſeq;
nus ſiruit, et paſtor gregem ronſolatus
ſe p illo interreſſuz ait, ſi qs forte illi inte-
mitis foret, Stremens ob nephandum matti-
monium, ſreleſq; regine aſſutuz, eſt et mi-
epiſcopio ſpondum, reuixi ocis rheni; et

Castr. alij vt Castrensis Castus vel Castano.

rastico diuinum diuinitus nouerit, q̃ rebus turbatus est
pretentis domus sue, q̃ fuerat amplissima
negotijs Exactis episcopatus temus, plen
rusq̃ atq̃ molestijs, ideo eorum scrupulose
a sede petrensi illum constat ne sis suas
opes detinquere et deuorare uere se haberet
Cumq̃ vtrisq̃ audiebat iam motus animus
Hunc igit obi mentem intelligit odulph
q ab arctica Asturie adeat, arcturie intre
pitum suam stabilitatem atq̃ dignitatem po
tius debere exercusare q̃ opulentiam ar
rorab rei familiaris, audebat segs indignum
fore tanti honoris culmen ascendere deum
quia temeritate quadam preuisti apostolici
ordinis dignitatem rapuit ne opulentia ista
tua te durat ad interitum stoq̃ diuina ro
berante tyra demo ruenti habito clerici
bus presulatus offerij suscepit benedictio
fuit eni Adefonsus dni fredenandi germanus pie
tate insignis prudens, strenua deligentia po
pulum septem annis gubernans qui pace tandem
bita defunct. Denique prima kalendas septe
bris humatur in templo sci Saluatoris iux
ta templum dni fredenandi germani sui Cui
rum odulphus eo exacentia fuit primo
in billa degregat nobili prosapie qui adole
scens adolescens bonis indolis diuinis repletus
diuis studijs et canonica manripatus disciplina
et etatem immaturam fortuna et dite pos
sessionis deroradat, a deo et a hominibus su
ma benedictione tulerat. Tandem regio mili

Alfonsus.

tumulum.

sepulcrum

rexit / per scōs quos in assiduis iciunijs / vigi-
lijs et orationibus / modica tandem febre cor-
reptus / animam deo cōmendauit / pridie quā
gesta in mimigardēsi diuina relata / et scripta sunt /
Successit Lutgerus eodē demum mense Lutgerus
fratri / primus amator / testimonij / diu magi-
ne dubitans / ac frugalitatis per cuncta digna
gerens / episcopatu honorem / octauo anno decessit
ad nonas kalendas Martij / conditus est eodem loco
quo et supiores / per idem tempus Lotharius imperio
se abdicauit / diuinis vel penitudine / peccatorū
vel tedio presentis vitę / Successor imperio filiorū
suorum magnus / Ludouicus ipse deo militare
ac seruare / in primis renouans / sub sancta profes-
sione monasticam subiit disciplinam / cui de-
functi rudimenta primū diuinum est / relatantibus
de illo demonibus / quam angelis / Domet interea
fiunt archimonachorum pretrib / Demones pulsi re-
cedunt / Sub eor etiam Lutgero antistite pro-
digia in celo plurima atq insolita apparuere /
similesq portenta bella inaudita sunt / ingentes
calamitates / bellis a ciuibus et theotonicis bonorum
adeo tempestate inrepsit / ut regnum quotidie
regnis per Leydim vicinum intergit / primum detes-
tabile / primum sui atq vicini exitium / fundatrix
propriae aluum egressa / Late per campos sine
mensura strages adeo ut per Leydim transeuntium
decretatis Nouimagum usq ad aquilonem ripa
resperent / mare ipsum putasses / cum fluxit
prorumpisse silua quam vicinum nunc subitus
fluuius / quem rhenum effodiunt / Lotharii tem-
pore / ibidem atq superiores / rhenum nec dū tale
posteritas patentem / rhenum nec patentem

Sifundavit ego minas atq; immota præforavit

aggeres

Hungerus

regna conspirudt, Dacos, Suetones, et
Norvegios. Dacj, Cimbrice chersonesu
inhabitabt, q̃ trans, gyst, olim sedes habuere
tunc, Cimbj, mox Dani appellati, unde illae Daci
bacca rabiem emersit, quam, maximus, Xerxes
Italiam petentem, ad internecionem usque delevit.
Suetj, hodiq; maxi ringunt, ubi est et Groen
dania insula, ego q̃ olim Gothi fuit, ergo
qs vos, Europam turbine ac procella quadam
armos, evacuando, p̃ milia, Pannonia, Helvetios
Germania, Italia, Gallia, demum in Hispania
consedere. Norvegi, de qua septentrionalibus
sortiunt, hi ergo Daci, atq; Normani plurib
plures annis, grassantes, orbem, delati, Lora
maximus, hodiq; reptantibus intransmissibus, Occasus
pedes, abigere, fervore, deprimebat, vibq; portus
infesti, Eodem, rabies illa, anno, salutis, octin
gentesimo, quinquagesimo, sexto, ingenti, compacta
classe, validissima, manu, per, mosam, appulsa, est
in, Batthauos, Suitibus, Gallione, Doro,
Bollone, Normano, ubi, permeando, semine, non, desti
tit, usq; ad, Coridon, Batum, et, intermitios, getis
Erat, tum, in, Batthauis, civitas, maxima, seu
burum, appellare, morib, quibus, neq; fossa, neq;
muro, cingebat, quoq; militaribus, porrecta, in q̃
fuisse, deprimit, quinquaginta, duas, perhibet, qui
apud, Romanos, dicta, fuit, Batthauorum, civi
tas, et, incola, Batthauoduri, apud, hos, Doro
stratum, appellatur, civitas, Dori, et, Fortuna
interpretamur, Cum, reliqui, maneant, oppidu
lis, cum, insigni, arce, qd, dicit, theutonice, Sta
mone, Wyrtzburg, Ducatus, Fortunae, ergo
Dorestati, Rome, habem, antiquitate, civis, opi

Vicus Batavorum.

antistes patrib⁹ tu⁹ remanit regre vñdiq⁹
ad regem Lotharium in p̄rimēsse mōstrand fugit
vastatis nouitissimis Batauoꝝ vrbib⁹ xhem⁹
q̄ contra rhenū fluit deuerti venerat ad aere
opimatissimꝝ regib⁹ vxundely rui vulgo Eselbeck
roynomen Datum Strabat hic arce fratili et
p̄cerib⁹ et fruges solo fluminis prope xhemb
mare hand longe abesat Littusq⁹ hi munitu rol
libus et illi quidem steriles sed pleni rumicib⁹
straq⁹ ynd xhemana strdicta est hodie/ que cum
xhem arrolit barro e viris pagisq⁹ rollecta/ haut
aurem obsidione Lobcratu ire properat/ Duribꝰ
Curboldo et Sotelmo et alijs placet Libbodo et
Gerlaco cōtribus auxiliis fit fero pugnae/ ron
runcrunt arieb/ magno certamine qssq⁹ pro se romiti
rongressu primo direrunt Bathani/ dari fuga et
retritum in patriae optant Sed hinc vltiue diui
na ob retritum rubelli Iudouici imp̄atoris/ ttfu
dit⁹q⁹ et Dionimb instauratae arie vincunt Dari
modo virti Neq⁹ ty ignauia fydamq⁹ fugam inie
runt Bathani sz fortes animy pro christiana
religione in patria pro patria pulchriꝰ in armis
retridexunt Simileq⁹ Duces Libbodus et Gerar
cerubus non sine magna popularid suoꝝ strage
neq⁹ ea Dariis fuit intructa victoria/ pluribus
ego eis Desideratis qua rede tranquillentior et se
nunt inimicat grassant in pplm imbelle Agri
vastati viri pagiq⁹ exusti pluxima preda direpta
femine/ virgines. pueri pecoyo abducti/ in viro
Northiro rapite traxerunt sacerdotem Hyerone
q̄ postea relatus in diuos ab Hollandis colit⁹
p̄fuit eccle northiranē Erat hic Hyeron
oriund⁹ e Brotia nobilis genere doctrina sancti

Jero arcidas

hostii ꝛ se negꝫ ꝓdictoꝝ belli arruxerat / Cui
bus exhibitis rex Carolus Ludouici balbi
filius exercitu ꝑpatro rothomagensem ad Rollonē
ꝓficisci imperauit q̄ Edward regi Francie roberti
hortet q̄ quem si fide integra retinere cupiat esse
Carolo filia Willam quam ille ei ꝑ ministeria
mittat Et hoc pactione confirmata Rollo re
uersus tempestate flagrum Carolo rollogum
de signato / q̄ Robertus habitum sponsa
interrogantibus itaq̄ singulis / reb certe est Rol
lo Willam Caroli filiam accepit uxorem / sitq̄
in Dotem neustriam q̄ ex tunc Britannie
affinis est / Quam Rollo accepta a nouis sue
gentis Normannis q̄ ea Daci a septentrione
profecti occupassent / Nam cum Danorum
regnum septentrionem / Norwegi uero gens regnat
inde barbarum composito / Normani id est septem
trionales / et Normannia ad hunc usq̄ diem Duca
tus / Rollo Rothomagi pfectus initiat
sacris et baptismi fonte abluitur / atq̄
Roberto dictus est / Quia sunt Normani admi
rabiliter pendere / Vt terra bello q̄ sita rede
retur / sed alieno beneficio parta / Cui rollo nor
manorū dux et Willo Caroꝝ q̄m primus gra
tius nominatus est / Ille normanne fir ramitatu
Belesensem ptim dono ptim armis sibi dedi
tarum / Sub idem fere tempus / altera
filiarissim gentis manus rum Godefrido Nor
mannorū principe / q Lotharingia infestis
incursionibus grauabatur / cambiamo / ttrebe
tū Camaracū Cameracū finib morinoꝝ Mo
rinos / unegꝫ regione tractu Gandauum fluuio
et flandro et igni deuastando / deinde ad mosa
flumen statiua habentib / Godefrido exercitu

diuersari / unde amore inuictus uirgo arrepto
patrente uxore absente una cum puella fugit et fame
so mortui nauem conscendet prospero uento delati
sunt in Zeelandiam / unde Balduinus iam metu sceleris
cum coniuge sua cui Sophia nomen in barbaram
tiem ad suum regnatum deuenientes in castro Middel
delituit / Postea in comitatu Guitzhoemie ca
tuto uersatur / Demisit ad filios Gothmundum
et Robertum. patris diram Edelam regem pri
uam terris frustra quesiit / tandem fortuito in
uentus est / Mercator quidam anglicus forte huius
dem applicuit / ut cum ea colloquium haberet / affa
tusque anglice ipsi uxor predicti fugas statim letus
ac alacer proposito ad regem uenit tam morali
dem obtinet / ipse at Sophia in castro cum fi
lio magnum pietati operam dabat Edelam
rex legatos cum interprete mittens / mandat
filie cum nepotibus ad se transmigret / illi uie ac
cendunt in nubila noctis / serui truculentum silentem
reditusque fletibus adiuuabant patrem culpe donare
atque ad reditum hortabat imitare / stulta patris
num dulcium reminiscens se corripuit / filios ty ru
nis dimisit / nunc benigne arreptos nepotes cum
plausibus apud se detinuit / tandem ut filiolum
remittere ad matrem placitum est in cuius modum
affatur / Pater tuus flammis mei dominatus
uacat mala reputando filiam regiam / regis in
iuriam atque imperitam plenum trahit / ita ut mul
tis furtus uigilque amicus tue attulerit / quod
ut omnibus terris quesita est / inuenta fuit / non ut
similem regiam decet sed plebeum more pla
ce recipere / Et fortuna est infectum reddi no
potest / Et tu nepos nobilitate quam paterne
hereditas manet / Nam tuum fratrem apud me
detinco / accipe animo certa cui tui nubicos re
tolle me tua mundo usa fuit / quod quis dedecus

nobis offeruat tibi sit deus Nobilis militarisq;
esto subsecus notabimus ritus tuos tuosq; post
hac gestato his artis Reductum ad meum sim
sit Iungas etiam nec sunt insignia notabilis
dem. Defuncto Iungero dilbaldus episcopus
Quidecimus ecclie exercitus pfuit & strisse
unus pietate ac stimonia vite preditus ob
benivolus in egenos largus sed misereq
solemnes Iugentin existimant Quod ab re gestam
epi esse pauperu egestatem subleuare ignoui
mam vero opibus cum in Iuuando non erogare
Atq; pulatum non honorem omnis intelligens
esse rura ani admodum est cum sibi remissab pas
rere rhetor supplex dilbi gleba sarcasq; littoraq;
cab impingu strenu in diu iustitia ac delectatio
Humilitate pessundedit superbia. mansuetudi
nem rhaxitate inuidia ne suspriuaq; Quidem
cuit vllam de se obscenam rumoris fabulam pos
sent hic itaq; egregius pse confirmatusq; om
nem tuitionem at priuilegios episcopi
impetrauit atq; obtinuit cum bulla imperiali
Insuper & ecclam rem destruxit cum tuis
ditionem silens practis atq; appenditijs omnib;
Quibus cum suis & ecclesiis Migrauit
e diuis postq; Digne episcopio pfuisset annis
triginta tribus pontificatus exercendis pfe
ad stem Salnatorem Post eq decessum
Egilbold tertius decimus antistes consecra
tus est q ob tpis breuitatem nil memoria
dignum gessit quippe septo mense defunctus
obdormiuit in Deo Virtutibus pollens egenis
milli pdecessoribus inferior Cui rimus Hermanni
Sacrum surrogatus atq; inuestit Luodbodus
Decimus octauus pse Corte tuitiensis Vir
regali stemmate ortus fuerat ad regis

o dilbaldus

Egibold

xv. Epp.

917

Liber Quint⁹

Mmeꝯ vim virtuteꝯ tantaꝫ esse
rectum est quantas estimari debuit
fuerint illoꝝ ingenia, qbus Litteraꝝ monumentis
demandauerint, aut minus grauibꝫ gesta describe-
rint. Equidem prisca fortium virorum facinora
deboꝝ elaborata eloquentia est debenda eorum
maiestate, cui nitore et dignitate dicendi magno
magistꝝ illustrent, exornat, atqꝫ immortalitati
dedicant, vt in ambigno sit, debeꝫ ne rebus an
reb⁹ potius verbis uitio uertant. Proinde eloquen-
tiae mercedo sanctissima, a magnitudine
rerꝫ quas gessit ducibus maximis debita est, magni
regum merces fortibus, qui fortunae suae maiore
fuit gratia quam eloquentiae, quae in bello ad
armatorum tumultu restitisse fortunatae aut
felici magis dicuntur quam uirtutibus proue
honestae munerandae, cui tali contigit, ut tale
boni atqꝫ gentibus ostendi, recenti tuae rare
mine uirtutis honestandae cum tui in uirtutum
studio fuerit, et ingenium ipse habuerit inge-
nio, quod insitiuae fortitudinis gestae uiꝝ aeque
suis bellicisꝫ laudibus celebrare magnifi-
cae illustrique historiae stilo rotundato et
uenusto et uarietate uerborum nouitatique optimi et
undiquaqꝫ uerbis rebus quadrent, maiestati ubi
tudo magnitudini pulcra, coaptatqꝫ diligentia.
Verum haec de me pollicenti possum minime
qui neqꝫ eloquentiae studiis, et limitatione fort
mentis uel copia dicendi praeparatus sim, vt rei
maiestati atqꝫ amplitudini satisfacere possem
erit dicendo consequi. Certe qd no solum
nobis nati sumus, vt ad scribendum tam enim
scripsit plato, sed ortus nr partim amici

Gul. Herm. Goudang.

1. Com. Hol.

non factum.

regis Francie debebant. Et mandato principis per Karolomannum, qui regnum Francie militari industria sibi vendicaverat, actaque sibi conjugio duxerat. Reminiscitur etiam pro
tentissimo primitus gestare bracas et detrusta arma regum, nisi proli sue, Ottonem et Hedodeiro duci Aquitanie contulit. Hemma vero cum Lingua et brachio Blasii a quo et Hedodeiro ne romeo destitue
batur, eodem insigni decebat, illi fratres erant. Walgerus romeo Leycestrensium vero strongoe poterat
quippe comitatus ille continebat, unisquisque ter
ritorii, agrorii de Hommet de Tyrie de Durford
de Gruchy, de Stene vicarii Cullenbourg
Gurcy usque ad veterem Mosam, que iuxta in di
versa abierunt brachia. Unde pro Judicibus fortu
ne sortita, hic Walgerus residebat apud Tyr
lam in villa Durgout. Orta, Constituit enim
in Tyrla ecclesiam ad honorem sancte Walburgis
virginis, in qua dedicata virgines sanctimonialiter
offerrent, simul et Leycestrensium primus romeo
fuerat. Robertus filius Baldeboni Leycestri
mitis et Cinensis, qui insignia erant strictum
de Lazuro, cum orlo sterlettis aureis, et cruce
vacuo apud Remegondam filiam comitis de Hay
tres filios quorum primus cui Hedobbiro no
men in comitatu Leycestrensium patri suc
cessit. Unde qui Robertus Durus fuit pri
mus de Gruchy, Tertius Gaufridus Hedobbiro
appellatus obtinuit dominium de Helleye
Hic comitatus Leycestrensium finem accre
pit, in Duffrido comite Pictavo et consobrino,
Decimus octavus antistes et vicecomes
pacatum certe sue aptum consanguineis comi
tatum distribuit, sub quo quam nuda
militare provenerit.

insignia naturalia brisacensis sunt et rubei
et frigore strutum pedes rubei rami est
de scabulo rum interstitio aurei boreae et ter
frequens argentea alba seu gemmatae q
fuerunt bene name principes dictum studio
Imperator Carolus quartus pater suus ego
declarum primitem Fortissime militie manu in pro
uincia dedurit et Hollandi frisiis sacramentum
remisi suo directe sui mini animo roberto
ad subiectionis restituere in primis hollandi resti
tere et frisii subiectionis strenue animentissimi zonae
tes populum remittere et studere ut iugum
tutis animis respellant quo semel admisso quod
patere amplius via ad libertatem qua
pronte desiderabilis ut naturae ab data est
pro qua mentem retinendum strenue animae respec
rentque iam in perditio fore talem fortunae
habituri Eo animo in pugnae rec respectare ut
non nisi victoria inde abstedant pro furto
mortem habituri Ei rodendum in perditio set
pro patria pro libertate rodendum qua nil
gloriosum magis Ei victoria remigrit ad certe
libertate quam a maioribus pax manus acce
perunt patriis legibus florentissime vive
dum popularis qui victis letare arrenti re
fecere deturbare ac libertatem animis tueri
statuunt indigne animis remigrant populi
totis viribus tanti pli distrime adiuvi
pugnatum est strenue totis animi viribus
Ei pro libertate ibi pro victoria animosi
eligendum pli ingens animi altitudo in
destituere rebus fortissimis qui strenue datus
ne quis in se animaduerat respectabat pedem
Conditum Hollandi frisiis hostium multi

Fabulatur hic Suauiludius confidenter nimis omnino confictâ.

rontaria / Romanos gessisse / fudernt / plaerique /
ges, indiribus et nris et romanis hrib, Cattis
xhenana prouincia / qua Romanis parta est tri /
butaria / regnum Catthos, nomen desiit similqs
principis De / bassenaer appellati / qd ora maritima
et fluuij xhenis qui bassen aquæ interpretatur /
sub eorum ditione erant / by et Lima in annis
gestant / que domina maris est / integru illis erat
xhemi hostia pro arbitrio ordiendere aut rescindere
q præfecti aerij Britannici erant / ad hostia
xhemi in mare defluentis site ppe pontitorem
xhemi partem possident / atqz via xhenana
pora munitasqz aeres quod mre feudali / inde
atqz vasalli comitis / Verum hereditario atqz iusto
principatu Catbeyrke enim dicus iudicio quod
aeqz Cattos interptatur et Leyden rastru
detustissim / a quo vrbs Leydis nomen sortita
est alia plerasqz pora / que partem subditio
ipsius illustrissimæ pgenitricis tributaria sunt
Porro Bathauorum prisca nobilitas / circa ea
pora xhenana / sedes habuit / quod facile per /
suadet ipsa nominum poraru atqz aeriu desti /
que / et sunt aeqz romana / aeqz xhem / aeqz a /
rmalina / aeqz Leyden / ubi et multa partem
aliis hollandis nobilitate præstant In aere
romana quod Ioan Coombuytius dicit / quum
plurima antiquitatis monimenta nra etate
effodierent / tu præcipue indidem ostendi fa /
pidem hanc sculptura

IMP. CAESAR. L. SEPTIMIVS SEVERVS AVGVSTVS ET.
M. AVR. ANTONINVS CAES. COS. XV. VOL. ARMAMEN
TARIVM RESTITVERVNT. SVB VAL. RVDENTE LEG. AVG.
PR. PR. CVRANTE CAECIL. BATHONE PRAE.

alteroque latere eius hac forma.

S. NERVA TRAIA G. GER. DACICO TR. P. P. COS. V.
LVCENSIVM P. E.

Vide tabel. Antiq. Batauiæ scan. eandē. Naerder Verclaringe bī outBatauien. Hād. Junij Batauiam ca: X. corn. Aurel. Bat. libr. 1. ca. 8. Iosep. Smet. fol. 13. nu: 14.

Habet hic lapis quatuor pedes et semis in latitudine
Vidimus et alium lapidem
huiusmodi Romanis mistum
cum characteribus

SEVERVS PIVS PERTINAX AVG
IM TRIB POE. VM. IMP

Alia sculptura

AVG PIVS PONT MAX P L SEP
TIM SEVER COH XV VOL
P P Qui quidem anno salutis secundo supra mille
simo quingentesimo inventa sunt per detrusissima
Romanos monumenta exacto quinto prostrinde
prope Feldam ad iactum sagittae ab ipso rheno
in loco qui nunc Koomburgum dicit Quo est
ex Romana via exeuntia ad quadrum
et fundamentis magni palatij Cuius fere muri
sesquipedis in latitudine Quorum in longitudine 200
pedes habebant In singulis eius quadraturae
angulis singulas opere sphaerico mire compositas
duas turres Miratur itaque si non miremur tam
tam Romanos ergo Batauorum fortitudinem
gratiam et amorem apud quos nos obstan
tibus tot terrarum spatijs tanto suo exer
mentorum labore opera et impensis in
staurant ruinante Cattilio batauo Ex
thoronis praefecto Haec quidem restauratio
si diligenter rem et tempus expendamus

Floscalus hic ex titulo adjutus huic corona.

Hollandia

migrantes nec deinde idem nomen indidicunt,
et quę potest arripiat. Hic Theodericus romę
idem senior magno deuotionis affectu, monasterium
virginum constituit in Canenefatibus, viro
Eymonde ordinis sti Benedicti, quibus et dite
ne ssaria contulit. Immo uitę illum, una
cum uirginum, eiusdem collegij diuinitus inspirata
exhumare, unum deliberatum, ut fuerat, arsi-
diorum exercitus erutę Eymondam, patriæ
Britannicę strenue regię genitus, regnique
contemptor, demigrat ad regnatos Christia-
nę pręlos, itaque relicto apertoque sepulchro et
fenduntur corpus, pallio ab omni fabe cor-
ruptionis integrum, in quo circa cuncta sup
pertus ipsius, quę uiuus indigna est lanugo
ribus, ut eum fama impigerrimi ad hunc
diem e sarcophago emanauit et cognita
tum recepit in registrio uirginum, ubi regulę
deuectione celebre est. Theodericus
possidet Hollandiam, Vetlandiam, Frisiam
usque Fauiram fluuium. Anno trigesimo, orto
quę tam grauissimo discordię exemplo
uit, et ab inuicem et ab expugnatione alte
ruri constanter prohibuit. Hic diem
anno uigesimo primo, sed nonas octo
bris, relicto Theoderico, unigenito filio
heredę post annum uitę egressit. Cuius
cuius corpus, contumulatur ęcclesię in monasterio
Eymondano qđ ipse Theo Frigmere materiam
primus construxerat.

Theodericus sexto comes Hollandie
secundus uxorem habuit nomine
Gildegundi nomine filiam fuerat regis Francie Ludowici filii
Caroli simplicis filii Ludowici balbi filii
Caroli calui regum Francie Genuit Egbertum
tum archiepiscopum Treuerensem Dauidem qui
tem sibi succedentem et Relindam uirginem huius
uirginis abbatissam fuit Theodericus Hollandie
et Zelandie Comitem sanctum et
fuisse scripsere alumni quorum scripta
tatis memoria tumultu scripsere comitatumque
detrectasse Comes uigilii manu illos rebellantes
uicit atque subiugauit uiros uasti flumine fossaque
uastando uinum quam plebem oderat Cum
in presentia quidem quod uiri forent in omnibus
bellum uitauerunt Tectus mos est fuisse
gentis redire uacuum sine uictoria nec
habere uiri Hoc quoque abstinentie metu absti
nere apud a fide scelestos se religione
Duo uictor anno uigesimo quarto tumul
tum uoluntarios Egmundam inundant Ad
mosarum Alcmariam oppida Kinhemarie fos
se flumenque uastauerunt Et quidem uiri
uiri abiisse sunt compulsi ab ipsis
arma quibus Hungarorum oppida oppugnabant
Arripuit ab exercitu comiti preparanti
quotidie uenire supplicia quo missi arcem
et ciuitatem Traiectum oppidumque posse
mouet arripto Alcmarie similimodi muro
et asperitate nec progressum uigil curatori
ausus quod subito potuit contrahere Ac cum
exercitu reuolat retrahit ad rectum Quem
post esse iussis atque fugam impressa

oppidanos addidit, frisios reducitatores mittit
q̄ eos et rumpit et pugnę dieꝫ gstituat
detrectauerunt illi morę tumidi ſtꝫ atq; elati
dixerunt ſe q̄ ſi eum comes haberet, ſeu retrahere
in presentiarꝫ iubet ſe poſtea adeſſe rumpitq;
idomeu rus, moret eum eſſe rationem nisi metum
comes frisiosꝫ reſpondit ſe reuocaret audito
pudore metuq; aſſirit pugnę pudor, altero ad
pugnam reuocari, Mouemur inquiunt metu et
ab ſuoꝫ paucitate, et ab frisiosꝫ pſpero
rebus elatos ſe uoritate gſultis ——— fugat
retrahi ab opere in propiꝫ Veremur ne hostib⁹ eum
augeret ſuisq; fr̄ongeret, audendu rat⁹ una
re atq; ſpe ſubnixus qd illis et ſi magna, ty
mendita foret multitudo, trux caput deiq;
deeſſet Cum numero quidem imparis ar
militer rei peritiores Cum uictoria potiri
operiri rtaſſumq; rem iuſſit Eſt ber
Lynsburgę q̄ ſonat arce rem diſtans ab
urbe Leuda milliarii Lotrupho uim indidit
abbatię Virginis Cui Benedicti fr̄e quietiſq;
domi Cum erat rumpe rtantiu, gnodus
y libe ſolidę atq; obſeruate hoc in foro ſe
frisii rontinebant Nanq; uos reb⁹ fr̄eudi gol⁹
landis, erat imo ſpem Odebat q̄ fr̄emitus
ſoli, pditi y iacta, eqti foret uires ſagitę Exta
tum eſt Etiamq; magnimo animis Cum uires
frisii multitudinemq; ſuam reſpuebant, Hoc
landi arte fracti militari, exemplo terri redire
Foro aut pugna Comite q̄s ſpectante uicti
muant Duplo maior, redieret frisiosꝫ erat
Eſtoſſ mira q̄ non terrepi tredecim non pos
ſint, foret cum illud pauitatis Cesſit fu

illud monasterium longe post condita a pekarel. comitissa. a° 1132.

in eum ecclesiasticum atque templo praecipitat. Deinde filium orbum altari suum restituit. Cybisti quoque postea archiepiscopi Treverensis officium. Cenobium enim construxit magnae pietatis omne genus auro argentoque subtiliter auro bracteato. Crucem aureum gemmis et reliquiis sanctorum refertum. Magnum etiam codicem scripturae sanctae. Bibliae pretiosae cum multis libris ecclesiasticis. Hic Theodoricum vivum sustulit e tumulo. Dum hoc rumor ad monachos de Nothbodo vivo. Mortuo vero et quibus sacramentis impiis sepulto. Nec minus aequitate et ceteris virtutibus pollente. Deum in somnis ter admonuit. Hujusmodi sibi pulchram et honestam sepulturam. Deinde monuit regem ut ecclesiae emendaret. Discedente illo atque cuncta dubitante. De mortuo nomine somnium illusum esse. Nec bene relata pendat. Cum nihil quid fortuito. Aut fieret. Obvenit fortuito equus ei pulcher. Et praestitit praesagium exercere insolito. Accepit manu dum mente revisit. Nam sibi tacta subito arbitratur. Arreptisque familiaribus suis pedum testigat. Quod nemo ei aperte struxisse. Quod valde frustratusque fortasse augere lustrare. Tandem fessi omnes labore atque aestu. Umbra nemoris mixti. Indi dem gramine considere. Cetera dum sub umbra facti. Adormissent. Vino cum simplicitas animi ingenium. Quibus cum exact. Subito exorit. Subsilit. Cui ingenit. Equus quos quibus structi. Hyeme modorum instruct. Immixti. Sub tumulum. Sequimini me nam forte Nothbodo. Dicta dixi versat. Exorto in pectore attonitus. Et ecce provenientes ad forum. Equi me monentes. Me gramen quidem. Quos ponentes fixi. Aspectant. Quos. Hujusmodi rei fama ad Baldricum. Quo

tissimum et Theodericum comitem, qui acta strenue
rum sub praedicto pontifice administrauit, in unum
unum plebis corpus mirabiliter collectum, quod
frequenti obsequio in medium prolatum recepta
set, cunctis videntibus absolutis Eymundum
gestant humeris, et psallentium ordo praecu
lentur, ubi sancto dedicato diuino hymnorum
iunctim est. Sic Lotharius unus Henricus ambo
unus erant, quos iungerat patriae pietas,
et caput postea inuentum Northari
celebre edebatur, ubi diuo templum seruatu
et sacerdos et rantores. Quippe dixi aliqui
fundamenta altis foratura, quae forte arcua
foedera interpetrant, caput humanum offendetes
et subito timpanum turris pendentis sanitus
prebuere, sua sponte, nullis impellentibus
qui uiuere attentibus populis. Dum caute requat
inuentum caput diui hymnorum esse tendens
rumpetur est. Quamquam at monstrauerat
equus Mathbodonis, si qui petita res est, nec
illum implorant nec inuasum, datis ad terat
res petitas demonstrat. Hunt et Theoderi
cum felix et principatu et euo, qui fuisse
comitatum gubernasset, annis duob. et tert.
gintis, bitem cum morte commutauit anno
incarnationis dnice nongentesimo octuagesimo
octauo. Monachi Mosi, hildegondis pia
remissa post annis obiit terra id Januarias sepul
ti in monasterio Eymundano. Sub quis pon
patu Lodbodus et Haldericus antistes reuerende
Lodbodum supra descripsim. Haldericus decre 14
dimus gratus antistes. Exortum hunt no
minis uirtute qui natalibus illustris filius
Liuzonis principis cuius filij fuit Hildi

Odilo 2. Comitis Hoch
stadensis 2 a. 988.
cum administrasset ao
82.

Cauchus Elmensis

romitus Clunie hinc frem Dum Radbodi doctiri
nium clarius est Nempe Balderic qui sexte
duos predecessores immediatos Radbod sustinet
floruisse ipse sacris miniari ordinib; tali
ingenit Radbod hilaris fronte subridens me
vita defuncto clerico tu eum qui tute ad
sacerdotij dignitatem promouebis et cartas et
urbem dudum tyrannide Danorum destitutam veteri
forme restitues Ad quod ser actus dixerat
continuit Balderic ad antistes urbem treuia
tim a dacis flamma gladio ac ruinis fere
penitus deletam restouauit edifitia diruta sto
templa apphanatue cultui pristino ac decori
suo reddidit Insuper urbem muribus cinxit validis
simisq; propugnaculis munitam pomerium dilatauit
q ab inuasione ulteriorum post hac securior redderet
hic Baldericus antistes Romam uenit ad ottonem tercium
imperatorem consulturus sup statu ecclie a quo et
inde monete in treuerito primus libertatem impe
trauit Verum dum pontificatu multis similitatib;
odijs alterutro crismate decoraret atq; labefac
tari perspiceret se infecte thomi baldirensis de
cessit sit aspectus rerum sacrum pontificum gratia
et benigni animi hic item secularium diuina rumpe
ret rerum sacrum Febronium Maximinum Valerium
Othgerum Adulphi et Radbodi q omnia solemni
decorauit mausoleo Tandem grauedu migrauit
ad dnm sexto Idus Januarij Vbi postq annis plu
rimis optima uel minime laude treuerticum regi
masset ecclias structuras rum spirituali tu mate
riali tu maiori ecclie honorifica sepultura Prima
tus Tempore hui antistitis erat homo quida
tenuilent ecclie sti Salnatoris editimus qui se
mansio publicare solitus erat hic si forte inpedi
isset dixit frugi pre se tulit sed alium fuisse

stus audenda moneta
prima [illegible] Treuer rep.
a [illegible] a cesu

Ecclesiarum origo & vera fama.

filios, quoꝝ maior natu Dodo altera Hoppo
virtute est. Dodo fidei dam obtinuit rum domi
nijs et possessionib⁹, a quo descendunt Dñi
de Lyda, de Valem, de Stellinw, de Wedirge
de Zewenden, de Hoeffden rum nigris armis
Hoppo at iunior natu obtinuit Werkel rum
pagis manipijs ac iurisdictione, habens vad
aurea in scuto argenteo. Duxit vxorem
Mariam filiam Dñi de Oesen, ex qua ge
nuit Tonnen Dñm de Werkel et Reide

Tonnen 3. Comes

Hic Tonnes comes tertius pri
genito ad retinendo vita descendente Hollandiam
Zeelandiam Frisiam hereditario iure obtinuit
vir iustitia et integritate nulli suo diuinoꝝ
observantissimus, vxorem habuit Iutgardam filiam Theo
phani Cretoꝝ imperatoris, sorores vxores Ottonis Wel
filios habuit Theodericum sibi succedentem et Wil
fridum primum de Brederode hic primo comitat⁹ fui
anno Frisij iam ad rebellionem ppensi, sciuti sp
esu, vbique solet in nouo dominatu, experiri
vndiq⁹ contracto, Frisiam hostiliter depopulabund⁹
intrauit. Ipsi q⁹ impares ad resistendum forent
in verba ei⁹ iurarunt. Cumq⁹ itaq⁹ pacatis
ac quiete agentibus, Expulso tandem no desti
tit Frisios verbis instigare, promissis domiq⁹ pre
sumere, Donec ad arma prouocauit. Miretur
aliquis tot bella nobis fuisse cum pontificibus
nostris, nam nauus erat comes, cui no tu tuto
pugnasse licuerit. Quum Frisij fuere apud
nos remotos, agitabamus sub imperatore liberi
periculum fortasse quoq⁹ opere premium non foret
Demtis tributi. Expe q⁹ tandem tandem nonnisi
inter nos dominati videntur, quoq⁹ imperatoꝝ
longe abesset reditus q⁹ obscurus, ipso secund
genero de vocis magnitudine, corripiebant tota

calumniatur auctor nec vera causam bellorum quæ post inter Antistites et Comit. gesta sunt, intellexit.

mine gentium debere / prouintia deprouinciari sed de
niam dedimus frantibus fidei rum illis inuenimus
tutele nre subdi posse impios ignoti non posse
q bella ex bellis serebant / neq diuina neq humane
formidantes debis ad reddenda iste fri uos stranduo
nolle debere / nisi quinon possint resistere robis reda
q ferro cotu temeritas / et signas fidei sue q
nas fuant / distrantq tandem dei primipes q re
uerebi / sitc fortiter agredere uictoria nob
in manib erit deo auspice qui fidei tue semp
stabilitor / iustissima est ira q seruos uros
rontra nos arma ferentes ronspicimus / debis
pro deo re pro salute pugnandum / spectato
adest ner minus strenue impugnatoe fa
mis fiducia animo sedet / aut hic in ronspectu
uestro mori aut toris fidos hostes uictum ire
debis gloriosum erit fortibus uiris aut uincere
aut si fortuna mutabit in pelio potius q fu
fuga mortem oppetere / his tu adrectamen
arrensi militum animi essent / ictus in hostes
infestissimis animis / quum aliqt hostib arcis
prignatum essent mutro intenata aries / tam
ad manus iam ad gradus primum ubi maxo
esset acuotissim bellum erat romin pugna
rerti ronserere / multu sanguinis fusum est
q aries ita rohibebant ut armis arma prohi
rent / murorum in uras dirigebant / non timido
non ignauo resistere tu furit rollato pede q
singuli intra se dimitterent / fa eodem uestigio
stabant / donec timendo furiam sibi fecerat
omnes non uiris / maxis q militib munitas ege
qbatur / tandem in ronfertissimos fugos cunte
globus fugos in ipm arma inuehit / imu
hitur / uterq primi rudes uicta rominus fer

Fuisse Semper Liberi nullius unquā dominatū diu ferre passi sunt

maxeto rontumulata est sedo ydus Maijas
¶ Cetes & Theodeuir secund pater Arnulphi
Longue senecta ynbecmens Hollandie, vir
suis ingenu, suis moxes spectat, magni exempli
Cuppe, cui administratio fuit tam longa
q felix, presuit enim annis octuaginta octo, di
dit Theodeuirum et Giphridum filios Arnul
phi filij sui, pollentes etate et flore, Etue
aliqy fuit Giphrid quendam militem Theo
deuiro comiti p q familiare, occidit Noy fratr
uxorem cum sui fugitando fugit ad Cochelmie
in Staueren, presidium ulterioris frisie, que
ptatibus uocant, quibus fecunt progenitum sue
pe Sundeholdi, multo regio frisionum in tori
uocabe ortisi, Cuius filia erat nouo Hitburge
prorsus ac insigni forma, que in breuem duxit
prec uxorem ignorante, spe ante Giphridus
frisio nomine atq; rotentato Birka uocabat
oppidum situm Cetta Ex q genuit duos filios
Theodeuirum sucredentem Dnm de Brederode
et Simonem primum Dnm de Egelmye Ex
Theodeuiro Dn de Petka geniti et nati sunt
Itaq; q a Birkone orti fuerunt omnes Dni
de Brederode, et de Egelmye, Ideo in
Epithaphio sup Sepulchrum eorum ponitur
metrum Stirpe de Birkone prorexit in
hac regione Cquidem Arnulphi mortem pro
sui Theodeuiri remitatum ad optus nuptias
fecit solemnes, et Theodeuiro filio suo ysmeno
Giphridi, Nuptie ei fuit Hbithildis filia
ducis Cogonum, venit ad pompa magnifice duo
prorexum atq; aurifrosi quos regentibus triam
Giphridus est exercitu, eisdem q augere possit
simis donaretur instantibus resignauit Dnt
patrie datum se filio mesuere seu virgam pelue
et anyam teutonice ury Brederode, castrum

Admodum incerta et fidei dubiæ sunt et multa in hoc auctore.

Predenrody

Valemarius

Balduinus

Anstridus.

Diuinus Dionysio approbauit, cum eis nonnullis
aliis fratribus, merito relinquit. Cui succedit
Anstridus, Strimus ortodoxus antistes, nobilitate
insignis, sanctitate clarus, religione inuictus, atq;
recti diuinarum sollicitudine preditus. De comite
Leisterbandie. Helo deuotionis socius, miratq; pa-
tiso, et maxime, conseruat, plurima de comitatu
Leisterbandie, certis Cathedrali donauit. Habuit
in primis regine diuinis obsequijs deditissimus, adeo
ut femine sp, sub ipsa mortem talentum susceptus, ex
rostro ad sacellum exire consueuerat, ubi aliqt
horis deum rogi, flexis genibus adorabat,
pinde atq; beneficij operam impetrat. Anstridus re-
nes a seruo id audiens, ait: profecto, qd regina agat
ignorans, tandem nocturna vestigia observans,
ipsam foris sacelli rumpentem, sub secundo deu
demeantem, deuoto reddit assertu, statq; relicti
undiq; fumine radiantem. Expauit illico atto-
nitus, suam quoq; exercat, in constantia, deinde
posthac magno honore atq; amore exercuit, duxq;
Helo atq; sororem, ita fraudibus mortem machinat, exor
si cui dicto habuit, fuisse
deo honori conductui, nec, si defecta fuissent, q
plerisq; suspiratus est. Ne te exorem tuam
pecuniam ire sinerem, equo admonit, pinde
Anstrid, quippe Helam imitat, mundo valde
diuersus in celestium attendentem, atq; in spm sci
git. Dumq; nothgerum Leodiensem epm rem-
tatu hoiensi donauit, plurima qs de comitatu
Leisterbandie. Et diximus ad pesum certis
quidem, hic itaq; venerabilis antistes, pinde
ex filiis deo dilectus Fumini ortus, et epi egre
gie indolis puerulus, est. Duo circa rotlegium mo-
nachos sibi benedicti ostendit, sup montis
sorani prope excessoriam, in honorem dei

Electores quando et a quo preca certum alter de earu[m] nominatione alius sentientibus

paxq; virginis / vbi monasteria et datum et dispo-
plinam amplexus / vix sanctissimus diem obiit /
pontificat[us] sui anno decimo quinto / quinto Nonas
Maij / pxecessit sub theodorico romite qrto Ca-
tempestate Gregorius qnt[us] ppe natos seqo
regnita impij / Romani imperii translatio atq; mutabi-
litate fortune / quo diutius apud Germanos
summa imperij maiestas romanisq; possessio
rongregata / sanctionem tulit / de imperatore
eligendo / vt solis Germanis / liceat principe
deligere / q; et Cesar et Romanor[um] rex diceret
tum demu[m] imperator et Augustus / si eum po-
mani pontifex confirmasset / et mos
ita annos supa quingentos / quo ad detrectu[m] in
eum salutis anni inidisset / q; miserimus fuit 1002
et sacratissimo rhetia ortu / Quinq; electo
res trib[us] archiepi Maguntin[us] et treuerensis
et Colonien[sis] sortiti tantu[m]dem sunt suffra-
gia / primus Germanie alius gallie tertius
Italie fuit additi et quatuor principes q; ipsum
pfecti sunt inter se munia circa cesarem obeunda
Marchio brandenburgensis camerarius est /
et questor / palatinus pincerna / archidapifer munus
sibi potius q; dapiferi / vt quidam scribunt
Bauarie dux ferat ensem / et rex bohemie /
primarius est cubicularius / Quippe archidapifero
quod dubium est / Verum qa in sudabrio so-
thoris filio Caroli magni genus defecerat /
regnumq; illud denuo erat / ad hugonem romite
parisiorum / regnorum[que] recipiendi / Hoom a regib[us]
ad duces res aliqn transiata est / reputare
impium desistere / nisi q; electores contendere
nati sunt maxime deo q; ipsi duces nomi so-
minus / illa fortuna tu contenti / moliri / mani-
festa non sunt ausi / qppe q; mundu[m] in regni
fundamentu[m] retexerat /

Hoc bellum si vngarū gestum, aspitysl. imp. contra Comitē gessit. vide Cron. Camez. lib. 3. ca. 19. placent. in Balda. Ero. Raed. lg. Dithmarū lib. 7. chron. ad finem.

1218

vrbeam & omnia retinet signa militaria & expendunt
fit atroz pugna Adelbold⁹ comit⁹ multi proceres
multi de plebe vtriusq; cecidere exercitus
Obtinuit et Cadzand comitib⁹ & hyeronimus
et sexo militib⁹ cum multis tyronibus Rudolf⁹ cum
animo fuerunt antistes et reliqui regressi sunt
validiores magis ingenio fortissimoru militum tot & tot
predicti ignominia priori clade accepta abolitur⁹
& curtoys nempe ingenia esse gestare solent et
in detitum sic subartoys obturatus improbitas
omnes etiam Hollandi suas copias subplet magis
quod animo suo diuexat & inuit qz admittere
fuit Cyphrido duo de Wedenwode actis duo
Johanne de Durpel et duo Theoardo de Duivenssen
Atrocia priori pugne diei decimo nono videlz octo
kalendas Augusti vtrinq; diuersi conueniunt in hodie
fraudes antistes cum suis fecerunt et sua
damna vltimum veniens omnes priori diuersi
animos spemq; tollens natio in vltimos animos
comitem qz illud augebat q; pontifex fresiis in
pectoribus veteru fuisset sine mutu quidem illos
extimulare ressarcit Atrocis est depugnandum
ratus maxima indignatione actis impetu pugne
repetisset Nec minus fortiter ruunt Hollandi
tui undecim strenuos strages maior in capd
et reliquos cum q; diuersi non possunt
cum hoard fremunt stremunt corridunt fugat
ipse antistes cui primit in manus comitis
desiderati sunt eo proelio ex epi militibus
Tyhet et Godefrid⁹ comites Hiddo Galama
virib⁹ paucissimis hinc atq; Adelbold⁹
militib⁹ Cyphrid⁹ et Heymar⁹ proceres
Wolfardus presbr Bouthold⁹ Hyaronim⁹ cum
plurimis alijs Cum Adelbold⁹ antistes &
comite vocatus, q; de gravissa fresiorum instigat
ret et Hollandis vent infesti, quo magis

Theod. 3. Com. 4

ipe⁹ meq⁹ pr Theodorico nouissent vniq⁹ dnis ⁊ ⁊
iuxta hui⁹ modum fecerit Respondisse mihi
de victoria animi submittens Theodorici pot⁹
frisiā hollandiam omne olim Lotharii iure posse
derunt Donatione Pippini pusilli pr̄mirqꝫ
de Heristallo Neq⁹ comites nisi vasallos esse
episcopij a quibus iure feudali merito exige
retur Dnm̄ rentium exactrice septem ciuitā
tes hollandiae imperiali iure comite comitis tyra
nidem in suam ditionem sacrilege quo viarē
qui erraſſio aboriae est in causa iustissima co
natibus sim comitatum meo iure armis vendi
care hac grae frisiosq⁹ gentes a me admota est
instigatoresq⁹ quo illosq⁹ opere comes pellaret
aut si pelli non queret relate qetus me hol
diam possideret ⁊ eq⁹ ab hac die perpetuo
Theodoricus hollandiam odorit dimicq⁹ volebit
bello Interesset Hyb Dnos ⁊ proceres iactasse
Iniuste discordiae fundamēta actaq⁹ fore ad
omni nobilitate ⁊ hac tantaq⁹ plebe respon
dit pauci comes prouincia sam non
tyrannos nec maiores nri prouocauisse
Verum Theodoricus palam est et tuta gaud
ignoros qui Donatione iure an impuli fore
getam tum armis adoriri et Normanis vindi
cabam Nec epis comitisse st⁹ hoc dignos
comites neq⁹ vnq⁹ illos libertate ecclesiae
quaturos qui imo defensum iri sp quo mul
la tyrannis affricat Verum dolendae res est
an penitenda eo venisse certas et alienae
exceptum est Cetera q⁹ a diuino traismota
iuncto neq⁹ fidere vnq⁹ proposui neq⁹ bel
lo interesse iniuria tm propulsare coorti
si mihi syngraphia adiuris sacramento te
obstringendo post hac non impulsurū ad arma

libertem paxit / bona cuncta conseruat / Et diuersos
finitimos & odia / vt detestanda sp / ac fugienda fre
quer / bella arcebiora magis / quibus si homines semel
imbuti fuerint / raro aut nqz deserunt / vnde
penitenda frequenter perpetrantur / animis in vicem
exasperatis nqz vindictam vocitatis / mutuis redibus
atqz muneribus / q nqz procul sunt ablegande / sacra nos
admonet eloquia / vos inter mortales constituti
non vt sapiat aetate virtute / paucis minoribus ne
sisteretis non vt latrocinia exercetis / atqz rapinas
mutuo / Antistitum refert pietate religione
et vite innocentia / reteris praestare / atqz ad sui
imitationem allicere / benevolentia potius qz armis
cuncta tueri / Comitum interest prouidere ne qd
detrimenti respu patiatur / sontes plectere / inno
centes defendere justitiam exhibere / impio obau
dientes multare / finitimos & pnicialiu est
semper iuste pie moderate tranqlle humane
societate vivere / Ego vitae vos moneo obsero
obtestor / amate concordiae / pace amplectimini /
omni rabiosas inimicitias procul ablegate / Cur
pnicialiu prodis benivolentia / conciliabitis / et
vobis et vestris bene consulendo / non minus iuste
sp qz tranqlle / Vtinqz sub finibus contentus
discedat / si non tam vindicte qz pietatis et clemen
tie admonuisse patiamini / Cui mimus discordiae si
multatis atqz odii semina proh dolor seminabitis
q nulla eius cura est posteritas / Quare in hunc
modum sanctis / remedia / Theodericus expeditionem
quam diu animo conceperat ingenti comparatu
exercitu / in saxones duxit / Citeriores / Nam et
ulteriores q et orientales dicti sunt vpera
Bryhtaldi Oni de Eadenwalde / in fide remanserant / Itaqz imperator / et Antistes tum theo
dericus in saxones qz prime ibi / expedit / instituto
iam ad pugnam ariete / Cum / delites aliqt ex esse
parcissent / audita e / relo / quo est missa dicti det

hæc procul ab Vsetra
ecta Frisiæ, bellum
verò gesserunt Comi-
tes cum Frisijs occidē
talibus ad annū 1/91
1300. nec ad annū
1500 Maximil. aut
Car. V. ad 1530 Frisia
vltra Flaviam pollebat.

del audixi brsa / mistex tonitrui / fugite principes / fu
gite apud Hollandos / nigens texxos ac gemit trepi
datio / Deinde fuga / Frisij palantes fugarissq; in
festo equinis adoxeunt / mucdunt corrudunt / sit
redes ingens Godefridi / comes Lotharingiæ
Jam / neqz redire tentat animo ancipiti / neqz pradu
cere / rapit / cum aliqt Mosellanis equitibus /
Henricus / imperator arce Theodorici / comes in Hesbin
præuenit / neqz aro fraeti / equitis undiqz nauis exo
Hollandia Zelandiaqz ropijs / ruris / aduersus fri
siam progrediunt / Citra Flevum dirigit propo
mille passus vorabulo Heijlo cum Frisijs / nec ia
animoqz maiori / vbiuiam tendit Hollandis / Godefri
dum comitem vna trahens / Comes militari more
Instructis ropijs inqz vadis distributis / tali aut
certe simili exactione usus est / Mirum nigi videt
atqz insolitum dixi fortissimi / q̄ metu / dat iuuenalis
in tantum dat præcipit at fortuita clamoremq;
signa dirutum simulatis / pfractis / ac metu dir
torcet / iam dirti aut fugati protinus non animis nu
meribus sed dcorc quodam texxore / gite summite di
rect exigite in partis animos / pfectam magnam
mibatim resumte / Nec dat insensibilis como
tracti pterxerant / tonitrua reflatia naturalia
sunt / Vigil est / dum presentia formidemus / Impa
tor adest hemitr / et pius et timust / q̄ nostrae pte
tuet / totiet fedi fraegit Gostes at tandem dtris
rauna admonet / Hortatur / nibet rui quaeque
non minus æquo qz nitoxum / animant / iam a prob
dixibus q̄ nob tum metu direxant / Illatamqz
rodem et ignominiam / bellica dextra / iam abo
lere aggrediamur / Magno animo pugna capes
site / egregio / nam pliam / Jam reuti de dirto
xia / bene scrutati hy galeati texteris / manipulis
et frequenti phalange in acie / elato clamore
mortali prodite / in plin / ransistite / fugite

pdeb ronsumte/mamb/ronfundite/gostbalm globu
ault ad derib et gloria/ault ignanie/dre testimo
nium oblatum/& reliq/ fib exstimulati/pugnae
iment/maxmo animo/& audore/ hollandob pdon
et indignatio/frisiob xtrib virtoria stimulabat
& trouflet plinij/antiqb fortuna belli/multi vtiq;
occisi/plures vulnerati/Et ipe godefrid/ fother
ingrie/romeb bilimb arripit tandb pontifex/ tunpe
xactor/nostre/romeb pibetq; godefrid/pia et ro
pitia pugnandum/ad nos/euasurat/inremator
iam gostium aries/rompositoq; spexcitu/ occurri
dentalem frisiam pugnari/ fexxostamaq; curte
rastare/diuq; per hostiu diuagati/nichilq;
amusti preda/ssumpto maiore cu gla/ vltio to
tiem pfidiob/ in hollandiam reuersi sunt/ Romilli
scriptores dolunt antistitem/ detholdum pro
gressu dum mari fugitant ad frisiob effugisse/
atq; pdo prelio/ bilingue/ qd arripuerat mortuu
Cubitb/minime astipulor/ tante pfidie/ spem/ si
milem posse/ qz ore atq; fauore/ henrici impe
toris pontificatum/ & nouercime adeptus fuerat
Neq; tpm xactio patitur/ ipm tu e bilingue/
fuisse interpretatu/ et infra/ hic & hodierinis
dix magnanim/ audacq/ strenuj/ plyb felicj/ sce
ad qdragintu transiecit in comitatu dnob/
Moxtuus inde quadragesimo anno supmittesim
sepulto/ stat ianuarij/ egmonde tumulat/ virgilijb
dicto remitisse in saxoniam reuersu est/ Deuenit
hic & hodierin/ Ecgmerio abbati quarto rixrug
multob/ manu/ et propinq; duo milia prioste
que festis solemnib/ in ecclia pendentia suspi
ciunt/ florentio tuniexi filio dedit in feudu
comitatu frisie/ q homagiu arripiens a frisijb/
illib/ qd nocte sp arctissimb fuit transigent
cunctob vite sue dieb in pace et tranquillitate

46.

1039

Adelboldus

Ann. Bald.

An genuinum hoc sit diploma? sunt quæ me dubitare faciunt.

et fibis feudalib⁹ ville Traiecten⁹ et tenet
in feudum comitatum Hollandie cum predict⁹ fa-
miliis mancipiis aquis piscationib⁹ pratis et pa-
scuis cum omnib⁹ comitatum Hollandie, Zelandie
totam frisiam usq⁹ thuringiam cum mancipiis
predictis silvis campis offringis vic⁹ q⁹ dorat
et est Dapifer epi Traiecten⁹ Comes Gel-
landie est fidelis feudat epi Traiecten⁹ et
tenet ab eodem comitatum Hollandie et terra
Kinhemarie cum terris mansis silvis campis,
pratis pascuis mancipiis aquis aquarumq⁹ decur-
sibus et Justitia Exceptis dictarum terrarum
decimis et terra Westerlandie et Westfrisie
q⁹ totaliter pertinet ad epm Traiecten⁹ et certas
et dictas comes Gellandie dotatur et est Max-
imus advocatus epi Traiecten⁹ Quia quam comes
Zelandie nondum cepit cum tamen comitatus debeant, et hoc
est fidelis feudalis ecclie Traiecten⁹ et tenet
in feudum comitatu Gutphanie cum omnib⁹
predictis mancipiis pratis silvis aquis aquarumq⁹
decursibus et Justitia Etiam Embricas provide
medias cum suis attinentiis Est alia pars est
epi Traiecten⁹ in pago Batua magna et tam
cum mansis terris rasis domibus mancipiis
utriusq⁹ sexus et Justitia Item Tielrea valet
et Wonnekebeek cum omnib⁹ mancipiis ter-
ris rasis domibus campis pratis aquis aq-
arumq⁹ decursibus et Justitia et dicti comitis
officium est q⁹ dorat et est senator epi Trai-
ecten⁹ Comes Clivensis est fidelis feudalis
epi Traiecten⁹ et tenet in feudum in pa-
go Batua in superiori parte cum omnib⁹ et
omni parte terrarum et mansorum cum rasis

Boingeron. et Casembut. gentes hoc ministerio Gallasi sunt.

Id an unquam ea solemnitate factum sit, ignoro.

hammelburgensi archiepō et pluribus alijs
ꝑtib⁹ comitibus et regni fidelibus datum
in castro Tulpiaco Anno dñi millesimo 1021.
vigesimo primo quarto Nonas Januarij feli-
citer Amen

Theod. t. com. 5.

Heddewinus quartus et Heddewi

tertij filius, quinti comitis Hollandie Zelandieq; non credo
obtinuit, frisia quoq; q̃ a pre fuerat attexit nisi forte
simul subdidit, hic relicto coniuge, nul-
lo habuit filios, tum militaris glie cupidus,
simul degeneraret a martiali ꝓtinus indole, que
forte fuderum fuit indubium fuisset
certamen est nobilium ad animos ꝯgeritur et
ostentationem exercitus arrepsum, comes
ipe cum aliq̃t nobilib⁹ illuc ꝯgrediebat itinere
ꝓsperiss⁹. Inter Brigelandiam dum quisq;
gloriæ cupid⁹ suo ardore ad palmam imitetur
nostr⁹ comes frem expos⁹ Leodiensib⁹ et colonien⁹
ritus fraudem equo disturbans, fauces premit
Ingelrd tubæ fracta clamoq; exanimib⁹ motus
et Heddewinum remittens q̃s poterimus fatimus illud
morte ipius exopiare contendentib⁹ cuncta sit tu
rbato equo fugiendiq; ꝯtatio, amissis duob⁹ q̃q;
tib⁹ armatis, Deuenient Dordracene et sicut

de Colonia Leodiens, nauib⁹ et ponteriis et artiu
rijs exp̃sit mercatores in Zirizea, remisit
prob⁹ etiandi ex emulitate⁹ molumen⁹ remisit dno
q̃ quadragesimo octauo, a millesimo fluxit, vbi⁹
antistes strictissimo militu⁹ manu in Hollandiam
misit dnm Maximilianu⁹ Brandenburgensi, cog⁹
nepote⁹ nuptijs fractis, retrahens inuitas vltra
captum est ab his dominorum prouidentia quoru⁹
dam e magistratu, certamen aduersus ecclesiae
rem principes Hollandorum mortu, opera atq⁹
solertia Leodiensi eccl̃ie dñi de patris, Demo
ab eo fuit extinctum Magno etiam interfuit
tumultu atq⁹ clamore militu, obsidentibus urbis
oppidum terrore ac metu complenit, Multi pus⁹
simo exoritati mouent, pugnatum in est, ibi
spor, nec ex rei inopina hosti nocere, cuiq⁹
q̃ vbi detecta res est, iungunt se remiti, rediunt
multi inermes, nonulli q̃ pro tenebras pugnam
tentauerant, quaerere, quadamtenus et mobili
tate, vulgo militum exorto, ex pugna narrare
nec reticuerunt, Nam fortunae viris se inuide
fortibus, nisi dñi eodem discrimine fixa virtus
rei fuit inopinato dolore fodauit, Nempe
Theodoric⁹ comes sedens cum victoria Leodi⁹
postridie dum pro urbem spectat et ab hoste
aliquo ornato incerto auctore sagitta femur
vulnerat et bidno fuerat cum spiritu deinde
emouit 4 kls 4bris Maij, virum ille in quo ert
fuit hactenus remitis virtus appellat gestatu
est fun⁹ Cyprianus publico cum dolore ob
remitis mortem talem tante indolis, sed accepi
unt sua quoq⁹ fata, Anno nono in remitatu
vixit, Huius tempore episcopatui praefuit
Hermanus antistes vigesimus, nam Adelboldo
vita defuncto, synod⁹ congregata est vbi

Dermalphus.

Ambitione

ambitione atq; altercatione diu acriter dissensum
est, de novo pastore deligendo, tandem no-
nnullis suffragijs, in arbitrium Conradi
imperatoris q tum forte adierat vertioq; detu-
lerunt, ratum habituri quicquid ipse
decreuisset. Qui remens ex Florentia fortiss quoq; et potente
deuinisse et receptis suffragijs tantae dig-
nitate potiretur. Est q dictus ortanus Epi
mox entiae donec consecutus erat, tu ambitione
potentatu atq; factionis prevaluerat. Hieron-
ymus dixit, meritis pietate ac religione
insignem, hoc maxime arrogans, q Conra-
imperatoris discessu vacuam pastori virum, in
pagum Cesenatem diuertisset, ubi proles
uxor, Hieronymus sacerdotis munus de pastu
Conrado pro arrepto detulit, q nimis sibi
vir in sacerdotium promptus simulq; popu-
ratum haberis sacerdotis pietatem ac religio
ministerium illi et omnium et pastoralem ha-
bitum detulit. Sic Hieronymus intempestive
imperatoris auctoritate pontificium munus
obiit in ecclesia Florentina, dix pro vir reue-
rendus talius honore dignissimus et, ipsi et
prope amator, mitissimi ingenij, q parcus et
nouae fidei sancxit, cum comitibus Hollandiae
hic Hieronymus de ecclesia Dei bene promeruit,
est diuinum amplexus multum satagens Dno
templa in Frisia ornamentis collegiata re-
nuit et, Dnm petro apostolorum principi, et
Joanni Baptistae sacrum et dedicatu, Insup
vir integerrimus ecclesiastica beneficia debite
conferre ac distribuere volens, post exitati
consilium, ne opulentia (ut fit) insolentiam
et diuinos remissione pareret, medietatem
collegij sancti Salvatoris transtulit Dano

Hæc non sunt in Brabrecano Cod.

Extinctę fratrum tam exercitum
romitem tante indolis minime in flore ętatis
rebus humanis exemptum vehementi egrebat
gerarum hollandię atq; gmatre animos Magis
et indignatos tali tpe tot inimicis bellis pt
eum opinionem facto distressisse, presertim qm
milli ab eo fuerant fideles relicti, q patrimo
adierat hereditatem una spes supererat floretii
cuius fr q alterius erat frisię romes, pt solerti
suo ingenio non mo frisiam gubernaret, de
quod verum est, in potentia rhenano ipos erat
nostros maiore gra an auctoritate hinc arcere
festinarent hollandi, q audierat hostem aut
assumere, aliorumq; principe societatem et ami
citiam cum brixie, filium romitem, cruti in verba sui
iurando dixi fuit migenio prudens, eloquio strenuum
rerum magnificum, in bello no minus ero qz industria
callens in pace et gre et auctoritate verum
omnigenum habuit, juvenem filium heg
rinum duris hagonis, ego q sustulit theode
ricum sibi succedentem, debetum florentium
et petrum, q renouari fecit et fugere et multos
dim remunerator comitię, q nupsit philippo regi
francię, cum qua tenuerunt diversis fortune
romet, odio romanorum et calumniatores ita agend
nostrorum a sede vacua iubet, supinitate qdel
lici, et cathenando dyocesi trithemi, Audeyeni, qs
in pellicem et delicijs duos rumpluses habuit
cum adulterij causa qua de stupro no assipi
tur. Abbatem sti pontificis, regis Hom roman
intersecit, q ignominia pena, ego scripsi Mezg
teldi, et cathenando dimisit gnm romitis tpe

Bozkha vocatur per du Tillet.

non credo

derati sint / Arrubuit de retractione Expt Leo
diensis Arrisit Estromb de Hemonia / cum vq
tib9 quadringentis nostris qz romch non fuit
exoptatus pecunia Cum in fugientes grassatur.
Captiui duo Excabentie / Lambert Comes
Louaniensis / Burchard9 tutor Delrie / qz
singuli dedere bis mille quaterab argenti / fuit
Her pugna vt nobis prospere / ita hostib9 pe
riculis pridie Idus Junias Florentij romch in
primipes exoptatus humanitate sua / rosbecq
relpit atqz mouere / vt eos fortune Ludos
equo ferrent aeq hardenu varietate posterg
bella vt nup virtutes nup virtisunt / qui nuncq
conferunt / Ver qzqz esse mirabile / deoqz ami
citiem vocari fortune Belli Cum animi magi
tudinem posteri oportere Leb Stadas facile pati
animos aduersas sustinere magni animi opus esse
virtutem nulla re magis declarari qz aduersa
fortune multa in hunc modum qui dixisset
ipsos sese redimendi potestatem dedit / Quinto
modi rondeture / Et nisi iurando se obstrinxe
rent Hollandiam posthac non inruxuros bel
lum Laesuros Cetera quia adeo grauia
mortalium Leb vt inscriptis tentata rebellari
facile possit Et confidat / magz cu superiib9
rerum sit animus Leb ita erat / Quinto post
Dno nostro Christi anno atqz abolendi
ignominie gratia Rodis / intent9 Carthusie
Colonien sib9 nec non Monarchio Brandeburgen
cum comite De Kuirk australem Hollandie
inruasse nisi magno copijs impedij9 flexu qz
agros passim bastantes prospexerunt illuc
e nostrio Florentij / rem indignu estimando
simul virtob ita rem minendo / Itaqz arripuerit

Hollandia morte dñi p romitu
ꝯ Romanoꝝ tam inopinate tam immaturæ q
ambo randeli facto p partem victoria oppi
tigerunt sin trepꝫ consilij nouarum rerꝫ fomitem
diu animꝫ agꝫ attentare desistit p ille multos gr
impuberes reliquerant filios tamꝫ rebꝰ ad tyran
nidem spectabat quin tot principꝫ hostes undiq
parati nouæ moliri audirent Quoꝝ pcuniæ
iam comitis exhaustam animis blandiri propo
agꝫ inter alios quibus opꝫ exercitu finde
agꝫ imperiali iure sibi debitum Quam Iude
trudis comitissa iam vidua viro sagaco agꝫ p
uida multis consilium optimatum adhibet Se
tutore impuberis Deliberando ubi dearis ultro
citroꝫ pro ratione Disceptatis tandem omn
consensu in hanc sententiam determinatum est
ut Gerbtrudis comitissa nubaret Roberto iuni
ori filio Balduini comitis flandrie q pridem
illud p Regiatos obmixe postulauerat Dagꝫ
hic tutor puerꝫ et interim gubernator
ab Hollandis acceptaret Exort hic Robertus
animis strenui set exercitat q industrie sue
militari effectaret patrem victoria potiri citra
henricu imperatore Romanoꝝ Dirtusꝫ regno
mino Robertus frisio ob prestitum exposito et
animi rebus tragꝫ Gertrudis comitissa Ro
berto frisoni matrimonio iuncta genuit philip
pum q iuuenis obiit Robertum frisonem
iuniorem pre successorem comitem flandrie
q cum duce Godefrido bullonio transire statuen
decreuit et tres filios iuxta prima dicta est

Adelia regina et Dyonysius sancti Canuti rex regis
Dacie et Norwegie &c. que idem sibi genuit
Caroluum comitem Flandrie qui reuersus
quesuuda apud Brugas Flandrie insigne op-
pidum in ecclesia sancti Donati inter missas
solemnia more suo tumulatus Erda filia
Theodrudis nunquate abbatissa fuit Hergs
Robertus cum tutorio nomine Hollandie guber-
nauit ordinatis sibi Lodis adhuc in Cijsoing
manigat Deinde regnatus a Macrhiono Flexa
rie in Cijsoing prefixit cum Duce de Brunswiro
cum comite Juliacensi et Lossensi adeogs
ille strenue se gessit ut nemo ethiros
cum eo mouere conseruare auderet, multos
insuz regnales seruientes suo nomine dedit
Comitatum Balduino sibi fratri Flandrie
cum honore prefuit, atqs comitatu Hogionesi
id est et est Audenarde et Walcheria dona-
uit, testimat Robertus frisie Hollandiam adire
et intellexerat antistitem Guilelmum cum
Lotharingorum Duce Godefrido preuenire
hostiliter immere Et quidem Guilelmus de 21. Epus Tr.
Gent fuit diligens cum antistes in ecclesia Traiec-
tina Vir magni animi, ut mos Hollandie, filius
Wirhindi tutoris Clerici et dominus epat
nondum cum comite, nec Duce in Clericia
Gomt hic ad generum tertium impetrato eam
detulit, Hollandie comitatu et pueris fratris
male gubernari, impetrauitqs cum regali bulla
quam et Longum foret inscribere cum comite
tum sibi et ecclesie Traiectine Donari, cum
frisia orientali, spectans epat Godefridi den-
dimare ecclesie atqs in suum ditiones redigere

Deo impendi cupiebat animo, mortalium ple-
rumque principes agit, ut putem qd fieret qz
quid liberet, potuerat cogitare. Duo rixe
bellum intulere Hollandis, et antistes Trev-
irensis qui ob donationem Henrici Imperato-
tum detecti in Hollandos ruit. Et deinceps
Libbek, de Lotharingia unicum potiri
consanguineo, ob tutelam ut iuvenes puerosq;
Robert contra tyrannos iusto plio. Dimicare
proponens, dum aliquot nobiles, cum plebe
ad id ferendum inermi adunatet, convocat
provocat et instruxit, perhibui in hunc modum
disserit. Si promptos ad iniurias ulciscendas
atq; aborsus ad tyrannos procumbendos, vetere
vos offendissem, haud prius opere, inducassem
consilium adhortare. Quid porro exspectat
destituis animis ipse periclitatur? Rerum qb
rerum quorundam fortissimos viros, ad nova inli-
nuxi, qb presentia utilitate sui disploicet, et
rerum novitas commutat aut si turbent negot-
ia. Futurum putant, quosdam item insolentes
vana spe libertatis pellectos, ad rotundum
ut suspirare. Cetemi libertatis spes ut
deleri ad exspectandum, ita plerunq; in actionibus
ad adipiscendum, multis idem. Dum libertas
petit, servitus accumulat et frequentius exi-
pit totum, quibus vel nomine libertatis nota
servat. Miror ita vobis rem rerum relapsis obli-
vionem ut nec ad fugientis, meminerit, nec
quid sequimini satis considerets, rem vim sol
in periculo est, tyrannus pronuntiat animet
iniuria instat, calumnias exercet. Vos desi-
dia torpenti animo sit supine rotemmitis

Cauete dum bellum refugiatis hostem indirectis
quibus dare tergum oppetere postea nulla fere
habet formido. Repentina quem exurget procella
dicam adhuc in portu nauis est, cauete medium
in altum procedere, nam naufragium ne possitis
cauere timpbes panigeni deferos immodice
minare, spicula vos remouete, quos delimpbere
atab benevolentiam deteri sibi reuocauerat, ego
destris fulfragijs in tutorem debet, parui fa-
bedo et sp in dos propensa fui pietate, reput q.
ge dum salute denouere ste nauem in hostem
sit memores fortes et generosos viros aut honeste
diuere oportere aut honeste mortem oppetere
Cogam alienos, nostris finib9 facessere. Experia
mur iam strauertimos, qui totiens romanu destes
Durtu, fusi fugatiq sint, fortiores sintin plio
ay fabriores forti an ipo Dure fortuna sit mu
tata set Experiatur quid set gotlandos bello fa
cessere sti iam vobis bellum denunciauit, mini
mis intulerunt, qd minus temerarij est, vos
illatos fortiter propulsate, qd strenui et pru
dentis est. Nam q pauor sapiens sit ipe sibi, mul9
dictitare contra sacrificatus melius sperauit fidu
ciamq ego nostra mutuet. Quare portarum
strenui milites, meruq alacri animo arma
induite, vi opus est vt minime hic oppetat
imo pla victutem dimicandu est, hic ille scipio
militib9 edixit vt se ad pugnam apparent
Ut[i]s ciuium hostiq q ppe libidis statuta habe
bat, fortiusq dimicandi copia fecerit, reliquit
aliqt horis tandem victus pulsusq est. Do
bertus hollandus non ita obmixe rebus sui admi
nistrabq, q tutelae iuuenis bello haud dispare
dederet, sexte qs prouectu ad Godefridum
intimatur quib9 ille milites pollicitus, si Robert

tum desistentibus Robertus iterum Robertus in
flandriam cum exercitu fidelibus qui cum summo
hollandiae principe dolore serum tractando cum
dolorem cepit prudens Dibbek Lotharingus
simulatione detecta Nam accepto non setuto
exercitu qui comitem fugabat quique nominis augu-
sti Philippe subiectam hollandiae in fidem
a Ludovico rege et regnante acceperat fuit
hic Godefrid cognomento modico quique rotam meruit
et pote gibbo deformis dolum ingenio atque
industria animo qui ut formidaret principem
q tyrannidem stabilire in foro romodissimo
Didelz fluctili solo atque proxime oriam sito ro-
didit oppidum delfinis arte munitissime domi
alli municipalia atque spectacula frequentare
ubi etiam habitare consueverat Ut Robertum
filium quem dixim in flandria resistere
continuo bellum ob tutelam fidelium fratris
Baldwini exercere q contra Ludovicum regem
fratris gessit Deum Robertus militibus ple-
ribus virtute virit etiam fugamque regem fratris
duobus impetibus non sine ipsi dolore arripu-
entibus, esse non nisi tutelam dolum et roma-
tatum susceperit et ei tradunt Ludovicum filium
nepotem fratris filium a Roberto in pedibus arri-
sum rixta montem casu ipsi atque ei tyrannide
comitatum arripuisse, intrasse Duum qui mo-
lit in flandria fraus orium fuit militibus
de Lotharingo hollandiam subigere, quibus
ne hi qui laboris expertes fraus ei orientales
omni Duo semper infesti atque hunc Lotharin
gum ubi iustis aspernatus ingenium ei respondere
hostilis Duo septuagesimo secundo supra mil- 1472
lesimum regnique magna cladis affecit quibus

abduxtas remisit Armacie Cequnte frisij
in Armacia ipm acerrissima obsidione ramlu
sere, multa insuper oppugnatione molesti hol
landis segnitez expem frequentib rompebat, ut
angustiis et secretis cautissimis rompendis
sui postribare atqz expurgare. Qui mercimo
nijs frisios adeunt, ipsos brit fugiunis or
dit, Reducta fecerunt orto milia, receptiuos
frequens mus, qz may pcas postea gladio
perussa ita Lotharingus obsidione liberat
atqz utraqz frisia potit, pcurulib tn amat
amici. Nam intractior fidebat ppto rui desi
derium veri remitis indicij augurabat, prorecto
qz fortij pernigentes, in armatos in flandriam
numeros missitare. Quarto itaqz ao dno
hecdexir Liberus et florentij marpim expedita
militum manu quam brixiag tig remearat
classe hollandie appulit. Ne debeat Godefr
fredo andacie nacus qz in id mulcte instarte
optatam iz auxilij sortis. Nam hollandis pacis
fidei habebat quos strebat solo metu, ac fi
rentinxi itaqz et si noxat, nam plenus satis
manuali gladio magnine idoneum prebat tn
vasis optata, uti pcuros quos honoris spuit
pulcritisqz onerauerat atqz dirit idrixto
fidos fore pstimebat, assumpsit. Dimicatu
est in Mosa rontra ot flumine fortes, ita
appellat zpt. Thiem et godefridum patrue
amor hereditas paterna minimis qz animi
instigabat. Godefrido ac paternus pbuisse
bant. Nam virtuti stabilem fore comitatum
virtus ora rontra, terram qz fore hostilem
vt qui ros hollandos pemit nosset. Magna
itaqz fit strages, mutat dnio ridendi mu
mox, fortes subimisse, manus ab utraqz pte

Conradus Eps.

nuga neq vagua
a trierthe fresia
possederunt — Hollandi
ne post mortē guidē
Wilhelmi Regis Ro:

[illegible] victoria Antistes rem sub
pedem referens in aciem Zelandiam tute
rediit plurimis hyemissis Quippe retinere
no preclio Velar romes Zutphanie Fam bien
Daventrie prepositi Coloniensis Simi Bonifacii
presbr Oldenbold et Hisbertus milites multi
milites Betuam rem cum Exercitus qz plurimus
quorum magna pars submersa est Sum undiqz ad
hanc attoniti resistant Verum in tumultu festi
natio quedz tarda est Ex pte vero comitis Delfde
vatus est Eustacio Dns de Brunhorst et Johanne
dus de Arkel Atqui Theoderic romes Victoria
uteris Conradum in aere Zelandia arctissima obsi
dione tenuisset obsessus antistes necessitate coact
Deditionem fecit post decimu quintum diem aliqz
impetrata se fortunam pollicitus Libere resignavit
rem rastro totam Hollandiam Comes pro sua clemen
animi pietate Conrado antistiti ignovit tu obsa
recedotium qd semper sua maiestate dignum est
tum q pstiterat insuperandum se nuqz fore hostem
Hollandie salutiqz tue omnib raptimis Domi remisit
Arcem romes solotens Dimisit Nam a Exercitus
possessa multu Hollandie quippe medio dig regiones
sita infestabat ¶ Memorare hic foro quid acce
derit tritum comitat Velay Nempe Otto
De nassauwen rivera hec tempore pin Velay
romes assertus est Interea enim tutores seu pfecti
Velay non comites dicebantur Dns de pont
q rastrum Velay inhabitarunt Siquidem
Caroli Celsi temporib si fabulam rep legere
libeat dolunt apud rastrum ubi mu
ria oppidum est quoddam animal et dore et disu
simile assidue intramitasse Velay Velay
multaqz calamitate incolas afflixisse adeo q de
mutando sedib regitarunt cum filiis Dns
de pont Voirhardum Sidaly et Lupoldum aiunt Gar
bestiam truncidasse quo rivera exiat relaturi pplares

est in principes tutores seu prefectos Gelrie fabu-
mauint Eo neq; illud simile dero putauerim, pri-
mu q fabulam oleat Deig q Cornelij tacit⁹ nomen
historie ḡuissim⁹ auctor, miltis an scriptis gar
in lectione Geldubam nominat quam ego Jam
Gelriam esse coniector. Quicq fuerit petitores
de pont fuisse primos Gelrie pfectos, nemo infi-
tiabitur. Hec quidem prefectura q genealogia
mascula continuata est annis ferme ducentis
Otto de Nassouwen, habens in coniu-
gem filiam Comitem Bergardi Dñm de pont ultimi
tutoris Gelrie, auctoritate Henrici tertij imperatoris
Romanor⁹ rg et consanguine⁹ erat patrg est &
tutore primog Gelrie comes, Cum quoq; mutata cer-
ta q tutores olim florem auxerim vestitum in
scuto blanio deferre consueuerint, Ceteg Otto
insignia natalitia illustrium comitu de nassauwe
pro armis gerere cepit, videlz aureu leonem
hastulatu in scuto blanio Denn Reynaldo ad
ducat⁹ fastigium sublimato per Ludouicu quin-
to Francorum die, in solemni primipu curia, arma
q; mutata sunt, quib⁹ hi q dum deg duces
Gelrie erant, videlz aureo leone in scuto blanio
absq hastulis, corona in capite gestante, cum
duplici cauda per dorsum mucronata Hinc item
comes Otto in coniugem Denm habuit filiam
Theoderici comitis Zutphanie apud Isselmondam
et Diemam orti, quare et Gelrie et Zutpha-
nie comitatum primus adeptus est Sed ia nostre
tue repetendum Theoderic⁹ comes fuit nobi-
libus exercitiis atq; pre ceteris decoratis patrimo
comitatu a tyrannis vindicauit Hollandi, Petro
apud Sarracenum dicebant, Frisij veteri more
Theoderico remiserunt pretoribus dig reipublice
non tam ipsius comitis odio q; amore libertatis
Casum quippe memoria adhuc [illegible] facit
felix inuat Contractis igit qt, erant reipub

Otto de Nassouw. I⁹
Comes Geldrie

gand, ruinandu erat. Hyeme validor qui iam dū
erate foerant, prelijdeb Frisiam rome, intrat. et
ruinentes Frisij male pugnat. missis suos & qua
tuor mille Frisij eodem die pro tumulte ac
protervitate ac petulancie cuius. produxit in pte
lium, iterum male pugnat non tu sine dano
Hollandos cesse refert. in acie sex milia
Secundo quam victoriae romeb per totam Frisiae
ferro et igni grassando debacchat. Genitum est
in eis statem puerj fuisse, qui senectute tanti
dochi me a feminis quidem redemptorem ita
ut ferme rentem mitiae foret si redire fas est
trucidatae legunt. Eodem romiten victoriae egre
portae, dominus perfidae gentis praecipitem ire
bant. Ultimo ille dies Frisios metuni videri
poterat. Nec tamen aliter egit. ut
illud voluisse credentur. Hoc eos obsedit stom
rae in quam urbem postea secundo male pug
natum erat. multi se receperat. Stauiaci
sunt qui a Romanis Stauij fuere vocati. Est
fuit urbs vetustae Romano imperio municipia apud
Frisios potentissima sita ad fauces in quem egen
rontrae septentrione excipit fossa tuj mer
cae y ampla quippe barcho tranato potierat adiri
a nobis discreta. Jam ingens prospectus ita ager
oppidumque fluuij adjacere magis Eor nomen oppidu
ad pedes illud romanum. Imo ego Eor me magi
tudo quidem praesaj illij quidat rudentari. Tante
olim vrbs ut sellae p foros argento vestirent.
Tanta immunitas provinciae et potentiae ut
eriam num illij rei fama duxerit, perstet tandem
voluntate superos, nec min potis ego sim, sine
morte tradere. subnexere nauis classis. Stauios
mos est ubi classibus portu solutus sit, sede
tijs aut forte ego nauem q duxo sit a proa

Stauieren, Stauij
a Romanis

1091.

A. (messet anno Domini millesimo nonagesimo primo)

causam huius cedis vezans ignorabit Snoyus.

Burchardy 23 Eps Vltrajectensis.

1012

sor / florentij primeps hungemarie Ottmoy gad
dbigis virgo / q Herlem in templo sepulta est /
Cuppe in Herlem ipe romes mansitauit / pfuit
Hollandie / Longa pace / atqz prouincie prospe
ritate annis triginta tribus humatq est in Ig
monda Sexto Nonas Martij sub sarrophago
marmoreo / Vxor Petronella post mortem ma
ritj Lynsburgu / vetustate feme collapsum
magna ex parte restauranit / monasteriu sci
mij Dimi Benedictj ampliauit templo adiecto qd
in honorem Deipare virginis ab Andrea poti
fice Octauo dedicatum est / Ordinj monialiu
de Sagonia ex ranonaro Stultenburgensis / pu
rante id Petronella Lynsburgu sunt addicte n
quibus fuit religionis austeritas et canonicalis
observantie integritas Quidem Petronella tu
mulat Dcto Claustro Sci Godebaldj Burtgar
do Trajectino vigesimo quarto qui in cathedra
collocatus vir magnanimi animi atqz benigni / singu
lari prudentie et religionis amator pietatisq
Cuppe in palustri Batauie regione monasterium
renobium monachorum et monialium extruxerat
in honorem Deipare Virginis atqz Lauretij mira
bi olim tam arcta tam austera fuit religionis obser
uantia / vt raretq ordinis vulgo diceret / adeo ri
gor monastice Disciplime secundum Dimi Benedictj
institutionis in optimos fructus pullulauit Sub
id tempus Alexander tercius pontifex Romanus
concilium celebrauit in Francia / apud Clarum
montem contra Fredericum imperatorem ad schisma
tollendum / cui inter reliquos episcopos affuit et
Godebaldus qui ob reliquias adversam valitudinem
profectus non valens / literas excusatorias Alexa
andro pontifici reddidit / simulq ad suam pasto
ralis insule quo presidebat suis animis plus

Nugatur Snoyus / fundauit nō rest. / auxit Petronilla. / Vide Scriuer. in fm. Flor. XI Com.

Godebaldo 24. Epo Trajectin.

trevenis fuissent frustrati, supplex efflagitauit
Ambus benigne audiri, qua pro dotis gressu hoc
ut tpe dni bonifacii usq; ad Godebaldum ātistites
Trajectini ministrabat pinde atq; simplicis abba
tes baculo tm pastorali et anulo sine mitris
Sic Godebaldi canonicos regulares in middelburgo
comitatu walacrie ob irregularem et retrahi
natam eorum vitā expulit atq; religiosos fundatores
constitutos monachos ordinis cisterciensis re
nouauit sti michaelis Middelburgensis Utin
donauit Canonicis sti martini in trajecto
ortam de quo dictum id est propositum
citeriorib frisie cum episcopali bulla tande
morbo fmalestente in Oesbroeck monasterio
repit disciplinis manipari, ubi in dno quie
scdo dns nouembris postq; annis quindecim seueri
pare Trajectinam gubernasset ecclesiam
Sub q° principe floruit memorabilis illa
expeditio xpistianorum militum ad hierosolimam
recuperandam facta est, Hormante id urbano
scdo pontifice, qui dum apud Claromontē xpi
fideles illam et piam et iustam primipiis in
tonuit exhortatus, acclamatum est deo ex toto
consensu deus vult, Ite ergo uiri fortes, pontifex
inquit et id verbum qd ex ore omnium manauit, pro
tessera vobis in bello sumite, tantum ex tunc
poterit q eam piam professuri sunt militiam dei
tero humero sacris assumat, tractatu vernatorum
militia nomen in xpi militia dederunt signum crucis
suscipientes primipes atq; duces militie xpistiane
fuerunt Godefridus Eustachius et Baldewinus
fres regum bullonii comites Bononie Hallure
uij et cum hostilia et ex portis robore insignes
Hugo cognomento magnus philippi regis frater
fr et duo Robertus, quorum dnus Normandie et

alter flandrie romeo erat Stephanus Carnoth
romeo podiensi antistite Petrus heremita et
Boemundi / hi trajecto Bosphoro expugnant
urbes Nycteam / Iconium Cesseam Cesarie
Cappadocie / Demum Antiochiam urbem duplici muro
septam / ceteroqui pte quadrato saxeo / interiq ope
latericio turribus munitam arripiunt / mo et
sexaginta / hanc inqua longa obsidione aty iedia
pressam rapuit Boemundi auspiciis / rni et Tancredi "
regia statim admirata est / Ceteri duces
Cesariam palestine pterentes / Emisos rastros Iheru "
solimam tandem pruenere sole die dim orto / obi
pro clamoribus in celum tollere / pars optim magnu
Ihesum benedicit / pars lachrimis obortis in ge "
nua fluentibus in faciem prostrata / Sanctam urbe
venerandem sepulcrumq salutare / Cunctigeno
populus ad urbem admonuerunt situm et menia
contemplati / tripartito opa adoriunt flandrensis
romeo ad septentrionem metatus est rastra ad
occidentem solem Godefridus cum Tancredo
Raymundi Guyo motem tenuit / Q ad meridie
plagi inrubat Tandem quatuor fere urbe moenib
diebus adorti vacuam pdigo fuga di repere treui "
simo nondum Ihesum obsidioni rapta Quinto
Kalendis millesimo nonagesimo nono / redes 1099
ingens edita resi passim pubentes impubesq
nos sexus ne etatis ratio habita Godefridus
post duces orto sol Christum rege Hierosolimita "
mo declarat / reliquis regum insignibus regio "
tibus Corone usu primariis abstinuit / nec ab
ratus regiam gentis ibi auream coronam
gestare / ubi regnum q humana gremio rede "
mit spineam tulisset /

Theoderici

Patrem mitwor[um] segnity & filius Theodericus
seuerior, plus belli armorumq; appetens, patri roma-
nigenæ Dugit Sophiā nlo nobilissimā Ottonis
comitis palatini filiam Semnitgz & ab proles, florentis
successore Balderbbum epm Trauertinū Ottonem
remitem nlo beatgem Theodericum epositum, transito
peregrinum primū Dnm de Voorn presulem sue diocesis
mitem Zelandiæ, a quo dnos patriæ veteres Dnosq;
a Temesse et ab Goudtlant veterino descendisse
constat Sophiam abbatissa, Haldenbbigim monia-
lem et petronellam insigni forma, hic Theodericus
comitatus obestergondiæ et Osterzondiæ in fri-
sia obtinuit ab imperatore Lothario, q fuit nep
aurunculo xustum impetrauit Nanq; atistes quondā
Conradus illos abhominio qrto p dolos et vim sibi
vendicauerat oppida nempe in Osterzonda
sunt Lebbardia et Dorhem sitq; trib abbatu
In dorhem ordinis p[ro]nostratesiū In Waxcrampo
ordinis Cisterciensium In maxwoudt ordinis
p[ro]nostratensis In obestergonda sunt oppida Stauren
Bolswardia sneeka 3 abbatie trib In Stauren
ordinis sti benedicti In oudeklooster seu florido rāpo
ordinis ristercien[sis] In sidlim ordinis p[ro]nostratesiū
prima belli ortoq; aumpat In ytra dnm Camoz
dcē de Ouro, comitat q est optimus Sclavia na pti
illig seu aui insuetia opa floretio p[ro]mo cino
pauq in duro & multo fuerat intactu hermannus
de Ouro qui esset potentia ac diuitiis impar
comiti ad parissenda relia, ibusdā additionibus, orant
tandem egerant iterpellatore atistite trauertino
Andrea duro Impmis optio at In religioso q et humani
sanguis extinguebat, hic ptim pribus pti p[ro]missis bariis
feroria comitis studit, iar lege pace frita, ob humanis

Primus Dnus de Voorn. vocatur Dominus de Voorn Rengie. et Heenvliet

Nunquam Hollandi veteres has terras possederant. et Antistites ecclesiastica sibi functione studium adhibebant.

Andreas felig[?] com[?]
Cuyck 25. Eyns.

Indeque pontifex hortatus ad animum virgas
erant vinum ex sorore nepotis / Deposatione Ioan
nem uxorem / sive q̄ in stys ipis forte fuisset / sive
q̄ displiceret / florentij mores observati Georgi flo
rentij fiscori dix animo / pitergs amore puelle mes
q̄ se tradidit fiducio habitu ipis bellum indixit
Cessit antistes Exercito / sibi paucum fidens
Exercitum duxo hinc remitio Gotlandie / q̄ regio
illos alit inde metu Gothorum Cesaris sibi am
ymisere debis introitum vetitumq̄ / quin et fame
armis vicum Cum pessimus est diffidium epo /
virusq̄ Fabresmonda ob Fabre flumij de regno
Hostes ait q̄ videret vires suas impares / et
vim rotam florentinum parui prederre / ad dolos
procedes insidiasq̄ eam intendunt Mob erat
florentio qui et peregrinum adolescentie cognō
tudo / benatium qui q̄ utriusq̄ Fiducet
indulgere Georgi germani / De cuio in viris et
subditis bonis insidias horat / egressumq̄ in unum
cum decem sodalibus ad venandum interceptit
florentij / re comperta Laxatis habenis ad plebe
redire conatur / Ortesq̄ in absentia roperunt
hunc cum decem ubi forus insidiasq̄ fuit /
Hostes in finore spm utroritus truncarunt /
Gothorum imperator mre sui nepotis gaud seni
tes florent / hiemanne que paulo ante comitē /
appellaverat / proh ar nobilitate de principe
suo & sentetie ignit Goodarius Gotlandie
romes nimis no impatiens mre facti vindicte
re / fletus cum regione De cuius fletu vigs
dessederit / cruciatis rostris / crudelib pedib
in solitudines redegit / hiemem / inopiaq̄ / regū
lectum abiit Nam eo gelu fluvios romes re
pererat / q̄ tanto cito, tamq̄ rapide hostes
florentium facetarum potuerant / ut deprehense
qs cum q̄ grauius sederat / fugientes insequūti

Friedrich de Beron
26. Lyns.

trone totius Episcopat / q̃ antea fuerat Hildesem
antistitum Dominio / mille iniuriarũ possessiõ
Eodem q̃dragesimo octauo supũ centesimo et mille-
simo 1148
vrbs Treuirorum edaci atq; inextinguibili flamme
ferme cõsumpta est in riuulis et fouillis / plurima
item sacra templa incendio cremata / vt pulcra
Martini petri / Johannis paulli apl̃oz̃ / Veram
sancti Saluatoris templum integrum atq; iniuste
miserabili euentu p̃mansit / fuit capella q̃dam
illi templo rotũda in honore sancte crucis olim
a diuo Heliobrodo cõstructa / quã edax flamma
absumpserat / imagine crucifixi integra / clauis
et trabe circa ambustis / quam clerus et pplus
magno deuotionis affectu in templum Orti sal-
uatoris collocarunt / vbi et eodie conspicit
Omnes et eodem / Treuirum obsedit Her
ricus / erat illi cognatus Otto comes
palatinus Reni / hic quum foret in Ecclie
cõstantiano et cunctos inuisisset electos
episcopij et cunctos regione nos tractum boce-
mi / Antistes itaq; exhortat / contra Ottonem ei
tatum misit / cum valida manu p̃fectus illi hu-
ionem Hibernensem / hostes eiusdem ac tempestate Butyrum
fortissim / hic prope Hostem virum / cu Ottone
conflixit / multis vtrisq; in quib / et altera tbo
de birthe peremptus est / ipm raptum Treuirtu
ad antistitem deduxit / Cuo furio comes Eoe-
landiensis arrepto hasta sperebat inire me an
iniuria factum esset / Sed cum simulac rep-
tuitatemq; sororum sui / ero vbi essent / ad
ltionem quanto potuit apparatu tendens
Treuirum vrbem acrissima obsidione cinxit
lemq; vtrib; marginis ad oppugnanda stabat
animis ruinis mœrore silor / metu corripatis cun

1138

Dñs Petro succūdoz̄ fuit Eyr papie Innocētij
eo nomine scdō q̄ eadem dignitate Lotarij
papie tatem ecclie Romane susceperit tm spirituali
libertatis cū exemptionis p̄uilegio roborauit
vñ et Hermannus1 sedit annis Duodecim in templo
maiori sc̄pti z̄ vñ Nouembris Anno dñice
incarnationis mcxxv antistitis natiue in varijs
p̄tis distressus est Quippe romitis et gco
duce Hollandie, Henrico et Clario et gcodem
Clunie Hermanni de Hoxaria p̄positu Dni et
aliis in Colonia indurare satagebant ast si precio
et gratia id obtinere non possent, minis et armis
tandem conquirere et fredericus de himelsuft
fraudis habebat ranonitoz̄ manantibus papam
Innocentium et transmontanis ciuitatibus. Hermanno
mis tandem violenta manu in possessionem deuenit2
Siquidem post hyatus a fatis decessum ambarum
retinuit in urbem Leodium, ubi ambitione primi
pum obtinuit et Hermannus atq̄ p̄ualuit adeo ut
no virtute et timore sc̄z ambitione et diuo
lentia pontificis recedebat2 ut inde plurimorum
ipsis odia Inuidi facta fuit, et sic Hermannus
ho stinis, et roscarta animi honori quē gerebat
hac impia ne Ignominia quidem amissa etia
in Ihesum xpm audiens ubi fuit unde p̄ma mali
habet, intestina bella similitates ciuiles atq̄
mutua odia inter Innocentinos sectas sunt q
posthuma statim mixta in modum scabies sarta
runt Sedit dñs sco himelrici in templo
maiori sancto Kalo aprilis Anno salutis ihū 1155
Ihesu quinto sup̄ centesimū et millesimū Octo
decimum antiquos hostes instituunt Nouos Decios
Traiensis, hi sunt Fridericus, a suo uiro sic dictus
Proscriptionibus singulorum Locupletabat, pre
dones aliquos Inuitos et predas abiectas
Vacuis superstitibus, Itaq̄ demictis ipsis

1 ipse suis litis corroborauit. qui

Hermannus de Horn ops 27

ad quem Ernaud predictum Hedelem pacificet
arrumpserunt resistentes frisiones nongentis furor
ac temeritas vestra suppressa est superbiendo
remitti debere manus impetratu fautores spon
dentes quippe ad ocs assertus frisiz gens
impetu quodam qz facillime rapitur mo fe
cit humiliter, modo superbe dignatur ne servire
nec libertate sua vniqz satis potens Do
millesimo centesimo sexagesimo tercio vita defun 1163
gitur comes Hollandie Theodericus, qui trigintta
nouem annis strenue Hollandiam gubernauit
Egmondę fuit humatus Suantus at ger fuit
remissus, nec minus valuit pietate sapiens ipsius
ramine, qui pres abstinentia et in deum
benignitatem sibi amicos fedus celebrata ter
rę sospitatę imisit semel dum tandem multa
peregrinatus arrexit Id hinc enim dum iter
faciit seorsum forte a suo comitatu inuidit in
latrones, qui multu auroqz ipsius impulsi nec
illi parant Et aggredi inceptantibus diuino
numine gradus fecit negz antrorsum negz re
trorsum sceleratis pedem mouere potuit Dom
pro petentibus sui feacitę veniam rum gemitu
Denum pia matrona fuit deprecata Dum
at terrę magno pietatis affectu terę solatę
petisset ibidem ad septem fratres Octobris viaz
sistam ac spontaneo deo obtulit apud templarios
inhumata Hermanna ab Theoderico digrediar portem
tum quoddam memorabo qd sub eo arridisse narrat
Ty vir Egmonda hemsemarie cuius cuiqa fuit
agnum biripitem binis laudibus semel pedibus dam
rem varie pro suo quisqz ingenio interpretabatur
futura qui dicebant portendi vel potius monstrari

in Brasicano desideprantur

romitatum Hollandie Snoby ppls ꝛpartum frisiorꝫ
et Hollandozꝫ ẏmi vt semp̃ ita ꝑ id tẽp̃ mittu
inuicem damna sibi intulere atqꝫ ingens exercebant
Discordiam Cum Hor Theoderico Hollandie comite
floruerunt ꝫi prorsus floretus nigra et Symon
germanus ipius Theoderici, ~~nothus~~ floretus de bouin et
Theodericus frater eius primus dns de Zemesse et de
Gaensteede filij peregrinus Wilhelmus dns de
Bredenrode Tuto dns de Drakie Volpardus de
Sedeclam, Hugo dns de botersloot germanus dns
de Drakie ~~floretus dns de~~ Adalwinus dns
de Verbaseneke Bernoldus aduocatus comes Symudeus
Gerardus dns de Leyden, Toto dns de Lerka
Guilelmus dns de Huysden, Gerardus dns de
Strijen Theodericus dns de Ketenis de putta
et Strijenus Theodericus postea Albertus banuacat
Thoto de Cronenborch Syerus de Zijssbyrch Godefridus de Harnesbergo Theodericus de Rotam Ludolphus
de Adrichem Hugo de Schelsloot Bruno de Cassenisem
Bernardus de Pockgeest Wilhelmus de Poucgont
Henricus de Heyloo Gijsbertus dns de Emstel
Hildemarus dns de Woerd

Florentius Theoderici filius genitori successit
Octauus Hoc nouo tenuit. Cuius filiam
habuit Adam filiam Henrici Brotoz regis
genuitqꝫ Theodericum successorem Wilhelmum
unum comitem orientalis frisie florentium
Postumum comitem Theodericum Robertum primi
thori Imagenarie Katherinam Elizabeth
Adelheidem et Margaretam Comitissam

Finis

Clinie hic romā angelinū tulit Godefrido
epo / contra henricū comitem Clarie tract
ādem Lippeid / Arongie pfect / qui dedicte
sue sibarib Arongiam assumit sib Gode
frid / antistes Colonie Lippeid ambabent
apud henricū Clarie comitem retrogrē fauda
torio iure / quibus & emetri acb fauebant
atq angelinū pothirentiā cum aliis tribunis
ac plebeis q̄ certe Caesarib antistes suo
angelio destitut / roberti est Imploratus ope
comitis hollandie qui paratio assumit angelin
acb secum trahens copias Expugnat ab eis
Arongiam sed non expugnat / eam defendē
tibus ciuibus cum comite Clarie et tgcodo
rico de batenburg / Interim aliis
forte post emissi fridrici Cesaris ad
Reinoldum archiepm Colonie sopita
atq pacificatio inita / Arongiam mactis muro
tib Lippeidi redimunt ab antistite pacifi
tuam Arongie / ipsaq nauis pacificatis
antistes recognoscunt atq roberto restituit / post
quam Arongiam contentio exorta est inter Gode
fridum antistitem / et Clarecium de rustochio
fratis comitatum / Nam Carolus et Lotha
rius Imperatores q̄s plurimū Clarie / auxe
Arongiam sibi assumit donauerat comiti Hollandie /
fuere item alij Imperatores qui Lotharingiā sunt
exortū Arongiano pti Henrici / et Conradi /
Fama acb pro ad eorum spectabat pacē fre
quentib Imperator Arongianum destruendā / tem
pore pacis Interuenit / Finit hic Go
fridi antistes vigesimus / vir certe Arongi
nus pius multum gloriosus Hamste
ae magnanimus / Cui fridericus Imperator

Godefrid. 28. Epus

ppm rorionab md/ammonuit supplicatoribus
nunqb elemosinis Dum plerosq supanxiatos
tue rorgoris Dmi aliqn grauiosos ipe nistos
et ecc ad besperum tuis Dici horribile intuitu
rebus rorripuit/ qd sde Dus virginis multoqz
magiaz debis partem absumpsit Dus tiatus
odefrid/antistes iroum Dei zelum secus romanorum
synodo ff Dyonisium nunqz supplicatosqz in
vigil Joseph feria quarta post pentecosten mudi
intrans pedibus Dni usq stroz templi tum
frequenti rogo ac ppto Deuotissime pisetauit
Dum pribus fatigans vt iroum vindictaqz remit
teret Cui sup odefrid/magno vir ac atqz
hostib bygeri ingenio/ruinis tyberinis ppetuo
consultus/ ne finitimoz iniuriosis/indicis fo
resscerent vtqz hostes a finib ingressu arceret
qd uor efficeret arcebq videbz horst rotrae rami
tatum Gelrie dollenho rontrae Jnactum frisie
Montfordt adusq sub ramitatum hollandie
et oosterhem rontrae rebellib et obstinatis
ruinis oppidis/ hib munitionib/omni ro poterit
absolutis Dum obijt septo kalas Junij postqz
episcopio pfuisset dnis Dnis/et bigint
tumulat/ funebri pompe in templo Dni Mar
tini omnib/sui desiderium relinquens/ qui
ob mozu integritatem tu q strenue ner min
pacifice regias gubernasset Cetez frisij
oclida expeditioe adusq/ruinis/ et ruinarum
imadere statuit/ quibus obuiam itum est
rlasse et terrestribus ropijs ner resi sunt plus
trigintis/ reteris fugam arripientibus/ terram
appetierat/ et ropiorum spoliandiroqz adeptat
teiz et flandris sagittarij/ mitib mercenarij
Cpauris post dnis idus floreti/ anno dnoz

timitatem, tedio odioq; rebellionis frisie quo
potuit exercitu regionem aggreditur populos
obtinet et Nicuwenga flumina superavit inde
Lacte pede hostium progressus, omnem frisiae
domuit, cum thessalie obtinuisseq; animis
frisii sub iugum diffisi primum prio redeunt
sunt floretii cum parte quinque milia mane
hoste aggressi, et insultantes destitit atq;
subiugatorem provinciae in ditionem redegit
inde Hierosolyma profectus christianus visi
tando sepulchra maris sue Sophie quem
indidem obisse die narrabamus, Dux redit
germanam suam Waldervim antistitem Ultra
rectu magdeburgensem, Frisiae arripit fuit gu
inquinem Waldervim, nomen retinuisse, epo
Ultra et rediens proposito ad diuina mysteria
et rediit et in Sedenzee vite meritis
et testimonijs singularis adeo ut in morte
a regimitatem praestat, fuerit, Hinc fred
erat florentius comes Hollandie et succedit
maior in et rediit proposito et tho
mas de Benthe quo fratre rege atq;
auxilijs episcopium ab emmi invasiones tue
tus est strenue et prudenter gubernando
inde ad perpetuam rei memoriam vas Ultra
vocatur qd olim Adelbold construxerat
sue imperat auctoritate et rediit in urbe
Ultra. Fuere fundatrix religiose atq; Ultra
recognoscit. Sed quia duo beatorum
Ultra provehendo ne repetitat est ante
rampingens ut dicat, antistes Hollandiro
comite suoque auxilio adiungit, Ultra
Utrecht comite cui succedit duo Ultra

Balderic
29. Epis.

traddiderat bellum gessit. Tertio auctoritate fred-
rici Imperatoris ad inchoata est, fractaq; indutiarū
longi temporis. Anno post Leonardo nostro
abbate, Fiberacū, xviiiº ecclesiis omnibus ac-
cepit tuta vertit. Defendere atq; ab omni iniuria tuendi
roare, patrocinio aliqūt fortiū inuocatorum. De
comitatu Zutphaniæ plures pagos invasit.
Comes itaq; de Cleue, et Hollandiæ, seruatis
ecclesiis, ius retinuit. Celebrem duxerat flore-
tum Hollandiæ ex Damietta, copioso equitatu saluo
ac ingresso, quæ plurima abegit. Ille gelrie, q
fere in comitatu surrexit, auxilia retroegit ad
Ego colonienses, monasterienses, et Dure brabantino
comite de mota ad treue milia inter marce
rexq; multis quibus ortinge etos equites ecclesiis
tribus septimanis in dauentria obsedit. Pacem
bantiæ ad aduersa pacis exercitū ad obsidionem
soluendæ magnum, ideoq; reb ad tuentia et atrox
prelia spectabat. Et fredcir, spondens tempe-
rectos iuuenes profectionis in tuitiam ab egitanis
uio iterum inferiorem adijt Germaniæ.
Iubetus primipes ab omnib discedere. Ille
Celarius interim bellum obtinuerat. Dauid de
primipum suorum consilio, sententia diuisset ex
arbitrium, pacem celebratus. Anno dñi
incarnationis millesimo centesimo octuagesimo quarto. 1184
Christiani diues in Hierosolimitana
expeditione tuam signati sunt, fredcir, impe-
tor, Philippus, Gallie, et Richard, Anglie
reges, Otto Burgundie dux, Philippus flo-
dane comes, Matthias comes flexetinus, probissimi
mexa pene exercitibus aliorum primipum et ci-
uium multitudo strenua est, fortes fuit pia
Huiusmodi expeditio in hunc magnis modum

Interea dum desident magis q̃ bellum gerunt
ptim morbo ptim aeris intemperie absumunt
paucis ita dissipati sunt, vt nullo aut minimo
christiane expeditioni fuerit adiumento Interim
Philippus Francie, Richardi Anglie regis gal-
lico throno thoroq̃ potitur Messane fide delati
varie de utriusq̃ fortuna, ut ptholomaide tandem
in castra ꝑuenit vbi q̃nq̃ sit q̃q̃ copijs sepe
uatis in expugnanda urbe intentis, tandem ac
rendite ptholomaidis sue arces dedita e
postq̃ biennio obsessa fuerat vt barbari q̃ in
presidio erant, singulis bessantibus fuis remis
dimittentur Ad hec vt nostre actis memoriam
pium hollandi, frisones, dani et flandrenses
maxime expeditioni imperatoris sequuti, tu
quinquaginta triremes instructas classe in maritimas
ad asserie littoras appellunt Et cum q̃ nul
ni nauta minimus e filijs floretij remitis gal-
landie ꝓfectus fuit classis frisiorum, actis hostilium
expressis in litteris, multis locum tuentem clas
dibus affirmat, Columna quoq̃ urbem q̃ magnifice
situm obsidione captam diripuerunt inaudita
ride mortalium remissa Sed id admiserunt in
primis impunitatis ac exactis, p multo sibi salutare
ad christiane et dei expeditionis, q̃ desi
derabant, floretij item hollandie romeq̃ itine
rarium sequuti, eodem q̃ pacis fredericus anno
vita defungitur Sublendie augusti actis mense
hollandorum furtu, apud Antworthiam in templo
diui petri apli in ꝓtra sacrophagu imperatoris
tumulat Et cum post paucis mortalium
fredericus memorie diui ramut, in dei sua q̃q̃
annis militem exercuisset, sanctum inuenit
a quo fleuit duabus pci coniuncta damiata
Ego non damnata sz alia quedam urbem

Vide Scriverij annotationes ad compend. Chronici

ydonay defuncto monasterio imdictoimgens;
tumultum arripit. Porro Baldewinꝰ antistes
Treuerensis iam sibi audientes ferebat, quum
Otto comes de bentheim multis in uiris hostes
situs a florentio Conuerdie profecto, aliqt etiam
suis paganis, minus expartibus granatis gretum
detulit ad baldewinum suum germanum, qui eyne
ferens florentium pfectum rotone crastina inte
dixit, yna minus pensa ad arma conuocatus
crastinum Conuerdie obij florentij una cum pignore
meret rinrumpedit marhimisqz impegit adeo
vt confestim vniuersa migrando treuerorum
gentij pinde atqz iustitie executor a Balde
wino exo pfritus. Inter hec fulkerus de
Conuerdia, q in horst custodie traditus erat,
puellam nobilem in coniugem sumpsit
qz admiroz pribus emollitis pontifex, ipm
indemnem dimisit. Hac ydeirco vt parte primo
uij arrepta, minqz aduersus ipm rebellionem
de arma intentaret. Sed florez inuenis, iura
menti memor, astitit sibi, reamq fautoribus
omnibus treuerensibus de Bentheim,
quoru rebellaci fuit, adeo vt treuirenses
rebus pfectum urbis intuentes oppidum
muro contra insurgentium pcessitum ar
dallo cingerent, atqz episcopi redditus passim
diripientes villam Conuerdiam cum suburbijs
igne deuastarunt. Hac iniuria admodum ira
tus antistes contracto undiqz milite per Conuerdie
treuerensis ingressus cum comite de bentheim in fide
fragos pdictorum ayens atqz seuerissime
aduersus obsidet qtuor de treuiria et duodecim
de treuerensibus dirigit suggestione Ottonis comitis

antistes

antistes trendey explanatum habens cometem
vertulto romitis gelrie fauore animari ipos
in diuinis reniterit quo rixa diu romes maxima
indignatiue pulsus retroressit Interea fulkery
de Conuerdia erasmus nartg, atqz absentis romitis
de Zentfen Castrum Conuerdie expugnauit; rapta
sibi romitissa, cum dissipatis antistes baldewing
datis obsidibus quib dauentrie in diuinis habuit
romitissam redemit Neqz turbandum ratus adhuc
toties ptidum hostem, collecta ejtim turmis trentam
it depopulatum, similiqz rastro Conuerdie pbsidet
ringit Verum pfilippus Colonien et Conradus
Moguntinen archiepi seritis romitis Gelrie et spira
tiuqz bellum hac pacificatione interrupere vbi fulkerus
Conuerdiam cum trenta veteri priuilegio retinuit atqz
epo aliqt argenti libras, pro illatis iniurijs ac damnis
psoluit Antistes itaqz ad pcles yserianas deuenies
contracto undiqz milite, in romitem Gelrie pinde atqz
hostis bellu mentorem arma mouet veluaqz depopulatur
Et diuerso Gelrie romes cu cometis episcopi tora patria
rapacitate asserit Tandem henricus Cesar inter
antistitem et romitem de duo Gelrie fide sua authoritate
sopiuit Ad cometi muros suos post impatoris discessum,
indutias infriabatur, omnesqz episcopi redditus p trenta
romiti Gelrie pro militari stipendio assignauit
Antistes tot rebellionib haud fidens arcessit Maguntiam
ad Cesarem henricum vbi cum plurima gratur super
cometis henrico q quoqz fide fractis auxiliu postulet
Quinto die q fuit qui kalendis May egressit e
vitis postqz omib decreuit et orto strenue iuxta
atqz immunitates recte gubernasset Mauricio
Trauerum denegatur atqz in templo sancti martini
funebri cum curru insumatur

Theod. (om. 11

Ex Sancte Florentij domus nuciata

Theodericus qui ad Flandrias pro[cessit] comitatum ipse obtinuit comitem habuit Adelheidim filiam Theoderici comitis de Cleno que post[ea] peperit Dirk filium Adelheidim et Adam. Filie Henrico Letro nupcium date est. Hec vero Ludowico comiti de Loon contra procuratu Hollandie voluntate mee id procurante desponsata est. Quem ubi Theo[dericus] Damiatam expugnat nupcii cum gloria reuersus est. Ab Ludowico detenta[que] est a comite sue fore maxime ruine honore ac[que] dignitate. Comitissa in Florle[nsi] Gandauo Gandauie cum filiabus applicuisse perhibet. Pater noster magnitudinis stirpe nouis verbi adinuentis insignis alie ipse comitatui honorifice. Qui cum ei omnibus placuerit comitatu militie rixata cum frequentia omnibus exeat in ore. Quem frater qui frem gplexus est primum. Tum frigescente gsanguinitatis amore repit ab eo alienari et Hollandiam prosum atque Belgis assutum tacis ob similitudinem tranquillissima notum. Arreptisque populis armis non potuit no timere. Exemi itaque arre dentibus strictam sissurorum quam gaza ex strenuis delectionibus orta est inter ipsos discordie quo rixa Quem ad crudelem fratrum secessit. Gentem illi militie Damiate rebellie comitesque Hollandie rupide se rebellem. Dirkus est at Quem dux sondexlendt ad suum tenere interpretet Dordrechtense sed itaque frisones retrogaq. Eo viro feti atque alia rixa animo simpserunt. Viros pauperos que Quem viros pretes pdas que agentes alie que pte cop pugnatibus est comes Theodericus Nam comes Flandrensis Waldrisium, traiecto Helio Theo[dericus] hostio ad austrum portet ac vix seminiacum insulam Walachrie exhibit. Quibus middel

manserunt / componere satagentes suis bella atq;
odia / Theodericum itaq; et sr Victoriæ tumidu animo
citate ppellent / rogerunt q; Guilelmo Ignoscere
primu hiis ty Hollen arrogantiu / petere repulsq; est
veniæ / suorū sacrimoniam / hēr patris sedulitq; ro
dicio ch Guilelmus arridenti vultu regiæ frisiozu bonedat
frisiis q; orientalibus qbus maxatis nomen fuisse
dicunt / feudatorio iure a suo arripiat / et
ea gens tributum certigalioq; odisse solet /
ita me re petunia Guilm Forensem
didicit / adiecte sunt illi quotannis Libræ flandriæ
trecentæ a Theodonio Theodorico / Gessit
itaq; a suo animo Imperato / Et Theodericus
rui et argentu quotannis solvendu erat / pactaq;
tempora mutatus fuerat q; Dissimularet
indignationes / ty alto in pectore fixebat /
Guilelmu a frisiis Lubentibus animis accepto
ad orcam rui / nomen obstringere ingentem
exercitu constituit / et quosdam ex sacerdotibus de
Virginis bello adortus / tandem post varios pliu
ressus / cum quingentis impata fortuna actis
pacisci rogit / Interim Balderico Christi
vita defuncto / comes Theodericus Hollandiæ
et Otto comes Gelriæ del Geldubæ no sine
armoru terrore ac strepitu bellat / Interim
Discordantes Libertas nouis pastoribus certatim
utriq; cum suis fautoribus ambiebat Eligi epm
Duo itaq; sunt electi / Theodericus maior ppo
situs in Sanctis / hinc studio atq; fauore
certum est episcopu / comes Hollandiæ suo
favebat patruo / minor vero ipse Trajectum
transl Gelriæ ducis Gerardi de Cuyck
Arnoldo studebat / Quippe vel ecclesiastica
melioris fortuna stetit Loros / no tu primipu

F ut suos

o/o Balderum fr
o/o Arnoldy de Isselberg
ppositus

fratres Joppe et Hanno militares et simplicis animo
ad eum accessit, mane dicta rei miliciberie, quod
ipse commente aut dissimulate Theodorico, quibus
recipitur, et in certissime custodie asseruetur /
paucis post diebus elapsis, ad Ottonem fratrem
hostem Gelrie comitem, se retulit, et quod fecit
tacet arripit, et ab amicitiis fratrenis, et ab ipsius
studium potestatem in fratris presentis, futuroque si qua
comes Hollandie Dirkum obtinet, cui masculinus
sobolis non exat, omino promisito fuisset ipse
in Delft, et expeditione Thesselmitana, ac militari
fauore eiusdem, homine digne fauende, in tantum
quod genuum sibi astruxerat, desponsata filie
Adelphidis filie nuptie magnifico oppositum est
fratre sunt in Staueren fertiuo urbe. Eodem
anno pax facta est inter Gelrium et Hollandie
comites, tui ipsa ophra soror inter fratres grauem
nata est, quippe antistes quorum causa
bellum fuerat ambo pexbyteri sunt ordinati et
woldus qui prior, deputatum apud Camoretinum pre
sententiam diffinitiue obtinuerat, Rome moret
ad ortanum vel Adelphis, vigesimo dimisso
et rosbrecht, confestim Theodericus Hollan
diri comitis patruus, post Arnoldum honorifice
a papa consecratur, vigesimus quinto antistes
Traiectinos, decimo duo ordine domni sustinet
eodem facto q. et predecessor papue inter sedis
vite defunctus Andolfus humat, tercio nonas
augusti, Troiaque genuere comites, sublata e medio
bella, causa fuerat finemque est amicitie assimilate
Henrico Gelrie comitis filio Adelphidis comitis
Hollandie filie nuptie Dorta, sed inter milites
annos, ducisque decedens Zutphanie cumulat
Margaretam ipse aliqui dicti principibus rosebecensis
rerum fuit sed, quem nunc nouit antistes

32 Epi.

forte legend. elegantia.

obsidiae Brabantiae adeuntur, urbem Buscum
Durik quam Lotus Durik manu oppugnare fuit
eidem militibus obsedit. Hoc urbs Hoiud proruit
ab hostio Mose amnis qui Waali prope rheni insulam
batauiae effluente immisceat. Sita est inter Brabantiae
tiraq urbs magnitudine numeratur. Itaque quin Brabantiae
contra not Lotharia esset Dux Brabantiae suspiraret
id qd erat Hollandos, in ea ingentium fortunarum
praesidium imposuerat fortissimum, fidelem fidei,
custodiaeque ra Guilielmum fratrem ipse interim auxiliis
roborauerat Leonicensem et Leodiensem epos
Durik Limburgiae et comitem Flandriae oppugnandae urbi intentum erat. Hoc uerum, similique
ingenio atque labore vindutae, praedaeque ipse, quam
populosa et diues erat immunis, tandem quo
Septembris mensis die illam oppugnat, raptimque
in quibus et fratres Durik et ipse prescripti urbis
erant, armis suppeditabilem manipulo ad quae
diem asportare cepit. Dedita prae molitio, ut
rum magnitudine propius inopinate sese Dux Brabantiae
obtulerat, atque illum a prob nostis abillo sentiebat,
tum eriam alioqui non erat, ut possemus expeditu
obuiam mittere, speraueratque romeb ad aduentu
hostium stabi, nec urbs valla in qua confugeret
ac tuto, erat, ad tragendum peritulu, itaque manu
agendum ratibus, et flexo viam aperiendo ipse
rapitur. Et literae et tradi inuenio, rapto comite
flexo soluere obsidiones coactum Theodericum
q pdicti principi bellum indixerat. Iamque in
Hollandiam aduehebant. Struxerat tamen in
Guisden urbem Hollandiae extremae ad
Mosi propter fluuium situm, magno rebus omnibus
uirtum atque raptum non remittit et appedisse
pro se liberando bis mille pondo argenti, nisi
ipsique rollerto expeditu Buscum Durik flexo,
ignique dastasse pinaut, reditus fuisset. Dux

brabantię opinionibꝫ poꝛiꝓtatis theodeꝛici ob mũi-
ꝛectum argentum Dordraci. Deinde cum ijdē ꝛeuerſus
at poſtq̃ ꝛeſiſtet brabantię demixe vltimꝫ ſua
dona, quotꝫt extant raptimꝫ detraxiſſe, iactuiq̃
pꝛy fecꝛiſſe, qđ reddendis raptimꝫ abꝛogandę potuerit
comitis fꝛe Guielmo ꝛeſeruato, quem et gratis
remiſiſſe in brabantia, cum ejꝰ mandatis diuerſet
fꝛe, vti pꝛoperaret ſuu aduentum, ſeſe illi ꝛeꝛipiendo
eſſe gratiſſim, et ita egꝛegie vtꝛiq̃ a raptimꝫ
quid ingentem habꝫ potuerit pꝛemiꝰ, hanc deſide-
ꝛauit, fuemq̃ ei dono remiſerit, hoꝛ vtꝛiuſ
pꝛo vtꝛo amplectere. Conſtat ijdē theodericum
noſtrum comitem buſtriduis oppugnaſſe, ipſum
q̃q̃ raptim atq̃ appendiſſe bis mille pondo
argenti. Interea dum in raptimitate comes Hol-
landrię Heinricꝰq̃ detinet, antiſtes traiec-
tinꝰ occaſione oblate pacis deſiit, grauio-
ꝛibꝰq̃ ꝛebꝰ et rotenmundo, Hollandiam ingreſſꝰ
pꝛędas egit incendiaq̃ emiſit, ꝛeditumq̃ ſub
mortem in habenꝫ machinatꝰ eſt. Noſtꝛates pagani
et ſi diuo ꝛecubent tonglabati ijdē, ſeſeq̃ ad oc-
tati abſentem inſequunt, et aſſeb extremoq̃
obſignat, ꝓpter interpretes. Oꝛtaq̃ ꝛedeunt
vitod villabaq̃ epiſcopij inuendunt. Poſtea
die Heinricꝰ noſtꝛos aggreſſꝰ antiſtes fugit
phamid obſidio ꝛepit, pacemq̃ ꝛurſꝰ petijt
ſibi fortuna eadem felicitate ſemꝑ in omiſ-
ſuꝝ, cum ꝛetu Heinrici comitis ſtudioſe, gꝛauiq̃
exe mulctauit, et cum cum hollandis ſtatuta
pax eſt in annꝰ. Et theodericus ad Hollandię
comitē poſt diuiſum Guielmꝰ brabantum
diu mitia ago molitꝰ et grauiter Dordracū
repit demumbere inuaſiſſentibꝰq̃ morbo a medicis
deſpeꝛatꝰ fuit illi animꝰ impiſſimꝰ vol
loquendi cum germano Guielmo, cui etiam
filiꝰ tuttelam mandatuꝛ, bellumq̃ brabantinum

mentionē q̄ cū tantis odijs conatibusq; a tēpore
retractum fuerat / quam hactenus oppugnandi /
Hollandos similibus bellis implicitos / nullus
fuisset labor / Verum si remittatur ira
ingens etiā compescuimus / a nouo remittere bellum
ppetuo / mouetur Theodericus / suis rebus studens
fidus cum eis quibuscunq; conditionibus pacem
Nunc ad propositum Quicunq; Zelandos
uisse sub odijt / vti eos in fide contineret / atq;
si res postulat / copias / inde parauerat Comissa est
ingenuario Walthero de Egmonda / et Alberto
bazarat / Rhenanus refert Philippu de Vaas
senescū / et Quicunq; de Duvenuorde / atque
ingenuari confestim classe parata / aggressus interceu
punt / studuitq; fluminis uoto imo. S. Dirkum / ver
non et Larum / in quem Rhenus contra septentrionē
egressus in campos funditur / adeo vt trauectum
nisi nauigarint nunciaq; late sunt depopu
lati / Amstel Westzaro mundiuro & mystelandie barbi
bus solutemus dixerūt ingentiq; spe / omissi
ad propria remigarunt / Rhenani etiam suam
regionem tutabantur / optimis quibus munī
tionibus cum propugnaculis unam in Bustorp
altera in Buranerdam Haim Ottoni comiti
de Zantheim / illam florentio prefecto tra
dere / tuendas commendarunt Itaq; Ludo
uicus tantisper cauerimoso in Zelandiam
inuasione totis animis properat / Biparatito equo
ritu Hollandiam aggreditur Antistes Sanc
Lyssberto Amstelodamo / ad aquilonare regionis
contra Frisiones processit / primis propo
Mundiarū comitem de Zantheim prelio
virit fugauitq; plurib; pacis hostilissime
dio confertis Equitibusq; fortunam sui
cum equo paludibus contra equestrem superatis
pedestri congressu / equi iusso quiescit in bus
resp / tribus a lesis / militarisq; abi acerbum

Egmondam voto se absolutur[us] ad limina ap[osto]l[or]um
Adelbrecht, virum sce Gertrudis, qui mox de Heusden
vbi[que] exosus fuit, domosq[ue] ei possessas Alcmar
et Woltzi, quum feminis in fricam secessit,
xerat, gerebat interea cepit in Hirtzlem cum ex
ercitu sedit, sic seditiose metuens et petimus
a Kingelmaris expertans, xtianissq[ue] Ludowico
et ab eo id rogatus. Tertium secessit q[uo]m
rossiox cet gremin[us] duo, et exercitus, psertim
xtianis iam compositis. Sicut itaq[ue] sub Ludowico
tota Hollandia, sic illum remitis cuncti, nemo de cetu
videbat, latebat ille in Zeelandia, ubi brevem
regnum suum sperabat. Comes Namurcen
sis sub tutela Hainonia Flandriaq[ue] fuerat
Traiecto Vltraiecto ostio oppugnabat, Walch
rhenum insulam, vetus Rheni materia, Hugo
q[ue] de Vsaxy regnab insulas Ludowici nomine
sollicitabat, Guilelmi morte in Anglia fals
simulata Vltraiectum remo subiecit, At
Guilelmus ad suam insulam rupes, nauig[ium]q[ue]
actaq[ue] se exhibendi, navem piscatoriam ingressus
est, xtianisq[ue] remigib, arredentib exploratores
xtianos fefellit. Intrepit itaq[ue] pene magno fauore
Vltraiectum Brenius omnem Zeelandiam p Hugo de
Vsaxy potentia ferociorem atq[ue] arrogantiorem
inimicum fecerat proscriptionib[us] suis. Itaq[ue] xtianos
mirabat Woltzo. De Egmonda Philippo
de Vssenaer, Guilelmo de Heylingen
rogauit cet, atq[ue] petiit exemplo Zelan
dorum, a Ludowico desistere inuit ty
rello abstinere, dum arridet ipsi rerum Hol
landie hic retrogressus. Inde Kingelmaris a
suis Ludowicus petitur, amissis suorum
plurimis ortingentis. Capti et sunt Sbroendy
de Goudeken et principes de Voldern und
reliq[ue] Ludowici, restit retro Ludowicus et

furore exterritus, stupefactis admixtis populosam multitudinem animis, seditionem atque civilium dissensionum
tricas, quae in Boderthoctia redisset, fugae reddere
furori Guelmi suasit Ludewico sua cum strenua
tentoria belli subeat, fugam omnibus mixti fedae
inde totius exercitus trepidatio atque similatio
alius alium inter fugitandum terrere, alii
arma deserere, pro ire, se ex tutos sub metu
ira pene obsidiones relinquere, hinc tolutos
mixti, iter ex arctis exire. Nec minus Ludwicus fugae
totum exercitum iam vehit, victoriae audaciam
fugisse ropuit. Et iam Zelandi adventantis
clamor exaudiebat, passim pro viis fugere, falsa
ripoli insignia atque signa iactare, vel ex vehiculis
desuper fugam intendere, hoc denique prospectato
victis Guelmus rapide fugitant despicere, pro ut passim
sunt arrisi, aut tractu ex tuto reprehensi, multos
ex eis Hannus sibi Scio Zyla Zarus submersit,
Zelandus ad quingenta milia fugientes inseruit
plurimos, interemit, diversa etiam supplicia tribuit
Ditatus Ludowicus, aliosque proceres gene
rose tandem exercitum, urbem, Scepter
que militaque distantem a regno, atque pro petu
nia antistiti, promissa reportans quae ab Hollandia
habebat relicta, Guelmum in patruum
hereditatem sui sustinens, Ludewico de Leon
ab Hollandia propulso, Quadrum comes Hol
landiae Zelandiae Frisiae effert, est. Eamque
habuit Margaretam filiam. Otto comitis
Delrie, ex qua genuit Florentium sustinentem
Ottone epm. exercitum Guelmum percipe
re inhemorosp. Adam abbatissam in Eynsburgo
et Richardam Domicellam de Deest. Quae cum
pro regno, monstrans praemonstratensium fundavit
Guelmus, iam gentis videri potebat Ludo
wico frigide audente, nisi antistes meyorum

Demo sollicitus esset Duo Ducem intellecto
muro reptis desistere, medio loco ruere fuit
reactus, ne retracta inertia, porta arguendi pgo
nare videret. Paulo post Duo reptis Ducem re-
uit, ipsosq; comitatum Hollandie a fredrico resotre
feudali sine suscipiens. Dein tranquilla pace gubi
nauit. Deceptis comitis bona defunctorum vita
ad eam solutis omnesim sup duretesimu ordine
tesim sedo Duo februarioch atq; in Tiynsburgo
monasterio tumulat. De q illud memorat, q rauce
auxeam relatus sonpsam in Hollandiam attulit
Ego huic modum fuisse. Duo comitatus walteri
brabantinus et walamin Holland, hij dum ad
Iudicium hastatus relatamen prophanaret templum
ingressi, primo rem diuina audire parant finita
missa stis sps, proclamans exit, subsistente pal
tero ac missam diue virginis cui Deuoti erat
audiente, ecce hora elapsa Hodierno relatum
interesse non potuit. Postridie equitatum
inuti, obuia equitat sodalis walamin, atq;
comprehe. Ego strictoq; gladio De hastatus
virtutis fide vero negat, se tum relatam in
fuisse, nec primum ingens admisse. Sed vale
mio asseuerante, alissq; atq; alij subinde exacta
tu arredatis, tandem credere repulsus, Vale
mino inquit, rem repio eq̃dem vt aio omnino absq;
te Dissidente missam diue virginis audiuero,
Verum ipse victo meo sub spectre meo noi victo
riam gloriosq; reportet, quo victor illi totge vitor
militatus. Hinc militie gaudio remurio,
amboq; ingressi sunt monasterium Heynsbergense,
ubi sub reuocabili disciplina sacre religionis
sustrepuerunt habitu. Psalteriu, psolterium Deum
laudantes psalmodiab, ps reliquis exactis, psalte
rium. Hinc alios sub re diuina manus supi
nas ad celum tendentes, illapse est eis auxea
in signum q̃ Deus annuerat precibus ipsius.

Anna Adelheidis comitissa Hollandie postea
admodum monasterio Heynsbergensi magna dim butiri
quotannis exhibendo. Mortua Adelheidi altera
coniux Wilhelmi comitis duxit Maria germana
Catharine duris Lauraster filiam, apud quos
non habens prolem haud diu superuixit. Nam
p dim quartum Kal Maias februarij mortue
Adelheidis exequi in Tyrshusio fuit celebrat
postea Hollandiam, annis decem et nouem, duxit
talem fricam annis viginti sex bellicose gubernauit. Cetera q ad epos attinet defuncto
Godefrido de Rure Adulphus archiepos Colo
impsit. Otto epos Mosterie et Gerardus
epos Scarenburgens tres fratres, hoc tem
Wilhelmo Hollandie ac Ottone Selandie comitib
remanent. Nouerium, supplicaturi, pro
pastore nouo, quoscunq tandem et pribj et anno
tate, nobj suffragijs celebrib est Otto epos
Eps 33. trigesimus tercius archidiacon Cantelensis
Junonis, ingenio claris, disserti, pernicib,
moribj exactj, sanguine illustrib, Quippe
germanus eiusdem comitib Selandie ac Sco
rum comitib Hollandie fy rocusis indiuiduis
amicicie distractj atoz in reteris vsq; gregoriy
admodum solers. Sed heus fortune dij inuidi
inuidit, q dein et ortu amoz ac obsequijs dum
Romanis odit curiam sue diocesis curatoz et tactis
apud Noortkusen febre mortuus et sepulchro
supremo tecto defunctus, septimo Kal Maias
postea dim tribus vltra et nouemde in pace
ybernauit. Duos predictj comitib et Hollan
die et Selandie in trouerto pacem tabule defu
ncti arbitrib de more ppositum, obtinuerat
a rebellio recentiores assedijs supplicationib
et Otto filius comitis de Kuppa reigbret
Eps 34. epos trigesimj gesti in Kerlo trouertine, q
statim de rebellibus metropolitanam suscepit

Apostolice benedictionem apud Frauenfordiam, atque
a Friderico suo temporali iustitiam tum
magno fidei zelo, tum imperatoria ratione signata
manu transiit. Et pistropatum inter Bremam
fluuium remendans. Sub hoc tempore
viuens dominus Salutis ortum suum. Sub Friderico
rutilum. Duo luminaria magnum rhetorice
religionis gignit atque nouum sydus mundo chri-
stum. Dimus dominum atque diu Francisco
qui simulatores aptius perfectionis atque exemplaria
euangelice paupertatis, laborem rhetoricam ac
rexerunt, stabilierunt, propagarunt, simplicitate,
virtute, fortitudine, verbis et exemplo. Hic
uitam ordinis miseria rharitate, pauperitate
ac humilitate primitiue ecclesie instituit ordinem
predicatorum ac virum. Virtuosa obiurgatorem, hereticum
oppugnatorem, atque ouium zelatorem ardentissimum.

Liber Septimus.

Exuimus tuis exercitus comitis
Quos vitam ut gesset hoc libro dixerit
Bene inique sors, tantis indigna viris ordinis
Facta pauerunt, quippe regna corruunt corrisi
mortem oppetierunt, qui in gemis crebritate

Epis 35.

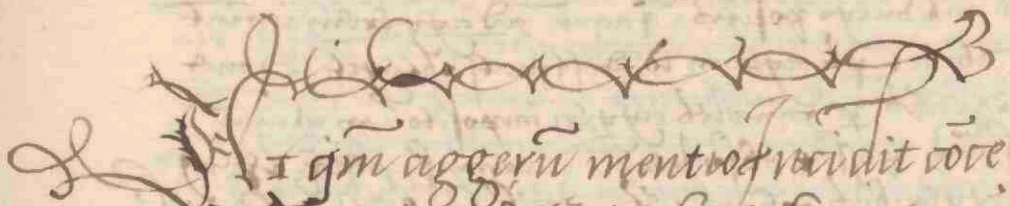

1230

Egmondam

aut primipob / Fridericū retentum ac militarib
edidisse dimittentibusq; premia proposuisse / ipse
et nobilitate ac potentia equalib ceteris
potior sit turpe fore no fortasse id / qd retin
mittat ac ante ex fritissent / hac itaq; ex ome casu
florentinum hollandię remittens / si vix Fridericū re
tamen prevenire posset / hand dubie assutuxum /
confidebat / cum proceribus Germanię arcui
endę militaribus flor rauca / pcepulit tandem
maxime sua gratia / Fridj ac proceribus indi
cit atq; aule in urbe Norbij aperiretur /
Properauit ibiro florentinis / cum & Heidelbro
mite Clivię magnifico oratoq; apposito
atque aliq; proceres Germanię / consultor
tibusq; de rebus belli dure / florentinis remed
visus est potissimu atq; ei militari magnifi
cum ydoneq; prefectus igitur est Germanus
militię / cui diverso primipob de nigello Forlli
rome militię Duce eligit / Mox mora ordinat
ordib / copię tumultu in palestra deducuntur
recreatur / explorantib / agrellis / reboantibus
reclamantib flo florentinis sua munia bonis duc obire
hostium exercitu pugnare aciesq; prumpere / sub
laboractib / subsidia mittere atq; hi cupidi fuit
eriam manu agere / adeo ut ne pplo pertasi
fuerit fm exercitu bonj / ille pfidiosq; voluptissimj
ille sibi Duce poscebatur / Comes Cleare
motenj cum sua rauca & sublimi acie Fridi
cum recreatum intuebat / Comitiq; q eriam
absentib florentij perfidie merita fuerat
Pisanos militer / mir pugnę atq; pręmio sit
fuit inflammata / ut pmeditate rogurientj
ut impatiue relandi impetum cupidi
stipitando / quib esset florentinis, amorem
ero reciprocum poterit / Maximis Helotizata
Deliberab / tandem ait se intelligere quo sub

desunt in Brasicana editione

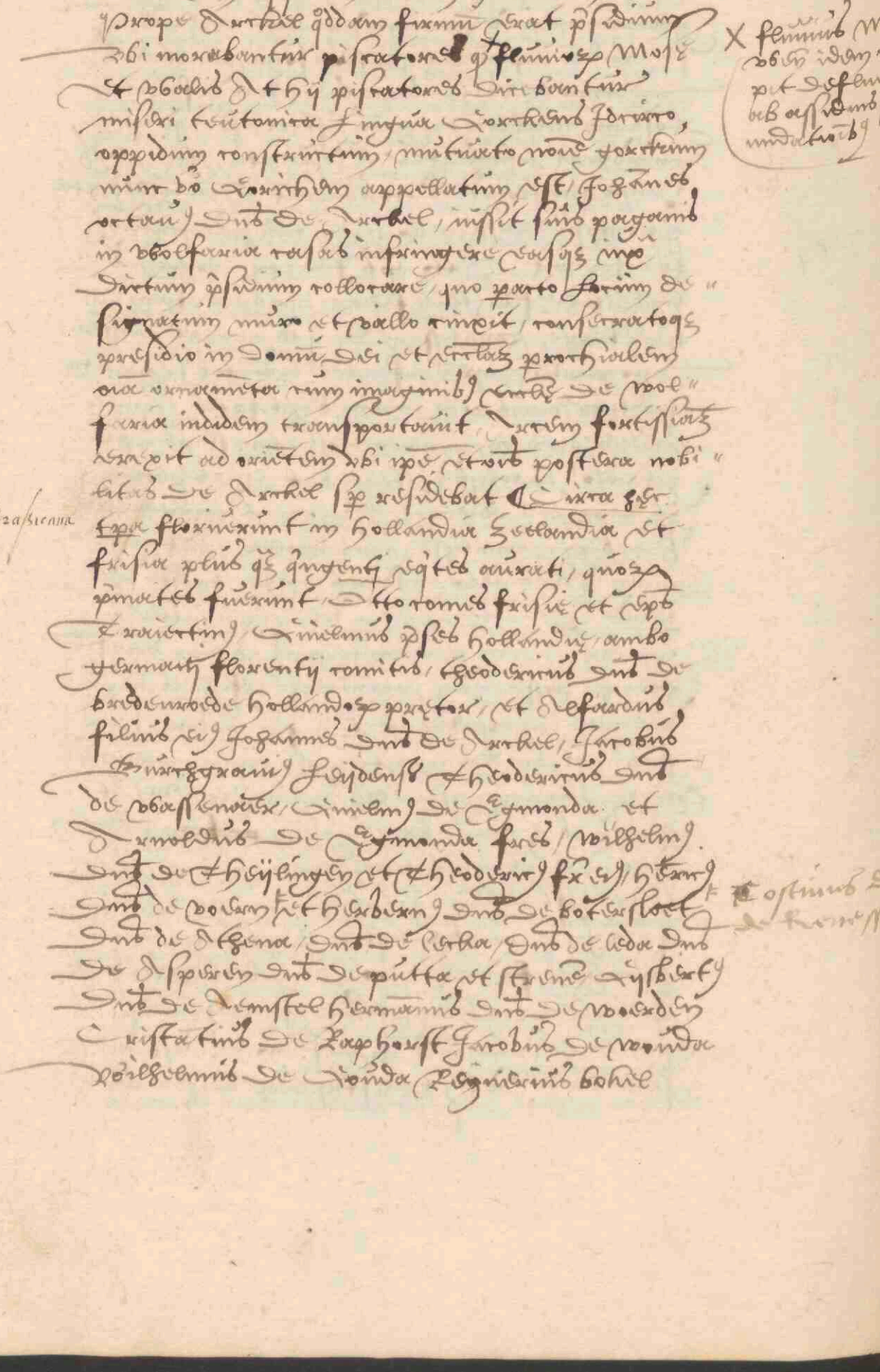

Theodor. de Hollandia nothus Wilhelmi Regis Prefectus Ord. Teutonic. Eq. Izaiecki nū. VI. obijt Ao 1512

Legatus pro defensione ecclæ mium contra Fred. Imp. notatur ab Onuphr. Innocentio IV pp.

1247

Romanum suscipiat Cardinalib⁹ ratione⁊ militib⁹
pro sua reuerentia intuitu Mille⁹ milit
oportet sit magnanimus Ingenuus sanguis
⁊ sanguine strenuus Magnanimus audax sit ⁊
Ingenuus stemmate sanguis qualitate ⁊ sanguine ||
ytus honestate Strenuus militie ⁊ armis ⁊c ||
gula militaribus ordinib⁹ hec est Sunt duo
possessionis mentis exhibere pro fide rectgubra resp⁹
spondere retinere⁊ possessoribus
immorantes⁊ rebellionibus ministre bellis gerere
stipendia non exigere⁊ tyrannie non mi
sterium recusare ordinis Imperatori obedire
resp⁹ non sedere secundum imperiale no⁹ ||
men Deum habet illibata veritatem
diligere hec si impleuerit ut tenet ecclesiam
⁊ regna merebitur obtinere Dixerit itaq⁹
Dominus seruum negligum inq⁹ hunc modum
⁊ go Dominus Hollandrie militie quam rectq⁹
seruus impij ociosus filius inobediens ||
perfectior a regula militaris obseruatiam
Ex postmodum Dñs mei Petri ad Dominum
nostrum Dyonisium Cardinalis ut apostol⁹ ⁊c ||
dus Legati pro ex sorore strenuum Euangelium
ad manu tenuit Cui Cardinalis hec Denota
professio sit tuus pro⁹ Dilecte remissio
mus Tum regio Bohemie rotulo hum
dedit Dominus militem inuit te regem
atq⁹ in manu rotulum porrexit suscipio
Monetq⁹ memoriam esse rotuli rei
ma a Christo suscepti atq⁹ eius ob⁹ ||
seruandum thesauri custodem Deinde gratul ||
mur cum filio Bogemiri regis coronatum
tibus atq⁹ ex stirpe regibus oriundum
rebatur tum eadem tridui⁹ remanit
apparuit spectaculum magnificum exhibuit

atq; disciplinæ rei militaris, cum quæ bellum exe-
pugnare aut ad deditionem compellere, aut ab
oppidis aliis potentioribus armis ipsum regem depel-
atq; victoria in ea recuperari atque quidam
me qd fama mihi hominibus potuisse videor
Hortui Celsia Fabuloum aliqui indico mea
noctium petiam remitto et mihi fuisse qd alique
religiosi ab agressione profugerat Quippe
religiosi celebrium qui ad singulos diuersam
principes transposset, non urbis transisse ad
mare, Dirumq; ab omnibus restare Hollandiæ
Respondisse Hanc improsperato ipsum ac se petiturus
sit et acquirium remitto appellasse Quibus
dictis ad oriam nobis dirimi, insulosq; et
locum, dixit itaq; mare remittens indignorum
totum inopinato iuuisse hominesq; mil
tale metuentem ruinam corruptis distur-
basse, Causanti vero quod impetrato
assumisset inter regio ob diuersa rollicitat se
ad rectum Dubium expertato assumium Pe-
tem misse mare ad prestitum tempus redisse
atq; ita diuisse, ob eam rem regio manu ab re-
recipiat et manus portentis adiungunt Cum
remittens diuersa fluere, pontifici summo pa-
dibus ea mora roxana illi Imperatoro insta
isse aloysium fabiq; in rathalorgo importa
mox respon Recepta sunt a me gl. cum ea
amicitia q. apd me plane fidem mea habet
Satisfactum reddo his quibus talia redditare
placet Ad extremum redeo Ano primi
acquiescit absq; bellico tumultu ad deditionem
compellitur illud munitum est communi
Hoc debet in dubio sita, fontes e montibus
Dunlob scripsit, sunt et aque subfuisse

ministrū fidelis esse tutor et defensor Prudit
ergo volo Dū iuxta impij et regni bona iniustē dis
persa restituere et abrupturare et fideliter
in usū regni et imperij Dispensare Prudit ergo
volo Dū pauperū pudicos et orphanos regnū
esse iudex et pius defensor Prudit ergo volo Dū
sanctissimū in thro patrē Romanū pontificē et eccle
siasticā subiectionem debitam et fidem regē
rentia exhibere Prudit ergo volo mō Diuino suf
fultus auxilio et christiane religionis primus adimpl
sit me deus adiuuet et omnes sancti eius
Deinde archiepiscopus Coloniensis q̄rit a principibus
electoribus et a reliquo et populo Vtrum me talē
principē aut regē sibi subijcere imposterū regnum
fide stabilire actus missionibus illis obtemperare
Et unanimum est passim fiat fiat Cum deinde
rex se prestiterit in hanc rem Coloniensis archi
epus profatur Benedic Dne hunc regem nrm
Karolum q regnet ordinatissime ac felix et
tali ei benedictione respicere et Dauitice
teneat sublimitatis scyptrum Da ei tuo
inspiramine cum maiestate die ita regere
populum sicut Salomone christi regnū obtinere
pacifice Tibi sit cum honore subditus
tibique militet cum gente sit tuo nutu potens
et ubique tuae gratiae virtute roborat Deus
inscrutabilis auctor mundi conditor generis hu
mani auctor imperij confirmator regni tu
pontem regem hunc Karolum cum ego exercitu
suo prosperitatis cum victoria obtinere ben
dictione sanctificare et in throno gloriae tue
stabilitate remunera visita eum sicut Moysen
in nubi Iosue in prelio Gedeon in agro
Samuele in templo et cetera benedictione
cum confidere ac semper vere profundeque
Beatus Dauid in psalterio Salomoni filio

virtutis ... cum ceteris singulis primipes obedientiam regi juramentando ... Septem inde ... rebus regia regum ad ... pertinet ... Tertio demum duo certum est de comodate regib⁹ et regni. Nam et Bellum a ... movendo fratribus filio instabat, q⁹ eriam se pro rege ... multa castella oppidaq⁹ regni pro ... manu adhuc tenebat, cum regib⁹ stab⁹ ... nihilosq⁹ animus moderatorem ... rege videbatur. Adhor itaq⁹ munus delegit ... quintinoso antistes ipse regib⁹ patrum et ... duc burbontij inb⁹ annumeri. Cum abbas ... gmondan ... fubberto nomen fuit ... matus et ... regib⁹ birtarellarumb⁹ Justi ... tuit. Male ... partib⁹ primoris rege castella ... rebq⁹ regni ... astellanusq⁹ insule ... rib⁹ rege ... sancti ... obsedit ... esse regem a filio ... xhem transisse ... datum. Habeant ... tandem impetu ... castellanus ... potiit atq⁹ ... obtinuit. Et obsidem ... nostrib⁹ servatam, apud regem eam ... manuit. Et ... et ... hollandy Theodorum ... inde rege ... duc ... ret. ubi ... ratus ... Henrico de ... et ... comitib⁹ ... quippe ... ret, q⁹ ... istorum ... rat rex ... et ... tem ... comiti ... ratis ... pe in ... castrum ... rum oppido atq⁹ ... pro

Beckenh. in illust. Brederodijs hanc catezina nominat. no Theod. sed Alpher di filiam, qua ha uxore duxit. pfectus ille.

Hanc a se visa negat Brassica.

Fabella lepida.

pertet ꝓuidenti xpo atq; alijs bñ operib̃ septe
mñs ad ambulationes & exercitios ottomodu
adhibet. Legi et relatu perlecto ꝓuocatis
nestelea oppidoq; finitimi ete bt exercitu cmo
hausteu dim plurime rontumacit. Factibq; est
ꝑ bñ mandatoꝝ rongressus atq; rontrouersia rnitz
tum superioꝝ germanie q̃ uigo huiꝰ modum
tres miserunt gloriosu romanoꝝ regi. Qui mol
mo seuerioꝝ pretorescz ꝓtus septuagynta
rnitez tum superioꝝ germanie debitum
obedientiam mandata tue rectoꝝ futuꝝ
q̃ romani rnitez tum germanie sup rectoꝝ
rouersia relebratus est a nobis ppe Margaretuam
xiiij kl̃s nouembꝝ. Atq; ibi auctoritate imperiali
tenere mstitiarios illustri duce de beaudemont
sopitam omnem belli materiam. Pacesq; mete
me statuta. Quoniam tuam clemẽtiam
rogatam uolumus bt rontrouersie huiꝰ rondictiois
que robur habeant. tue approbatiois confir
mẽtiue. ad nrorum amm et regni tui stabilitate
Bit et tuam ꝓsentiam mo regnant salubre
rimam nouerio ingressu desiderio a nobis
ꝓcessurum. Datum apud Margaretam pridie
kalendaꝝ Julij. Lego confirmata per
legatos munerib̃ promissisq; sui adiuꝝ
mistos. Dimisit Wenceslaum ꝓnum ob alia q̃dam
tum ob ep̃i Treuirensis rebellionem qui quoq; dis
redere detinebat. Antistes erbasq; Treue
uirtma oppd regem Dame sibi ingestas tam
in possessionibus q̃ hominib̃ illata deplora
bant. Quam ob rem Treuirensem admi
nistratoꝝ illo et superioꝝ querelis respondere
sit atq; ita ego quoq; rebato rotumueriusq;
sub debitum obedientie Ad annum dñi

Eps 37

Eps. 38

de Vianden.

Iam credo nã eam ob rem tot annorum controversia fuerat inter Imper. et papas; qui rã dignũ tradta Imp. auctoritate obliterarant, ne illa principes se immiscerent. Ecclesiasticis controversiis.

batur suspectum habebat / aliis aliud scribere //
tibus et fieri in tempore vel solet / militibus ve //
gium audacter[um] praesertim tribus tribunorum
opportune exercitus tribus arripatur vi
Duo tuta sentiebat / clamosa plebecula
vote regem his verbis adoriebatur / Ea qui
nos fieri vetuit / delin[quo] a lego tua magni //
fortitudo aequo animo arripuit / Miratur hic
in bellis turba mortuos et relictis inermis
actos et verum profitemur / miramur / et nos
quum a viris sit offirmum vim belle parata
actos amittique nos suum tribuni / tantum hic
tumultus / tam turbe a tuis militibus exci //
tari ob in tuum dubio rebus militarem so //
litudine / ne intrasse quidem oportebat
Nunc vero tantum turbe exercitantes / vix ves //
tris et primis replent / portas effringunt /
Quid tenet nos aliud cogitare / nisi pro
duobus / aut velle te privum tribus de //
fertam obtinere / aut principis relictis /
exci hostibus te adiungere hic populo
hic ego sic confidenter loqui facio est / me //
tuimus quos ne vanum dissimulamus non /
his pulchris de vobis nos scripsi videmus /
et arma in nos emolixi aut quantum sperabam
vexabamus a tuis armis primis / Ad ea
rex nullam secundum tribus / immo omni //
nibus armis / tribus ei his se debis machinari
nos nisi armis / parum a vobis tradi oppor //
tebat / Principio enim vinc[u]lo esse non //
stabat actos etiam / qui spes ita placuit
tertium proavo patruum ac tutore / Nunc
quo parte credibile erat velle me illum

adquisitus / Cum vero raptim ad angend Deipla
ratio regiam relationem procentium / spes q fu
ga diu deposi latebant / simul prodentib / adver
tib animis inter raptim insinuant / Ego cum
titudinem loci animadq misericordiam vite animo
ac libertate donauit / Equiti sunt tri or
andi ad unum / cum ignominia remissi ad Maryo
retum / Ac rotundius ob fidem illi relatae
missi. Flandrij atq Francij / foliis pisarum
augue recentium sibi funibus et pueris
texerunt / Comes de ghisey et romes de
Bleue / Duoq filij Maryaretge nigre in
Brabantiam abierit / Seruantur / Ac et ego
Edomadib raptim obstrinxi / sub firma
custodia / sunt q ge pugnae nobis ad pacem
flandrie admissa / in vigilia translationis
Martini / ubi et romes / Guido filius Mare
garetge conuersatus / pedem sistendi habebat
Cum hanc Maryaretga q me dolo quid
diuisset / et ignominiosa reddere sinescia / ardo
tota in ultionem accendat / et quia animo
hand posset / qua potuit via ultum tetendit
filiis illi erat maximus natu Iacobus de
annis cui socer Guilelmi regis nuptae
erat / Ad hunc soli morte cuncta pacem
tuxa fuit erat Hannonia / Ex qua proxeneta
habebat / Hannonia Guilelmi regis cum
liberis ex Hindeburgis appetens / adhuc
illi Hannonia reuisata ultionem ac se / ne
illo pacto thoro procreatum sta soli
quis immo mens invidia diuerat / ut
pridie ultra matrimonio deus / animo

Jella autē dixerit bonos spes magis foueo et tanti sit
Andoueria comes Hollandie vbi vxorem primā a suis seiedat
finibus Preinde andoarter moendoaret plouerus sibi
et diem et relatamini bonum Quod et fecit
Carolus gallicus andoueus primus dimicauit in bora
et audito relatu iam adnectentibus strages victoria
resedit valentissima Sequutus est rex destituit pre
dictis et eam oppidum sedat pouerdentem
obsidere sed dilectus Andreas mortui oppidi
presidit Eure comes introductam suis et suos
portis prestab regi optauit Illis hortatori
dico Regem se bore primere appropinquare et
optatum se rendituo ad tridium millo hostium
adueniente iam esse in hoc nomine atque ibi metu
tum postea valentina tum Carolum et suos
Diximus euolasse primitus in Frotmire Margare
te tabitaque bimare et bindouere desperauerunt ad
preces destendat Guelm et in hostium fidem
ire regie supplicat et regem dicat erat pla
cabilis Pace facta stipendium modum Margareta
a Zeelandia in perpetuum obstimaret Jacob de
Andenis obtineret et Hanonia Guidoni matri
mirari redderet Flandrie Predium et hostiis
rum quietum offerit pro satisfactione rege habe
ret Preinde Jacob de Andenis libere potitus
Hanonia rege ronthoscoli sua soluthegodi sero
re Guelmi regis hic habuit proles Johannem
comitem Hanonie Hollandie Zeelandie et Frisie
Secundum iam meteslim Johannem episcopum
Cameracensem Guidonem quantiperem tere
tertium et Florentium primigenitum Margaretes
et Margarethe magistra quibus fuit terme
rosaria quinque mysterio atque perfidy bimbutia

dimaxie dxpugnauit Quibus quo tempore februarijs
Bipartito exercitu frisiam inuasurus aggredit
Sz tragunt sua quoq; fata Nam postquam duo
Guilielmus de Saxonia fabricium contra duch
trevirensem pugnauit, retridet ad fugamitq; fra
xeo Burtor altrinq; exercitu peregisset Gelri
mredius Egotrarius maxq; impatiens pdictum
exercitum subsequi misset, quippe exploratum
quod paludem congelatam iter ad virum hoste
vanda Deuidimus, Latebant frisij in secretis
del arundinetis, paludes rectis Latis, regre diuerat
obsidi praturam Hoc; missam rego quibus or
nib; trin regis paludem, fuerta gloria subsidit
Arriuare exemplo secretis, tres quattuor de
frisij, qibus Hens incognitum erridebant, at
prede amore subeto sequi in latebras ptra
sunt, Mirum est tm sparsi fuisse vt erridebat,
abripere et exercitum fallerant, Sz fortasse
Deus raptes illos trahere, Preterea quid agat
ritus sequens fecerit nihil tradi, Video, Verum
De Lege narrabimus vt arripimus Cupuere
regis arrisoribus expleti, ab Hollandia profugi,
Hij regnauerant dm regem esse frisij indicat
Verdum illi tradebant, Donec frisius qdam
rorsertus arredens diso mortuo atque exanimo
rem, Hens regem mgt Guilelmu etridistis, qui
arma ex auro fulua splendida, in quib; nigra
relucet aqla que sub lorica pnde atq; paluda
mentum gestabat, frisij itaq; timore pnesi
abreptum relinq; fuga rorpus forum ruinidem
frisij infodiunt, quattuor tm ronstrys, Hun
regi fortissimo atq; bellicosissimo Dum fata
dedere exercitum omnibus gentibus plangendum,
a Deterrima gente tam miserando rasu or
risus est, splendidum illud principis lumen,

Seneca in Hercule furente.

adhuc stetit et statim ante bellum esse patrimonio
prospero arripuit, atque affirmat, bello tha-
thanico qd sub vespasiano gestum fuit, roth-
bolganis et frisiis, apud ipos pene quidda
fata esse factidira bellda, super imperatore
romano, q et expeditum sepcionum pdixerat
nam bellde mitu tuisse frisii asserebant ac
dnis in rabis nil misi rea consueta impetrantes
Admita regis guilelmi richardis, domicella
de deest, ob ioas nuptis tam subito via mete
erisi, atque ad finis felicis memorie egotenpit
mostrium virginum premonstratensium ui
campis regnis nomen est, prope inde oppidum
deest, et etiam romo regis elisabeth de sancta
Middelburgi ad pmonstratensis tumulatur.
Sub hor primis floruerunt hi relligiosi
egtes, floretius fr regis guilelmi, hermā
nus romes de hemmenberch monachus mona-
sterii sancte sophie ciuitatis Trilegen, Wilhelmus dns de
brederwee primicerius militie, Johannes dns
de duvel vir fortissimus, Jacobus burchgrā
fius Leydensis, philippus de wassenaer guil-
mus et Arnoldus de Egmonda, guilelmus
dns de Cuylenburch, henricus dns de
Vianen Johannes dns de hūsden guilelmus
dns de Amstel Hermanus dns de woerden,
Volpertus dns de Liedekerken et haerstrecht
Otto primus dns de huerthem et de spere
Herbertus dns de Boterslot Jacobus et Mi-
chaēl pres Arnoldus de heemskerk cano-
nici de Zaenhorst et Hodierna de Gouda
Hugo de Cralingen Hugo de Rhenslott
Reginerus Bolart

Caulens omittit

† Costinus dns de Kenesse

2

Kinhemarcorum motus contra nobiles.

Altum ire satagens, prius castellu vredelant
obsedit vbi quu paxum xob procedexet, vb
inopia marhinazo bellicuzo, sua sollexcia
kinhemaxob qui suis ditionib hominibq alime
ta vi abripexent ab obsidioe fruskxo tenta
ta auexbit, sd raput episcopy xaiectu
inopinato arredimt, impxemso assultu (vt
xedebant) imprudentiq raptuxj timitatem
sta Thiselbextus aut dolo persuasexat
aut ipe vbiam speculatat sub diej txe
pustulum indomita gens vrbj propinquat, sd
vigilib qui exrubias agebant in statrome
muxoxum sensexe stxepitum. aduenientium
statim cuneb ad arma clamoxibus exciuexunt
Stxeptum minox xedipisse vigilib. Tartaxo
xoxum gentem aduenisse, qde tartaxis ni
hil antea dictum fuexit qdq kinzeniazoz
obsidentium vredelandt fremitum trauersum
pene audire potuissent. Itaqz e muxo
xaruminc Tartaxum rollo qu petito sus
ritantux. Vnde vt qd armatj adesset pro
xedit kinzemazoz dnus clo quinquex xetxib
sta profatus. Mos libera gens kinzemarj
frisu waterlandj in primis vobis salutem
imptimux. Sute vxbis menia armatj vose
dimus, milia hostilia in vos molituxj, tm
vt in libextatem pxo exemplo vos ipsos
vindicaxetis. Deposcentes qd et sola aductu
sua tausa, tyxannos quos nobiles vocant
plebj semper gxaues atqz infestos e muo
xu xegionibus pxoxsus eliminauimq. Nosqz in
libextatem asseximus. Veniuns itaqz et eius
auxiliu vxz fatuxj vt et vos dulcem libex

tatem romane quam, Dum tot tyrannos in plebem
indies grassari q̄ ferre posset animo nec sanguine
nostris sudoribus insolentissime pride ac heredi
tarii fruentur, Nos noy dominos, sz meras mer
cenarios estimates, libertatem nobis natura atqz
a deo datam vt adipiscamur, vtqz tueamur et irre
tractabilia not, docet q̄ nulla lege vt ea negli
gant recuperij possunt, Sy vrasweg oblatam
nos vosqz expartionibus quatj, tributis attritj
ne paternos quidem sanctos deorum simulacrorum libris
vt emutuemur aliquid reliqm manset, adeo rapa
cissimi atqz emunctissimi, fanctiqz in posterum
in extrema egestate, Nos nitaqz tueamur, Dubio
sane erit neminem sceleribus exonerare atqz in
libertate vivere vbi et furj et vbi q̄ libuerint
licebit, Quam maiores nri adeo amplexi sut
vt nec Romanis quidem regib Dis se vt tri
butarij submiserint vnqz Noy degenerem ab eis q̄ nos virtutu imitamenta reliquit, ple
ra in hanc sententiam diserem, si tps et loq
non tam arma q̄ verba desideraret ste alia
nec virj Quamobrem libertatem vetro vobis
oblatam, vtrib armis in q̄bus per opportune
nostris vstris rapuistis, Nec duplo nobilitate
tuam pplo, patrimoq urbe propulsate, seruitu
tem inuitumqz abjurate, viroqz e media plebe
q̄ instituta tueat, constituite Qui ab ho
more Quamobrem vt erat opportune in armis
vos ingratum protrectatz cernunt, bonis vos
in publicu redactis, fide violata fecere
oppidani Amersfordie cu inolis Gueldrie
Et tps Quamobrem Geldrie Hollandie
toqz sibj comite Hebroz puenit cu exercitu
in pagu Teisterbandensem nobilitatem vj in

in vrbem reduerterunt atq; tumultu insanientis vulgi
sedare noluerunt, veru Gebig romes vir belli gnarq
multitudine kingemarozo audaria atq; obviam ruentiu
conspecta, suoz pauritate reputans retrocessit
in veluam plus militum vog esse iussit. Dysebtg
opera manuq; kingemarozo dsq; suos gressus quaq;
versum dirigentem Sigiselbertg de Sch
ronda Stephanum Guilelmu de Eisenburgo, Hubtg
de viamy Diuit vredelandum quoq; castellum
obtinuit. Coniuratos atq; adeo fedus amici
tie perpetuu initum esse a kingemarijs Ora
tiis mtris ab Merssordensibus, Ceterq
Sigiselbertg p9 habitam desuis gestibus
victoria quum multi iam dsq; anno omni
multitudo foret, diu meditatus ratione
amouendi a se indemitos gentes gerendiq;
oratione suasoria dsuis exhibet. Q fortes
uiri agens libera kingemarij tristis mater
Eandi Q ppli quoz vtia maiores p libe
tate retinuimt. Et vos ab eis amissam liber
tatem recuperastis, magna cu gla. Nec
res vr bello batauico gesta est. Gesta undiq;
apud Romanos repto sub vitellio ac sub detesta
biano pretzarto, primi fuere q in Romana
castra ferere impetum ac libertate sibi
peperere. Famaq; omnis regio ritu vno nouo ter
rore pstrepat. Vos fortissima vrbem deuertu
soea ostentatione armoz aperuistis, nec tm q
vra modestia fuit. Gedith vincis quoq; dum arce
pere immo i securitate arripi, Talem fetus est
vegetq; victes Sindesstredenses vos rebellem gen
ac libertati infestoz arces euertistis, mem
mentum vre fortitudis atq; i priuo sceleris exstat
vestigiu q exhibet. Dicuta est arce q vonda Geriss
Kisenburgu Embsa pauc et vredecadinu vro
municipe in mea est ptate. Vos i quor qd multo

secundis traqz nisi fallor Dom redire atqz
tantisper desidere, dum frugis in herrem
fuerit collecta inde statim iur reuocandum
atqz hungarem Belgium sub hostilis bello
insertandum uidiro, Ner metus est ne desert
a nobis Cauertim & merspolenses qz qui
Set imeti rapiant Intistiti per se facile
sunt pares, nodiram superiores Belgi re
nitis aduentum formidem Haud est necessum
Nam preter pauorem quem dri conspecty illi
intulit, quemque terror noib dri facile con
tumabit alie res omnia ei hostilium consilia
fortaqz bonum Durem elsarere oportet alie
inquam res habent enim Celaritum pro tutela
florentij inuenio rennitis uri nigil enim nunc
uobis liberis rum ne seruitutem uiny abie
rimo illi dimrandum instat traqz mendicat
riam a suis auxilium Nam pplis Gelrie Dirto
ey minus mingqz iam audiens est ty liber
tatem sez quam dra se manu breuj recupe
raturum sperat prepedendi traqz prouio a°
prlarum foring quod aggressi summo tanto
riam facilius perfiriung ner ante subsiste
mus qz Colonam Agrippinam puenianus
Quam urbem sub Vespasiano Imperatore Roma
nus iugo adobis Cquitatem riam ipozo ere tes
tantus Deo uos nobilissime gentes, ne solum ipse
ry libertatem uos sp pendiraskis sz alijs qz pro
labore uetro illam peperiste Cbeamq ibaqz nun
rebg hem gessitis quisqz domos suas quiti anno
maiores animos suosqz apparatius bello
allaturi C Magno assensu, multisqz arreama
tionibg accepta Chiselberti oratio Hesolg Duc
belli onar Ille undez elibertatis sz dignq gloria liberis gentibg

impezet p[ro]secrabatur Itaq; discessum est domo
rum Kingemarj vel instigante Giselberto,
q[ui] dimitto similitatem peperisset vel sua
sponte oppidum Heilen arctissime oppugnant
Frat[re]s vrbe equo curatio, rnj Ioann[is] ps[alte]rij
nomen sunt Hic Kingenio audaciaq; facto rem
cyrcsso rum aliquot robustib; obtima quedam
defensacula rompresendit Dein payos Kingema
ros equitat Illi seamum utrego ronspirat
desecto obsidione ad sua quisq; tuenda rumpunt
Nec mora oppidani ratisnatim eximpento
temere abeuntium et propc fugientiu tergo
instant multos obtrumcat rompluros ca
piant, spoliisq; suffarcinati ru gta re
uersi sunt ¶ De gar Kingemarorum reade
animos sumentes Celeri rono et equo
rubeo Graecorum obsidione ringunt, Cete
rum aliquot desedissent, Duo et rimul repug
nantium rontrodiam, suorumq; militu rubea
vulnera conspicrent fratj animo retrocessu
oppugnatum Emersfordiam oppidu ad gaud
proxime Graecorum distat ¶ Emersfordienses
et ipi sortitatem rum Kingemario inierant
Itaq; rimo p missile usq; o pio affectatur dedidere
se Celero rebus rorporibusq; salutis sed ob
insolentius ipsorum plateret forte dictu fortuna
postea oppidum egredit atq; ad sua se recepit
Deinde postea exules Graecorum, dure quodam
Iudeo de bosingen homine insano Graecus
sortu sunt mysessi pugnatum est acriter multis
utrinq; occisis, victor Iudeus plebem statim
myratum prosciuit, deteriem eo proreribus
restituit Cursus prosciptoso aligt literis
ubedim, et ocrulta presentia, plebem sollici
tant ut intestino bello discordante ad rebel

tionem pendere tarnint. Interstitio ru qngdtis
rnis Loco de Cattgio Zelandy, q tum nomine
Hamonensio romtis tutelam Hollandy floren
tij gerebat, urbem ingressus eidem pro tribu
nali mille quadringentos de plebe pstrinxit
tumultuq; rmitem coegit. Quo opportune
mentio tutele mihi dedit. Nam ad florentinum re
dire admonet id qd dudum iam fieri oporte
bat. Florentinus patruus florentij romtis Holland
ie (psis) tutelam prius obtinuit. Hollandiq
tres annos in pace gubernando quo mortuo
ex vulnere qd in Rutbergia ex tyrannio
Endiro acceperat. Interfecit in tutelam filij
rumb duis Brabantie qui breui post obscuro
ministriam auctoritamq; depulsus est. Hi Ze
landy eligerunt tutorem adolescentem Hanonie
romtissam. Proceres Hollandie indignati
inutile esse romittere tutelam femine Hedwi
romitem arripuerunt. Hinc bellum exortum
Magna urbium regnum est Zelandy in domesti
cis ac Hollandos ope prefec
turam principis atq; tutelam obtinuit. Ex
quo adolescens florentinus in Rustodurio Bra
bantor urbe exercitum ibi a
Duce Brabantie militare ad quadrum prouect
Comitij Petri qui sua arte ob tutelam
Bu gestam, in qua est expetere Hedwi, flo
rentij impar etatem moderande Hollandie iam
domea. Pax rum Zelandio est facta promissa
atq; mandata regium illig ruza florentio filio ma
tertere Hanonensi. Qui dudu ob tutelam pu
nauerat. Atq; florentij duorum duxit Beatrice
filiam romtis Flandrie. Eudo ex Dampetre
filij margareta myre detecti odio Valarfiam
mitadere statuens municipiam expeditionem

Non credo. hic numerus caulae non suffragat, augeta ad 1500 pomis cum suis conterminis Becca et nostro quis alius adi 1040 nuncupant.

39 Epis

40 Epis

temptim aut negligenter sed apposite dredebat
ad oēz euentum paratus / Circa dirum locum
apparuere gostes zelandi / priores clamore
suscitauerunt / dum ipz nil metuunt / metuj se fe
reunt / mittit utrinqz retes ad dum de Lemsse
intimauit victoria / Ipse Thyselbertj rapit
rum plenis dz sub comitibus Arnoldj
Thiselbertj frater obj aduersum pugne
fortuna frisiz raptinitatem arripit / nichil
dissz apis conspiraty vt a comite grauj
qualecunqz mixet forsitan me dj rapiat
metuens autem tradidit / Qua ceptu
virisqz cominta comes florentius / Germanu
de woerden detulit arma / hinc inde impetu
fassj ad conturbandum comitj castello suo
probe munitu / virisqz instructo / expulatum
abijt / fortassis inuadendj occasionem opperiens
perseueransqz comes viriter dum in obsidione
tandem castrum Montfoort dj expugnant
omni tormentoz genere primo adhibito deinde j
intus erant / duobz exceptis rapite plepi sunt
Deliqit comes ppedum in acte qd' inuisum
Germanj displicet / hic ramsa inuasoz hinc adiqz
in comitem Germanu (vt dicemj) Thiselbertiqz
furore / tandem pax inter principes & iuxta
in modum ordinata est / Antistiti Trajectino
reddita sunt castra Vredelandt et Montfoort
Iusiurandum ppetuum a Thiselberto et Germano
subscripulata cum bonoz cautione / mqz
he mqz in comitem mqz in antistitem arma
sature / Comitj comitis est abstrahere datum
sibi arbitr comes p sua germina nobilitate
no mo eo animo vt iam reuerit vero cosz virtus
etiam intimos et familiares sibj adiungit

¶ Hartemq; antistitum rauscha progressi nrq;
farmoza militaria romis nr ediderat, sub ipaz
adolescentiam prosequm; florentig; itaqz hg
nominis qntg; ob patris nrem admisg; frisios
ab ipis vngrinis in iram et vindictam pro ||
pendens, nondum decim et octo annos natg;
validam ex expeditos mittit Albertis vndiqz
archiepiscopis artis, singulis qsqz omissionem
scriptis, vt pro manis expiaret demit
tum exercitu Hermanno, postridie egressg;
cum frisijs apud Heroma, fusis fugatisqz
est usqz dum Heyloe sand prul distaten
qbj solida tellure pretus, animi fugaqz
remedijs q; medibilj constantia in magno
migt periculo aut fugiendum est nobis
aut fortiter resistendum ¶ Iudicio illud et
ignauj militis opus hoc loco magnj e ui
et preceptis sapientis q; iubentis me q; struc
tis gaudiu[m] meum militiam sine for ||
titudinis exemplu sine ignauie fuere
Mira deterea aut ultroz tot malozu pariet
aut fine malo homestia marte defungj qz
gostibus audibimus fore his diebus totis ano
i gostico inrumbit diritqz reuelo plio frisioz
plus ortingetis orrisis, reterisq; fuga dilapsis
Prior ty quigelj Hollandoz sit desiderat
ty ijsdem walterus de Egmonda cu filio eiusde
no Oldenboldg Hagensis eque cum filio
Alberto Iacobus de Wassenaer Theodericus
de Lapgorst cum fratre suo Gerardo Gherardg
de Hermelen Obaldeg frisio pretor hingemarie
¶ Cum ad domandos subingrandamq; frisiam
cum intendens superuenio bello pro ||
uinciam adoritur no, simulqz sperat

ossa deportatrices in hollandiam / mare rapa
vocto volentes aggressus / vi ventis est contrarie
fricium / primoq; primum florentinos in Gathe
de goudam / demptibusq; illic quibusdam militibus
obtyt in Rubenburch maniyio tendo hollandiam
dam accessit / ubi frisiorum avant statim /
remittis adventum prestolantur / Quum in pra
rimtu stetisset acies / qdo sumus vis pugnandi
foret / sta rumor florentinos suos pro rostris
affuturi / Quamo bello iuvenem frisios ad exitu
vehi pixi fortissimi atq; animosissimi / pugnam
metuum et inquieto animo et strenue expa pugnam
Hor rapessite attollite animos / et audacissimo
rotterdam hostium patria virtute frisi / vos
ete / posseritatis frisiot patriam q; fidelem /
dum in humanis vigebit terris violarunt / qui
ultima stelis cuncti / vestigium dum / pacem mutue
proh dolor pacti dederunt / meritas iram sceptr
dant penas in deportatis dant litas / pandunt
nos ab ultimo Dedecore / me redeat spes ipsis
impune Quisquis sane fortibus ac mitis po
mia vlas dare numerandum posteritati foedus
transactis pugnis vos Decora movebit
manes patrum vos obtestor / ut nobilitate
vera ventisq; dignos spiritus / rapiatis /
ubi cadem constantia animos q; pugnandi
vexastis Hoc quoq; pugna augebit
Nec tacite in perpetuum aut virtutis /
Quisquis nobilitabit aut pugna male hos
nostra morti defunctis / qs detexerimus hor
frisiosq; ventum non detum ini quos dos
mos plurium pugnae effugit / qs virtus pauros
multitudo cum disciplina insolens ipsa est
sibi impedimento In prosperis ad virtutis

Admirabimur de patria de libertate primo
de vita eius, Spectabunt parentes liberi tam
ex eis primi coniugium intuebuntur dein de egte
rab laudabunt strenua facta, deinde
atque fauore hortabuntur aut ipsi in ea pug
na diuertendum est aut fortiter rodendum, deinceps
pcb ingenb, her optabilib illa non retrusanda
si mretab royat ste nigua atque dna pugna
coeps dt spero feliciss, date insigne doru
mentum posteris dt aut in libera patria
fibi dmere delint aut si rosuse sit patria
rosusa libertab, rum patria et libertate ma
lint rodere qz seruitutem dt dtrissim mortis
seruire dei quia nigil intollerabilius, et.
Hmoi est oronis sub sant regte nomen
Disse Nam in tanta de tu state qb singulo
qat ponere debet, qui ne de tribus quidem
regum scriptoribus tulit conferri fuerit ruse
Trensa qd satis constat est per her multi
tudo alacri dore rone cessum eo postulans.
Cum arserunt dtemps signis animibq infestis
pugnatum est, mocyno ronertu multoq ma
iore rede obligt rotimis hostib Dubio mcarte
Hollandob bellica dextris, sinistrob metub mol
tib et mcarte rendebnb exibimus, ac seruitus
Nomilob audentissima odia et romepte iam
pridem aut, rendebissime redeb asmebat, tam
florentib in alieno solo redere mestus, sua
ptinacie dicit, sinistrob et ertisio dct opfligit
tib fugend strages facta, Dissimile est od
fidem in tam antiqua re quot pugnauerint
retinuerintue, quarto assumere mo, Quis ty
que stetisset, resa fuisse eo optio sinistrum
teigentis ortomilia sibi et si adiutum mo

misset florentium missis ad eum tristitiam tra
ctaturis negotiis rem Hor Cpls

Fredericus Dei gra
Romanorum imperator

semper augustus venerabili viro Cpo treuirensi
archiepo sacri imperii per Italiam archicancellario
fidelibus suis gratiam suam et omne bonum Cum inuia
rum malefactis interesse et debeat discordias
et rapinas violentias fidelitatem tuam
Hiis presentibus admonemus quatinus Hollan
die comitem regie potestatis imperii nostri
admonendo vt a violenta molestatione terrarum ei
subiectarum se continuat et desistat aliquid aduersus ipsum
procedendo vel attemptet iniuria regium Si vero dictus
comes sibi quicquam iuris competere dixerit ipse
eum coram nobis imperatorium seu regium in curia nostra
tibi mandamus quatinus tunc eundem comitem
citatis iuxta curiarum nostrarum hebdomadas rem publi
cam iuxta ostendendis ad quam imperiale ren
dere curiam Datum ibidem anno domini mcc quadragesimo
octauo mortis fredericus quippe a manfredo
suo filio nato composito exce mori nocentis
Hab duntaxat exemplar de scriptis Nay eb mag
nifici quondam regis fredericus Nay eb mo
narche sed nostre prosapie Hiis presentibus fre
dericis tandem ab agro Colonensi regnoq; atq; occi
dentem prospectum reflexit in portu Wittefeore
nauem ascendit Anno dominice incarnationis
octauesimo quinto supra duodecim centesimum
tanta erant ventorum orcanique inundatio vt p
Hollandiam multi fuerint submersi Quia sub

natu filio Johanne mittit Middelburgu, magnu
ac frequentu mercatu totiq; Zelandie oppidu
Brutis ipe postea tu Zelandiu dnauit Si-
rizee, petituq; Middelburgu descendit illu
Brabantie Duce assecutu Ludouicu sororiu
pclarissimu ducis Gelrii filiu rolloquiu et foedus
et arctior fidei in Berclau, Comes Hollandie
state frequens et rei indignitate arrepsit
Quid ingt meum rolloquiu petet, q me patrio
regno spoliare satagit totumq; prouincia hoeud
ita ei ranciauit Brabantq adiuuans se pro
uicto potius fore auitoreu, Stat rudo ad fe-
dus, Ib utrinq; demiertes solita fide perpet
puo raptibus Dum florentinus Joanne predictor
ch Brabantie Jugt herrim Dato fidei Dum
rello nosct ego terim sum raptuq, Et florentiq
scito me ingt fore memore, Dimittit Duo satis
gitq; fidei pacem Duq; parta est ad rebellu
Diem florentiq rendicatt sumam quaerda petuniq
Cuius solutio parta est dno Brabantq, Et
frigerit me fidem Jte sede Duo ac trium fiscal
berit Brabantq certoriu animo relinquo, Vere
maior Hollandiis animo inest simplicitas, qz
Brabantiis Cuspertiq ad qui flandros et pti
qui bertrae detestiab noscunt, Adnumerate
itaq; solutioiu die rone qua mgis dedit, da
dem numerare petuniab iussit Ea ch Duq
ingentes pcperit iras, promiqz fecit et postea
manu dacet rauocatis in raptionem florentiq
Cesuntiis his bellis Domestiis florentiq
qute ac pace Domi pacta, indigebat in eam
tentare, si q parto qet regnum Brotiq matre
na hereditatem adipisci, Itaqz assentibus
quibusdam Brotis, auxilio sibi opus esse rospi-

ratus / cum rege Anglorum affinitatem iunxit
gnata sua regis gnato collocata / Duo autem ab
pontem [tal] Montino Ippe fluvium cum Joanne filio
natu maximo / regem Edwardum adiit sororesque
suas sub affinitate firmavit / Desponsa Johanni
filia regis Edwardi et Elisabeth / Hinc liquet assertionem
Grotos fuisse falsam / qui fugatum Edwardum
munere iam dudum ad regem Grotie Jacobum gratu
ab Anglis hoc Anno in bello occisum a nobis pro
dere conabat regium Grotos stemma / per quod
Jesu Christum esse ex masculis progenitum /
neque admittunt neque feminas regno succedere
Habuerunt enim / Nempe Edwardi Grotos
regis filia, Hollandie Zelandie Hanonie Comitis /
Comes / parem dicte dignitate succedit Hainaudi
tatem in regno Grotos / unus regis gratia / comes
Marie iam / et Brienus alii super patrocinium
vendicandi regni eam adivit / Edwardus
Hen. regium fratrem Guido Flandros comes
sine arrestatus a Zelandis / sine potentia fluvii
tij augeste non fluvius / et semper stetisse
inter finitimos invidia / ortaque de absentia
comitis occupata Abalargiam invadit / Parti
cuit et vicinior comes de motu Flandrie / solent
enim ab Anglia appulsi tuis / Ilissimo hyeme oppidis
Abalargie propter hostium Ergaldis ex Flandria
Abalargiamque interfecit / Quorum duci ad
rem ab Hollandia Frisiaque vocatus in insulam
Oudsand / rebat propter Flandros fort / Inde de
Lemmere Duitor Zelandos / Dux ad eius bello
munia strenue Cassam oppidum invadit / fusisque
resistentes et fugientis Zelandos / trucidat multos
Flandros / peo mille rentum si rui / numerus ascripto
Auctus videt / arripiat q modo vatores sunt / in

mō Dirunt oppugnasse cū tria milia ortidisse
ex eis tercentos / frisij Zelandorum ybi cū mili
et ipsi in Cadsand / vbi rostra Flandroz erat
transmisere atqz ortisiō noy mirig quadringentis
villisqz aliquod conflagratis / rum yda redire
duxo gis fuerut th̄ oderic nō dnō de breden
rode / flandrej readibus gis putatj dedūg ire
reassem mō ar magnitudine nauiū rostrua
Vrateō id gd ewent / ewentuzo suspiratj / in
terra se retinebant / Elegit milia flandroz
e nauibus descendut / prdoō ad littora dcūt
atqz inrendia mīsrent / Zelandoz yemis videns
pctro suoō exurij fundos / posrit dūrij in gosten
pmn itaqz artum est vt interpetet via me
foret reditio ad nauis / Dureqz Sodimō
Cammingen / et Borsaliensis ad alterum
latq rum Zelandis frisibqz tulit se
flandris obuiam / ita rirrūuentj gostes / postqz
etiam iter ad nauis preclusum sensere pūg
nam rompulsi tentant / qz subitaria re pauidj
atqz inrompositj ad dnum ocō aut resi aut rapti
Numerus erat quater mille rum septingentis
Iam readem arrepit flandrus Nonagesimo quito 1295
anno sup̄ Dureteſm milleſm ad septum kl̄as
nouembres / dū sacro parasceue q̄ insequnty
est moritur Beatrix uxor florentij in mōsterio
Eynsburgya tūmulatur ¶ Anb zor romite flora 1272
tiu Gouda rondita est Dno septuagesimo sedo
sup̄ Duodericō retesm ad sitnō t sale feū mō
Impore obstructo rzeno sup̄ leydim vt totiēs dicimy
rorziacij sunt aliorsum ex ipo / duo flenny Hlaet Jerka /
ysem Mosam exomerant qz in nō patet libera nau

Hic Brassica multam Laudem gouda inserit

tio et exitus ad mare et tolim p alueos et fossas
flumina riarum dicta sunt atq eo loco hodie Gouda
sita est fossa rectangulata satis spatiosa in qua mercatores
denuo ad vitandum mare et fora remotiora obuerto
ty ramali in flexu et tsalz rampi mutaret, dum
statio nauium inidem recepta est diuersoria aliqt
edificata in aggere, tunqz recessit et paulisper loci
vnosi agrestes q sparsim habitarunt, reuerti propter
aggerem, erilqz item transferentes in tecta mille
titudine vt ita menia loci desiderarent in ciuitate
speciem, qd factum est sub Gerromite, Demu romites
Beersenses quoq Oliuerio tum Gouda erat qui adhuc
terent modicum multa plebis ex agris auspicere, menia
et fossam latiori spatio produxerunt vt ia recepto
est, Accepit Gouda indies aquam fluuii et re
fluuii tsalz, mundam Decoratam diuitem opto
quonde reuisit patronoda, cui regio nra, meqz
colore neqz sapore parem habet. Porro circa
Ger tempora Volpardus Dns de Ledersam et Gastrael
muidens felicitati Gorb noui, Dns de Arkel nepo
tis sui, detagebat ipsum quomodo modo deiicere bel
lo subdere, frat idem Volpardg Domo preclarissimy
aduersus natus q vt reuiscerato inimicia animo adhuc q
inimicos satisfaceret Diabolo omagium possibisse
feruntur, Hic editus error ty Arkel auro pollebat
vt sub noctem Dni natalem, quia portuni ossi
cio Jacob de Arkel posse esse consuescerat, erilqz
fores firmiter occluderet, atqz signum campana
exhiberet perpetrati facinoris intez plaudendu
Dno de Arkel rasu adeo inmanendum detre duo ty
familo comite eximit, haqz ty editionem ignarq Paulo
post editum signum campana dedit, Quo signo exurgit
ex insidijs Volpardg de Federsam, atqz erilqz cum exhg

vno dempsto roseagrauit autūmans et dūm de Sirike
flamma et fumo periisse de cōmisto strepitu atq; sparatu
cuerit, nepe repulsū dūcis ditum raptum intellexit
que facto de Sirike barbo ysterit tormētis, atq; in
plures partes discerptum, vt malum male perarest
femininum contremuit, et sarcilegij illi vosparde
demones suos blasphemando execrati vltro expulsus
ebut, demū rediens dum streteza streteriby arrūmi
eat quodam die inter cpandum qd amiros magno
apparatu egerunt, raptus rorpe et aia euanuit
Sly volunt rum surrubio mactatus fydos periisse
rontrubitq atq; demū ab eisdem sub humana
specie apparentibus, e medio rouiuarum raptum
euanisse, remanserunt ty tres gutte sanguinis
sup lapidem quo steterat, huig filig fuit
perexyring paterne pūitatis heres, homo
equē flagitiosq vt dubitares pri me, ay filio
daretur palma requiruē. Dūi stridem viaz dia
boto deuenit et longum vinens via pro votis
surrederent tandem qua flumen eatum, nam
yaret ey myre equno horrendum frendens ac mamis
nauim insilit atq; suo pondere ingentum depressit
onib; submersis. Terra ger tpa fecundit, ry
hollandia qz plurimi proceres inter quos priny
fuerunt, tres florentes comitis filig Hermang
comes de Hemmeberch, albertq de boiry Joannes
dns de Zemesse Theodericq pig dns de Brederode
Jacob dng de Sirike, wilhelmg de Lymoda et gerardy
filig herig burchgrauig Leydensis Jacobi de wassenaer
wilhelmg de teysingen Jacob de hūpden, hugo buttema
dns de boterslaet Jacob dns de huchtelen, Otto
dns de asperen et de arkel perexyring dns de
federdam Nicolaus pfect dns de materdamt
volfardq dns de vere Engelbertq de Lemstel

Caulaus no Zabel

N.

Hermanno de woerden, Hubertus de Vianen, Engelbertus
de Ysselstein, Johannes de Serka et polanus, Wittus
Domini de Haemstede filius illegitimus florentii comitis
Nicolaus de Rattingen, Nicolaus Dni de Putta, et
strenuus Baldewinus de Haelwyck, Arnoldus de
Haemstede, Gerardus de Vesen, Theodericus
de Ponda, Thedericus de Kaerstorp, Hugo de
Cralingen, Gerardus de Hermelen, Johannes de Duvenvoorden
florentius de Dunen. Verum enimvero
ut fama florentii prosequimur, erat nobilis quidam
in Kingemaria ruri, Gerardo Vesen nomen, fuit
huic florentio comiti Dare voluit quandam puellam
eam nobilem, quippe florentio fuit aut fuisse
reputabatur amica. Verum Gerardus remisit, ac
comite armis instante respondisse aiunt Gerardus
cum indignatione quem fortasse meruit, magis
se duci ipsius sortem, Comitem autem iniquitatem
regnum inferiorem reformidare, aut superbia elatum
intulisse, fore ut ipsi comiti suam sortem
similem tulisset. Gerardus duxit in uxorem
filiam Hermanni Dni de Woerden regnatam
Thyselberti de Genistee unde abiegato Ge-
rardo ad arduas causas florentii ad arcem
Dronenburg, ubi habitatio Gerardi erat
properat. Ubi a comite omni benigne exceptus
cum pernoctaret in hospitale cubiculum durius
esset, feriae colloquendi gratia retinent. Sella, vel
male suspirata Dum varia vultu ritusque rumi-
mentantes, per dum stipratur a comite, venienti
Gerardo a legatione Dum mora exortis omissa
admiratur, quo redeunti marito fieret semet
extra fores obviam atque ostiolo exripere solita erat
mestam in cubiculo sedentem invenit et largem acten
Gratiae causa, fatis me salus eos foret. Minime igit dubium e

Non credo, neque
scriptores meminerunt.

Matern

patrum prepostere expalluit sacerdos, ita ut
pater erat, q romes iussit bono esse
animo, nichil quicquid ipi querule ron-
fremant, datis recipis custodibus
& venit fortuito ut romes trajectum
iret ad romiliandum romordium inter
nobiles de Zuylen et magistratum
trajectum inire cum eo romerati eius
fere in erasionem invidendi intenti, magis
reddidere invertam fuisse rausam ut
romes adiret trajectum, q perhibet fa-
rultatem sui recipiendi. Nam intra romi-
tatum spectantibus prepulcribus, quib erat
gratissimus, ptimati poterant formis haud
potuit. Ne antistitem quidem suspectum
sibi crederem, quippe cingentem hollandie
vendicande et postea penitentem, q obsessos
non desperasset romiratos prestina ita ad
trajecti erat perrupta. Mulieremula intrantis
templum romiti, percepit rosetge, que rita-
ta a sacrario, her sonabat, regia prolatis
inflate premuntb ovadmente, qa psalmista
precognauit, gens pcribus mte in qua spirabat
magnificauit supbe me supplantatrices. Dei
volunt Haut mulieremam minime fuisse
assentam, cum ruit ruilia hic pidebant, videtis
sterum illud turri, me rumis me qrgs
detrita domo, celebratum est insigne
reunium rum optimatibus trajectinorum
pecandis (nam estas erat) romes dicebat
se pcurule qsti, qd superat dies festum

fr̃emitib⁹ pplm occupat / Aer serũ mouebat
tharitab dñi / q̃ dixerig mi ſeria mr̃ auctor
fuerat / ſz eriam ad ſe indignitate ꝑ mare
trahebat / Dñ tantimo q̃ pximi erant
ad at̃ erland / frisij hãgmer / relicto mũ
dum insistebant / Quã imeũs dim cogit
hand ſustinuer̃ / rempublicã remitẽs mũ
tantel ei mortem et epistola scripta mũ
bigret illos reuocare dominũ sũ / cuz spe
esse breui ad eos inolume posse reſſurꝛ
Intelligere tantum illo hor inquit cum
rempublicam simultatem tu non auferet et cum
multa predictorum exercitus abierunt / At
reputantes hi q̃ remitem rapinis tenebant
non posse cum ab imperatore frisios et alios
tuto in medio seruare q̃to postea q̃z rapturꝰ
fuerat Dñs imperat equo pridie q̃ insidiꝰ
tenturꝰ iumenti colligatis / Quing fuit et
ronsilium deducere eum in aperta Cum hostes
eum / Consecrant ad macedonicã et insidias
in via collocauerunt / Quarto deinde die pontifex
copiosam itez / episcopꝰ Mordensis / q̃z preter
lent ꝓsecutꝰ est / Quem hi inquit portatis
eum alio / eum non portatis habere et esse
eos ac se / voluebant animo pfidiam celare atq;
q̃ in equo sedebat ferrum gestasse / cum
diuisis suis / cum spe ad eos perueniendi totoq;
transilire fossas / ſz q̃ mer ipse comode sedebat
et equus Minor et inſuetus esset / hesit
in paludo Et pressꝰ Mordensis ab equo descendens /
Quarto die deinde ab equo descendens /

qz esset ad florentij roynatob Epm[us] [illegible]
[illegible] Schiedamensem et Hammensem
comitem Schiedamensis ipse assunt Hammensis frem[m] miser
Itaqz Reynoldg comitis predicti florentij militum de
predictorum ab Hollandia ducatus grissimo rapit
obsidione castra Crommenburgum oppugnare mi
cerunt mer ming defensare intenti illos ira
Hob constructa deinqz Desperatio arripiebat
Magna pars turmarum tormentis quassat, cet ry
cella additionis mentio Gerardg de Leeuw et
qui struxit scriberis se auctorem, et quantum da
turg foret pertract, phibetur palam segetes
instituisse atqz et seges, tribus missilibusqz mortuus
optasse Ed[mun]d nec continebant tela, predictos
ne diem coniuges in patria deinde, malentes pugnet
vitro premissa birtg, absumptis triam aequis
qui migre usqz opus ostentaretur Mer grqz
spei reliquae foret, dedere tandem pesse in armon Clue.
manus remitis Scheve, Jeanin portantem deditos
invalidos serum durare, frisij detinuerint, Bi
quem inquit tantae habet audacia ut quoqz
raptinos Hunr auferat, ib est q primo op
petiit, Interim romes Hib minis Noem ad
et Hollandi Zelandiaqz rumbeant Sindare q
placerat inquit dah simultati quatuor, receptinis
in quibus Duo fuere de Horach et Gerardg de
Voorschoust, hingemanis Cumbres Gerardg
de Leeuw Cuneling de Zamen, et alij Duo
Hollandi xhenem fuere scutiij Arnoldum de
Bensrop Cuvelum de Leyningen, Rustrales
Hollandi Hugonem de Woerlandt Cingulis
redo addictos qtuor, qui q plures mouere
hand adpetere, omnes fuere rapite tenerati
atim vestes sublati, excepto Gerardo de
Leeuw cui rendition[em] pacta tur, Hunr in

A Domnello de Voorn

in ll. Aleman. cap. 82. Si veltē corporalem probatum aliquis occiderit cum in sol. componat. in ll. Bajuar. tit. 19. nu. 5 de canibus veltrecibus

Vertragus ap. Mart. nostris een Veltdraget vide et Berthii ad Gratii Cynegeticon. pag. 100.

leg. veltres, i. canes.

vide notas potiores ad lib. leg. Sal.

Liber Octavus

De Petenus Hollandie

Hæc de Imperatore non habentur in Brasicano.

Hæc non coëmunt in impressis

1 Bezoar

fabella.

1301

ipm fuisse vtra rogam merendi pontificio primo
tumq; non publicum fuisse ad bellum. Et si primo
haud facile constaret inter tanq; quem potissm
eligerent q; alij hunc Guidonem Hanoniensem, alij
Adolphum de Veldria archidiaconum Leodij maiores
delegissent tm et transyssolanam faciebat. Obtinuit
tandem Guido potentia et auctoritate suos
germanos. Cui fuerunt Gotsredg, qui postea
fecit qui et amerorem, atq; Johannem Hannonie
Hollandieq; comites, multis consecrationib; a pontifice
Romano. Quos dum diu expilasset fretus adiutis
sontes, gestes subegit, pontificium tyrannidem pace
gubernando. Decessit Dernio comes ad gal-
liam, comissa Zelandia Johi suo, comiti. De
Desternat primo genito suo, atq; Hollandia
Guilelmo juniori nato. Interea Guido Flandrois
comiti bellum infert cum xxvi^e fraxinis phalangibus pdi
gio, q; ultro citroq; diena dantes et accipientes
tandem ingenti utrinq; comparato milite, rem
supremo bello adoriri statuunt. Ego fraxinis robo
ratissim atq; delectissim expeditum nobilium atq;
illustrium adiuxit. Inter quos accessitus est a Zelan
dia Johannes, cui sine regnum ab Hirto, Venisse in castro pamroyen
additum fuit, scilicet in Hollandia Guilelmo minore pmedoyen
nato. Nam erant tu apud nos vel ignes, qui Ne
mesis eodem bello fores extrupato, Flandrensis pla
ci face vel erant ptim vsenbg ptim reamb et
peritis studibg instructi, quo citra dum pditis
manib; consecrant, agitat fraxini et esse hellos.
Erant plebeos desperatui habentes, reinvorent
peditum, quum prima acie rem gerebat. Atq;
ita agitat ego pecliantes, in acie pgressi
occidunt. Fugatq; castris eos tam miserabilis ge
misceabat perpetua ignominia notatus, pudorem
crisos milia fuisse pgibunt. De fraxinis Inter

caudens: haud pri-
uatum sed publicum

42 Eps

Strages hol-
landorū

bantie Duc verumad pro florentio Guidone
flandrie comiti ꝑsolutam ab eo filio re
posrebat videbatur ex ad arma certare tpe
tum maxime idoneo fraudis instigante ꝓpter dum
gnatis contabat ea res in Belgis prospe
gonia, obij Duc brabantie rerum adeptarum
rome in Romana aula consistebat Misit ei
legatum Egidium Dum de Romana virum pru
dentem et bello vel pacis negotijs quod ex usu
fuit deuenisse rum Wilhelmum Stardo Hollan q̄ nigel
nov ꝑ se fieri dolebat iniquo animo passi sunt
gloriam in tot mm rebatur Furore stimulant
ingenio aggreditur scelus, proditionis dum
mumiliand ꝑsuasit ex romiti nisi propere Disce
dat fore vt Hollandie opa tradat in manus
brabantie Tunc romis falsis delatoribus
auctor publicis, retro se recepit in urbem
dixit missis q̄ ab Hollandia egeritum scribat
Hollandi vt vidit exactionis aditum nov patere
pulcio rendurtio pro exactione faciende expresse
sibi denegato et aliis ~~ad probe mihi~~ tibus
Nam a delatore ~~eria~~ unde romitis erant
erutus suam urbem monuit et alias urbs
probe mihi munient opa e patria expressit
porro primo nemini pendere utrius
autem ~~oportet~~ debuit sed alteram romiatori arro
modare defensori alteram rpi interest
pinde atq; arbitrium inter duas partes
sententia ferre Nihil enim difficilius bono
principe malos cui primum fuit tam
ꝓne mimica rerum scientia atq; libido
pinde animi improbi satellites preterea
detestandi aulici vel stulti vel ambitiosi
et q̄ nequam nov pol rego publicus ignoratio

rollignunt sepnatnor aut ynnyg patrayg pni ysland
ad deripiendum primpem rapunt dirunt quid
probandum sit quidue refutandum primeps
qui domj desidet dera noy nouit Cogit3 fortis
fore qd illj loquunt3 fanit indicio quod fier
noy oportet amonet & re.p. quos debeat
obtinere Quod multa mgie est difficilj bono
premipe ¶ Citatj subinde foedo de Zemysse
in verbis ad ransom direndum no comparunt
Qutores fatentur fidem illj denegatam ideoq3
noy demisse verum qm illo ritandj reu mod
noy sit pens eqmdem rediderim insidijs
Wolfardj deterritum / tragz arrusante de
absens loannis — iret imorend tamen hinc
sumpta suspitionis proditionis danat3 gramb
offerto hostib patrie futurg Item statim
est ad obsidendam Wormondam qua tandem
deditam volentes Wolfardo solo egrut / tragz verens
illic qd rpi male vertit pnes ostium sibj
regnu possidebat / tragz via & sua libidine
agere / posse pceres minores oppugnare
ipragz terrorj esse / unde breuj magnatz nobilium
popularium contragit inuidiam / auctor und furat
in illo demygatj fidei / qnd sanj remysse
tanta prius de comite profuere bumeritis

Et pontifex cruentum vir magnj ac vastj
animj / vt arridnam vidit frisiam pter spem
sumubisse Orientalem gz partem frisiod
contra Zelandos inuorat hi frisij Zand
vtemmda reasse monkendem pnemerant
proreppere obuiam lingamarj cum water 4
candos j multis hostium rebus toto exercitu
fugato cum gla domos remeterunt
pontifex ream sinbo elapsus cruentum

Turbato ordine
haec narrantur

se se scripsit / inde pariß mentio facta / Dn
tistes Sinclery transiuit in Zelandiam ibiq;
in dcris partibus / Cetes q̃ quam reddiuit
p Hollandiam non paucis nobilium / q̃bus
odium Wolfordi inerat / inuitum si cum
egressu detinuit spoponderit / quare capta
transfretandi occasione instigatum ar
resit / Ad quadragesimale tempus / Hugo
Bertram de Asselstein regnat ut sibi aper
riret aures / ad recipiendos milites / qui
proximo bellum cum antistite totius re
bellionis gesserat / conditionis adiecte
ut porte bello tempus libertas aperiendi
det / inuitum / aut si Ilsa foret ad
mittendi / his ipse argentum penderet /
Negauit Distelbergs scf artium ppte
rea q̃ fendum a transitum possideret
Cui mox itaq; Distelbergio p suum ape
rum ab hostibus rapto / aurum oppignorit
Defensabat hanc causam / Verum dis
Distelbergij Mer ante ea q̃s fame virtus dedit
fecit q̃s porte esset vti dimidium ptem
militum suos / q̃ porte sibi obmisserit
patrum inde in Zirbert / adducere qd rei
quum erat militum in ptatem remittis
Veniret Ita aurum tradit fama / plg
suos militum q̃ rapti maneret in pariß
rendo memor / Oditum aurei Wolfordy
fouerit adyrit q̃s si ergo Wolfordina gens
Hermanno oppidatum ab iuuenis reliquerat
Dandy rauisa fuit / quo a virum Wolfordy

1299.

Hollandiro stemmate sit finito sorte ab hermonia
qui subsecutor fuerat comitis Theodorici filii
ripit pro comite Hollandie Zelandie frisie de
mo septimo fuit sit filius Adelheydis sororis
serenissimi quondam regis Ludewici comitissa
habuit ex Philippam filiam comitis de Lyonenhur
to, qe quia suscepit sorte primogenitum regimen
to sum, Ludewicum subrogatum Hollandie comi
tem sorte de Leedmot comitem Blesensem
et sussonum, Henricum Cameracensem episcopum
Joannam abbatissam Frontenelle Maxyaretam
comitissam atrebatensem Adelheydim comitis
sam rexamotensem, Marcie comitissam Bor
bonie et Margeridim Enam de Clysse, Ad
sum comitem in Hollandiam arripit sorte de
Leneseb, sibi sue paratus postulans de trimi
bus quorum Aboefardus Utrajectensis electum insi
mulasset comes qui bello gestum portabat, sit
exploratum habens, qs et remittendis pri
pibus sorte idemnis ea conditione pactus fo
stitit, quo modo daret se se mqs postea
comitis Hollandie fostem futurum, et cer
tum modo grauiosorie obtinuit, reddendo
dama spe sese a comite per diffidationis impe
rata Delndj, animo in desperationem pene
insulam fecerunt ignigs sibi obedientem fecit
gis rebus arreptis, comes cum ingenti rea
se petisset Walcherenem obj in oppido portugs
Ultrajensi hostes se continebant, comes
reassum oppugnat Zierickzee pirum portugs

/: dicto, odo Bel
ca cuius intem
debat Groldi
um

Anno domini M°ccc°xl° predicti domini
archiepiscopi Maguntinensis et comitis palatini
primogenitus Ludewicus Romanorum rex
et semper augustus, vita
vite functus, hollandie comitibus contumulatur. Hic
hoc tempore floruerunt hii nobiles, videlicet
de Amstel et Woerden, postea anno domini m°ccc°xl°vi°
nimirum eisdem, scilicet comitibus Johanne
reginaldi senioris comitis de Gelria,
Guilelmo comite Blesensi, tunc ducatum
ri, ac filio comitis hollandie Theoderico
de Brederode, et Guilelmo filio eiusdem
de Arkel, Guilelmo de Egmonda et Egmil
mundo fratribus eiusdem Theoderici de Wassenaer
Henrico Buerhyrenio Leydensi, Jacobo de
Huesden, Theoderico de Heylegen Hugo
Buttelman, dicto de Rotterdam, Lodewico
de Wolfen, Nicolao de Putte et Stralen
dicto dicto de Lecha et Polanen, Ottone de
Asperen et Arkel, Jacobo de Hurwenen
Sibbekino de Ysselstein Henrico de
Brienen, Nicolao Pijn, Witte Jonge dicto de
Haemstede, in Zelandia, Nicolao de Rat
thio Pelgrym de Ladenen, Johanne de
Arongelen, Eduardo de Haemstede
Eduardo de Polanen, Eduardo de
Poelgeest Gijsmo de Benthem, Wolfing
de Passenheim, Balduino de Noordwijk
Florentino de Duno, Engelberto de
Stenden, Jacobo de Egmonda, Nicolao de
Heusden, anno equitibus auratis

Que supra ponuntur hic et sequentibus continentur hic in ezechiele et ordo historie conservatur.

Johannes de Renesse

Theodericus de Brederode

non sunt in Bredsitano.

illarum prouinciarum ostitus Comitibus est a fre
sio Guilelmo bono, Hollandie et Zelandie,
rum vertigalibus et appendicijs vacandum, Hic
genuit filium Guilelmum, qui in Prussia aduersus
infideles rum Dominis teutonicis pugnauit
Qui item filium et Guidonem genuerat, sibi
succedentes comites habuerunt, verum Hi
obijt diem, nulla legitima sobole relicta, vn
Hollandie et Zelandie ad Hollandie comitatu
sub Duce Alberto redeunt, Reliquit tn nobilem
filiam Margaretam, que fuit Duci de
Brestonye in Hannonia, Porro illustris prin
ceps Guilelmus tam pare bello eruendus
ciuili, atq; arbona modestia bellicam feritatem
mirum in modum temperabat, et subditos
ac militie ac Domi aptior, Expugnauit
Dunas arces Brigel et Wolmestryn in Frisia
Colonie, rebellium remouit in Middelburgo
instituit, ditauitq; in templo Diui Petri
Triam philippum regem Francie Capitaneos
Flandrenses proprie natu rum
rum regis per Orgaldum subuerta venit
auxilio, Eterum et audiuit regem assidua
tempestate plurimum vexatum, Cepit
complo bellis diuisq; in vrbe Castellis atq; tre
sis, rungiuolum Frisiorum Hollandiam
expedauit, Quo hoc comite subditis
armis Dunodrum tractuti sue milia pedo
tum Templariorum toto Flandrie orbe potius
pectus ordinationem et sua Comitis pacem
quinq; Henrici Cesarum imperatoris et philippi
regis Francie, Quam dem templarij apud

Zelongorum
oziglo.

1312.

templarey

dē interfectis dē relegatis ¶ Anno millesimo
trecentesimo decimo sexto radiosus remisit
apparuit rubetaq; est nigens famis atq; mor-
talitas adeo vt modius tritici veniebat quatuor
libris Et singulas libras semi aureis reddi
supputant vt modium siliginis tribus pendere
oportuit libras Hordeum viginti solidis
comparat Sitis tuba herbis radicibusq;
pratoq; vescebatur Multi fame cruciati infan-
tes visi sunt manum iam defunctaq; uberi
sugere atq; mordicibus ea pfame cōputare
Tum in oppido Lindensi soror a sorore fa-
me urgente panem efflagitat, Sed a proxi urgente
instat arcius Et soror alteram fugit inve-
niendo se neque habere panem etsi habeat et
in cupidem commutatur exoptans id mutu
dimino quem ob mendacia reputamin esset cē-
nit Ostentant hi panis lapides et hodie panici lapides
in lendem ad dnm Patrum Cruci-
ab his q malas epulas pasti fuerant
nata est pestilentia morbos vny peniriosis-
sima q ita pe ra contagia serpsit at xpisti
anō ritu sepelire vny esset facultas
quo qsq loco in agris ve silvis expiras-
set terreno humo inserta
tam funesti hiemis inpetu
est mira corporum salubritas
tantaq; frugum ubertas vt qz
antea rara tum vilis foret annona
Benignitate dei ¶ Interim Hildo
radiosissimus antistes & reipublicae
in proximum vicum sub arcem situm a

famis ingens

pontifice Romano biennio ad synodum
vbi Dnus moratus, frisij morte vsq
falso diuulgata, tumultuatos arreij vothenses
telebrima oppugnatione impugerunt, sed
dum intrassum omnia vrgunt et ipi marhimod
triplici propugnaculo fastigio romgam
et e superiori oppugnantes arcuet sagis et
lapidibus de medio paratis missilibus
ab infimo hastis et pruribus hoarge rix
remittunt pellibus taurinis ytrea
ignium fomenta atqz diminibus tratinatim
rimanspent ad refrenandas uictu impetu
suos Quo motio Guido antistes e
fraturia in hollandiam venit ceteritum rol
ligens reapsem festing deduxit in frisiam
Obsessi in arreij vbi remanent undiqz assore
totius desideratum iam alarcos et ysilio et
viribus vsq fomento salispetre piris ar sul
furis plenum, unni de parte flexatis omnib
tenuq ygrimt in marhimam frisiozo, quod
postibus obhaerens flaminorum regum sensum
susitatus, partim marhimo rum quingentu
frisij ceciderit, retenj stridorem tam estuantis
flammq negrqz tollerantes confractis
remibus ac sarcis membris de cimbura
iam marsima diz euasernt Sit pfertus
arnis hermannus frisios iam turbatos totis
viribus aduersus reddit de eis quingentos
retenis fuga dilapsis Interea episcopalis
ceteritus remis durus erant florentinus
arnoldiarensis Traiectensis et Toarnes

de

de Durtal aduentat, cum grandibus copijs cum
Duce Lotharingiæ de Bardenaw, et Nico-
lao de putta hij omnes aduocatæ, prono
more ediderunt, qui postridie ad in armis fo-
rent, frisiam fœdæ ferroq; depopulatur,
dirum tempestas frequensq; pluuia expec-
tata inaccessibilem reddens frisiam, eos
ab incepto desistere coegit. Nigelosemus
ex frisij, vt promptj ad rebellionem, ita ad
subiectionem promissi qui meritas dignet sup-
plicibus parem efficacitatem, impacta se
fortunæ datis obsidibus promittunt, ea
facilitate, q̃ item rebellionem meditent
cum priora in oppido Dauentrensi pa-
ctatum est inter Guidonem antistitem
et Reynoldum comitem Gelriæ vt ab
vrbe Traiectina Gelrus deluam in fluuium
egrederet, quam a Duce Lotharingiæ tene-
re conseruabat, de q̃ olim sub Baldo-
uino antistite bonnæ pacto cautum, Gui-
do antistes obtestatus diuersis rei-
teratis, pertexit vltro ad fraudem hostes
indolem virtutum, quo ad se quæ aliena absol-
uisset. Nullus interea pro fœmineæ absen-
tia opis, quæ sit indigenas aliq̃ ignomi-
nia calumniam affert. Eundem reditus
soluto cum nationem administratæ tutelæ
ex parte Gysberti de Loy impubertati
ætatis ab Johanne de Culenburgo et
Nicolao de Cattzis oppositi erat, illis
neq; redentibus nisi hostes pontificis pacem

R. cynoldus Comes Gelriæ.

43 eps.

asserens ea ad comitatum de nouicastro atq;
antistitij Trevirensis patrimonio contessa / atq;
Guidone antistite / nullo sublato / opera
pribusq; Guilelmi vocatur pontifex Fridburg
de Swycker quod nomine strundg qui fuerat
sancti Petri in Treviris archidiaconus / pontifex
ingressa quadragesimam tertio in crisma
Treviricum qui plurimum quid alibi ante
pontificatum designat / unde lucri inopes
legendo effecto continui a populoribus habitq
est / hic quum pfidij arces de Fridenberg
infestus esset Treviricum rastrumq;
Dullenburg magna ex parte expugnasset
implorauit opem comitis Geldrensis deinde
Reynaldo illud erat comiti nondum a filio
in minula comicio / comitem Guilelmum red-
ceribus arcessit ibi cognitum ab Geldria
dia misit / pacto illi primitus de arce
Sui et pacis absoluam / arcem Fridenberg
et oppidum Bornech cum aliquot viris
bellicis ei surrendit / atq; hostes strenue
viri atq; subiugati. tantumq; ut Dana
expenderent antistiti / ipsum q; rastrum
Dullenburg restaurarent Sub eo per-
antistite anno vicesimo suo mitissimi 1320
ac tranquillissimi rapta est vbiuari fastigio
sa illa turris diui Martini in Treviris
et consumata est post annos septuaginta duos
sub tuentibus annis cum ventibus rapta
cupito igne inundauit, agrum Gelrensium
priuue in regione Borcalo in q; sunt pouda

y. florentio epo
quinquagesimo octa-
uo diui
ti duobus sup
mille

principum posse obtinere electionem, et qui
Faretus de Oestgoten vero et verissima
tus vir honestę vitę, atque ecclesiastice
religionis amator principuus, obiit eodem
Anno. Quo doctrino Clas Ortoris postq̃
mensibꝫ fuisset, ad dnm Martinum Spanheym
Ivy rnig Demoutni sorum eim suffragijs
electus est Johannes de Bronkhorst
archidiaconus Sti Salvatoris, Cui dnm
episcopium tribuere disposuit, vasalli
principes vero videlz Johannes dux Brabantie
Guilelmus comes Hollandie Reynaldus
nigre vector Gelrie destinarunt legatos
Romam, supplicantes pro Johanne de Oest
archidiacono Camerarensi de promissione
sedis et vacantis, Annuit papa
Johis vigesimo sexto precibus tantorum
principum itaq̃ remeat in curia Romana
Johannes de Oest quadragesimus quintus
antistes Alt Johis de Bronkhorst vicesi
mus sit Honori sit et omni, Hinc ob antistes
Belli iniuria petitus ab Henrico de Gelren
stevn Implorat fidem opemq̃ Guilelmi
comitis, Ille qui absens esset, mandat
Guilelmo Cuser tenere Henricum pfectu
ti rollerto ex vatkelandia Amstellan
diocesi ex scripti, fecerat auxilium antistiti
transmissoq̃ femine Jaka cum militibꝫ
xpi, predas agere fecere igniq̃ regionem
vastauere Somer satis deti gostes vide
runt Insequenti Anno quum ortus esset

ts epis

in Brabantiam. Ibi sedentibus omnia flexo
atque igni vastarunt, haud inaudita ad
urbis obsidionem sue hac sue alia
Gerardi de Wesemael, Gerardi natalem ur-
bis superbissimi, meritibusque oppletam ve-
ctu mittunt, Tela Brunonis fletu ad
vigiliam quam Brabanti insidebant
Gerardi. Fori estimatio tempore fleturi
antem ad he appulisse ut ipsis prede fuit
audius insilunt, Verum fremor subitus
Gerardi. Brabantos aliquot navium
iam ingressos Gerardi retrahunt, Clam
subitus aquam, Deesse nauis adhuc fuit
plonga ratisena Gerardi tandem Brabanti
tos aliqt paucissimi, ad remigationem
sequentes, Hanno dicimus, migi, navigare
Et migi inqt ille. Verum tertius, Quo
navigamus, Responsum est ab Hanno Ger-
dorum, Cum illos altius, Hinc Hanno, erit
nobis, mala navigatio ista, miseri, nunc sunt quos
relinquebant respectantes, Nunc q ibant intue
tes spectaculum sub iudicium hostibus
abstragunt. Interea dum Traiecti orium
aut negotium destituendi antistitis flam
mis erit Ritto de Arnstede negus
florentij remitis rem salutarem audaci ros
bio aggreditur, Consensa nauj, fluit
ab Tiriaco oramus Hollandie oppido, mari
tixtuwrtus appulit Zantfordiam inde
cum paucis militibus Haderam pergentem
in foro de illum cubito sibone inscriptum
vidit, constititque remoratibus, viri

inquit Hollandi fortibus gens Lingelmari
tam iniquo tempore ad dot pax medio
fossis arresti. De fide vra minime addubi
tans, quoniam flandros istos transalpinos
in Hollandia patiemur. Impune vrauit
Deberg impune ignominia grandis pudoris est
totum sit comitatum vltro amittere. Atq;
omne probrum superat, solo metu atq; mi
nis, retra retroacta tot minitissimas. Di
cebas, Non vos Hollandi solebant gerere
animos, q alienas oppugnare non sinerent
debes, non suas femine timere debes. Virti
operiare, respirite Cesarum, qd rum tot
egregijs ciuitatibus ne rompatur quidem
pt, scio ipm tot diuid obsidionem tot
oppugnationes totiusq; flandrie robur, q
sustinuit, muletum quoq; hostili sanguine
gausit, Cretes seu Cato seu ipoza ame
tia seu triam Dis edia flandrus habet
Hollandos, dextros dices dextram romedio
mordum cuius est tentare. Egregie tur
ty dixisse confirmauerat, ar mer tum
vos valebitis vos sustinere. Euo rixor
ite mecum, cum strigio, bono felicioq; auspi
cio, moxa nobis pnitiosa ipis salutaris erit
Cretum scio, no dama ostendamus, Holla
dos dabibus crupotuos atq; pfidia flam
dros. Dispulsuros, quod rum Dudum nobis
insinuarunt, dextra erit gg belli cano
dum Deberg, dobis pinde atq; patrie fibera
toribus vindicatoribusq; Duxarum seruitu
tum omnia arrogatum reflexerint pcoxierito

migi Deo tam in quibus victoria nra stra
est, quam pugnam sancte fortitudini fortitudo, pro
destra patrie quam videtis ante vrbis
pro destris fortunis, pro sororum gloria
vindicta, in presentiarum fortissime dimicate
dum Christi virtuti respondere singulari
si quod statu consilij vestre quo patiatur
sequitur vos Christi, item frequentes in gallia
hinc venire, quorum una vox erat expel
lamus hos flamingos primisq; fortiores
reddit, nos patria redire rogant, Arbor
erat motum hunc flandrie post, q; Gorgo
nimi verant, multoq; rumpi mitate properat
uit adversum singulares, vitto in extre
mis audens, magnoq; animo fracto fidens
suoq; alacritate ac gloria obviam it veni
enti, astringq; viribus adiungit, hanc parte
feminarum custiraram q; eum vigilandi
habere solebant imposterum vigilis, iubet
diuersa regia porta circuire, ut ubi, ma
nus cum hoste consici recte, sese possent
ostentare, unicuiq; etiam erant nominati
dici, damnum plane, si preclarum finisset
angelum dextram ignorare, terreri ut expor
tet, venerunt itaq; singulares, frisiiq; q;
ad hostium rivum hilligon, magno animo
utriq; certaminis, flandri tot victorias
p orbis habentes, ruthi etiam nunc de
victoria sibi diffidentes, Nostri ubiq;
et pene inermem hostium sustinere, dum
pugna vigere rupta utriq; redit, planum
ubi a silvis a sinistro flandros latere

ostentant se atq; advquitauit arieb flemina
ridiculo sane reb preterea hutrmab iem ꝯ
dicebt ꝯ ger kingelmari qi motu suorum
angelio aduenisse dore maiorebq; impetu
insistebant flendrq dmi rdiq; ar fugere
rspit sta pugna apud dios apud flemmab
fuit victoria Ex eorum numerum ob magnitu
dinem qdam innumerabilem ferunt Erte
har dna arie pulsus est tota ab gallandie
flandrib intersertosq; radauera armis mdata
in fastigium sustollunt kingelmarib insul
tantibus sit hr rumig flendrib itumero
signum si forsan pl hr redirent dmq;
diuq; illa sinorum dia tmanepat inde
triam mum doratur Verso kingelmari
ad si victoria redebant flandrib fugatis
et ipi expanso agello quantum pcessb flem
drorum reliquerat presidij fugant deum
amoi vrunt de obsidibus q; dandi sunt
bantur Nam illic ob rusticoram obsidum
metum validius q; alibi presidium trahq;
norte ream in dubiu a Gandauis arreptis
omnia reamoribus rumplent muletb flamin
gorum in tenebris erridunt flamingi tu
ob nortelm rum Gandauoz proditione ꝯu
pere dumtxat mitebantur Angustia
tamd porta nam redire custodiebant ꝯplu
ribus rsis atq; subuersis duasdre rumis
deest pcedentis xati illic reb suozo sal
uab esse Cum fuerat in deest Orbis
nomly erat q audita strumda kingelmarop

se Dordracum quare manifestum est aliquo
primo iusse / Et abfusse deg hinc non
stat / p in excepto suarum debitum / atq;
tot pugnis in tibi fusse dicunt memoratus
Equidem pg reddi Swinelandiro reddisse
credo reyem fraudo atq; ab eo cui pro tela
contra Leandro tulisset auxilium posse
lasse / Cum Dordracum reuersus fuerat
quum Guido Leandro nondu bibendum
misum (detestatur) Durtaud exercitum
obsessum iam tertio demerit Civitate /
Boreali oppidi parte Duab ingentib; marg
nab admouit / quibus ortingentos pondo
lapides pijciebant / Quos negq; vio
si valluum altissime munierant / turres /
tabulata / excedebant atq; hic vix solida
impleuerant terra / ligna tela valid rime
ueb in tabulata et turres conuehebant
tormenta / quam omnib generib / Dextera
intus munit turb marchmab excedebant
quibus immixtum rastris Leandro ingentia
damna dabant / lapidum aliqui imane
emissum in debellatores posposit nyx dum ma
rhine hinc inquit Leandris magno cui
suo malo remittam / impetuq; eo maiore
Leandro marchmab atq; dominicit nigro
q; cum dimicato / Ceterum ubi morgina
sui partem agebat / Visum est Leandris
tentare fortunam si quo di iuuarent
iuxumpere / Medendis dabat ruinebq; ad
praendendum se collocarat / tu subito

amissus arruxerat flandri / restringebat
interdum saturgentes Verum sagittarij
& nemia in id dispositi arrident prospere
non sinebant / marhma itaqz consecutus
tantaqz flamma rellucet ut in hollandiam
usqz conspiceret / plurimosqz ciuiates raptum
ardere expectantibus / Cetterum rudis rattus
igne amisso consecutus comiti stripsere
monuerintqz eum / qz primo debuisse esse
post hos stripturos / nihil imo fortiores
ad extrema suadere sibi visus Demit
tandem e fronia pfectus / mari / que Emmi
xeldam dorat sed Mandrogyg ru tredecim
et quinquinta trierubus / missisqz nauibus spetu
catoriam / ad comitem q de aduentu fran
corum ipm certiorem redderet / idqz fideli
placeret fiscitaretur / Illi fronis subsiste
re iussis / ereamo circumstetus est eram goe
landie agitauitqz cum ingens tempestas
amissaqz una q hermanus vogebat nauj in pe
tum Vehementius deuenit fleir fronorum
reassis ad eum arrexita esse comperit
statimqz a malis mortu ictus suspensus
Audiuim fecit ciuiatis reassem deinde
retinuit solutamqz haud procul abesse /
postridie hermanus dictum pnembre / illic tri
duum retinuit tempestas Quarto die
in Oxesgraverdum aduerti rogitabant primo
prospere mari estu flandrorum reassem
adorini / Verum qz dni flandri dicere hos
ago propinquare ingentem nauj fomentis

nostros victoria, reportaq; flandrog redi, mlrq; fu-
gere. Cesa prohibentiu centum quadraginta
octo milia. Ego minorem mihi fuisse computor
Atq; comes Guido raptus domo a comite
Leo datur. Guiraldo procuratore solamen
recepti damni et gravaminum obpositum angi-
lium relatio. Eo quor beneficium magnitudo
animi superexcrescit, committit comitem Gui-
donem, pro Guidone antistite Leodiensi.
Ea gesta atq; reverentia fuit, apud omnes
illius venerandi antistitis. Depositi sunt
rapti, manus undena milia tentoria nonaq;
cuncta fuit ea pugna anno salutis millesimo 1304
trecentesimo quarto in festo Laurentii by
quamus pedes oppidi civicati cingunt fugat
supplicationem pro gravamine certione debitum
de tanta, mox victoria quantum a nostris
hominum fuerit ortum, nemo scribet, quidam
se opinari dicunt no fuisse nostris victoriae
minuendae. Ego milia flandrogs a pugna
non interfuerunt, ad obsidendum redditi
in redibus asservatis pedes fictoria certitabat,
ingressio atq; comitis civicum id illi denun-
ciatur, comes a patris hausturn sanguis
putabat non ty avus fuit obvia non civica
ris ob Diestrenam obsidionem aspiratio
atq; arridendi auditis permisit ut irent. No
ty id qd intenderant perpetraverunt, dirti
ab hoste proficiunt remota atq; supplicii retro
se reducta. Bona inet illa milia recep-
tui additi in civitatem, remissi deinde

illuc in templum obtulit. Verum postea comes
Hanonie dominum Guidonem filium suum victoria ordinem
militie eodem anno cito defunctum, secundo
idus septembris, sepultus in urbe Valencenensi.
Cum fuit comes Hollandie dominus quinquagesimus, huic
comiti uxor Philippa ortum dedit duobus filiis et
filiabus de
quarta, marito in Hannonia qui nocte guidonis
de Dampetra interdum interdum erat Guidone
ad vindicandum patrocinium, virum Philippa uxorem
sit duo tumultus exorto Traiectini, pacem
pacis reflectentes iterum reinvenerant inter
se, Hollandis tandem ab Hollandie finibus
Clivensis regnis, Zelandum usque Zelandie pene
mus ascendit partemque viri horrent igni sur
rendit, frustra ac tentato castello redijt
quod vendicat expectando Zelandos Frisiosque
in superiori et Flandria Brabantiaque militibus
et post de duobus cum Traiectinis obviam
exercitus rui animus erat Guidoni de fini
bus suis propellere, sed rumenta strages
predam inire. Miserum mihi dicetur misi
rumente aut nolente comite, quo parte
Guidonis de Dampetra potuerit exercitus
hostis populos, aut si stipendarii fuere unde
illi suppeditarit pecunia, at quinquagesimus fuit
Guidoni comes in hac motu exercitus fusti
nus adquitando Sardoarum, mandavit
Guidoni Traiecto abstinere atque ab
armis discedere, statimque in castris exe
tentoria evellere et quisque ad sua redire
precepit. Nam et inimicitie fuerant
exorte inter meum comitem Guidoque

riarum rauſe quibus cum flandro principibusq;
reliqs / Joannis brabanto bellum indixerat, ac
romeo regem philippo ex francia bellum pare
intexerepit ubi inter cetera promulgata de Joanna
ducis brabantie filia, nuptui tradenda cum "
mo comiti de Oostrevant filio Guilelmi comi "
tis hollandie, Omnibusq; restitutum est hucusq;
brabantino reminiante, quod sibi in ea terra
foret de terra filia Margarette nomine, sit
rotharalis Ludovici de malin, filij comitis
flandrie et certum dixit Reynoldus dux
Gelrie, qui eriam primus de hostis adversus
brabantum arresserat Nuptie itaq; et pax rela "
bant mira gratulatione puinciales, unde
sententia proverbialis apud nos et hodie mo "
uit teutonice / Hy spreckt als hucusq; mos
gd in rem q inhoneste audacius est contra
fas dici solet / Quod hoc porro a comite
natum docuit / Dubitet, dirtus erat guil "
mus homo a litigantibus comitibus / flandri "
ro et brabantino ob ambitum datusq;
iusta eriq; addixit sibi ac tres oppidum hucus "
que / Hisce et dolent verbis Melchima tibi
hucusq; mihi ebrum et si proverbia non
de nihilo nasci consuerunt / ty historica
veritate rem ipsam oti se habet Anno 1378
Domo de viginti mille trecentes imo / et bel "
carum frisij orientales Guilelmo comes
misis aliquot nauibus piratica exercere
fecisset ponto submergere predas abducere / ac
frisiorum audacissima dextrare domi impetrata
fortuna reddit / Compressi etenim per delmerabi "

tata. Diuq̃ diuturno arrisit imperio, subiit supre-
re atq; romitlm adire indutiasq; petiuere, quod
si infirmab iret, indutiis prouerendum esse ad sin-
gulare certamen, Atq; ita conuenit inter, ut q̃
in eo certamine uictor, sentiu illum serui
libertum paxirideu declarabit, Atq; ita fabri
ad somnu exp̃ectatu, subiit cum somno sit et
morbum se reliquisse, Surgit itaq; alacriu,
indutiu prodit infirmante partem ad singu-
lare certamen prouocat, Detractantem
ad primu, postea a romite uocatum fabri
uirtute arguit fabri Cui ille uolunt exlu,
ordine confessum atq; a pueritia suspectum
magno potuit illud tibi quu iam mutilo
gladium fabre adhibuisset Celsum duodecimo
Indouicus bauarie Dux cui nupta erat
Margarethe Guilelmi romitis boni filia
imperator electus iam Romam petituro regni
arripiendi gratia Guilelmo bene romiti se-
cundo suo epistolam in hec uerba misit, Fri-
dericus imperator augustus, Guilelmo suo salu-
tem Diu dei benignitas ad imperatoriam
fastigium nos promouere uoluit uniuersos et
castra q̃ Henrico predecessori meo parentes
se se nobis subdiderunt, disposuimus ad uos
Italiam atq; regnum Romanu proficisci
in urbem Romanu usq; Atq; tecu loqui,
et uobis regendum, imperatorq; putauimus
tibi imperandum, Vti quanto quicquid uim ueri-
tatis in Lombardiam transmisso alpibus
te consulas imperialia offitia quemodo libet

Duttebat, qui fuerunt Theodericus de
Bredewe, Joh. de Aurate, Philippus de
Wassenare, Joannes de Eymonda, eius filius,
Walterus Arnoldus de Creminghe, Joannes
de Polanen et Berta Joh. de Haemstede et
Guielmus de Duivenvoorde, adeo strenua pu-
tute bellica admodum est, ut post mutuatas vobi-
tissimum redeb. viri Flandri quadraginta milia atq;
septem vel eo desiderata peregerint. Et ut
Guielmus junior comes de Oostervant a
Guielmo patre comite bono, mittit in Prussia
admodum gentiles bella gestum, ubi ob p-
clara ordine insignita, diversa gessit bella
suo marte prosperaq; adeo ut paucos hostes,
sua tm fama contudisset fugamq; intulerat
Sudowitas bonarum demum maximis ropis
Romam profectus jussu rebi ac populi romani
imperiali insignit. Una cum Margarete,
tga, q mei scripsit epistolam in hunc modu
Margaretga Dei gratia Romanor imperatrix
semper augusta, nobili matrone pe-
citi, fratri suo grata et bonum
sum ad ipsius laudem bonarum omnium rectorem
deum. Singulis prout cuiq; dignitas
statum non ad unum gre singularib; pro-
tatus dignatus fuerat sublimare, ut ei
matronis assertibus devotissime deseruiendi
q in urbe Die decima mensis Januarij cum
tis dignitatibus triumphis celebrib, et
quam pluribus ornatibus ad hor debitis
et consuetis, in ecclia beati Petri fuing

sit rogat. Respondit se esse infra rogat
imbetur vocari. Interrogatum rogat rom
tu ut mist eb prætor austrachs Hollandiæ
Respondente so se romitis yræ esse, ib subiu
rit quomodo yterunt ach Hollandiæ, pax
ne est ar iustitia quo bonam dtraxq; affir
mat, quid tu tepo quo ptor sib suo dic
tab, tussus inde prodire austirus tum
xiusus prætorem dictis petit. Et quid
nosti hunc hominem cui darem tui reipuisti
Ade Adriam pro ea reddidi, Et si tua no
que bona fuerat putas pauperi satisfac
tum, Haud ita se potest inde tuq;
pauperq; me stabitis arbitrio. Et ex
inde dtraxq; tum rom iudici ordinari
ne adiret dei. Domu xiusus pauperi
ob iniuriam a tanis prætoribus numerat rog
natos retinum secundo doloq; remotis ran
tumq; ne pauperi ea ach noc foret reuo
catus ptor ait se libenter fortunam
estimando misere se iuxta meritu struxu. Et
iussus abire, indico tum ad ptorem tum
inquit dtraxq; satisfiem pauperi, dixim et
mihi satisfactio oportet, stortingq; in id
paratus affuit sacerdos iussuq; ptor
ratificari, hortatum gaudium rax nisi
ipe rom excedit, sta retinuo obstrisa.
Quibus peractis adoratus stultitiu,
mansitus tum tollere negotium, et reuerti
ne quid eiusmodi ipsi eueniat. Pdam
ille non fuit aut sibi remittere, quin sta
tim iustitiæ nuntiaret acrius retinum. Et

q̄ nr totam ſeruitutem pati poſſunt / nr
totam libertatem q̄ prudentia et tempe
ramento opus eſt / q̄ ora ranſtrinunt / pnde
ipſos nrōs monetis nonis arguendos
nrōs dr tigalibus miſtis attendere ran
tendos / ſi homis primeſpis vt Dnj et
fabri de ſidonia / vt pueri et bello nim ar
romodato ꝙnis beniuolis pcre ruralis
ar magnificis ſr ꝙlis ſtrenuis nr
magnanimis / rebus in humanis nichil
firmū / eſt ita nrōs in proſperis fe
licia / teſtudo nrōs in aduerſis dolere ran
dos / Poſtremo indomitam ferocē gētē
nra nō niſi inſpirato atq̄ ranſilio bellis
arguendā / ſi q̄s tibi obauditos fruat
pdictum Domini / q̄ primū ſibi et
ſenſum compoſcant nr tranſeant / ubi
prudentia ar moderamine magis quā
audacia opus eſt / Conare itaq̄ datam
in tuto collocare / q̄ ſi tu ranſiſtit in
periculum te deuocaſti / quē in bello ſalu
tem cum honeſta opinione et nō ria pude
da fama / mori nrōs ranſtris prudentia de
cernit ſi honeſte dari deſtrahere / Domi
tu diuis proximis naturā ranſiſſit hic
ſi diuitibus facta equandis / otio et
tranquillitate ſeruiens / prudentia tuam
mutuo gratulabitur / et nr ſui pmittat /
nr ranſiſti tali ſubiectuq̄ ſtruendum deū
profitebi cubiſtat tuguriū ſtrente domi
morbo Guilelmus fato defunctus ad ſpo

non sunt in Bra-
bantino Cod.

Nicolaus Oem.

dum ꝙ hanc laudanda expeditionem transmarinam referat historiæ seriem tuebo Ceterum haud sum nescius dolor Quibus iam tacitum abire patiatur tot iam mox diram annis bellum tot stirps tantam indignitatem præsertim turcho habet hierosolima inquam rhristianitatis regina Quum amissa urbe regali rhristiani reges pro iure gentium coronas deponimus, munia et abrepta et illata tot obtinissemus turchis spiritus rhristi imbuat Quum rhristiani in castris sub diis armati rubant supine, omnia aut negligendo aut contemnendo tot contracted scanitio p" mit Quum rhristiana rhristianum liberat Et rismatis sint inges primum liberandi tum suadendi ac ianandi forum erit Quum turchus totam Asiam magnam Europæ partem Græciam ipsam constantinopolim obtinet Germaniam rugis famam Alexandri mercedo fouuit Tamen virtutem suo malo sensit turchus rixatur Quum tandem exoritant a fonte turpidine mox ꝙ videor Germani aliis sedes immutare solebamus nisi pristina redeat indoles a turcho Britannum fugi" timo Deum, mitis sedibus pellimur Nec tua pugli rhristiani qꝫ principum rhristianitatis voluntatem ac consensum desidero Emi" nitro si detracta est scribere Illi haud tacuit nota auaritiæ Quum oratione scrupulemur hierosolimæ qꝫqꝫ quin sit loquax nulla enim cius rei spes oratione inquam resistendi turchis mox militem Deum petimus ex" tendo orbem spoliare insimulantur Qua" to satius foret singulos reges Turcos rami" tes principes ruin sub quemqꝫ declivis ac

1338

regem Boemie filium Henrici septimi quod
Imperatoribus preclarum genus Lemburgen-
sem Brabantinum Mechlinensem Geldrensem Du-
cem Gallie Britannie Burgundie Norbo-
nie Normanie Lotharingie Auselie Tri-
ginta comites, et quesdam ordinis viri Duode-
cim milia, castra castris comitta oppidi-
orum nec dicerentur relatum, utrique
magnis viribus coniunxim, tandem oppug-
Anglos stetit victoria Brugenses crudelium
fuit, milium triginta intra quod fuere cae-
sos circiter mille quingenti et quadraginta
quinque Principes interfecti fuere Joh. bohe-
mum rex Alemanie comes Philippi fra-
tres Lotharingie Brabantie Flandrie
comes, Rex Francie Philippus rex de
Anglorum cum paucis se morte retulit
victor Eduardus ac prosperi gesta in
Flandria Calisij castra fuit indignatusque
quod oppidani illi obstiterant furore in-
citatum, donec oppidum oppugnet, ex
Calisiam comitatu deserit postquam Philip-
pus suppetias ferre non quiret, Anglos se
dedunt vita atque una tum vestes illis rerissa
et oppidum cum provincia Ghisensi, an
Flandrum regno subiit usque in presentem diem
Ch Gor bello plurimum, emittere portarum
fortunam militarem, quidem comitis Hollan-
die, comitis auxiliis Texandrum undecim
Scotinarum obsessum, atque oppugnatum
est, Cameracum Tornacum Abbatis
villa destructa, Ambianum, magna ex par-
te combustum, Aurelianum oppugnato, citius

quod pene per intruiam preteream, Ludowicus
Bauarus Imperator in regnum nostrum primitus
venit, apud Frankfordiam instante Augusto
mense, ob res prosperas gestas Guilelmum Hol-
landie, Reginaldum Gelrie, Guilelmum Juli-
ensem comites ad Aurate castrum sublimare satagit
Ceterum Guilelmus Hollandie comes aliis duo-
bus Frankfordiam aduentantibus, illisque Aura-
tum insignitis fere quod in Prussiam destina-
rat, uolens remorando procastinatum ire, diu
nitatem obtinuit. Maluit inter primos
christianie excellentibus gestis uetum nec
nomine metuendis inimicis et sibi quidem a
nullo alienis, nobilitatem ambitione metiri
atque non uoluptatibus. Interea Joannes de
Diest presul Traiectensis uita defunctus
pridie Kalendis Julii ad Sanctum Martinum se-
pultus. Hic post Otrem et Otto annis non
ita obscure et sedate episcopium gubernauit
cuius uxorem duxerat cum aliquot uillis comiti
Hollandie satisfecit. Et Gelrie duci cuius
Dotlingam cum prouincia Transisalana oppig-
norauit pro summa pecuniarie. Etiam pre-
constituit tutores in capitulo, qui magis prudentie
ecclesie administrarent, unde pacis memoria
digna gessit, preter comitatum de Diepholt
emptio emersit comparatus, et recuperatis
pbendis in Amersfordia institutis Gre-
gorio itaque Joanne de Diest, ranonicos sus-
tinuit dissentientibus aliis. Hinc Guilelmi
comitis Hollandie fortis de Barbarel postu-
lauit, Alii uoluntate Reginaldi nixi
Ducis Gelrie, fortis de Zwanenhorst usus

Eps 46

Eps. 47.

romendata. Sub hor tempus die sco mi
sit tamaris. portentosa res apud nos evenit
terra insolito terribili motu romissa est. q terra motus
quia grauibus et magna ex parte paludib
insula est. et tempus triens quo rurta vigent
velu fruit prodigij loco habitum. Exant itaq
Hollandi in exportatione magni alirunt mali 1347
Paulo post Guilelmus Hollandie romes
pussia obi iam terrum abiurat. rebusq suis
orientalibus q ptorib romitib reppublicam
bellum indixit. Quo tanta rabiem exarsit
ut ano tredecimo Gabinus Flaccus sub sit
nib militaribus tredecim romites quinquinta
duos primarios nobiles quos Baronis vocat
tres mille equites adunatos. et plus quam re
cena milia militum et mi tradunt annales. Si
tredecim pax est. rumpe vocatis itaq omnib ad
bellum intrepide. et vocatum diem quo op
pugnare aggredit. ob stomata et federa quo
in ipm bene iactata et est ea gens fide
dictis propensa. Cuius aduentu magna rumb
turba est timor. vti solent subita. mala
vel fortissimo cuiq esse timori. Demum tra
dationem in consilium deducta. Vocatum
ritum regem. stipendia detrectare. petti
galia vertere. aut oppidum presidium mu
nire. tuerer. Disponere. muros reficere.
fossa vallosq munia pingere. Et romes ymic
mus. margines propugnacula et testitudines
vocat. q milite sagittisq completa atq al
tissimis obtecta tabulatis. munia adequabant
muris. Domus Data et correpta. utrimq
plurimi sagittis Samiachi. Type romiti sub morte

Dissidia dum alio atq; alio tumultu applesa, sine
ordine, magne readit correctioq; prebuit. Quip
pe Iacobus de Hamonia filius Iacobi de
Beaumont comitis Hasbensis ad ptem auctora
lem Oranice aduerso in fitture rostra bora
uit statimq; non expectatis scitis, Hollandi
temerario ausu in hostes uadunt fugant
primi frisios in oppidum, atq; in Dni
Odulphi monasterium. Quem horum dum
oppugnant Diuino ut reddunt munimi uirtu
te sorte pugne Hollandi repulse fugieri
ndi, rapiunt minor in repetitu remitis
temeritas plus striam reddit. Ita cum in
ymbis ferme diuid in latius ad boreales
partes expresso, adhuc spes pugne in
frisio frustra degustantibus omnib, atq; du
rauunti forent hostibus opprimi studentibus
ad modo prefatis. Qui omnibus esset, fessi
ptutim sequebatur, hostilem templo hostilem uirtutem
inuasit, pdyos intendit frisij extinguere infinita
multitudine, primo impetu. Quibus rome
ina et audacia frendibus, pfertim militum di
recta in ymitatis hastis transiit, fugientesq;
y medios hostes consequtus eo equo pripitauit
et obliuiscenti caput ydolo dempsit, ultimum
quit pauitas, mors, magis ac magis detegebat
et hostibus auxilia extrahebant, remissum
fit pelum, dnis nostris arripitis malo in
treuga ac tabra. Mirandum fuit, valida robora
erant eo ostilibus Hollandie, Zelandieq; atq;
fortissimis composita, ty omnem partem quisq;
repugnare, nemo ymultus radere. Comes ipse
multis primis dulcissimis arreptis pugnam fero
citer ribus orditur, sine odio sine ignoratione

@° 1345

neqꝫ diuina neqꝫ humana formidante, intrepi mente
qui nichil sanctius in vita atqꝫ homine libero duxit,
tum durabat, quam adhuc sibi christiani nomine
hostes arie detractare. Verum trahunt sua quoqꝫ
fata ita plurimaqꝫ portentosa de exhibitore rasse
prevalent, quibus primum plus minus indulgent
Comitissa tocima post [illegible] mortem, maritj
in brabantiam ad primum delatus de mense augusti
Wenzeslao Duce Luxemburgensi, atqꝫ comitum
exoit, q̃ sexcenta annis post martirio sanctis
fuit Cui etiam Joannes de Arckel antistes
trajectinus audita comitis morte, inuadere sta-
tuit ejus patrimonium quo sua ditioni adjecto tu
rim Guelmo oppugnabant, quumque itaqꝫ
et depopulatus actus Arnoldi de Isselstein
atqꝫ Gualterum de Abrouda in deditionem re-
cepit aliosq̃ qui rebellibus sectatoribus, tunc
et villam Emmericensem igne subrendit q̃ reliquos
episcopij ad hollandos defecerant, mutatoqꝫ
vocabulo Emmen villam vocat Osthoe
landiam nuncupabant. Sub hoc comite
in oppido Deventer vicinis de diratas
quas beghinas vocant sunt quedam ruinosa
inq̃ detinendis de Osten, q̃ moribus
peditibusqꝫ celebrat ruinosi vulnera, quippe
fervore estuans divino ad dominicæ passionis
meditationem transformata, quinq̃ stigmata
Domini jesu in quinq̃ illustrat membris, sanctum
vocanti bus Eodem tempore in Amstelredami
inventa est permissu divino, cujus sacristiæ se-
cutarius quem volitudinarium quidam vomitu
emisserat atqꝫ in igneum proiecta relictus q̃
templum illata, magna hodie de miraculum
adoratur

Liber Primus

Philippus tertius imperii sui memoriae crimibus bellis intestinis discordiis domestico aerario quibus Hollandiae comes sui praedecessores laborarant praemunire aliisque bellicosis impensis aerario debitis atque suos primum sanguine semel atque iterum infecta in aequam restituit redibitum, adeo ut justa ejus sit nomini interitus in posterum et natos ad successum atavissimi dimicationum, hortatu alio insolito patruelium, plebium vocibus rogatibus atavo publicis decretis, ipse etiam pater suum roti tanti itaque mirabilem tempestatum quatenus a patribus acceperat, omnia divina atque humana praemissum tum exorsa deque atque didicerat

Nunc ad historiam de patre primum transeamus

Ludovicus Romanorum imperator audita morte Guilielmi comitis Hollandiae, sedit pro tribunali ubi dictante principum atque ordinum sententia, Hollandiam quae hactenus descisset ad imperium devocatam, comitatu suo Margaretha quae fuit maxima sororum Guilielmi quondam comitis Hannoniae Hollandiamque donavit, atque Margaretham imperatoris partim donatione, partim et id magis hereditario jure ad Hollandiam descendendo ejus 1346
serenissimo apparatu, anno millesimo trecentesimo quadragesimo sexto facta est comitissa Hannoniae, Hollandiae, Zelandiae et Dominae Frisiae, omnes illi sacramentum dixere, in verba ejus juxere. Ipsa libertates ampliare, municipalia confirmare, oras atque oppidos plebesque stabiliare, Ericum

Quos dum in Juriaco peristrepe cum antistite
Traiectino, atque trium orientalium bona
in Hollandia sita, cum urbe Hagestria cum templo
lia, qd Wilhelmo comiti cum Flamaun in bello
ceciderant adiscrum retulit, q Wilhelmo emptori bg
remundata sint. Ceterq hic perutilem digredi
endum et nostratur Genealogiae Durum Bava
rarum qui iam in Hollandiae comitatum succesit
Ludovico Ludovicus Imperator prius habuit Ludo
vicum comitem palatinum et Durem Bavariae Ma
thaei filium, Ludolphi quondam imperatoris
ex Wilhelmo maiore natu fuit Ludolphus Dux Bavariae
et comes palatinus, qui itaque Ludovicus Imperator
fuit minor natu et q de sanguine Bavarorum extus
Dux de Bavaria nuncupatus est, Stadem et filij
Wilhelmus et Albertus comites mi, Cui
Ludovicus Imperator tres habuit uxores prima fuit
filia comitis Hand magni nominis, ex qua nos ge
nuit Orda fuit filia Ducis Mediolanensis
Uxoria, nominor fuerat Margaretha filia
Guilelmi boni comitis Hannoniae Hollandiae et
Landriae fratris, qui genuerat tres filios Guil
lelmum Durem Frisiae et Albertum principe de
nubingen, ambo comites Hollandiae et Ludovicus
romanum qui ita nuncupatus q natus fuerat Rome
tempore coronationis patris, atque iure Matrimonij
postea rex Bohemiensis effectus. Verum enim
vero Margaretha Imperatrix sua fu, rosen fu
atque postulatione procerum et nobilium tractuum
Hollandiae Zelandiaeque in Bavariam credens
Guilelmum maximum natu filium, gubernatorem
comitatus instituit, hac ty partione vtq in sm
gulos Duos Deus mitte fructatos Franciae

Asellinozūm & Hamatozū factiones.

locai ¶ Principes rebellarunt sunt post de
Extract pre ipis et rebellij Joannes de Cuy
monda Gerardus de Hemsbergk cum plu
ribus aliis proceribus quibus se coniunxerunt
oppida Dordracum Hartlew Dest ¶ Principes
Hannos fuerant Theodoricus de Brederwe
Philippus Burchgrauius de Leyden et
obscurus Joannes de Berka et polanus
Jarobus de Brinagorst multi item alij gra
uissima dirunt oppida feisdis est mistus de
¶ Nt Hanni sp fuere manu promptiores Sobol
loci consilio melioresq hic Goritialis sortis vim
malorum somnis et imminentem Hollandiam presumpsit
xp Jab sortunit fidem proditatem benuole
tiam retrahq Bonab mobet inuertit pro fib
superbiam rebellitatem odia redes reapinasq
inuasit Deum neglexere sacra ppha neq diuina
polluere Diuina atq humana promiscue hoc
bere nichil p ensi neq modesti diuere pcp
p suum stelus omnia pturbare fides rebellionq
mutuo furimora ppetrare sua et dorunt Inti
missq sortiosq pmutuelibus recondidit Do
Hor offrimor sinaxij pullulauit reaptores ¶ omi
nes proditores Deinq ord Deuocarum modes
omnis ralamitas et ore Goritium Quin intestina
bella pscriptiones atq redes ciuium Domorum
villarumq incendia Depopationes ostrosp opes
fortunarumq Direptores Do damnatosq homes
Sortuni Diuersiq tumultus motus discordiaq prela
atq mutuq redes postremo debinq interitus et
homosq ralamitas Quo ¶ Deum immortalis

pugna inter matrē et filium

filium dñm quinquagesimo primo supra trecentesimum anno 1351
dñi in festo translationis Martini, hic sunt
fundamenta hereditalis partionis Hollandiæ, inter
ipsum comitem, fratres dñi atque patruos, modo
filius rem, mox ad intestinum pugnat, ruit
cognatos assimum sanguinem pontus inficit
Hic hic rancidi tabo deluti factionis miasmatis
odore fuit. Ne nunc quidem respat filium in patre
tum, fratrem in fratre cumulare, patriam prodere. Et si
rapiat dñi quærat, domo respondent, est cibus
canis, est homini, his nominibus nullo merito, aut
demerito amant et oderunt, hinc et altercatrices fra
tres dicit, videtis altercari rem familiis, simultates
et tollerabile. Dissensiones possessiones effrac
tiones, ædificiosque ædes in plateis, ædes in domibus
proximis dimoscere rixæ, et tenaculis ferramentis
miserrima faciat patria hinc inde ætate quam
tricesimo quinto Domini. Actum est bellum
exercitum, id est fuit simultatibus, quo diuturne
ing, finde pacis post annis bellum vorderunde
Rotterdamo, quibus in locis pactum simulatis sagum
sit gaudium, nemo metum non cognovit multi
tudo, nunc lugent. Post hanc nanciscitur
pugnam, pax firma in finem modum, magis quo albi
tudo discordiis, quo æquo finem manet romæ
Hollandiæ, Zelandiæ fines, adque rem finimitate
Margaretha Hannoniam possidet. Extra hanc
partem multi finitimi scripti, quibus erat patria
recidivum erat, erat quam patrimonia mutaxi mo
habitabant. Et Margaretha dita defuncta
decimo post adeptum comitatum anno, dilecti quos
annis pro donationem imperatoribus meriti sui et
quinquennio post dehinc tiaca violentam finem
mi filii sui, Manet tyssa Hannoni comitissa
sua defuncta finem romæ Hollandiæ

Ghoy

Velsham

Hollandię. Dicunq; quod ipso comes genuerat
Joanni soyforiori dñi consilio, perrupuerunt durum
Alberti exercitum trium milium, quibus et ho-
minibus se confirmauerunt. Destruxit Albertus
duces in Bauaria, palatinus rheni, magna il-
lustrium comitum in Hollandiam, ubi consensu
procerum atq; magistratuum instituit gubernator
fratrem comitatus, ea conditione, ut in si-
gnilo quod ducis ipsius portabant, duodena
milia stutatorum. Tantumq; ubi se medium gessit
ut certum, quod tertiam partem intimarq; fauorem ci-
uium indeb ty se cogitauit hoc, atq; in
forum Jacobi de Blomendael conuocauit pa-
rochianos Reginaldum prepositum de
Brederode. Cetera ipse principem de Brede-
rode de roomellocium, illustres ipsis, nisi non fu-
isset, preterea pro Cabellano q in Delft Nico-
lao de Egmonda urbe duxerant Albertus in
hagam raptimq; abduxerant. Urbem, atq; tra-
ctu gis rebus Cabellani, insidias Reginoldo
pretori locant in hagena porta rastrum Reginal-
dus non fuit ita in eas incidit, quin in templum
euasisset. Sygnoq; campana facto milites de
Castricum accurrentes, protegere insidiatores,
alij in Castrum de Egmonda, alij in oppidum
Delft, pro et sarmatis consilij erant se retra-
herunt. Venit Albertus rastrum Walteri de
Heemskerck obsidione cinxit, offerens Gosfri-
dum Brederodium de polanen, cum de Reg-
nalde ob occisum in Eylandiam secessit. Post
duos octo septimanas Defuncte comitatu
Walterus coactus ad deditionem tripetit
Roplinck in Eylandiam destinat sumidus

1359

roxta est ventorum tempestas vt multa edifitia
turres templaq; roxuerint Multi etiam ag-
ri valde valida aquarum inundatione interierunt
ita multi homines, pecudesq; aquis suffocati
interierunt Ipsoxo Albertus duo duxit
in Goxichem ad ottonem Dnm de Zerbet
a quo et romanis et hostibus xorlotus multa
auxilia impetrauit, atq; in familiarissimo
habitu ritus, vt sagacitate et opera fortiori
in hollandia plurimis annis steterunt Cuius
hic Otto pacis amator, prudentia ac iusti-
tia singulari, tenuit suos subditos, atq; pa-
cificos, quod dedecorem
suos diuino multotiens xepti sunt, dum Zerbe-
nenses ad tractandum de pace cum hollandis
hoy royam pergerent, Zerbem constituit
suis Zerbensibus Culenburgh municipatum etiam
oppidum Zaltbomel cum castro hoxtestede
membris et valle plx fluvium tenuit atq; pacem
nostris communicat, Hinc memoxat Gor stem
Et xat ruit in Goxichem ad modum forū
plebs dixum illicite demum plurimum municipatq;
cui hoxtensis Frammoverbex nomen hic cum
multis diuitibus et ditibus forma conspicuis
secundissimo contrahendi matrimonium, tali modi
tione me intra annū publicarent vel ad forū
bitum pellexit, dixum Goxinchem tunc gnatio se-
cum detinendo pro tribunali certias stipe rite
tum Dnm in desiscum et contemptum eius manus
facit Otto de Zerbet indignus facinus
simul frendum ac tum a suis satellitibus cū
capi iubet Quod dū instituxat contigit
in templum, Ethelg ga impendente mor

xcent / tum ceriam in morte dñi Odulphi in
Traiecto quodammodo exorta / dehinc incendio peruenit
Tandem prioue Iohannis baptiste ipsius Iohannis
de Beerbuerg subito rebus humanis exem-
tus est / hoc uno uiro bonorum iusperior / per quem
ipse uiuit annis septem / hyems decem mo-
rum ortu alteratione qua ab exordio ecclesie
lor cesthudiorum degerat / diuina nulla seue
in futurum / ab omni cunctatione penitus ppsa
num pocab est ea sanxere / hinc recedere
satagebat et aliquandiu cetera pastore uidua
ta fluctuauerat debacchantibus ppe quintus dissentiens
hoeur interripiens Iohannem de Gobu bize
illustrem ne prius exinanitionem infirmem
q tum Rome exat reformauit quod ecclesie
nouum ipsum in urbe Traiectina / qui Defen-
dens Traiectum / in festo Virginis ab / detes
xitu in rathedram collocat / Sub quo
et ecclesie Dure rastrum dedecorant comitatus
Hollandie exspiritualium assumpsit / q in
rationarijs suis fraudem inuenisset / quibus
Iuuenis remedium / cum suis / a Jor
Oduist quondam pfecti rastrum in dedi-
mum arripuit appensa summa tractatus
libros / et magistratus Traiectinos ref-
pondent summam hoeur iam Didimi a Jor
Oddrecht Mercatoretge tempestatem / ppsitus
comitis dimicante et trux hoeur pacem
tumultuatum est / tandem expulsio / et discordi
Duris debitis summam reddere pecuniis
intex numerandum / ob mentem illegalem.
Disrexia ghoesta est Traiectum Domi

Eps 49.

1378

Arnoldum de Horen Treuirensem confitentem
a multis tandem pribus a pp confirmat
postquam munere pontificio annis septem
pfunctus ty urbe Treuerina et urbanus
pp Treuirensis denuo suffragauit florentium de
Venerbergen, epm Mosellanum, virum in religione
ac religionis precipuum, per quas scripturas sua
eppm imbutum bene ut dicat et bonum pastorem
exhibebat dictum Dunensem atq; pro omnibus sub
dicta descriptis, quodam eo singulariter fuit solli-
citus quotidie diuina celebrari mandauit, hirsu-
tum venerabilis presul pie et simpliciter sede
Monasteriensem relinquens, Dum Arnoldus de
Horen relictum redire admisit, aliquin Treuiren-
sis exercitus desedit, tandem opa Arnoldi de
Horen et Theoderici bonis pastor a fidelis pre-
sul Treuirensis magno honore introducitur, pon-
tificio munere insignitus, prende inquisitor ipsius
in urbe Treuirina, iuxta episcopalia debita
defensas oppidorum Montfort obsidionem
rupit, qd Henricus Luxemburgensis episcopalibus
rensis, Germaci et Bertigalia in Montfort
sibi vendicando confisuxat, Et ruinis sedentium
Septimanis obsidionem tollentes, cruciatus
se defensarunt tandem per Arnoldum de
Horen tum epm Leodiensem, amicum Domini
Henrici Luxemburgensis patruelem, dti iuxta
episcopalia diuidere desistens, florentio
subuentus profectus Thor tempore in Treui-
rensi pro Tabernaculo de Tuliaco ordinis minorum
obibat pontificis munus, qui suffraganeum
dorant, dictis consecrandis templo altaria desti-

Epis 50.

obij 1387 vt Cand.

nodoso primity bellum recin et sanguis indixit Atq;
animarz zelatorr acerbentissimq profidelib pinde
ar furiosa acerbenb bndiq; sugestib rorionaxi
rorda fidelium aggrendere, mind, rontemptum
plurimis persuadere, pue stte rastr ditoem.
Surrexe adhortaxi adeo dt multis praetib mud
illebrab, atq; dclmatib cmb blandiriis rastita
tem spiritalib anime mundiriis amplexati sunt, dctro
rastimoniq; ar religiom sese dimittet, Ego gor
fonte mostexia regulaxium in agro Suito yxmina
xunt, adoxem humilitatib ar pie rontemplationib,
bndiq; disponentib Eriam instituit sacerdotes q
pmena caplexo ditoem, dtruq; emulatiui studio
rolestib contritis in rot diuerxent, atq; de labor
manuu dirtum propriu sibi suppeditaxent, me
stipem hostiatim efflagitantes, horbq; magis amiq
qz dsiderant, si mxo stlo fractx minuant
nulla solemni professione dec addirti dec obstrigi, tm
sub disciplina degentes quamplura in adoptiois
filiorum dei milli magis rei ar simplex humilitati
inserientes, si inquam fratr in mea ciuitate gou
doena collationaxij roguominat, q rollatioiq Sinii
dexbj ad pplm festis diebus exercant, hos flo
rentius Baldewinus, Gerardo surrogato, abiit
tiore habitu mundo rotemptibiliores, sz deo amo
biliores effecit hos fratr, atq; simplicitatis
magistros, Matthens Grabow xpi ar simplicis fol
q dotis solemnibus gaudia miriaxentur dt in rurtis
religionibus fuxi mxe saxum palam exercendo
magnis obprobrijs insectatus est. Ettenim
in ronsilio ronstantiensi rocatus futilem xemoxa
sententiam, etiq; rombustum fractrib; reliq
xem, praxsubq; ad miracia plebexum tam se

author es J. gondanus

questratum, ramonira qs fuit scomtior fact supps
approbatum, omnibs scrutis xtiqut /

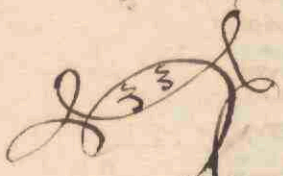

Vd comites iam tempus plane est vt re-
deam ad Albertū bellum mditum est adire ad
Edūardo, q proscriptos ex Hebria hostib, ipe
foueret, sustentaretq. Deum Albertus timuiat
ar bellum inferre potiūs qz propulsare satagens
propterea ad montem Hazimont, indelem reperta
tutus Edūardi aduentum, quo minime aduentat.
imo pugnam detrectante Albertus pax hostiu
diu quesita, finē detexit strauit pacta vt
supius late narrata disponatur. Eandem
fidē iterum inter principes dt Edūardus cathe-
rinam Alberti duris filiam, tempore vt tunc
nubili ducendam duxerat deinde Albertus Hano-
niam, myrcq principem de Angria in fecimus Angy
capitali asserit scripturio q rebellionē disp
est, meditata p dacia instauranda bellica in sua dom
paranerat, quibus preuiniam occupare atq
debellare instituebat. Tenti dixi nro magnos
in Hannonia coniūt motus quippe nros fratres
eiusq principis non mīng potentia qz animis
insignes preter et igne Hannoniam populant
Albertus ipe validissima expeditione aduta
fratrem eligit plus fratres in oppido Angie
obsidione retinuit. Eandem q Ludouicum
de malen Flandrie comitem xtis parata est
fratribus impunitas. Data Alberto nro remis-
sa. Anno sequenti in Hollandiam redeunt Alberti

qui fuit annus sexagesimus octavus supra tricentesimum ac millesimum 1368
simum ac millesimum collegium trilingue canonicorum
instituit in Louanio Brabantie et ingressus
diuinis mancipari, etiam pro anima principis
Iuliacensis dum tantum exact inter parisiandum
diem primus expiravit. Ad annum octuagesimum
octauum supra tricentesimum ac millesimum Guilielmus
comes quem mente raptum diximus vita defunctus
fuit absque liberis in Hannonia apud Valenas, vbi
examine tempus ad debitum valetudinis et senectutis
indolem ingemuit. Cuius ossa Albertus dux Bauarie
tutorio nomine prouinciam administrasset, relictus
diuersum primus comes Hannonie, Hollandie, Zelan-
die, Frisie, dominum habuit Margaretham
Guidonis de Burgia primatis, duratus est inter
polonos. Sustulit ea ex proprio septem, tres
filios et totidem filias, primogenitus fuit Guil-
mus comes de Osterbant pars superior,
Secundus fuit Otho Albertus dux de Mulin-
gen, qui in adolescentia obiit. Tertius exact
Otho post electus episcopus Leodiensis quippe
Arnoldo de Horn dicto defuncto, vrbe Leodi-
um sibi elegit Hedwigim de Martha, dum
ille Horn electionem arripere nolens, de pon-
tificatu atque auctoritate Alexandri pape Otho post
de Boenaria sufficitur est in eum Leodiensem
adolescentem annos sedecim, parma filia fuit
Katherina que primum Edwardo duci Gelrie
deinde Ludouico duci Iuliacensi in matrimonium
sorata fuit. Secunda exact Joanna quam in
coniugem duxit Wenceslaus filius Caroli im-
peratoris et regis Boemie. Tertia Margare-
tha nupta fuit nupta Joanni duci Brabantie
die. Quarta Joanna maritum habuit

Transiturum adiungitur, ro. omnium sanctum, sepultum
in urbe ratisbonensi, ac summum altare de sur
sum dedicandum, Item de numerante anno
sive regnati postulantes bonos temporalium
promissiones, quibus pius pater respondit
Amici si quam operam mihi forestis, date sug
gestum, quod saluum apud vobis potui impendere
iam senectus sum dignitatis mee habenda est
ratio, q̃ suppsum beato Martino relinquere
Deum primo atq; meo heredi mandatq; s. ||
nisi ruborem iacuisset intus admitti, haud amplius
oportere ne importuni forensibus, regnum se
vocati arcessere, et sibi et ipsis essent dolori
ac impedimento Orte est q̃ regibus affinibus
et regnatis pontificis dignitati atq; auc pa ||
tius quam rasori et sanguini consuluerit
Atq; ingenuato florentio antistite, electo
nam postea bisaccium dimisse est, ambitio
principum, Philippe Albertus duo contem ||
derat, Regnum bremthorst sacrosanctae est
Ludwig duo Hebrie fridericum de bremth
pum Argentinense negotium sum Ward fride ||
ricum q̃ maiora erat, parat Regnum s. minor
in suffragijs sibi retinuerunt alterq; p alter ||
tionis confirmationem legatos Romam misit,
Et bonifacius non q̃ bonis consulens
confirmauit fridericum de Colonensem
qui maiora remunerosa suffragia habuerat
Hic atq; fridericus quinquagesimus pius antistes
fuit prudentia ac ingenio clarus, in relp.
retinendis strenuus ac solers nihil petierit ||
tamen, quod ad optimum pontificem pertinet
Nam et curas et libertatem rem suos

Eps 51.

de Elten legenda
cauley / cottl, ex
auct. th. thene/sij

propugnaculis bello atque militibus probe rem-
nit, q̃ exercitu intra diem xxiij. expeditum
in expeditionem illius libera potestio dei-
Hollandiam dei in Selandiam. Q̃ quum red-
peram properaret, ipsum est consecuta militum
manus undique collecta ad urbis obsidionem
plurimum domui datum, qui strenue
defensantibus fidei Gandavis oppugnatibus
Gandavi nemo antistes inexpugnabile
oppidum, haud posse militari robore debella-
re, post viginti dies soluit obsidionem infelix
Remis ty ruit Groningie, rectora invasit
atque insedit Goerlebach, Dum quisque patris
tuti antistitem administrare, fitque fraudulenter de
Blankenheym Domini Groningie constitutis
suo arbitrio praetore et praesidijs. Istum
nimirum Gualterus de Oestrauant
fugiens fraus patris sui Gerardi Gandavi
venit, quam exactis sub comitatu de Bolonijs
ab Gandavis pilis ipse quoque gratus fuit, ac
familiaribus quae rum tegotore quidam pilis
callentissimo Gandavis cognominabat Arnim Heinoldi
ytae, postea nomen fratris accepisse tegotore
iubebat quidnam ab se petere, quum ille eum
dilem petisset, contractu est hominem ad fi-
nemque sermonis tegotorem fore, ty consulatum
abijt ad Cambrenses et Artesios qbus nos exierta
ab Dordrecht dbi rum alia rerum nam pergit
Set transitus est ab orientalibus, q Hollandi
sine natura sine causa oderunt. Ytem ab
classibus Hollandiae q frumentatum dimexat
appulisset, ab ea perunia, mutuo sumpta

ad alcuam redit, nay modo predictam bellum civium cum
praedictum patruum continuat. Deridens finde de
curtellum pene plochcad spoecit, mentemque illud
superbis orientalibus et detestandi quidam essent
rompot, quos patruum rantemptor, cum in
Dyrhiam trocitrit ubi quidem dixum fortissimum
murum statuta proceres rogatus recti donat
ys proandi atque inuidia anglos roerto est restare
cum filium, filio homini ilia predibitu cupit
Postea romiti iuam fito Guielmo atque ego Guiele
in horiam ituto, homo in dia sese obiecit, dach
ouellonensium sibi opposuerat, ty conspectu itaque
romitis prexcutis, cumbat, moenit muribus impetu
atque vab usque ad portis cestusium ropacesset
Respare nigt optime romeb qua, membra tua
rouisse reconditent Comeb agnitum bertu pessi
tuque beauit Cub Dyrhia trocitrit in proandi
Guielmub et si quidem ipig exoreb, ubi ad
mensam regiam accumbenh, cum reticil pri
ripaibus nomerectosq dubb mensale desiudet
praemoriand illum esse indignum q intre pueri
peb ac nobilib accumbat, q cuib insignia prisq
inulti possiderent, haec tyrannice notam ser
reptoem Guielmo promittem de Ministris
pri indicat, ille cruib iubet filium reddere
Pro romiliata, culpa illi remissa, Nequ
in re toam proterua desistit, quin decretu
accuratissime acto, unorlib bndisque carcitib
ac pressub est domare atque subiugare exercita
cum frisiam, toties rebellem fortune habuisse
sub signis retum et ortuaginta armatorum
milia, neb ani posteritati memorabilib, ego

Francia Anglia Hispania Germania Boemia Hanno-
nia Hollandia Zelandia Cumb. Goberti militum
pfecti, erant Duc Guilhelmus comes de Ostre-
vant, Duc Joh. electus Leodiensis Duc Albertus
comes Hanno gallicos erant comes Sti Pauli comes Ma-
murciensis et Carolus Armeniacus Francie Con-
stabularius ac pfecti fuit comes Thalliz Germa-
nus duo comes de Salmy comes Heymundus
de Herenskerke Exc proprijs ac Guido
comes Blesensis Joh. de Barkel, Joh. de Bra-
debant Philippus de Masseneux, Arnoldus
de Egmonda, Dns de Spere, dns de Le-
uenbergen Dominus de Drongelen, Dominus de
Hurkelen, cum innumeris aliis proceribus, Itaq;
Albertus dux Anno Dmi Incarnationis Mcc-
simo Nono sup trecentesimum octuagesimum, unde 1396
simo Octob Septembris apud Enchusen mare
ingressi sunt, erant quatuor milia magnarum
navium et quadringente minores ad transfre-
tandum tam copiosum exercitum, Classis
applicuit ad Texeram Reinere Statinge, nocte
Sabbati consilio a Fittore remote, nec alte
spes fuge superesset, Duc rebs quantocius fer-
ta secundis curat victorie signis obstitit, Fri-
sij toto cum corpore suos adhortare fortia
animo spirantes ubi mediterum atq; diuturnum
fit plenum tamquam acies exorsit pugnare
ut inter spem et metum aliquandiu staret
piti maxime admiratum, ut diu dubitaretur, ille
ne an mei victoriis foret. Verum militaribus
rei peritia longis bellorum usus, nostris
tradium ad victoriam fecit Inde frisij dispalate
repentes atq; fugientes reade, arrepti sunt

1. de Mûbin
Jan Jacob filij
Wilhelmi Durich de
Berch, Inter

pagos rapinis et incendijs depopulati fuerunt
circa Dun Sleam et simul secum portu
cabundi iuxerunt, quadam vero fraeti obsidibus
datis in verba Dunis iuxerunt et Thietgis et
vero comiti sacramentum dicere coegerunt itaque
Thietbis presidium in Stauera propugnaculis
et valle munitissimum missisque aliquot illustribus
viris ad monasterium Sancti Odulphi rapti, et Guilelmo
militi Hollandie, cui auctoritas esse videbatur
cum triumphali laude ad Hollandiam transire
iussit. Post annos duos Frisii innata eorum
rebellione iussionem dilocarunt, Hollandis
ex Stauera profugatis, Dunrixa et Thietbis
Frisiis perfidiam exposuit, generalique eorum exper-
ditionem per duos suos primarios indicta mi-
litem ad signa reuocauit, nauesque auertocauit fi-
delio profectiones ad oppida Hoeri et Em-
rgum tendebat, maxeque soluta est a littore
classis ad orientalem Frisiam. Dunc Guilelmo
comite de Oosterwant cum filio, cum Geer-
de Dercksz, Foc de Bedbroede, Arnoldo de
Cymonda aliisque plurimis aliis primariis nobilibus
quos pro barones dicitamus, dum appulsis
sunt transmissa multitudine Frisiorum obuiam
habuere, filio remisso trecenti redierunt, reli-
qui fuga euadentibus est nepe natiua Frisiorum
temeritas, arreig quam ranstoentig plenum iure
obtinere se penum gnitter patrimonio, est obi
res paulisper intermansit salute fuga
ut pedibus quisque plurimis vero rostellum
cursu, paucisque aliquot illustribus prosperata
est ad dubium Stauerum tentata res est

offendit Albertj cum eodem de eo Hollandia pro-
scriptus bona cum feudalia per Hollandiam
Zelandiamq; confiscata sunt proximoq; hic forte de
discessu Alberto cum bellum indixit, simulq;
quidvis aduersus eum hostile quod opinatum
corripere conatus, sed frustra postea cum aduer-
tit inde discessum. Hissenburch venit. Oppidum
cum vexillum ipse suscepit in Alberti ciuitatem
iurisdictionem quam optinuit. Quo item tempore
ad Guilielmum Alberti filium a tum apud Pi-
sipum audacem Burgundie ducem vigore
oratores Frisiis bellum denunciatis discessit quib;
fortis id modo vndique tabellarios Guilielmi cum suis
examinis crudeliter ignauis est bellum indicere decre-
uit aut dissolutis missis victoriis arbitrio
integrum est ac tamen profecta est belli materies
et causa idem non erit constanter mentis animi
graniter ipsum administrare. Interea Guilielmus
de Arckel audiendum vocatus diuersa Hollan-
die fora fixo atq; igni deposuit, Hollandi
enstrachi eam iniuriam Alberti nec volentes festis
opprimibus hostiliter per omnem regionem de
Arckel grassantur incendia, misere, predaq;
omissi inolumes recuperassent. Et Guilielmus omnes
de Arckel conuocauit conuocatosq; hebdomos cum
Gelrensibus Heydensis cum Rhenanis Amstelre-
mos cum vocatis bendis misit ad Oude Haruico
de Rossemarke diuo stratano q; ad interficionem
in Formis et iuncta descendit, demolitis quod
quid erat extra munitiones oppidorum rostratorumq;
residuum exactis et omnes de Arckel regionem
suam in solitudinem redactam conspiratus neq;
desedit, qui armata manu oppidulum Nyehoort

1407

s. Gengen

Ghisbertus filius, qui bellum for portis tractos finivit obsidionem Gorichemi intro arrepto
Johannes de Arkel supplico beniam primos
effugitaret inspexe bellum Durale et diem
ex aere in sequium diversis appendaret. Post
Dum dita defunctus Albertus ad decimum ortum
Kal. Januarias postq; Hollandiam quadraginta
sex annis et Domi et militiae strenue gubernasset
Uxorem enim et novem annis pervidua tutor
fre Guilelmo ad Gur substitute est viginti septem
annis obi bexub romes cuius Joannis roxpg exo
matribus renditum, cum Margaretha prima duxere
in Sorello ruxie Hoefensi magistro sumsib appa
ratu inhumatum est, Alberam et secundam Ga
but romyen Margaretham Guilelmus duris
filiam de qua non genuit qui in monasterio patriotes
quod fundavat ty Gorcum sepulta est. Ante obitum
Alberti anis sex et annis decessit sy Gabrielis romes
Blesensis ord de Genda et Brosingama ad
Hollandie comitatum redire. Reliquit tame filiu
notum Jorg de Bolonia natem avuratum a quo
Albertus de Arkel initium habuit. Postremum
dat rongere fabulosa et fictis obtexere leges
tum animos proavi ad historie gravitatis redi
derim sta bullatis traditibus semper fidem
non quisq; sanus tyrannis ignaro fabulosum Gor
gibusdam dissimi vi. Verum audita scriptorq; a ser
vis tradidem. Qui hic tempora docti dissima
dentur habit dat spes aliab ingenuis tenta
tum mores austrini nuptis actu tum, mobi
rem pot inundasset, rapta est femina quidem
integrita in dedo. Puxmeremis dirto, apud
fratres q in agis natando, Doxmiens dirtoenbags,
ascendunt dirtum civem ex profundo quitoens

Unde dicitur quod diuisio apostolorum corpus tuum mirifica
deducit rotterdum forte puellis de Edam linteis bg
ad diuina praeta xlem iocantes dacrarum emulgendas
yra primum discum fide nutantis horrore penetrandum
ac consueta diuersa de fitming formidolose rotilloqo
habito eam di protraxunt atq; in oppidum Edam
perducunt ubi a matris deducta mandata, dessis
muliebres indutae mari qz alimentis usa mox dixerit
Nigrilectum ad aqas sp redire persona / Cum ido "
nia et mulas intelligeretur tridem neq; ipa mox
sim ad genitrem perducta est ubi aliquod cum
sustulit, tandem cum coepisset spuleta in toro
sterno quia remittentia ramis pro exhibere rosis "
uixerat hic libris mandauerunt qui eam didicerunt
nobisq; p manus tradidere proximum opinionem
esset mis fidem antiqtas fuerat

9

Wilhelmus Batauus
Alberti filius

Quinto Vita Alberto Cum "
cum eius filius comes palatinus et Dux in
Bauaria essent bigamus sub comes Hanonie
Hollandie Zelandie frisie omnia oppida
in dicta cum iuxerunt qd iam homagium exhi "
bere Otting municipalia iura sustinuerit si "
tuti et praeceps bona regis feudalia despe "
ta fuerat ei gnata Caroli de comes Suessionis
ycelis Verum illa ante publicum dicta coepsit
ty uxorem ducit Margaretam eius filiam

filippi audacis, ducis Burgundie, ego quia instru-
ctus tum duarum filiarum turbam comitatus quinto ro-
catus ab Guilielmo de Isendoren, missu forte de
Arkel veniens ad oppidum Vondrichem, cum
aliquot armigeris sub negotiatorum habitu, dum
simulat se portitori velle pensionem
oppidum ingrupat atque dixipuit flammisque con-
sumpsit ipso portitore nisi fuga, Deum, eam
iniuriam Duci Guilielmo animo ferox quod forte
de Arkel parem violaverat movit Federicum imperi-
atorem cum
Frederico antistite atque duabus exercitibus oppidum
obsidere oppidum Gorcum atque arcem Hoogenstein
et Emerstein adeo strictissime vallando, ne
ne quis egredi aut ingredi, alibique propugnaculis et
machinis, et spiritu vini demigrato obsessi, quinde-
cimo ab ea tempore Gorcum deditionem facere
coacti sunt. Oppidum Gorcum cum arce
Hoogenstein restauratum atque solotenus diru-
tum est. Emerstein etiam in deditionem
antistes tradens sibi adquirat. Ceterum
aurifex de Goricheim dextra dum incepta
rerum flamme cum laboratum est, dum neque
sparsi neque illa ego pote ostensa, qui Duce
Guilielmo sperando se adegerat, forte de
Arkel migrans ad patrem admissum prima
vij ruris undique coepit, malo presti ad patrias
dum Joannes negotiatus Georgii filium
Guilielmum rogatum ad patrem remigrari dis-
cretio ab oppido pace, sume obsidibus
datum at illo obiter pari remiliato, cum
metuentes grata hostilia, iterum imminere
illico arrexerunt Burgundum Guilielmum Gelrandie
remittens, qui Leydis animo pro ritu rem novarem
bello. Defunctusque arcesiam oblatis minas de-

fuit filo atq; Goswino fratri reu vero domino
Gerardo cum ingentib; militib; ppdio rebito remeauit
fratrib; ad propria. Dt Guelmo filio de
Gertrud, cum eum vindicare adortus, post duob; mens
intempesta nocte decepti vigilib; ruinam oppi
do potitur, arcemq; obsidere parenti erruxerit duo
Guelmo certissima manu ipsumq; oppidum
ppellens obsidioq; instruit. Dt Reginaldus duo
Gulie. et Gelrie comitu Guelmi de Gertrud
supplicib; ne pati lacrimis flectus habuit in da
cu sue ocyssime erruxerit. Si duo Guelmo, sed
Reginaldus pcelsum detrectans in pacatum abijt
fratre hic rerum dominia formet. De certos
sub divib; diffisus impar ad resistendum, li
bera donatione remisit Reginaldo oppidum
Goxirhem, tali conditione dt ipm a duratu
Gelrie q; Reginaldus pulsum prorsus reuocaret
et filiam soli in coniugem inter Guelmum
et Reginaldum diros exorsiones otiq;
arte bacrix. Dena data et accepta. Ne gor
tocritum quidem pretribo, cum Gelrij in
Gorgusse inventa misissent. Fert de
Lemenburgo pfecto in Guelsum tumultua
ria Gollocendo manu rollerta aduersum ire
perexit. Gelrij in dextrum ptum et obcurre
bulosum, cui aduentantium nostri detabat
unde pertim terui. Gollocendo reuocare ptim
texerat perculsi. Gelrij pinde octo infinito
foret gelrico in fugam dispalantur, multi
dum mosam inuentis subeat ab exercitu plures
rapti quam Gollocendo manipulares ob reuent.
Dextrum e Gelrijs in fugam parentes
grauissim dimicauerat ignaui in aciem pgrego
se reintegrant, rapustulo nostris sub axa

bellum Leodiense

comes quod et nostri prosequentes ad fugientes
retrierunt / Guilelmus itaque germanum suum in loco
dum restituto / Joannem comitem Hanoniensem reconciliauit
primum inimicitias habitas inter duces Burgundie
nensis / ab hoc Burgundio perpetratam et ab
Que de re frequens per plurimum actum est
quod quidem relata est filia ipsius Margarita
a Delphino id est futura regina in uxorem ascita
tandem finibus indutijs inter Reynaldum duce
Gelrie et Guilelmum comitem Hollandie per
Guilelmum satagit oppidum Medenblicum in
quod asciscere petit / eo quia Reinaldo inuito regni
sione deposuerat est / deducta priuatum regem
in mare australe vxor Gelrie maxime infesta
bat Quo tristia Reynaldus per sic fortuna oppor
tunit / pace admissa oppidum Goricheym cum
ditione de Merkel in integrum retulit
comiti Hollandie stipulante priuam Guilelmo
de Merkel / accepta ex primis summa pecunie
rogenaz Joannis / pro damno et impensis be
bello perfusis / et reliqua sors de Merkel fisci
portionibus minime assignata apud Bruxellas in
Brabantia per insidias recepit atque alibi recondi
Guerum teutonicos per Gelriam ne cum transiret
Deducta est in Hollandiam missusque Gondol
in aere assecutandis / Deinde in Schonbeke
Demum fixum custodie mancipat / quidem
roxam consilatu sistit comitemque Hollandie
Guilelmum comitem Hollandie contemptum et
dine reponit tantique factionis auctorem
tes de Egmonda suum germanum nominat
simul cum rege germano Guilelmo desse
stetit quatenus mobili pecunia et dolum et
predictionem ipsum Guilelmum Hollandie

romitem opportunitate narta in manu Reynaldi Gelre
ducis raptum reddere conscriorum proceruum nomina
recolat, fuit nempe hic Foet de Eymonda genere
Joannis de Dertze, q filiam Mariam in coniugem
habuit q sustulit Arnoldum ducem Gelre
et Guillelmum de Eymonda Foet inde inimicitie
oriebatur bello Dertzensi in hoc fatum tocz pripi
tarunt Et Guilelmus Hollandie comes filio intestatis
mixtum in modum pacificatq citavit iubet pro tribunali
Foet de Eymonda, ad querelam ac proditoris
crimen diluendum, cetez Co proy arrestate totu
mariz Zenat, bombardis ad fluvium relatis, postibus
ab Hollandia, cum fere filio Guilelmo siluq Hesdinis
ob sedere pgit comes dni Foet cum fre profugie
rat Reynu regnati coram Carolo de Gaesbeke
et Henrico de Culenburgo Joannem de Eymonda
potentiori reddere equum diuentes arbitrarie pacifica
tione bellum interrupserunt, reconciliatisq dni oppidu
Hesdinum reddiret comiti Hollandie Foet et
Guilelmus prostripti non redierunt in patriam
nisi indulgentia et voluntate comitis Foet
quotannis retinuerat pro se suisq postmodum
duorum militum stipendio, Guilelmus dictus rege
gentab roconnet fraudis, volenda verum metus
quod in humanis erat ortinentab Ratifica
ta sunt hec atq litteris sigillisq et juramento
Cum q fussij orientales innata vesd pfidia
rebellarunt oppidum Groeningam sub mortis
umbram oppugnantes qd tandem sub di
tione Hollandie redegit Et Guilelmus comes
aliosum districtus vindictam dissimulat fi
lios q omnes meq humana formidantes, meq
divina a furie retraxe in ore gladij ad interne

1416

desunt in Cod. Bras.

Hainaut Comitissa

Vox Imperatoris Sigismundi, qua feminarum imperia rarperbat, haud dana dictum fuisse Hainaut comitissa. Sunt etiam qui dicant, preb quibus pontifex summus Judeorum Imperatorem Romane Furore furibat vexatas, Hainaut ad nuptias rediens dat multa nobis evenisse adversa, quarta feminea tria Hainaut fuit hinc quas vexatrices Papæ voces dolent. Guelmus rex magna patrum rem nave propria infame bellum gessit, Hainaut comes sub eo natus ipse infelix furias, multos annos passus dum filium profugavit et plus intestinis quæ extremis impetitus est bellis, suas debet obsedit et vastavit. Sub Guelmo IV pace vinci no adeo Hollandia sui pœnitet. Et Hainaut comitissa iam sedetur dum sed patriæ hereditatem tuebamandam suscipiens ipsam in pace possi dere ob discordias civitas magnabat, unius nasci comitatus ipsi Hainaut rebus reptæ. Hoc sed fortio de apud patrem eidem apud eam debebat abellaci semper adversi, potitur et res sit quas Joannes de Bavaria studiosa postu latus me quid ad turbandas res deforet, q primo cum inpte comites postea solicitatus ab abellaci etiam bellare repit, primo exemplo anno, is erat deinde septimo supervenit 1417 quadringentos Guelmus de Cygnonia cum fre suo Johanne, proscripti erant rebelles mili tum manu, eidem oppido suo Hasselt, etiam potitus est. Ea res modo habuit. Erant

ꝯ quanti ipi dotabant Trux ꝯq; denditoribꝰ
annua pensiones perpetuo soluerunt Verum
mun ꝯpig mmorab aut xactionib; dtpax est
q; nunc saluendo arripiunt Tertium q;
Traiectum sint assruti Direxe tota Hollandie
bona Thesaurum destruxe atq; mictabun
direxe Tradenā stati sunt Thesaurum, postea
q; noy semel vousti Tam oppidulum xux ꝯ
munit habet et Hollandib iam semp
adnix; Traiectinis magno dni fuit q; ꝑa
set xa ytr et reanib Hollandie unde liquit
quanti momenti erat antea liqsse intantum ꝑa
ꝑdem ꝑiam Traiectinis ꝓpugnare nq; molunt Quod
sine Traiectinis magno et dano et dedecore
Amersfordienses fecunt Tarentatem
Dirumpendi Thesaurum ab Taroba modis bxis
naxios emisse Ob mmus est quim mytr
la ꝑuincia aut regnab solut Cuntis hys
rouentu ꝑncipu apud Leidam obstet oppdo
flandrie relebrato Taroba romitissa despon
det Joanni Duci Brabantie dti Quibus
Duc in spōna ꝙximitudine postulanbat
Verum consanguinitate proxima maiore nid
intexpotante q; Taroba turbat soror
ꝑdb Jacob Duris dum auctoritab consilij
stantiss ꝯ operit atq; ob consilij discordia
prelat Jacob de Bauaria electg Leodiens
Cumby romitissa patruus trabondat Verum
Quod importunus autor sponte redeat

de Batenburg, dnō de Cuyck, dnō de Buren, Henrico nothō de Merle, Ottone de Gelrico, Ludewico de Arkel, Lodewico de Culenburg, dnō de Heusden, ac plurimis aliis captis, ac in vincula conjectis, tandem ad Hagam adducti. Post cujus victoriam Joannes dux Brabantiæ domum in Hollandiam pulcherrimo principum comitatu, obtenta sibi a pontifice Romano, Martino quinto, dispensatione super matrimonio contracto celebrato, sunt itaque nuptiæ in Haga comitis magnifico et regio et apparatu facta, quæ gaudia hoc choro combiba inter Joannem ducem et Jacobæam comitissam, regiis completa thoris fuere. Ottone de Bavaria patruo Jacobæ non desistente nocere si quo pacto posset comitatui præfuturæ, continuatoque bello Zuidevaari, certa erant oppida Hollandiæ multumque obligue tuebatur Zuidevaarii, multa hostilia ausi, passim agros per Hollandiam depopulabantur. Duce vicario Ducis Brabantiæ Joannis Bavaro bellum indixit, similique præparat Zuidevaarum obsidere rastrisque metatus est miliario ab urbe advenit et Taroba cum Hollandis et rastra munierunt in Papendrecht. Zuidevaarii negotium diffisi tuæpe æstimatis a nemine spe diuturnæ exemptionis fortia totis strages Zuidevaarii in Brabantos, strages Tocb cum assidendo nigris per ignominiam extraherent, similis rastris tuæpi fuga dilapsus est ad propria Hollandi pugnando defendere sua rastra nequeant. Præterat hyems Zuidevaarii notos Hollandiæ comitis Alberti cum multis erripuit est.

1421

Inundatio 72 pagar. Zelandiæ.

Jacobe ejusdem sacramentum fidei constitum atque
in deditionem sub juramentum. Ea res male habuit
Brabantinum Ducem, strepitusque in Hollandia
fuit. Hannonie dum rei causa, non decessit.
Hultfridum urbem Hollandie obtenta Zelandie
affectatarum. Destruxit Hannonius ad diem
tertium diem sese cum exercitu posto
fore. Harum celeritudine inducendo duo eodem
quem ad opem ferendam Brabantie rendiderat
vita defunctus, felicior fortuna et virtute et
fama, si sanguinem populo indulgendo neutiquam nec
tam acerbo atque dirimo odio persecutus fuisset
hic electus Trajectensis rigendo pontificio, atque
subditorum exosum Ducem Elizabeth viduam
Antonii Ducis Brabantie properiam romane
Dispensationem cum explicita Decanetus est ad
predicatores in Hagensi monasterio. Eo summa
nis exemplo abellaj ruxerunt arma Brabantinum Ducem quorum opem multa Hollandie
Zelandie frisieque oppida obtinuit, Gouda
Ergoengonia Indebatur brutis Cyprianum
cum non retinere. Et tandem Dux Brabantie
constituit secum Dei gratia Ducem Hollandie Zelandie et frisie, ad expeditionem popu
lari rongere gata diginti ejus septimanis ob
sedit Ergoengoniam, sedium Dana magis
sustinet qui infert, non sine Dei rore ordinatio
indutiis solvit obsidionem cum eo et qui infeste
rant sepius excursiones facta mecum cum hoste
confligebant non sine gloria, Pretripeum nati
aliqui Rotterodamot ingenti reddo asserebant

exemplum proditionis posset / extrema ipius mandata
contumaciter aspernati / reminiscatur forte Rodol-
phum postulatum patrie tutorem constituere
qui contumacibus hac pro statue fructus possessiones
reddituus arces et predia certis in finibus posita
vendiderunt / tradit et moneturum postulati Ger-
hardi nuntius / Est martius quinto kal-
endas ad sedem aspera deducta ob rebellem
et certos contumaciam denunciat antistiti Trev-
rensem postulatu Treverino / Diem in primis
celebrissimum martium prudentia insignem / Qui
admonitus Rodolphum postulatum diem arma
strenue / preeminiam cum minoritate vendicas-
se abnuens in distringendo bello denotari / Hinc
decreto de Eltenburgo archidiacono Treverino
fortis quibusdam benefitiis primotactimibus
promissarum postulatus contulit Cum Ep-
deq obtenta auctoritas apostolica confirmatoe
epistola et auxilio regnatoq oppida cum ipse
diem et tempus cum hoc est sue dictamis scrip-
simulq Treverum subintrando, publico com-
tatu et plebis et militie solemni vectu quasi
simo secundo antistes in ratisbonam rotularet
proscriptus est Rodolphus atq sententia
excommunicationis contra cum suosq fautores pro-
mulgata Eodem die acta sedition
in Treverto Bernardus primo nonullique
alq tribunitie dignitatis viri / a recentibus
antistitibus arcessiti sunt nominate
neq prohibente sedero / Quare regnatis
arcisq dixi et potentia et opibus pollentes

Epis 52.

Hoc dux brabantię quisq; adhuc puer macrito
gerebat obsidere parat bergen oppidum hanno
nię ubi taroba se reperiebat obsidione itaq; ali
quot diebus protelatoe advertat philippo burgun
dię duci ubi hoc audiuit taroba q̄ margaretę
taroba uxor fuerat soror suę patri philippi
duci xemoq; paristatibus transmisit ubi taroba
subeundę tutelę tantisper residuet quoad
pontifex de divortium induret de maximo
nium dispensaret philippo inter
se petunt remittatur duobus joanni hannonię
tradiuit philippus hollandiam pindę atq; burg
hiuit tutoribus nomine obtinuit taroba gan
dauum in flandriam abducta hanestę mortui
patrui custodię ceteram ipsa puerpera patruo
ream deiecit custodibus puelli deste in hollandiae
deinceps sustepta est ubi domina et filia hollan
dię in gouda orthoenhouia et oudewatera
ope jacob de bredemorde et jacob de morforest
ceterarq; hollandię oppida q philippo faucbat
ego abbatem q̄rundam interiit ad taroban
aut spante aut metu cabellauq; se contulerat
Graecissim atq; intestine per hollandiam
bellum desidentibus oppidis expugnat haerlemi
leidense amstelodami usq; in diem obsessum
peruenit arcibus suae dedit gouda diutius
stetit capitur et gouda quę arridiam
runt obarridebant ut eum vexum diuellis potiretur
Ea dicitur gouda in templo aeneus
exant Ex ardente gouda puer doctor erudi
ausus Dum q̄ instruitur est transmissus
Angli in Orgadiam Scandię insulam ubi

sa Jacobea liam in Dyocesi Dunens. Duxit filiam post
annum moritur ipse Jacob remittit filiam cum
comitatu honorifico in Hollandiam Henricus
ppe Hollandiae sibi et arrestrunt quotquot
erant apud Sconehoven Quem deceptis eadem
Hungeria omnibus modis studebat Obsessum
est Haerlem strictissime ne militibus victum
ad Philippum Duc. Burgundiae Hollandiae
obsidionem propulsandi contendit Zelandia
et Flandria copiis quibus principium de Lichtenberg
dedit profecit destinavit Gotham Hollandiam q
reliquis retinebit oppidis Dordracum Rotterodamum
Delft Quorum Leydam quatuor militibus
ab Haerlem distans postridie petitum post
praemiserant quorum Haerlemenses frumenta per
erant Quo ad exercitum tuta admota, Gotham
habebat quibus continebat quam ad horam gens
Leydensis presto oportebat esse ad eximendum
Depugnat est militibus ab Hoplocratoribus Duc.
Stipulum mendicando in Hollandia et Zelandia Pub
consilium hostium proditum Jacoba optime ad
nata mortis obsidionem tenuit nam ipse Dordra
vastus, secundo usque ad Dento tetendit Non sustulit
ty hostem undique cincta est Leydam si quidem
erant oppido expressi obsidere se Quia
qua Hollandiae adire oportebat Ad ramak
prope Leydam ubi superiore anno Jacoba feli
citer pugnavit Leydenses cum reliquis portum
sanctae Multum frumenti missere nostris
quo pervadi satis quam prope pugnatum
fuerat Unde fabri, qui pro latitu
dine dicti Clutij axitrem fracti rumpebant

1433 Gonda incendium.

p̄ vxorē misit dominū ortensi / vbi demorabatur rogauit
eū vt sibi pudorē in mortem vertēs / misit filium
obuiam / q̄ nūciaret sibi eū domū venire / Diuam
dolūisse / sz mox ita fortē esse vt non sit opus vo rogantū
fō ortensi est filium atq; ita cum Gemset fratre / vt
Lodouic scribatur quid sit rogare vt totiens q̄ mutet
vt remutetur / Cum Lodouic q̄ndiu mgt Dra
tibi / Domina indiget pecunia / vt nunc habeo est
vnde mutuum sumat me itaq; impulsore ad te venit
totiens fuit / vtrum vbi te rogem Dna respexit / pudore
victa abbatē posse rogare venit / credo q̄ alteri⁹ fortuit
fuerit ideirco / ming quam supplicem tibi fieri posse
intellecta re fratrem arripe mgt hab reuerb hēr himb
aurē est illa illuc vt in ea arca tot insunt talenta
talenta de pecunia quā tum Dna corripiet / Ea
libenter oblatos misit fratrem apud Carolum faciendum
atq; grauem remisit fratq; fratre se peculatum in
familiaritatem sibi insinuauit / Cum iam multum
auri vti multum Carolo simpsisset ita vt secundo
non esset / tandem alia fratrem hab dixit
affatur / Debeo tibi mgt frater vt vnde dissoluam
non habeo / Respondet illo tempore plenum sue
esse q̄ quo quis velit dei possit / tandem ipse inuit
Inquidem non habeo vnde tibi soluam / meipsum tibi
do atq; perpetuam diu / Nuptiis in hortis sunt
celebratis / Non tulit indignitatem hanc frater
ac ignominiosam Hollandiæ oppida / putauit sibi
simul / rogandum / quia frater quod ad nobilitate
primet / equis tyrannicis vexat / Torsaliusq;
retrea nobilitate parere detrectabat / fratq; in strige
tibus acutrete nominibus nuntiis q̄ Philippus
dux Burgundiæ q̄ tam in Hollandiam aduenit

matrimonio talem indignum natum Dux quodam fraudem
et furia tamque ad romanum adduxit, adauctumque animum
mit et per decessum patris Petri Dandulum Dandulum
in secundam ad aetatem pupillarem propter Brun
dinum si tam auctus ubi formam maturavit tutorum
et forte quod Carolo infesta erat Philippum qui
contra et fraudem corripere impulerat postea
primula rememorando et raptum interimere et impellere
interbatur quaque audit impatientia sua quae
audit metu dirigi Hadrianum admittebat fraudem
in fratello rum praesertim asseruit rum reddite sunt
Philippi navis fax quibus arridi rum inibatur
Dubius sertis pfertq ad fundum redit pacem
dubitus illi haud quaque quia contra fuerat Metuebat
impata fore et non posse quae sibi periculo
sum estimabat Horsaliensis quod raptum ave
animo rixatus pertabat insolitum in pfertum mirare
facile quadruxerit Oritur rem sagax dissimulat
dum pfertu quae magis ille instar domes fax
ab eo pfectum tus quod dubio remotus erat fraudem
animo ty adque ait dixo constabat vacillantem et
constrenatum pfertum hor consilio confirmat
atque erigit fundamat me diuina atque in intimis
tuxerum retendi in qd date me et rostris fundi
tu addito primipis aulaeam et si de me xortabit
xortabit at strio Directo ferisse te iussa Siquid
dictis si plane remurus dtiqs faciat firebat
hic tibi mihi est primq et poteris gratis
magnam a me imax gratiam fortassis priam
ab ipo Philippo placuit hoc consilium abijtque
his rentuxiatus in primipis aulaeam Tristitate
illo super Horsaliensi Respondit minime

1437

Epitaph. Jacobi.

non habentur in Cauleano codice.

de Zuetermeer Gerardus de Heemstee et
Benthuysen Gerardus de Hedempyl Gerardus de
Langeraarde Jacobus de Wonda Florentius
de Polsbroek Gerardus de Vliet Wolte-
rus de Matsenes Herpertus de Foreest
Egbertus de Egmonda cum Theodorico et
Joanne fratribus, Florentius de Egmonda
Florentius de Haremade Otto de Merwen-
stein Florentius de Kijfhoeck /

Hurtenus prudens comitum Hollandie gesta
pro viribus describere aggressus quamvis
diversa sint relatu digna sub uno tempore
historie filo persequimur, fortune varietatibus
urbis et civibus provincialium similitudines bella
item varia et intestina et externa. Nunc ad
Dirck Zuegmundi nec historie narra-
tio deviemus pium atque ad virtutes heroicas
comitatus Hannonie Hollandie Zelandie et
Frisie /

Liber decimus.

Eandem in progressa roborauerunt gentem atq;
rubra per limites habitacula constituentes q
burgos vocabant, quos et hodie nomen ad huius
usque per seruat, ty Galliae episcopi exempt
runt. Eadem ty ingressum a Romanis, nomq;
arripuere. Contudit vab Constantij Flauius
magni Constantini filius postea victam valenti
niamq; multis cum milibus eiusdem. Eandem
Hadrio imperante ast paulatim Romano de
clinante imperio Burgundiones a prefecto
Galliarum imperij cum vandalis et alanis hiem
pridie kalendas ianuarias traiecerunt, et ip
vandali et alani diuersis Gallys in Hispaniis
gesserunt, ubi prouinciam vandalorum siccam dictam
constituerunt, dein et Gothi prouinciam
Gothorum Laniam vulgariter cathalogiam vo
catam ast. Burgundiones sedes ulteriores in Gal
lias occupare constituerunt, ad quos deiecerunt
apud Heduos desinitos, lingonas cabilonensis
et matisconenses ty quibus proximis ubiq;
ad hec usq; tempora sedes habuere, et ipsis
in locis, ubi primis regionis q primus Gallia dic
tura fuit dicta, annos ia plus mille burgun
dia nominatur. Quorum ubiq; subinde in Rhodanum
et Ararim ua fora recepto in suam ditionem
Romanos reuocationem facile traxerunt
fuisse, et traduntur ab aliquibus tredecim ab
aliis quadraginta animatos milia, que uxores
filiosq; no minores mortalium diu traxere
postea francij victam et ipsi Germani, ea
prouincia q nunc francorum appellat ex nomi

Burgundionum sunt ... dorij, Rhenum uersus trans-
sese atque apud Treuiros Matricorenses q; et
Metenses ac Leucos q; et Tullenses consederunt
Cetera per uocabulos Burgundiones et alios
nos insequentibus magnum ob detrectatam mili-
tiam Gregorius Rhenum denuo transisse p dimi-
et anima atque in Franconiam se utriusque compulsi
sunt Non quietum tamen animis Francis quo
tempore ad ubera Gallorum prouinciam assecu-
tum, ut minus bellicis apparatibus tumi, mo
ortasio praesto foret Et q Burgundiones ano
Domini trecentesimo nonagesimo primo sup tectos
tesim agitati sunt animis Hunos Hunis uiz Bri-
thiuum genus horum ferro flammisq Burgun-
diam depopulabant Postea uadato flumine
in Galatiam redegerunt Qua Burgundi
multis fatigati preliis, subq opibus deficiebant ad
diuina confugiunt remedia humanis potiora
Christi fidem populantur amplexi, adiutores
Hunos audaciis confligentes deo auspice
diuisse regnique q dimi gesserunt Hunni itaq;
Byzantiorum rerum regre cadente a Burgundio
deserti sunt Qui pretio superfuere thuringi
unde profecti sunt subeunt asseirte sibi fortuna
consilij reperiunt Cum Burgundi prosperis
his successibus admodum elati, elegerunt et
constituerunt sibi regem Gundicharium ex illustri
prosapia Gebicij Gothorum regis oriundum
diuinum ingentis et prudentij animi q ad regni fines
tes ampliandos fortunam Maximiani prouinciae
sibi detrimentalis fuit Quibus intellectis Valen-
tinianus imperator Etiu diuinum consilium ropiens

Hab̄ pr̄oūnciab̄ olim g tim̄uer̄ fugdūm̄ pr̄imo
r̄ecl̄atūm r̄egia sed̄e g̃ nimone pr̄oūnciam
pr̄oūncie cūnct̄ab̄ Ligurīng porta hab̄ dr̄sib̄
r̄euendit Hab̄ tib̄ mr̄opol̄ab̄ r̄ et pr̄imoūni
nib̄ dr̄sib̄ Hr̄ospolim ꝑlr̄idam fugdūm
actq; diuma Quiq; tūob̄ spūmante mari
pr̄oūncia finēb̄ r̄ecēdit g r̄ecl̄atūm dalidib̄ ob
noxia dr̄sib̄ Hr̄ysp̄olim dūbūb̄ r̄eliquab̄
pr̄r̄abitur̄ cūnib̄ maxīmū Habr̄oqūm Rodo
mūb̄ dominator̄ aquāqm Neuc̄ūmūcor
ttyla q̄ss̄ fr̄ancellūm dr̄i mūrupoebat cūnib̄
fr̄amidolosq; humira cōma longe fr̄actq; r̄ictu
tulit Hr̄ariam mr̄ssiam Heliūrūm pr̄imoūnie
sed̄e pr̄opūlab̄ Quamariamq; rūm stroqs
et ruina pr̄r̄uūrsatq; tyb̄ Gallieb̄ fl̄r̄oe ūr̄cū
pit assūmptib̄ in r̄omiliūm quatūor fl̄r̄or̄
simatq; gentiūm r̄ebūb̄ Cunlos Hispidūrq;
Halanos et Hūrilingos et quīgenta hom
milia sub signis gabūsse r̄eddatūr Et cūnib̄
q̄ eam pr̄oūnciam pr̄r̄sidio obtūnebat tr̄r̄ib̄q;
Hostiūm appr̄oacbu r̄emotq; p̄ eam pr̄r̄aūo ha
būt mr̄ioris Gotq;q; apib̄ sūb adūūngr̄e
rūm Hic odūaro r̄eūb̄ gentib̄ r̄egr̄e q̄ rūm ea
r̄eudem pr̄oūncie bellūm habebat exatq; r̄ecedēb̄
mūtūs et illate et acr̄epte hyb̄ rendituūmbq;
fedūb̄ pr̄r̄uūsit et r̄ei impūnsa et pr̄r̄ib̄
ropyb̄ bellūm adūr̄sūs Hūnob̄ gr̄r̄euūt
Confr̄ederati sūnt hyb̄ et Hūdelingūs r̄ex
Burgūndie Murcomq; fr̄amorq; r̄ex et Alrob̄
r̄egūmento pūlgr̄e Hyb̄ d̄r̄ et ongr̄ib̄ et
Saxonūe maqib̄ et tr̄ūb̄ odio q̄ Romanor̄
studio addūti Exact ūr̄ hūm̄ sp̄r̄r̄abia fl̄r̄oqs

Quoq; uiolentos matrimonios non detrectauit
Ermetrudem apud Clotildem in Aquarum urbe accepit
Itemq; Clotildis de femina detrimenta patienda
frequenter patienter mitem animo dolitando
maritum Clodomerum adit quietumq; patrem
sibi regnum fraude Gundebaldi sui auunculi
ereptum mesto uultu pro se deprecatur pfectum
tum obiecta id in humanis fas furens rauissem
maxima uelut esse debere belli occasiones
Gundebaldum grauando, quo et indignum
parentum sub nutum detrectaret et Burgundiae
dos regnum usurpasset Clodomerus rex romil
qui bus querimonijs in Burgundos propiores mouet
ocyusq; intendit Gundebaldum aliqt proeliis
fugit, fugatum in Alpium asperrima pfugium
uiam repetit diuersis acerbitatis pactum effugii
taxat, q fuerat est hunc in modum Regnum
Burgundiae pacto foret tributarium suorum
tum Clodomero Burgundia cessit, relicto
quoq; militum examinato presidio tum Gundebaldo
Gundebaldi fratrem pfligat post hoc Gundebal
dus Gundesleum fratrem priuatim obsidet, ipsumq;
deprehensum non sine multo strepitu trucidauit
et Sigismundo et Gundaco post partem regni
Burgundiorum potiti aliqt diu in pace fuerunt
sunt, qd non fretus Clotildis regina et exact
oppetendi uindicte sue femina nouercalibus quatuor
filijs Theodorico mitentium Clodomiro Hue
linoq; Clotario Gunthramni et Chilperico
patrissoq; regibus deplorat inultum patris mortem
ac se qudam Burgundi regni portionis ptinus
sed Gundebaldi potentia atq; rendicitate

[illegible] Philippus regnante Ludovico filius [illegible]
regis Francie inter quatuor mininos natu
[illegible] Margaretham uxorem filie
[illegible] de Malch comitis Flandrie
[illegible] Philippe Burgundie
[illegible] Burgundie
[illegible] Philippi fratris et Francorum [illegible] dotalicio [illegible]
[illegible] Philippe [illegible] Burgundie
quam antea Philippus possederat Margaretha
[illegible] Flandrie comitis filia in uxorem uxoria
[illegible] sequut [illegible] uxorando qs
[illegible] tenuerant regis Francie tria [illegible]
Flandrie uxori [illegible] oppida Insulam
Duacum Orchiacum [illegible] Philippe
[illegible] Flandrie comitis [illegible]
sibi [illegible] dictat libras mille [illegible]
[illegible] et [illegible] libras [illegible]
mille quas Francie regis non [illegible]

regē Francie atq; regnū Francie nauauit opa contra
Anglos et Normannos acerrimū diuinando
Eriam Dnm Flandrensēs de Ludouico ꝓpri
Philippi soceri distressionem fecerūt, cristo
Flandrani prelio, quam illis romis ꝓtulerat
dumq; triparcitis ropys de nacedum pax
atq; de cetum, eadem similit pcinuadunt phi
Philippū Dux Burgundie remittit genes toxna
rum pfectus muros ad Flandros mittit petens
vt ad colloquiū die instituto veniret ad Pecron
abnuent. Venientibus Burgundis rumuniuerat
tandem rogato quid illis Dolerent, Philippg ron
dituros exhortationis proposuit, quibus strip
to remendatis et incepto roboratis, romis
distressionis auctoribus veniam dat, Postea
Philippus Dux Andegauie rogatus ego mo
dorat⁹ est. Rex Francorū Carolo Remis
promotū consecrato, Dum Ludouicus Andega
uie et Philippus Burgundie regis patrui de
foro romani atq; sessionis ordine et prelatoꝝ
gressus eorum arguunt, Andegauie status
precedere Philippo antiquo rontendebat, vt
Philippg patrem et principum Francie, de crauā
te esse, atq; propterea prima sibi post regē
debere sedem asserebat. Ego eorum litem
consultatione procerum habita diremit
et Philippo retributum, prius quam ad pce
dendi ordinem attinebat decreuit. Quā
re offensus Andegauie regis proximum nichil
secretorum audiebat et Philippus nisi
tumultatus, medius inter regem Andegauiq;
insilit retributq;, Duo de facto discordes

1301

hostib. potuit / quin omnes in oppidum rediren" /
rent. Hta remota tu ship predicto / obsidionem
dominardi foeri[n]is tollebant. Cum ipse cum
suis fratribus suum regno certum munitissimo
apud Bellesam dicto medio tempore iuxta ad
manum ppe[n]dium contra Anglos / quotiens
commissum in nocte prospectum habens
Cum eius a regibus francie Britannie" /
batur / Sed cum philippo audacium / regis
postea decessit / barbam secundi remittit ab illo
tempore hactenus possederunt nostre francie" /
rum Dame / Cum eruam alig de Flandria
ope Secundensibus tulerunt / q a francis
rapti dum morti destinarent / dum ut si
sanguinis proditu aliud contingat / cum ty
rhippolito affirm / si solum vnadaret se obtu" /
lit / tragis manib[us] vacuisse raptiuos reddi" /
turumque metuens / detestatus ty regis gest
impietatem / pacem cum pena aperti iubet /
Secundum dicta destinatis est philippus audax
Burgundionum princeps / cum suis diuersis
tricestimo stadio apud Driuonesium ciuitatem
ad [illegible]ustianos inhumanis / Mortuus magna
apud Hallam in Brabantia / Cum anthonius
filium suum in brabantie diuersi stabili" /
uit / Ad eundem postulantes Joanna duris" /
sa brabantie matertera ducatus philippi E)

Philippo hūmanis exempto forte
de Dinion cūb filiis maxe natū
sustertib estiv durem burgundie comitem fland
drie et dathesie vxorem habuit Margaretā
gnatam Alberti comitis hollandie ex q genuit
philippum sibi in ducatū succedentem, et ex
filiab Margarethā delphinā francie Katha-
rinam quā in tenera etate Maximus vxore
Adulphi primi ducis Cliuensis, Jolentā comitissā
de potuero dnam Guillelmum de Betnoual
et guntherū vxorem Caroli ducis Borbonie
Porro hūc forte de dinion, sic voratq q in vrbe
Dinionensi, nacūb fuerat, sūb ipsorum adole-
tiam adūersūb thurcob christianis nomine
hostes arma sumpsit, Quippe dūcato
thurcob primipe parente, expeditionem
in hungariam, Ipse sibi consulens ad Carolum
francie regem missis legatis supplices vocat
Missūb ille rem ingentibūb copijsb forte de
Dinion atq galliro expeditū pfectb fuit, cum
Confodendo comitem et philippo militie
regie pfecto quem francij comestabilem
vocant, qui non multum dūersūb mihi dictus
ab eo, q apud Romanos Cesares, fuit potens
pfectus, et ejus francie nobilitatib proceres
armisb bellicis heros exoptatb Transmisso deinde
hic francij ad hungarum regem legatos, mittit
petentes quib illos rationib facere liceret
quo in itinere in turcob duceret hungarus
cui francorum mores noti, vocant timentes
pax ne exercitum transire, quos committerent
Turcis rem in bello gerendo conditionemb

modumq; suggestibus explanat. Virgil festinan
dum esse Hungaros q; properarent nec
intolerent se assuetos habere q; pmos gos
abigere oportebat pugnandi peritos arto
ponit. Et rubarij pxorum nos voluptatis cupi
dos q; mendicantes bona dimisso habebantur
sta vt dirise illis fuisse non dubitarent, male
alligi ppter eorum inigtatem rontessum
obi ingentem et nergorum multitudinem non longe
a castello Pithon castris esse regnantes
fraus suetos et omicos ex vobis virgil metuentes
iniuxerunt redeuntq; castellum insuper oppugnauit
Deinde Nicopolim munitissima ruitatem obsi
dent. obi quin dies decem et octo consedissent
pnicialem oppugnationibus obstinate colentes
nullum reperiunt de Hungaro aduentu, q in
finitimis militaxi mox aduenturi in vos proruperet
Hungaros rum Hungaro rege de eo et qme
pugnandi consulebant, Et q ex pmis fere rupidi
manum sibi iniciunt, remente Hungaro
pdonegime contendente Comestabili q promittit
fiebat Comitatum suscipere pdio se pmisso
victoriam de turchis habiturum se, Et q ex
pma se fronte collocat francis quam sibi dede
xi rege contendebat ob id magnime rem sub
q sup exposuimus, et in vnam q Hungaros,
Nicopolim mox deportatos gaudebat, and victoriose
fore dum francos post se pugnaturos re
fidexerit, neq; tuta daturos metuentes a
francis sequentibus regi, Et contra fiat et
ab his q primam aciem duxerint male de

et magnos adquisivit a quibus gladios duos et
annulum accepit quo Carolo regi cum Brugis
egressus ostensa cum tota regione et pactum et
paulo post decidentibus censum angustis
inhibitum reddiderunt Cum per modum in
meum Burgundi dixit quos strenuos ad hoc
faciendum rendidisset quippe erudissent Et per quos
alia quae per hoc rui pacem regnumque fuit throno
cum doctoribus publica ratione paciscit habita
disseminavit Per idem tempus administrabat
Leodiensem ecclesiam Bavarus Ludovici
comitis Hollandiae fr et qui per hoc esset soror
dotis ex hoc initiatus nullo die rem diuinam
fecisset sine nobilitate detractum ei ratus
suo ritu Leodienses hoc audito obsidere
remedium stagnum Ludovico pacis subsidio
esset contractis de Hollandia copiis ubi supe-
ratus Maximiano Burgundum per munitos
ortus in angorium demisse fugisset Nam quae
mi soror Burgundo nupserat atque fidem
Burgundi voluntatem rogit regnum Ludo-
vico soriat ubi pactum in peius est venit
Leodienses militibus suis deserunt de suis oriri
victoria ad Carolum regem gloria timendo
ne Burgundi victorem voluntatem ad pacis ob
duxerat quibus erat ex temporis ereptissimo
assumpta rem sub ubertate regere et Ludovicum
de transferat comitantibus cum fraternum
primoribus principibus ad ubi post Bur-
gundi regressus Ludovicum Hollandiae comite
sollicitat regnum in Zeelandiam rem voluntatis
hoc offirisi pactum Ludovicus a bello abhorrebat

se recipiebant. Ea persequutorum regnita Delphi-
nus et q̃ cum eo erant in sti Anthonij prope
narbonam se se recipiunt. Vbi mora ty omnes
quos ibi gallos esse audierant. Deserunt
atq; in primis Armeniacarum hominum de mala
fraternitate rectellarum et romitum de quorum pro-
to. q̃s plurimos q̃s habuit dignitatis et potentie
omnes. quos in custodia duxerat recuperat
destinabant interimunt. misso ad eos fratre
et ipse emestris bel primis principiis in pomino
tum describere rogabant. Interemptos. mit per
hanc tyrannidem milium quatuor fuisse refer
tum est. Nam q̃ regis erat Armeniacam. q̃ bur-
gund. Burgundionis patrimoniam appet-
ebat sunt tandem. abitis principibus. bellum
paci tractioe sopitum est fuit. Carolum regem
et Delphinum. atq; foedus Burgundie. ty
stabilimentum federis curia existit in tribus pti-
bus divisa. et a populis q̃ romana divina relebrant
omniq; pace pacta est cum pacificatione
illinc q̃ fedat primum infringeret fide epulum
magnifice apparatum. mutuoq; gratulatum
atq; amicis amicis discessum. et post mensem
unum Delphinus. suasu perfidorum hominum foedus
ty dolo arrexit. et amicitiam modi suspirando
mona strenuum probis remittunt adduxit atq;
in aere receptus. Dum Delphino assistit
dumq; hinc atq; illinc multa de patricis
municipiis de industria referrentur. subito pora
descendit primo q̃ cum Delphino adeunt. Lancia
mensi citum sanguine raminuto foedus. Bur-
gundum intrat. atq; transsodit. Adamus

18 Caulous.

fenestra in summi himi deiectum est, hor fato
miserabili detrusit fortè q̃ Burgundiam detro
xit quinq; annis strenuè gubernauit. a.

Anno Iohanne duce Burgundię Philippo
Philippi filio in fœnida adolescentia
quippe viginti quatuor annos tristissimo patrem
meritò extincto, nouo in fastum sese et magnanimo
dictum principem, in iram deiecto abrupto
rapite pilleo ad astantes remisso Quis
ingit misereamini pueri mercy et christus me
adiuuate Consilium statim est adhibitum ne
cœny suæ pijs impetus fœdo mutetur exitio
Belli assistitur Communitis hijsce pijs penuria
dant fœminem vbi obuias oppugnant fœno
igniq; cuncta vastantes Oppidum monstrio
cum rapitur atq; uno oppugnat vbi patrum
simul funebri pompa Philippus extulit ro
sium fletu atq; basilæo reditum ty diuum s.
ubi apud Cauteg̃ sicenos ingemuit tussis
Medium si rectum vbi milli nobiles q̃ toto
Burgundi metu consilij habuerunt. Retrim

supplicium subire. Delphinus vero primo extracti
ab regni profugium, ubi oppidulo vocat Fiumisio
delatus erat se tutui Regia urbe Parisius
in philippi potestatem venit, ubi fedus
pactum est cum henrico rege Angliae qui tota
fere Normaniam bello appetebat sibi consociavit
et rege Carolus filio suo Delphino admodum in
fensus ob mortem Joannis Burgundi, ab eodem
dolose perpetratam, ipsum a regno proscripsit
Simul henricum Angliae regem optimam
ty nactante philippo sibi generum asciuit
rollonis illi rathomagum omnem cum filiam
in matrimonium statuens et regnum eig auspicijs
subjugandum hoeud verecunde populo, quia
spem arripuerat libertatis cum tot potentib
ad paucos reminutos primipatus diduxerat. Pariter
eisdem populis fidem constantiamque proposita
sibi libertate remittat. Matrimonij foedus
ea permigrate sunt. Qui Carolus ante henri
cum vita defunctus est. Francie regnum hen
ricus adiuit. Carolus Delphinus cum filius
regredi foret. Qui contra henricum proceres
civilis. Et rathomagum Francie primipatum
adipisceretur. Secundum hoc regnum henricus
regia sit primaria pecunia potitus, regio sti
gloriam sibi diadema Francie imposuit, fra
tri Angelique regem publicis priuatisque fidi
sigillis atque monetis qua mona cudit coppel
lans inscriptis sunt hi nummi. Qualium fer
plenum tum me fide soluti sunt solute
foret, in hunc usque diem dubitant. Pax hab
malorum omnium tempestatis docuerunt rela

1) coppellatore atque administratore rei in regia

Salutes aurei inde dicti

Cruces

Lysida fabula.

philippus. 22. R. authoritate imo iussu sit peiurus

et principes Brugenses, qui tot dies domo frustra
absentes diutius detinuerant, ipsis ultroque ad propria
tendentibus, nichil magna recusse transigebant,
Inde ad obsidentium animi prostrati, subito diuturnum
aduentu, similesque fecundorum rerum successu fugam inierant
magnam sui philippi magnatum atque ignominia
relictis in obsidium, omnibus fere bellicis diuitiis
et philippum duce una pene ignominiam inque
dissimulanter roberto suscepto militari exercitu ad
tumultuantes hollandos ego proditionem paucos
dixit sibi in conspectum Brugis uentum esse, et
inde Brugis hollandia est quam petimus. Hec
tibus atque dissuadentibus amicis atque omnibus
suscipit tu portabant exhibi portas, multum tue
de portandi fore omnem refusum. Citra of
fensionem oppidum intrauit proceedi insidias
malis dissimulantes, nam prodidere atque proditi
dere. Sedebant in tabulam adiit consolatores
q primum quadruplicauerant hij statim ruthenos
extendere, quo plactas inuisas fecerunt regi inde
est ad arma conuersum. Conuenit eo conspectu
Inde de Hilledam primipilo militie cum mille
quingentis, ipse duce philippus exire cupiebat
opera munitionem stabat fluuio et malleis strat
portarum effringendo aperuit. Milites nobiles
rapti et postridie omnes capite plexi sunt
cum ipso stabulo et uniuersis peregrinis a Duce
Deputati. Post biennium Brugenses et sue
questui et mercaturis essent, nouum et diue
rsis supplicibus reflagitarent, placide sensum
ut fit fortunantes et mouit philippus sedi
tionum et authoritate bis primis rapuit gladio

1437.

communicabat in rampum qui proxime nunc vocatur
est guerra pax comitis arrestit Duyg fuyt atqz
etiam perpetua promisqz vadiavit plurima
terra sua atqz municipia Dimissa
municipibus Amstelodam sibi non defuit
arrestis at pertexere fuit remansa ut nunc
in Amstelodam arrestu hoc habemus sustinere
animo et exacuitqz inde succedente Sabilla
Castellaj in Haerlem Duyqui permissa atqz
sibi prestare non posset, nec sua auctoritate
atqz profisi audiret, relictis rebus ad comitis
mandatu obij suam atqz rastadiret municipium
Sancti Petri accepit Amstelodam sibi
non defuere arrestis atqz captis atque "
inde Reynoldum de Brederode, cum fra
archidiacono Guilelmo de Coningsveld et
Guilelmo de Brunchorst et
complicibus et Philippum Duyo obsit opus
est intelligit in Hollandiam remeat atqz "
fuit in Haerlem itaqz substitent, permisit
in Amstelodam antistitem Leodiensem et
Guy de Nassouwen qui et postridie fuit
subsequutus atqz in pontiaco faciendum
vocat consilio remediam elaboravit, post
Brunchorstium arrestare properavit, et cum est
ab atrisqz multa petere ritoqz detentata
sunt et omni simultatibus imbuti omni "
rejisqz vexitati solent et Guilelmo de Sal
Regis presidis Hollandiae in ordinem redact "
cui est in ruinis fortuna sustinet magistra

f: quod quisqz municipibus suaqz recuperaret, ibi Haraldus audit principibus fortuna mutuo mandatum misit

magna et predicatur homo strenuus, filiis pernobilibus ornatus
prius Bernardo nuper eodem anno in senatu electo
romuloque absumpto est. Interea nobilis
his penas reposci innocentis. Sexcentesimo
incarnationis millesimoquadringentesimo quinquagesimo 1450
rebellauit nobilium Nicolaus gentis post annum
nobilis fuit in oppidis Hadriatici maritimis certis
ordinatis Nicolao de russa cardinali
quum in Sinigaglia oppidi Hadriatici monasterio
religiosorum hospitasset reuisens orientalem
Lambertuccio mixtim eorum remendabat quoque prefe-
cerat. Celum et postridie recepit illi. Dolebat caput
enim eius reuelatis tentoria sibi. Cuiusmodi potio
nem fuit exercitui Romano remensus atque a
pontifice rogatus quo genus quibus moribus inferiores
Germanium inuehuntur respondit sanctissime enim
prudentissime. Quorum tollo subiecit reuisens
Nam in romanis ingens victoria. Est quantum si
tiat de predonibus rapitur. Audebat ille ad pro
nem gentis nec in romanis ad pernicia quantumuis im
pentis. Predebat pontifex respuens Cardina
lis habuisse victoriam grecis maiorem recuperasse rom
manorum aliquem regem nisi imperio quoque
bibere operabat. Inferiora Germania
sed heu proh dolor obnoxia est maximus po
tor fluuius orientalis. apud quem uiuere remi
nescitur plerique potant. Inde palmam bendi
rat. Celum postremo ptolemaidem habet
Post annos trecentos constantinopolis
orientis imperii sedes atque omnium totius grecie Constantinopolis capta
rolumne turcorum animis diu pugnata

ferit. Qui cum esset post paucos dies ad
mus ad constitutos Treuirensis dum pertinax
mos Treuirensis cum Rodolpho ob interesse
bus exercerent. Ipse eorum obsidium vacuus g[ra]ue
to ab Amstelodamia militare cum suis
Treuirensium sub nortum instruxit. Possessa
mus ad suum proficiens militibus libertatem
reuocare. Deposit. Quos consulens de summo
rum militum manu Rodolpho occurrerunt
ac de strenue primum se tuentes postea
ter stans coepit et tibias conterere. Cum
redire precipites impellerent. Ultra Amste
lodienses a tergo nouo clamore audientes
hos, cum animo pernesi fugere se dederunt
Stetit Itaque apud Rodolphum victoria rei
sunt Iacob de Lichtenburg Rotcerus proui
et Henricus de Magdeburg capti sunt Iacobus
Loring de Hoochstraten Arnoldus de Aa
to Putta et Strecenus Arnoldus de Bene
berg Friedberg de Remesyl Iacobus prouo
Arnoldus de Amerongen cum pluribus alijs
Iacobus Dux de Hoochstraten pro sua re
demptione Dorestatum cum omni iure resig
nauit post ipsius mortem perpetuo possiden
dum Itaque post decem annos Iacobo dicta
defuncto sine Dorestatum ad Ultrajectum de
uenit Treuirensem Dominus Petrus de Putta
et Strecenus ad Hollandie comitatum deue
luta sunt inde Philippus Dux eadem de
mum a dedit Nicolao filio suo comiti Cadza

1 Liberis

Verbis non Episcopū captæ.

Eps 54.

a° 1455 ad 1458 sedit Calixtus 3. teste Cuspinio.

in quibus prescripsum antistitem Utrebatensem
imprisonatumque filio suo rotgero Dauid tu Monitus
ego promissionem qua obsidi fuerat aliquotiens
remisit, q urbe traiectina primarium retinendo
Adolpho dissonam sedi fuisset rebellis Ad
duxit itaque Philippum filium Dauid in Hollandiam
non sine magno periculo Detrectabant enim tra
iectini subscribere statutaque sententia Ijsselbiensi
postulatum eorum tueri fouebant qui illi ciuitatem
transyselanam Daventria campis Ijsselis ade
rat qui cum pace filium Karolum sinterra Dum sp
ecta deserret Philippum amota daciaque consilia
sint agitata Dux Cliuensis q tra apud Philip
pum propter affinitatem valebat summo studio
litigantiaque sitis sopire bellumque interrupte
sarcire Dumque ibi petro ritroque itaque reditaque totie
interea tunc ex oppidis Amersfordia et Reme
arrecentes ad Damnum in Hollandia promittunt,
ream arrepto presidio Swerik pacem aperturos
Missus est Adrianus de Borsalia cum
aliquot peditibus et militum manu q tueri
sustinet arreptaque sunt oppida Bollenstatis inde
est ab Adriano, pactus eorum hausit q septies
mille aureos pactus fidem soluit eorum tradi
dit ita pactatum diuus Traiectinos immine
bantus Obstinati ty vocent Traiectini ptina
rios sui proposito Dux itaque Philippus
militari more distractis ropijt ex Hollandia Kij
dum morantem arredunt Dux Cliuensis et q
primipeti tuendo exibi erant Reynaldus de
Brederwerde frater Ijsselbrecti comitis Henri

rus de Montfordia Joannes de Penessio, xcmqz
in meliorem sortem perduxit, finde rapiebatur
Philippus duxit in Woerden, rum in Asselryn oppi
dum, duo miliario Trajecto distans, ibi adventit
rum alio exercitu Wilhelmum Brabantorum
Flandroz, Carolus comes Nivernensis, forte comes
de Stampes & Anthonius nothus Burgun
die, Philippi Boni filius, militioresq tum forti
tudine, tum ingenio, ubi acerba propius admota didicit de
mum quam paruit, operam spe nanciscitur
Joannes Duræ Curiensi, fœdera in humanum
certa David Philippi notho, proclivior an
tistite a Trajectinis exoriturus, Ruffe
bretus clericum suum Petrum redeuntem mandatq
archidiacono Trajectino, simul proposituram duo
natione in Brugis adiecta, foreteq senatore
Hollandiæ rum duplici stipendio pterea fu
turæ appenderet. Si quingentos mille aureos
floreno rum Rhenanos quatuor milia ve
patu acciperet rentumq est, ubi hyb rendi
tionibus foret contentus & quietus, nunq
sibi futurum secundi tentatum bellum
Hybus itaq in hunc modum compositis,
magnima nobilium comitiva Dunensq militu
genere processit ab Asselryn Philippum
occeptubusq est Trajectum cumulto rum honore
maioriq ac splendore cuntactibus quam ubi
Litabo enim ab Philippo omnibus erat honora
ta ut plebis assumpti in platteos ac lecta spec
tare exercitus intrare ad se suos amicos in
urbem quam mox hostes futuros obsessuri

pxtraxam ſ̄ illam citra bellum pirroxiam
ou parte propꝛ ſ̄ edificauerat ſua violentia pir
roardus miſit ad ſuos ſ̄ tempore ad propria
tum eſſet pirroardus a militibꝰ la pontis
emptis in foro qui ſolutis ſe proripuerat
ſella vinlacti femine hoſtis inſeruabatur
hollandis q̄ am de fonte aſtabat cum relapſꝰ
ſenſum militibꝰ ſatisfecit ſ̄ fuit indignum
tum tum prior pirroardus arrilib̄ ꝓpinquor
bus ſuis hollandum inuadere monebat hollan
dis contra holl̄ dorifforari. Statim de rigꝫ
aſſenire indigꝫ auxilia conſtituunt pir
roardi cum ſuis agrib̄ ꝑ regione hollandi
ꝫ zelandi frisij ꝑtransmearat eam de ſub
altitudinem omnium pugnaturi tacito fontaſſio
cum tranquillitate gaudio, miſi duo reuerſi
oliꝫꝫ principes rogabi, medios ſe ſe
interliſſent q̄ ita factum ſ̄ ſtabilitatis
agrimenſoribus in ratisbonam rogatis ſpa
q̄ mitia inſtituit ſ̄ ꝓcipue in bella
dixi inuocant ſolum rogum plebeiis, ꝙ hi
exponi duo poſt dies orto ita de ſcenderat
ſ̄ rogato portendi Daemitiam pelyt, quod
hec tranſpadana eſt ad epiſtropium ꝓtimend
ot rampos pt ꝫ nocti. Orto illic hebdoma
dus reſedit, mox oppugnatio rigꝫ tentauit
q̄ ſemper acrib̄ intemperiebat rebus plumis
ſum fumat ſ̄ am ribi ſ̄ ſcam ſe rontinend
bombardis dimittebat debent carricabat. Do
cum ſ̄ uxorem quendam pedem in oppido ſibam

¶ Eodem tempestate Goudenses a philippo
distrahere ob solidi tributum quod illis anno imponere
conabatur. Hinc bello gravitato magna pars regionis
rede atque incendio vastatur. Per fuit philippo
inventa pertinacia reddere Goudenses
in suis benevolentiam, postea una cum sedecim
milia virorum occidebat rebellionis penas magnas
exercet. Et anno domini currentes ¶ Mcd anno millesimo quadra- || 1464
gentesimo sexagesimo quarto papa bellum
indixerat. Turchis imbibatque indigne apud pon- ||
tifex pro angelyt. Quanto id conatu quo
studio quibus cum carthaginis fuerit annigus cori ||
re. Durem philippum q. explat ipsius fregit
ad eundem missab facile audiverit tantum,
momentum christiane relig. tum reddebatur,
in philippo. Misit ib nuncium suum Anthonium
rui gruendi cognome apud fuerunt fuit magna
quam pp. revocatione tum retroxum principu
indignatione. et pote. q. Duxe belli cupiebat idem
premixe jam pridem suspenderat. Porro Carolo
duxe atque legitimi philippi filius tres pre dena ||
tiones similatores abstractum in principem
repite transmisit fuit hic tamen homo de
plebe ad equestrem dignitatem philippo
duxi atque aulice primoribus admodum charus
habuisse fertur quarum rerum a philippo
invenientur de quibus crudelis aut secretis
punctatur, rerum illud simulatorum Carolus
sub pleps in corpore sentiret, atque nimio
torqueret cruciatu. Rem palam fuit. sed
per apparitores Caroli comprehensus, penas
tanto strenui dignas tulit. et sed romam

vide Caulæum hoc loco. qui Joē Costinū vocat eq: dignitate donatū.

riam ad Montbarium pass. hinc progressi
pacem cum Gandavensibus fecerat ad tractatum
diem de communiendo rendendum. Ipso facto
viribus primis suis fortem adiunxit Carolum
Cleyensem pacemque abstulit quin pro
voto illi redderet inopinato se se rem eo quem
odio sub rob pacem fecerat. Verum ubi
remisit pugnacium vestigia et audacissime Du
cem Carolo prelio debellandum putat. Carolo
aut differendum aut prudenter maxi reputat
Quare ne nostrorum animos ar
mature pugna accenderet. Leonardo
Spinello Carolus tres stetit in tres receptus, tresque
est fibracta tota artaleria nostrorque Diverso
ta Galliis fuit Burgundis notis. q se
ad rob extrema suadebat, eam rem pacis
ubando erat. Cunctisque Gallie provincias,
Britanniaque maxime bonis intentat, rob
primum q in silvis e pugna Silvaps. fugerat
facile reperit. rem pugnatibus adgit in
ore animi restaurant. Francis, iam Sperto
hostes ad predam dissipatis metum inicit. Itaque
rege remotis que Verberis Hortensio primis
fida fuga podagrico q Maximiliano petitus, fuit
itaque apud Carolum victoria qs qs non
indebita nec inventa. Amisit eo prelio
Carolus non copias thesaurum, in q pretii
pars maxima pris tumidam, Ille cum in tres
pugnandum cuneis accessisset, missarat. Arto
prelio appacatis demicantes copias q si tem

derim dicb oppido potitur, actqz ita cum se
exhibuit vt cuiqm sobolem omnia diuerterit
Quarta reade tercii fedodiensis parte oraxunt
atqz retib fcibus arreptis impetraxunt A pdc
idem tempub Adolphus patrem suum Arnoldum
Gelrie ducem, matre ad fariab suadente et
Gracia per generum Mose feminis rompebata
ad aurum Burgey traxerunt indidem sic amic
sub fiuma habuit custodia Gelrie Guratu sibi
vendicato offensi. tam detestando facinore
post duo Cliuensis Adolphi auunculi atqz
Iuuenis de Egmonda cum patruab, similqz
q omnia vox bona confiscauerit Adulphus
Guratum Gelrie passim ferro, et igni depopulat
fedatrib de Egmonda Iuuenis frem
q rum Arnoldo suo patruo etidem raptib fra
uat qui eam deceptib custodibus euasisset
hostib fortub Gelrie plurima ipis p rete
rib damna intulit Cuius exercitum pictute
Gelriam postea magno vox modo
sepius vexati sunt Adolphus missis aliqt mili
tum roboribus, cum Ottone de Buren Isse
stelyn tum patrium vocasset mox sine tractu
tinorum voluptate et facundia tractata inter seqz
sunt omnia tempto correpto raptim abduxit
Ida aborta rapite dum seqz qqz maxime in
culpa erant Nam milli facinoribus ignavi sil
admurmurant pitato Zoerichem oppido in
Gelriam peruenit. Nonnulli aliorum q vot
nova fieri fugerant Zoerichem intrauerunt
expulantes illic et spe dare se in festa

potentes. Quadraginta quinq; dy fuere ppotentu
tinuum filij; erat ipe rinus dilectissimi qui omnes
rapti a prefatore hollandie atq; in houtany [illegible]
Quando eq; pro hiis redimendis dux philippus nouo
magiensis obtulerat, tunq; potuerboantur ffrestens
redemcionem fuisset recepturus. Sed motus dux
q; hollandiam occupare intendebat, nec sinere uolebat
ad comitis recipere punire, et iij notabiles patronum
mox sustulit, differebat. Et rerum inquisitionibus dux
in frisiam abeuntes, ibidem mansuros a
nouo magensibus tempore residere, duris tunc
presentibus. Sed qui aliqui supplicatum dimisse
sunt multiq; mercatores, quibus rem sibi
restituerunt erat, restituendis impetrandi non
sa reminiscebantur, duo adhuc sub eo conflictu occi-
derit, atq; dolore fractus est, ut ad hoc conualuerit
tra ut mortis recipiendo, fuerit mansuetus. Ad
cum dux philippus apud Gandauum regentu
principum habito, statuit componere litem inter
delphinum galliarum et ducem burgundie.
Et patricio delphinus solenniter monitus
pnus. Dum impetitis in pacem accipitur
est philippi minus primus rebellium in
Gandauum confugit. Ad annum millesimum q-
dringentesimum sexagesimum septimum vita de-
functi philippus decimo octavo kalendas iulij
in ciuitate brugis. Cuius exactis sue septuagesimo
tertio. Corpus eius apud carthusienses diuionen sis
in burgundia ad cartusianos tumulati apposita
tuata sepultum est, intestina in templo dui
donatiani brugis tumulata sunt, in tumba

Mors philippi Burgundi

1467.

de ꝙ fusorio opere fabꝛefacta ⁊ ipsius
ꝛuꝛo ⁊ augento. Detractum ꝑ ꝑm Ettreba
tensem Thesaurarium ꝙ pertinuit Deportatum est
Obiectam ꝛeliquam sue Dñium Sepulchꝛum ꝛeparan
ministrantem propꝛio impensa ꝛestauꝛauit. Est
rondelet indidem remouentibꝫ quotannis primo
mane dicte exhibuit ⁊ mensa ꝙtuꝛ sub pilleo
-xi vig rondle hoꝛ contines ⁊ ꝛesiduo ⁊ ~~Imperium~~
⁊ Imperium Exule filii tibi ⁊ eunde ꝛeuinc
⁊ Datum pꝛoxime ꝓximum plebe ꝛeflatum
Vivi a nob mulctat ⁊ ꝛesi olim ꝙ multa
⁊ victor et insignem ꝛetuli sup hoste triumꝙ
⁊ Illustrib ꝛegum simulac et dulcib amore
Tempe delegi mun me ꝛegnator olimpi
Et uocat hinc quaꝛ dedit olim quam misi ꝛeddo
Patrissa fili memo tibi bella cubit
Ne sto aliquis ⁊ rupiat non illi audere licebit
Nunc pace scholam pꝛotende in sede ꝓcaces
Quadraginta septem annob duratum ⁊ fuit
qbꝫ ita pacem terra maꝛiqꝫ ꝓstitit, et Hollan
dia opum qbꝫ etiam mun habet tunc intrauit
fundamenta diuitiaꝛe solebat millum se habeꝛe
pacem ita coniugium quem si foꝛet rebellib
non ꝛesset impendio eius tuꝛacqꝫ suaꝛ ad obe
dientiam reuertuntuꝛ pacta terra bello se sub tra
xit ⁊ circumdaꝛe fume ꝛetinuit et pudeꝛe pꝛupe
ꝛat tam audaciam q ꝛumpat Non hic incertatis
boꝛeb ꝛeuent sed significantib hominꝫ se pꝛaui
pelli habeꝛi bello ⁊ ut qui hꝛeditatem habeꝛet
in patꝛiam Et uocat ad pacem pꝛomit non
flectit tyrad aꝛma et et tuꝛdus ad bella ⁊ta

. protractumq; est ab eisdem in curiam ubi ad
finem cognitus pernoctq; rogatq; rollandum ut
diligentiam exquisitumq; sui fortu
uolunt se explorari quo pacto tuti ibi
Brugenses ruistodirent / hoc fecit in desiryb
quodam sacerdotem sui patria Johannum no
mine Anthonius fuit cum hoc multa exer
cuit iora sepe rum indignationem principum
q nanq; ab eodem homine sedebant impune
nam ipse quoq; philippus multa ab eo pati
potuit ex ipse du se placere dicet homesta
in gomestaq; misset cum Anthonij dilexit
fortaq; ut si Dedecoro sa hodie in exe consti
sunt cum subyriam qui foret promulgata
ratio erit statutum basiliense ne sacerdoti
liceret habere foraria / ille sub aduentum
philippi cum operose curte fuerant antiq
cule / mundi ante foret exciebo / rogabo insti
tabat exoptanti itinerantiq; dum qd impuri ho
minis id esset respondet Anthonium esse
doctq ub atq; obiurgatq erat. postq; abierat
est q lauare solebat ancillula id cum sibi
necessario obire sese sui negotium domestici
agere ne se philippus intromitteret ad

pasp tuen.

Liber Vndecimus

rominx fuit gallix fœdus cum scotis bellique romanis gestique
enim ipsius ytæ susceptum deinde bellum fran-
cicum et si supra in philippi vita breuiter perstrinxi-
mus hic tn enucleatius atque latius enarrandi rom-
ne bellum susceptæ rationem rem rebusque romanis
tis carolo fuisse res memorandæ scripto sub
liberandam fœdo respublicam ab fundamento sup-
pressam haud romanæ mentem pfe ferebat
in qua euberat simul regnis fr carolus frm patrem
carolo si perficere coepta foret tabi fuisset regnum
dest inarat nouerat enim fœdo interitum ar
ptæ fundam qs esset moderandis franco-
rebus idoneum Mat plane ad veritandam rom-
rationem ayo fundamq rulpa barebat Manus
enim detrahi ixe quam sterum ab ayilio retrahe-
rat cautionem scripte imperio motis ytam
ytim negotiis nobilibus bibi et plebi
hominis exhibit consiliaq et rebus gerendis
admouit denationem qs principum inhibita mag-
no suo ab eo descisset carolq fr pirrenia
ab ipsis latrone dilapsus cum oratoribus
Zitomin se se in britanniam contulit se
quiq illum cum pluribus principum Proinq Zoe
horiq Duo cui soror fundamq nupta fuit
exercitum molitq est bellum regio fisco pla-
cuat tributo deditato Et si diuiq plus se-
cum fundamento intrat oppugnaret tn in eo ma
desiderata animi magnitudine q tot pericu-
lis constitit intrepidus ad optimum fortu

regem d pud quem se se abiit Carthaginis poli-
tiam fera pervagat Qz infecto negotio
tristis a fine digressa rumpebat animum suum se
molimur tetendisse Quem plurimi qui regnum
petit tenuere retinuit tumulto maxima tri-
aqz ruina dubia Parrhisios fuit in qua se se
tota belli moles dimensura videbat Quibus hinc
undiqz satis promissum nihil hinc rostrum cum
vigiliis aperire arma domi habere foris
portu attendere nisi Id qui stolastico animo
re tentauit Grotij uertor Quibus furibus
bus Fortuna et Felicitas diutius praestando
se se quamuis fidem obierit atqz uinci
ab publica ruina non est dubium retroacta
in Interea Duo Carolus foam ad pontem
Maxentij qua ad flumen Isaram est perunit
Eo pontem non arte perfecto perunia expug
nato potit inde aliqt castella in dig deuere
ptatem Dumont et belli eorum tu Dominatio
finde Latiniarum corepti libellos regij fisci
Diripiunt exactoresqz Vectigalium sedib expel
lunt Da stig qua feriis receptus est Uno
Cub quot mille noxiis libertatem sese atqz
immunitatem pplo asserere prediradebat Idem
pre se ferebant retibi uriam rominach pplt
romanu bellum susceptum fama erat qrebqz mi
diam faciebat regi Sed itaqz pplo diuindi
tum prerio quantum posset merebitur Certa
Carolus Parrhisium petebat quo se Fauri
nus Rodulfus fd metuendo cum solida manu
rontulerat Interea at Ludouicus rex

Lionem ty Burgundia obsidet, quo Borbonius
atq; Vernonsi Burgi atq; romi Burgundiarū
se recipiunt Erant in Burgundia Helvetii
quatuor et viginti milia detrahunt. Longo
similiter usu spectato. q; ipsi numero et robore
exercitu Burgi quomodo cum rege pariter
Ea de causa pacem hiis supplicationibus
unum diem detrahi. Interim romposticis
civibus Carolus ad Divionem usq; Divonissum pua
sequat Postridie q; illo venerat roburtes aliqt
portem redeodi oppugna mittit Interim
et oppugnat Dedidit portem Borbonis effecto
proximo Carolus radurcato et remittit
atq; fiberum atq; innocuum per urbem pe-
xent transitum, ad suos imperatorem dirant
Carolum diu illaturum civitati Adurcato
reb; nuntio sequutus Carolus transiens
attulit non opinantibus Deprendit enim
Borbonium q; plus in armis presto habebat,
et missis aliquot e suis, ariem ty in primo
explorat campum Instructionem multitudinis
ubi dominando Burgundi et bombardis undiq;
se orbe respondet suos reducit, transmisso
at Sequana postq; fretum regium cum Britan-
nis didicisset adventare, quo facta vorabat
Montlerium nobili illa pugna eorum insigni
rentendit, Iam enim Lione discesserat Bur-
gundis et magnis itinaribus pacem hiemem appe-
tebat reditum fret De burgundorum arresu
proprio at re roymita, q; a tergo se et a
fronte burgundi reperiab habebat et utrinq; pisum

pugna ad montem henrici

xiij Deportant Discedunt utrocq; fœdere
xcripto q̃ fugę non esset absumitio mercatoq;
foro rastris q; suis Burgundo patuarum est
ad pręlium Decia Scota die Iulij peridisse
et utroq; exercitu sequenti supũ tria milia
mercatorũ inter fœdera obtruncauit petrus
Buresyns Gaufridus de Otto Helino et
Flocquetus et Burgundio longe plurimos quos
exercitus reuocatis tubicinib; ad cenum pene horã
integrum Sigismundus postea duxerat pugnam poscere
Christos tendebat ubi inter tenandum rastris
humanos incertam instabilemq; conditionem
ratus fortunam tam crudele deposuit
cauit et mittit ad Flandriam prouocauit
uebat ty se cum sub aream pręlij belle cupere
xisti q; me ad fœdus fugere dissua foedus pacauisti
mi, copias ty augit, periculo roma sit animoq;
fœdum se fortis Decauauit et Carolus Cinto
ria tam inspecta Fœtus Stampas petit
quo Ludouicus fr Britomaq; Duxerum retrexit
reminiscatis remeneat fbi et quandam Dicti
et cratione belli consultando absumpserunt
pacauisti de cum nuntii exercitibus tendunt
Irrupitq; aliquot oppidulis pulsoq; Da
cazendo qui transitu eos prohibere iussus erat
yona Sequanamq; fluuios apud Moretum
nauigio transmittunt accepto deinde Sacrito
nio ponte pro sua uoluntate Undis forum
rastris eligunt Una re reperta ego pacauisti
sicarios ceteros q; subsequi cauerat pditos q

pax

ad Carolum nuncios transmittunt regentem familiae
rias quas cum eo collocutum, prosecutusque est eo
Carolus ad villam cum bellum tendunt quae ab
sunt eo composito mox quam simulabant at pacem
lit benevolentiam. Acta haec omnia fuere ad
millesimum quadringentesimum sexagesimum quintum fri 1465
tumque bellum tertio Kalendas novembris quae nox
xerit eadem tempestate Leodium plenum est
in Brabantinos vanditare praesabant. Nunc regi
quae Carolo Burgundiae propius vergebat plateae
diam expetere constituit et decumani qui Leodie
sibus favebant non tam armis atque armis quam
nuntiis et frontmachis retardabant. Quam et
Carolo effugium e muro suspendere cibis quam
sagittisque figentibus. Nec vana Philippus nec
hominis pertinacia debilem arcessit, missique filium
Carolum magnumque cum apparatu oppugnaret
Dinantum. Erat oppidum portis turribus Dinantum Carolus
turribusque munitissimum quae res segniores ad defen expugnat.
dendum reddidit oppidanos. Virgil. Ty industria
pertinaciaque nec superabile omnia tentare
Carolus nec sumptui nec labori parcere hostes
contra frumitate loci fidentes, non tot tela
et munitia iacentibus. Nec facto non se de
fendebant sed oppugnatum stimulabant tam
tam debilem stolidi atque inertes. Prima quae
die amissae acta cum manuque intendebant. Nec
cibo, inopibus resistentibus deficit sufficientia atque solo
tenus. Dicuntur est muros aut inglocis aut in
ferarum, quidam sunt arti tali, quod dicio tuerit
Leodienses rectis conditionibus cum Carolo fe
cibi mors
cit pepigerat et sequenti anno vita defungit

Gandavenses

Bellum Leodiense.

fuere sequuti suppetiato fuere constituit itaq;
emissi sunt quadringenti equites cum suo agmine
taxiorum frementes militibus qb; circumant Haba-
mus dom Maxtin comes Galazradus Robertq
frotq Stephanus dignioq Charolo dum phi-
betur fuisse centum mille militum animo
vendicandi atq; subiugandi totum Hyspaniam
principio diuina tandonem obsedit qd frodi
exploratum habentes ad penandam obsidionem
cum duginti millibus magis animo qz viribus fretj
illum pfecti sunt inopinato atq; admodum pau-
peri inuenire tandele quoquo sit reputamen
est enim gens aspera et fero rudendisq;
sarpidibus assueta pugnare cum Carolus
fuit et q ropys longe prestaret rudere
sodiorum ad tria milia utrum bentibus spicam
Constorgio Destrodes Hyspalisfero dominoq;
de Hoxa stelig nostris fauore fuga sol-
uantur Carolus obsistere cum trecentos eq-
tes nexatos quos mi militibus dorant recauit.
Equites ceantur.
Et q nox quo nostratis fuere Joannes de
Cruyningen Godefroy de Mondtfort
Robertus de Stockhey Limeng et Joannes
filij Joannis Culenhorst Limb et
Tandonis post aduersam spurnam pugnam
et q duxo deliberatis instarent quatenus mi-
nos marchius bellicis deniq petiuit atq; impe-
trant q Celtro pollicebant muros portasq;
se diuisere paratos qd et factum fuit
Carolq oppugnat aut in deditionem accepit
Hasseldum Buerlonum Hoxemblissum Zuyd
Tzudonenses se dedut.

1468

Antistes Leodiensis capitur.

Iudoico Francoꝝ rege Mox passim ingruit
fit strages tam dirutorum corruentes et quot
ocurrebat sternebat, similiter interemptę q̃ raptis
pueris, matrimonia in hostes iaciebant neq; a
regę virginum et sacerdotum temperatum est
quippe virgines stuprabat rapiebat sacellos
incendebat, sacerdotes cum Diuinam faciebat
in templis occidit. sunt pręda undiq; direpta
sacrilegia e templis fracta ignis posse ra
bat atq; omnia solo ęquata sunt. Memora
bile prodigium istud bellum præcessit quippe
in Iudeo diui sunt rami arripientibusq; pugna
dare insignem atq; duabus acriter ictibus pe
rimentibus adeo auctoritas consistere pot
rauos et plamiaꝝ diu ingrauabat, tandem arripientibus fusis fugatisq; ramis horum tempus neq; id prodigium
Jeni euentu expiatum est. ad urbes Iudeo
et totam expugnato Iudeo bellisq; omnibus
paratis remigrauit Iudeam ad exp. victoriosq;
redeam, adijt singulas urbes et edixit pro
tribunali, libertate omnibus fractis agendi q
uellent. Euangelium primum demum remora
tis principibus satrapis ac militum prefectis
tribunal constituendo et in suos suę maiesta
tis reuocauerunt, proponit in primis parabo
lam de milite pecuniarum se seruo iuxta
te ga tria rami genera comprehendat. Iam
ingt ramus bonum gloriatur ad pecuniam et
auxiliis adstant fatuatis gestientes
Iesum militę profitentes, quam modo

prodigium

dimidium bonorum suorum patriarum donec data
et essent amici aut propinqui illi qui mandatum
fecerant persuadere hoc et conditionem arripere
Qui ita quod potens apud suos erat nihil gravamus me
tuens persistebat nec consultare Karolus at et
me modo quidem conditiones arripi vidit iussit die
dio in alium armaturi frustra tu optanti pet
mittere pet Lucium Denuo Karolus cum reni
gatibus consilio et consolatu suo primario ad
Hollandiam descendit atque arrogrossum exemp
lustriam sangari consilio studuit administrauit
Missi tu tres legati ab eodem ad tres provinciat
videlz Zelandiam Traiectum et Frisiam Ad Zelandiam
et Adolphus prefectum Arnoldum qui in diuitib
detinebat libertum abire sineret Cui edit Adol
phus se in carcere addictum quo liberatum pre
mia debita promissa et provincialium astipulantib
Ad Traiectum duxo et paludes in Zelandia
comitatui Hollandie attinebat cum consilio qui
ipse quotannis percipiebant atque et feudalia fa
cobi de Borsselen ad manum devoluta quo arty
fuerat olim Rodolpho antistiti resignasse in
integrum restituerent Verum opera Arnoldi
apud Karolus hisce ad rebus conciliatis est
Ad Frisiam eodem tempore fuerat legatio et
subiectionem professentes in Karoli verba
fuissent alioqui fieri amissis domandi
Ceterum irrita fuit legatio Frisiis Karoli
imperium detrectantibus pertentibusque in re
eadem opus esse longa consultatione atque more
patrio experienda Simulabat Frisios sustinere
Ad annum septuagesimum supra millesimum et quin

Carolus inter
Equites Sarteziis
illectus.

Bellum inter Carolum
Et Ludovicum.

pridem defertis q̃uenitq; Dortmundã ubi magno
fauore ad eum de mere sup̃ q̃ngẽta milia arma
torum quibus auxiliaribus p̃ Anglicam aget
Eduardum hostem ty p̃mis q̃ritabat Cũ ille
eum fere exercitu destitutũ ad Emeg̃mdim
profugit Maximoq at comitiatis regni p̃mo
ribus henricum q̃ Eduardus raptum tenuerat
in Regnũ restituit et p̃ce duxo regni atq; hen
rici nlo exactor fuit instituto Et enim Eduar
dus q̃m se desertum proditumq; iri didicit
Anglia exordens in Zeelandiam insulam ad
septentrionalẽ rheni ostium adnauigauit
Vbi p̃fectus hollandie intellexit illo se
confestim q̃ duxit cum honore recepturũ exer
pit exceptumq; hospitem perdiuit filie nom pau
lo diu indidem moratq; Carolum germanumq;
suum Margaretham odijt fortunas suas
deplorans et auxilium suorum misertus regre
profugum ac fratrem Duxe admodũ q illi opem
exoant supplicitat Et repetitisq; copijs qui hol
landie militare maxime constabant, rege in An
gliam se recepit, reassumq; applicuit ad
littus Northamptonie, ubi post multa pro
rextamina victoriam obtinet Eduardus pa
tri et henrico filio regis nostri henrico regi
bus sub rapto, fama est quũ Eduardus apud
nos adueret maximum non sine sollicitudine
diu fuisse quem se aut maximum hospitem in
hollandiam peruentarum hoc ita arridisse
nam mentio illo hospitem admodum p regem

Eduardus ope Burgundi et Hollandorum Warwicensem vincit.

quin esset intra portus ab eo oppidanos et sogit
toriorum salutem oppidum se se traditurum
retulit tantum ty ab Anthonio ubi miles ab
non abiret nisi equis q armis q relictis tm
peracta et omnibus et singulis pterunte Dum
at sogitt tocaim arma ponit et se se obitionem
rumperet portis a civibus relictis Hungari
irruumpunt ciuesq miserrima seruitutem
redeb Ne templa quidem salutem attulere exdi
derim Anthonium sui militis impetum haud
dubiusse retinere non fidem ab eo violatam
Deq Soarino, q de Carolo semper grande
eloquat tribuit neq ty dubitati propiora seruo
existimat Carolum nempe refert ubi arces
sisset templum equo inuectum atq Dt Soarini
non redemq imbi respexit talia edidisse
tam moni q tumentes Habeo racionis Virgilio
ty magis perspisse petito patrando nomen q
fert est aut dabi fas rum nomibus aliis in fua
ram suspenso hac dicepta atq intensa Equide
nemo id mihi persuaserit fidem a dure solutum
sq simile duro appareret, iussum ab eo fratem cir
toriam parere non pnd dq eam dubium
q prima obuenit dastare retexuit exemplo trahitare
animq consilium q fuit Dastata Marcella romulo
tit se regem id oppidum tuendum arripuant
Deberti Regtis Durenti, hij ty milla oppugna
tione expertata Durit spiritum deditij Deditionq
ea lege fuisse si saluos inde abire liceret
Relictis igitur per ignauiam animis atq impe
diuentis detrudeb Hannibal duo baculo tentenij

dum rum aliqt aliis repugnand popnlabunde in
interiorem Normaniam Rothomagum usqz prona sit
equitib bis mille pedit Tum eriam fraci pre
tem naui rui Colonie fuit appellatio / q negoti
tudine retrib dti rosmma anterelleret rum ci
uibus aliquot nauib Didierant in mare
Ea rlasse miltum Dani flandrib hollandib &
lanibz debere / Certum dt et nob ru hand
rontemnendo numero destrending / fuga retro
in fraciam sunt relapsi / Tandem rocuntib
legatis dt belli rocii sab tollerent qm multa
agitando de pace nro bu rommemorat / tandiu
aliquot mensium peregerunt

Brede nrodius capitur.

Interest dt ad nostra regrediamur
Dand traiectinoz antistes Reynoldum Dum
de Brederoede dtro ad se Dorestatum
venientem dt super rebellione et traiectina
rebellia ronspiraret in roarrerem romisit
una rum Wolfranno rnib nobis & tqz ensigno
Sand traiectum adeqtand simile et Tysbic
tum Reynaldi fuem rspit q ranomiroz adspa
tum obtinuerat suffragia ttemqz fuem
de Amerongen prefectum plebis rapto sqz
per biam pnbrem Dorestatum emigrat

proscribend plurimos ciuitate omniaq; eo impe-
rio agend. Reynaldus questionibus subiecit per
diuos ruticatos et varia tormenta interrogatq;
rem gessit et cum furiose ac vecors primipe
dulcissimam vitam consig fuisset intendit qd in
Ilestestym debuit p vxpectatam et ex ea cam cum
fre Ryssbeto consultatum in Dacuerto oportu-
nitate porta pmittere intendexit. Superexhib
et Walraduis et Joannes Dechmerongly hor-
mentis iidem interrogati sunt. et Reynaldg
nie horum sibi conscius postitit negare. vnde
denuo tormentis examinatur. Tandem animo
spe atq; opera ad Carolum Durum p exulatq;
dum indulgm pro tribunal sistit. veniam primi
pibus de ordine ac[illegible] debellatis. et in sonb obsole-
nitus libertatq; dimittit. Cterum Ryssbetus
archidiaconus dum annis quatuor recepti tate
to exacset se reddend. offirio segs Juramento con-
stringend non intractum post gar diem
tricesimam dimissus abiit abiit. secessit in
Zuedam Exaboantie oppidum ubi simul et
vitam et animam exiit. post tamen penitu-
matis ad Carthusienses apud montem Dim
Jo exhortatis vix plane et genere et animo
illustris. verum ingis factis genitus et cum
virtuti fortuna inuidexit. Cum eriam in
Cyriaco Zelandie oppido seditio exorta est
ortiso exbis prefectore et turbo provisore
Walcherie. Diffugiente magistratu. qp urbi
alia simulia exitimentare plus solito comisi

Seditio Zirizeensium et secula in eos animadversio.

sunt Carolus ex intellecta oppidum fraxo sed
missis legatis dedendum rendermauit, Cetera uinci legatis
ad Carolum missis p pacem patrio adipiscent, me
optima meritam uinitatem perditum uett pluribus
impetrauerunt Primo ex seditiosi quidam capitali sup
plicio affecti sunt Ciuitas grandi ære mulctata est
p aute effracte presidium impositum Sub idem
tempus Pontifex Romanus pontifex missis legatis
ad Dalphinum Celaie principem ubi pacem sue
nouedum quem amici fecerant sed contra pacta
rem in Dominicis detinuerat libertatem dimittet
Cum nichilo setius admonitione aspera obstinatius
contemnit Carolus Duc misso reductatore ut
roxam ne sue obsidionis pro tribunali sisteret
impetrauit Venit Dalphinus in Cathesium ad ciui
tatem hesdyn ubi Cum plurima decisa altera
triumbus altero ritusque celebrata sunt, praetim pribus
ptim Caroli Imperio Dalphinus pacem relegare
re compellitur, datisque Arnoldus Duc Celaie
libere dimissus ex aere Brugis ad Carolum
Cuium peruenit a sacerdotibus et principibus
uniuersis honorifica gratulatione excepti
Deuenit ex ipso Dalphinus animis plenis
insurgendisque animo Cum fugam arrulterino
litus Celaicam deuius sub peregrino habitu
obstractus fugax p aurem Cuitatensem
finesque manipatus custodie ubi ad mortem
usque Caroli asseruatus est Condigna recte
pene illum Diuina fecit prouidentia ut q
pacem Depositis pietate ex animo in Dominis
bus detinuerat eadem ipsa ex parte distractus

ad resistendum forent deditionem porta innotuit
tate expetiverunt eidem fortum de oppido gorz
tna spes celerum supperat Noviomagum
tubo sitū fori propugnaculis vallo atq; muri
tocti presidio munitissima Interea Carolus Ludo
phi filius impubis orto nondum annot natus
quem equo insidentem remissq; proli indutum
et rubis audaciam prestaret passim per
bellum deducere Et Carolus Burgundie
duo Noviomagum ringit obsidione non multo
post arci oppugnatione prepetuando nolens
ty militib; in apertum sibi distrimen deuoca
xi primo varijs instrumentis bellicis ast presertim
bombardis muros portasq; adeo concussit ro
quassando impingendo et iam ruinam omnia
minarent portisq; foret et oppugnatio primis
animis fortis similisq; Caroli spectatam veritj
supplicij veniam deprecati sint atq; innotuit
tatem porti Carolo sacramento duci celebre
sacramentum deuocare ad verba gallico nob ho
magiare Diring Carolus duo poratet bubem
interessib Carolum atq; philippa Ludouici
proclib impubib; in flandriam misit remitti
endo finde expectatum moniens metatus est
castra in Lethem propere Lobetum ubi supe
plures ad eum denuo electi de Zutphania
Arnhem Hardewyk aliisq; celebre oppidis
q salubi rorum priuilegijs ac plebiscitis in
verba Caroli iurarunt ipsum in ducem accipi

Bellum Gelricum.

Noviomagum obsessum.

Senatus Stenhemiæ a Burgundo institutus.

Carolus ad regium nomen aspirat

Conventus Imp. Friderici & ducis Caroli.

robustior in Syria postea erat magna ex parte
neglexit Romey ty et vetuste denominationis
potig memoria qz presens authoritas remansit
hij insignia singulorum gentium nomeqz prefe-
rentes Diuum et Dominos predebant deadu
Dño maiori et pax erat potestatj romredens
Imperatori submisit et erat dicere rimota opule-
tie maiestatibqz plena Et exerbant tube buni-
neqz et funalia fleamatebqz obitus rizeij mor-
tem intendebant tam fremitib et ardor hom
equmqz et omnia astro atqz auro fulgentia
et hyt pax tranqlitatem tanqz exposita
Spectaculo notabiliora am in sue aurb ornatobqz
romis exact Imperator vestibatur tyrtili
auro vestib ad pedes profusa et rixum rotum
explicata z qz humeros more thorum
Sparsa, limbo rixum pedes manibqz ingetib
preterij margaritis picturato tpe gradib
natu sz sixenti adgr atqz solida innixa
Dño et rixitur quadrangula natq a nob
in ipo etatis robore medio rerum gloriaqz
rursu respirans acuis se totum tegebat
fruebat Desup rhetamis diuinis radiantu
lib adamatibq distincta quoru q pri ssime
Diuentes milium strutatorum estimabant
solius imperatoris maximiliani Decimu
portaru agens q nu insigni fortie et prudencia
et pro etate et rarissimo patrie fortuq
imperio indutus sanguinem intra tyrolum ex
gento. thurhi filium aiunt receptum in bello

Maxemilianus.

Turcis cancellario Diu multum gr̃ intentum q̃ de
re rebellionis sibi satis diu esset cognitum
ex more diu et bellaria distribuit gr̃ tbi
iterum instare imperator de bello sacro rem
tocui Turcum adhuc pro Duce regis villa ad
captionem pacti postridie Duce rursus remisit
Imperatorem adhuc gr̃ ad stum Maximum
ubi diu esse rpm prediximus inducebatur imperator
pulsu intellecto ante Duce ipsum pilleum deiecit
gestabat Turcalem filium imperatoris Damasc
renocans diadem desuper exactu ex reliquo comitatu
tum treuti fabre fortiq; curi quantum de hijs gentibus
dici hor seculo distincte, nisi qui audisset pu
taret fuisse integres sint cancan quodam impa
tor dnaq; cpt Moguntiacq; electorum suoq;
intimis caute et Duce tum suo cancellario
Cepit nomine Imperatoris cpt dicere de re
christiana quid loco q̃q; difficilij in statu esset
tum dni de maiorum suorum splendore tu
primu q̃ de sua fama rebusq; gestis sub
iungere recusabo hortarique ut opem ferret
dignum prorsus ac magnore ac diuinum et
animi impetu opus consulere in rei sacro
christiano nomini et una opera de deo homi
nibus optime mereri q̃ uberrimam idem tutissi
mumq; interpretum extra fortunae iniecta supraq;
fluxarum detractionibus positum quippe in q̃
aduersa respexerunt inuidia
in hoc suoq; quae multa dissuasit Moguntinus.
Respondit Duce ruplexe quo possent a plurimi
hub q pro se direnda diligentius audiri in

Durib filia loquacet nec satis reminiscunt
Imperatorem prorumpatorem seu ut ipi dicut
direxim imperij Durum fuisse ut ipe ghisi
bat reuocare paratq erat, si, cum Duo contra
mpriaq fiamas sett Duo contra prorumpatium
ppmere dolut ex uoto uolebat Deinde de mpis
rii se sua statutum prorumpatiois hmoi quoq
fore mmi Debere admissum Durem studio
diuinb qz gntum posset via q usquam impio ob
lata sint ad pistrum romani principatus maiestat
tem uiusq redigere Ingens materia et occidenti
et prospero et ad quodlib oudoco ripium pue
tuta alia q doam De regno frisioz et hmi
quidam petisse ab imperatore Dicit, quoz
nigil neqz negatum neqz ty satis promb omnib
auditum qz Dissimulata omnia Sperrarula quo
tidie atqz fudi equoz commutatio hastiqz grui
sub similargra pugnarum et in rentamie opi
lentia fortunarum qz fulgor ostentatib Ma
ior Impatori rauorum diroz mmuq atqz moli
litab Ppauatu splendoreqz rerum Duo
ffusior emulatio inter ipsob agebatur
Nteqz enim mensuq sue oblitus tale q
imidere minori hic bello contemnere maiore
et me tedio quidem fector affriatur, si paulum
quis nouatioi moroabor Carolib pio primi
patib sui maiestate epulum fredrico impa
tori et fuxu et fouticia inpqz estimari posset
magnificum apparabat Venit fredricus
in regnum Dni hendrici de este ouxia fus
cepit et indutq tunc ouxia mixi autifiq mer cimoclib

...uironia longitudine qnqz rubitoz Sportula
fragmentoz argentea Hec amphore inge-
tib reparitatib Tricinia erat tribz mensis
Hoqsito apparatu instrumtum splendidimqz
In prima mensa accumbebant illustrissimus
Imperator Fredericz Caroli Ducis Burgun-
die Maximiliang Ducis Austrie imperatoris
filius Philippus archiepus Moguntinensis
Treuirensis archiepus Coloniensis
antistes Leodiensis Dauid epus Traiectensis
Stephanus Ducis Bauarie In sda mensa
Georgius antistes Metensis Caroli Duois
Francie Dus Godefridus Capitaneus Mastricensis
Dus Brandenburgi filius Theoderici Hun-
romus Dus Montfordie Philippus romus
Dus Nassouwie

In sda mensa duodecim romi Dni
Thomas Dnus Dni Godefridi Capitanei
patris Dnici Sigismundi Otto romus
Dus Hemmenbergi reliquiq ministrantium
officia fungebat Duodecim magnatum
turcotili auro indutis et totidem Hyrcanis quos
tubicines precedebant Paraepsides patine
aureas omnes deaurate argentee Dapibz
fercula quinqz omnia opiparis refectionibz trifa-
riam apponebant Post bellaria triginta
patinis auro gemmisqz nitentibz refecta
sunt dein aromatica confectione redolentibz
quarum pma estimata est Georgii tercia milium
florenorum hec quarta decem librarum ...

Senatus supremus Belgarum Mechlinia instituitur.

bellis se implicaret, magna sui suorumq; iactura,
ra Dum Robberto burgrabio Coloniensi suppe-
tiaxi aduersus rebelles relictis pro animi
magnitudine contendit. Proinde Colonienses
Nuiriensesq; pcis legatos admonet ut Robberti
copias burgrabi imperio parerent aliosq; sa-
cris rebellionis detineret. Nuiriensesq; ex
dum in castris eius Nuiria it obsessum, maxima
armatoq; phalange stipatq; et Nuiria
oppidum ppter regem Dupliq; muro forti
hisq; ppugnaculis munitum, non adeo magi-
mum q; copiosis diuitiis refertum
imis itaq; obsidione totexatuxi bellum tri-
rum pducebant, margines q; rocu[illegible] mutauerunt
frumentis alimentisq; omnifaria importatis
deuenit et Hermanno Cantyrauio Hassie
q postea burgrabatum adeptq; rum ppidio
militari hoc[illegible] contendo aduersus Coloniam
Carolo Duci pter mercenarios suos q pte
uinciales milites auxiliares copie quippe
milia equitum destinauerat. Eduardus rex
Anglie cum octo milia longobardorum imitio
itaq; obsidionis fridericus imperator fibi ad
misit Carolo Duci hortando pluresq; ut ab
eorum desistat nulla auxilia consilia ope
ram impensa Robberto burgrabio ferant persistet
dec supplicat suum imperij in eos assertio
nem quod [illegible] christiana fecit pquirendis
sensibus de urbe Colonie tpe opportuno
copias imitiales componere, quo in forma

Nouesij obsidio

pace stabilire. Quo circa si ab animis diffe
dat fortunam et principem iustum. Cui mihi
et exoptatissimum sit religioni fidei ac pacis
christianae maxime hui imperatoriae maiesta
ti atque pontificiae romanae dignitati obse
quium impertire. Arbitrio in hunc finem modum et iustis
sima tua maiestas pro imperiali auctoritate
conque latoque pro orbem fungeris me admo
net hortatusque ut ab armis prius desistam
et proferre mihi fidelium salutis tibi pontifi
cique romano gratissimum certum ut tute quod
ignoranti non sponte neque temerario animo
arma sumpsi. Sed ea iustitia et aequitate
relapsi frenum minime admittat. Quippe
gravitate ac pietate Roberto archiepo de
murtg, ipsig dignitatem atque immunitia adhuc sub
rebellibus reliquis, armis tueri contendam, hunc
suffraganeos cum electo est in ecclesia
Colonensi a pontifice confirmato atque a tua
maiestate in exulibus astrictos tam prohdolor
contra nos fasque omni dignitate spoliatus hy
dignitatem immunitia integritatem defendere
et omnibus electoque meque postremo voluit si immu
nia si iniquitas est, tumultus et iniquo videar modo
pro iustitia in parricidales arma sumpserim fur
tiosa nempe archiep. Colonensem ubi indutiae rapu
rat mihi cum rege Francorum suspexerat
ac undique mihi bellum formidabile inferre
coniuratione adversum me cum aliquot principibus
Germaniae superioris conspirat postque a
proximis amicis animis nobis utique distrahum

est dt si mihi cum francis bellum fuisset tali
qd exploratum habeo pontifex cum ditiones
meas tum infestissimo bello essent adoriturus
Etsi cum nondum haut recusem prosequi cuncta
simpsi fateor non dt pnlem regem imperij me
brem sequendo mihi vendicarem aut dt pri
ripium electoz dignitati in aliquo derogaret
debuti falsa quorundam suggestione inflmm
lor Verum pro assecuta proptez dim ystitutio
qd imperij decoz amplitudine atqz maiestate
pro mysteria Demqz et regtate ad minuria totu
mbrum omnqz dim prosequendam Si tua
maiestab me ab armis dt desistrem popta
ret qbqz dissensionib qb romdtionibg rempo
net si Demqz parem rgristianam tantopez
exposcret profecto no rorinisset landtgrim
hassie omnbqz imperij dxbus dt exrgispo et
migi bellum infexrent Concordiam paremqz
rgristianoz no est q magis rupiat ar ego
q ictum vixb omnib in rgristiam nominis gestib
libentius resumerem atqz pollicitu ftoqz migi
coresito minime imputandum si qd recip
rgristiane Detrimeti inde emerserit qd mre
gentium illatum dim di armisqz reputto a quo
nemo mre me poterit prohibere valeat tua
maiestab et regnu socri imperij Ego rasstio
contra furia dirissima scytica Augusti anno dñi
essimo qdringentesimo septuagesimo quarto 1474
Interea Saxonib Sno murtinsib acerrima
bxret obsidione totius frta in rastra Darij
militaris impetu pluvimos raptim abduxere

proteribus Cl duxit exco Dame in rastra duris
rum quodam aptiz sedis legato et bellum ipsis pa"
rissatibus transigeret interdum et imperatore
Ceterum du ille rotemit, hic nis sui tuti patuit
Quasperatis, adeo nis, post triginta dies abut
re infecta interea obsessi, et praeptinis Carolq
restringebat fame pugebant adeo ut nis rari"
nibus equis pasti milla carnimoru alimeta in
domibus habebant neq sal ipsis ribozd dim rendi"
mentum, sz tm sorbitiu tulat De aqua farina
et mellis Dnicilia tu imperatoris et primipu
lemanozd, q supplicib fuerent et ex tus"
fugis Dditebant inpot alebant in spem et ptina"
cia adeo ut qz qz nis trepidare pore tamen
hostem rotemere sint usi. Sub ipsum hyemis
ob rei inclemetiam atqz intemperiem q rupta
munia fuerent milla oppugtio a Carolo tenta"
ta est sz tm in obsidione pseuerantem estimab
Sola fame qua milla urbs validior ruit ad
Desperationem et deditionem compellere
Atqz statim ab initio Dnica nocturna qz
munia in armis agebant, interea ruit ysdia
Carpinis Disponebant, mchia turris propug"
tacula tormetis ligneis telisq ropticis imitio diei
qui iam solum ipsum solis Dnicstringet atqz
munia rupta pma fuerent Carolus tu quod
amplius ruinta dum natus belliosissimo impetu
et ptinacia furiam it oppugnatum pugebat
tormetis pugebat iaculis tentabat omnia
et ubi infirmiora admovebat munozd subsidia

illic maiores irrumbebat manu pudore ho
illos armabat spes postrema itaq; tota die
illic pro salute istis pro triumpho inimicis
Nox postea dirimit pugnam qz die et tercio
et quarto impugnatum est acriter, parabam
roz. Diruta turres margines munimenta pla
nitiem, aut fracta aut igne combusta
sunt tamq; sub pedibus michi stratum habebat
ut me raperet q dam impune porrigere ho
mines inibus integrum erat tamq; ubi Nu
mesii pro deploratis habebant q fortib; assidua
oppugnatio intra at gestabat indies famem
et calamitas itaq; rursus pg longam moram
capitulandum illi tandem, q breui subortum iri
oppidum illud dixerat nisi laborantibus subue
nisset tum vix ad extremos usum inopia ven
tum erat transito rostrato pontifex Colo
nia monuit, rastra metatq; est miliario a Nuria
quippe pl q lxxxvi milia sub pedibus habuisse
traditum est Erat ordo primipilo imperij ubi
tores retrusq; primates germanie superiores vrgiep
Margunting Maurgraouig de Zrodenburg,
duos Saxonie Landtgraouig Hassie Maurgrauig
de Baden, antistes mostrienses et prefne
strargienses atque comites plures triginta
Caroli vt erat vir inuicto animo ad omnia
tora belli arte Detractare ipsumq; ab obsidio
propellere diffidebat gestire letitia adeo vt
pfecti militares, iod eo cultu duris virtutibus
augurarent, pcinde militari more lustratis

ropijs arcubus in sedendum tumulos admittit quousq; hy
in distantiam pugne descendant et militibus preoccupent
hunc in modum prefatus est estimans id promptius
ad victoriam ytinere Si quando aliquos pugnaris
simi comilitones hy presentiarum nobis egregius
ingenii eliandum est pestiferis virtutibus memoreque totius
egregijs preclijs defuncti exemplaria ruminando me
rum semper de hostibus victoriam reportastis Nunc
frame desidiam potius rastris repti quam ense
arie detrectaremus Quocirca iam nobis oblata
diuicandi occasionem et vadem quidem q hy subiec
tis rampis aciem explicare nobis hortatur impe
tor tandem adest hostis cum omni strepitu expe
ritum Germanie tam diuum desiderantibus nob
sat superq; expectatum placet sit breue digitum
dimicare assuetas quod felicis quod Germani tu
audacia tu fortitudine valeat suoque reddere pre
sentiat quoq; terrarum orbi nota bona nobilium
Germanorum quam metui sunt Nunquam quod illustre
maiorum stemmate q virtute q armis victo
ria patrum quoq; nobilitate in acie decum hosti
et inuicto uno opus est hic hostem petit hic
in media acie intrepidus desilit hic cuneos ge
fringit fugat prosternit hunc redunt omnia
Ad tiyrones adhuc sub vexillis imbelles adhuc
sub militari robore constantes nobiles tum stren
mate decum uno degeneres adhuc sub inuicto
ac longa militia ducatos quo inquam nisi retrorsum
fuga dispositos tergora dantes sunt Meo diuino

dt mūrrorum rapitanea rung ꝓcurrebant
Post varias strages dūmani fida fuga disp"
i totis campis palantūm Milites Duris in gpo
lorum more fruunt camatis redentes ad ballu
dsqz atqz in rastris ipsis Ad reuend imperator
rereptui retinit strqz indutiar party miss legato
aphio De pace vgit q firme tota ysma Caro "
ei arbitraria estimata est obtinuit viz q ante
bellum rontrupturat qdqz aliqu sibi fuerat, mya "
tum sy hūr modum Muria post annu obsidione
Cabsoluta est bellum qz tantz motib cui pacis ra "
tione interruptum Cstituant ꝙ id tempg indutiz
inter Carolum et regem fraucos ob sidiome
itaqz in Muria nondum soluta fudorinus
fraucos regi Dutgsium et Burgundiod dupo "
pulat aliqt debitg reruptis Subinde Eduardg
Carolo dti rouenerant supplatiatuub reassiu
distinti milium quinatoz Calisiu appulit mrix "
Burgo Normanie Et Eduardg metu admodu
paternus subqz dissisg diuibus oratoreb de
ronciliando ad Eduardum mittit Conuenere regib
ad pinquiaru ubi in ponte duo oppendicula
rotunti quant fuit inter utrunqz oppendiculu
paries medius rouellatus ita latis foraminib
ut ꝙ vob dicatur dare et rontingere uterqz
possent Conuenitib itaqz ad designata
loca principibus qui se alterni soluta sunt.
Longa fuit inter vos rentum admissis utrisqz
illustribg arbitris rollocutio finde ubi regibus
diuisum est / ill recuntibg ream sermone rentu /

Bellum Lotharingicū

hxant atq; rontrouia frta vt gnata Eduardi
desponderet filio Ludouici, sitq; Normania
promincia in dotem rideret atq; quinquinta milia
marchos quotannis Eduardo pſoluerent. Hiſil
tm tum Carolo Duce de pace agi potuit
Ludouicus tm nouum a nouo constitutę sunt
Hinc bella vt noxerat Loquuntur conuenit duo
moderatores eius quendam q Ludouicum demens tol-
lerat fidei ppe autorem sit dictum Nam memo-
rat, q in eum indurat illud de Carolo reddere
not eum ferro potius qz demens in hostes vti
mur Post hinc indutias Carolus Lotho
ringię Duratum armis vindicare cupiens
est pręterita causa Duces Lotharingię ia
pridem defunctum sibi fuisse obiectum reli-
tum militibus filiorum auunculo Hinc Reynal-
dus comes vademontensis, q iam in Duratum
Lotharingię hereditario iure succedebat dic
negligere dic insolenter pendere visus est
Illi bellum a Carolo indictum duas atq; triae,
fuerat pro Burgundiam tum Gallia du
Carolus Nuria obsederat ingenti horum strage
dita stragę deletu atrocissimo habito, re-
bustissimi qq; ad militia diri descripti sunt
Lotharingiam passim ferro flammisq; depopu-
latur nemine repugnante quippe Reynaldo
impar ad resistendum tum in Gallia esse
rat auxilia principum implorabatur plurima
ut oppida ut castra partim di partim dedi-
tione recepta sunt tandem Nanceium pmaxi-
mum

Lotig

totiũ Ditractꝫ oppidumꝫ idemꝫ munitissimꝫ
grauissima obsidione pallatum est, Cumꝫ post nouẽ
hebdomadas animis trepidi fame marcenti bracchiꝫ
fatigati oppugnatione cessare decreuerunt porta intro
cunctatione dirꝫ ac fortunarum suarum Circumꝫ
stantia pauiris Dictꝫ in Carolꝫ Demum pactum
Et reuocato Duce vt iuxta diximus ingressi
ad omnia quæꝫ bellica obscena rapacissimꝫ
no modo diripere vsum vt victoria vti volentes atqꝫ
accidentem sibi sꝫ fortunam experientem, omnes
iam pridem assuetum in finib⁹ Elmetiorꝫ legati
Carolum adeunt quibusdam deflent ad tam se
ueris grauissimꝫ multa iniuria affectꝫ p hostilia
arma detrimentum exagitantesqꝫ Elue
tiobalchorꝫ gentem vltra vim cyrenam sub
finibus contentos q montibꝫ sepiant Hostem
in corpꝫ sedibꝫ nunqꝫ admittere, imo rapacitatibꝫ
atqꝫ iniurijs carentes gemina corpꝫ gloria
militia defendere in patria pro patria
aut pridem aut in vestigio amoui pulsum,
Diuersum de fuga meditari Quo victa diuum
interpretum est De belli discrimine consulta
vel vt controuersiꝫ omnib⁹ cunctis diuinent
Eligunt salutis desperationem ad virtutem
reprimendam adportari ipsos patriꝫ proposse
turosꝫ quatenus pax iniurias proueniret
His dictis Carolus contemptim habitis le
gatis, ad tm responsi tulit prelio congrediendum
ac decertandum fore q nisi cessissent
bellum illis inferret, q tot propulationibus
iniurias intulerant Elmetij tali
uso negotijs animis grauesi dispositis acriꝫ

vnde et helueti
cum est exortum.

fugato in castra peruenerunt. Ibi sisti a fuga
nostri quibus dominus Iohannes se retrahentes
Capuam castra Lotharingo reliquerunt. Quae
causa ab omnibus comessa fuere. Dum vanus
ac inconstans Durantonis animus militum ocio torpe-
tum retrahit. Ita ne Carolo aduersa omnia
et fortuna a principio blandiri non potuit subla-
tam tandem furtim repit alludere. Habebat
quoque grauibus animi indignatio quae actionem facundo
aliquid erumpebat. Nam apte querebatur grauem
sibi esse diui a modico principe iniuriam. Totiens
fudoriri dicens sustinuisset. Itaque fuerunt aco
met ruinae suorum dum aut stultitiam aut imminentem
tempestatem. Mansuri et obsessum venit at illo
a portugallo asperrima hiems. Et de pace
tum commota colloquia nihil egit. Exercitibus
cum factis suis tam graue mansuri extrema
fame oppressum deditionem meditari reperiunt
nisi Carolo summa dies adueniret ut ab imminet
set. Exeat in castris Durisio longobardus
quidam comes rui Campobasso perabundum
fuit. Is sui natali praefuria sine patrimonia
ream rapacitate ut monacita cuiusdam Carolo
Carolo se fraudem dolose procurauit. Apud nos
fama fuit hominem a Durae iniuria affirmatum
importunius stipendia postulantem aliaque minus
arrepturum. Indorsing ergo quo proditionis opinionem
effugeret missis adueniens muris proditorem
ad se arcessere petuit. Itaque contulit se ipse in
ad Reynaldum Lotharingiae Durem. Apud quem
de moliretur. Eiusdem de consilio bellum exercet

imo Neapolitanus

Mors Caroli Burgundi ad Nanciam.

1477

magnanimg bellica virtute strenuissimg avo tu pacifico
et ad gre cupiditatem promptiore fuit item misit
mi militia atque virga regnos ministry Sumozdg
obsequiozq; fortissimg observatoz gubernaunt
suas provincias integerrima pace nouem annis
septem mensibus Diebus nouem Reynaldus Dnus
Jotegorangie parcellum rondidello ubi tot orti
sozq; ossa iacebant addito sacerdote q memoria
defunctozq perpetuo haberet vrgeit et tandem sepi
dram in pratello ubi Carolus Dux occubuerat
Regq Diu moratq virtutum exoritum in Burgundia
hostiliter depopulit quam totam pg paucos dies
Ludovici nouo demisit Sequuti Burgundos
episcopi Antisiodorenses triam regi frumentozq pacem
unt

Caulæus addit sequentia

Epitaphium sequitur Caroli, scedula e Flandria ad auctorem
missum premisso Epistolio huic in modum
Dns Andreas Flandrus, & quondam concanonicg nostr
dicere erat solitus, legisse se in Flandria hos versus qui
in loco sepultura Ducis Caroli habentur scripti, quos tu si
probabis historia tua inserere poteris

CAROLVS loquitur.

Disce meo casu peregrinis parcere caulis
Disce domum regere, disce domare tuos:
Non contentus agris, genitor quos dedit Philippus
Auxerat, externus Carolus hic iacco.
In me disce dolos Fortuna, prospera cuncta
Que mihi donarat, funera acerba dedit.
Hec legens et abire volens, dic Christe benigne
Eternum famulo propitiare tuo.

Deze bladzyden offschoon wit gelaten dienden echter
geen bezat van, blyken de Colonie van Brazilien

Apologus in librum undecimum

Partem[ib]us dirtitantib[us] nobis[que] meq[ue] opera meq[ue] impense petentibus modo
fac[er]et Tumidia atq[ue] malignis metib[us]
bonis consulerent meq[ue] vigiliab[us] nostrab[us] totum[que]
Ego meq[ue] laborib[us] obtrectationib[us] remuneraret
mox patrie redijt nostratia scriptor[um] inuidia
fedata obliterata illustrare p[ro]diuare atq[ue] rec[ti]
braria reddere Digna profecto racusa tui
omnib[us] cunctis fac[er]et memoria diuorum portus
ab inuidia procul[us] ob[e]mi[n]ib[us] p[ro]diuare strag[es]
volentib[us] erit in eande[m] quo omnib[us] sit renatus in
rassu voluissem enumeratim atq[ue] amissitatim
in vulg[us] emanarent verum mea via vt obstruant
pictores nos sint p[er]lustrata sandaraca Quo
rixa si q[ui]spiam in nostris scriptis q[ue]q[ue] exacti
offenderit Ib[i] me[us] me legerit ymo grauem a me
inuenerit si falsa reprehendat vera in aurem
edoat blandicijs aut cognitione mei reprehensionem
facile reponsurum Profecto me adeo amici bello
videre vt rensorchy bek me geiga del arrusem
Dum me plane fautor et animet vetera rescida
Litty Longe optime meditamur vt q[ue] lectitando
scribendo remitando nigil laborib[us] aut voluptat[i]
tum ty historia reperiant dnq[ue] meq[ue] hor[as] geng.
vigiliab[us] vigilauerint ab gistoria mea proinde
optant aliaq[ue] sibi oblectamenta quant vt sit
animi[n]dentia vacuos forsan offam quapia grama

tirib istib Diabolaxijb obiectanb me digeadent
ne demorsitent paucij est alios rodere scripta
et mesaxijb aūsibus ad ora adgibere nasum turpe
facit vt inqt Martialis q in alieno libro ingenio
sub est Rogy quid ad verbos relegentia verum
ad mdam xtum nro prostratum roy mitione, illos
imitaing Si q ty stercorosa ad lima si q indigesta
et inelimata ad unguem reflexant plenum erubo
in hoc supma historie pte plurima sunt, q aim
ab inepto detexerant Nempe difficillimum est
alijs morem gerere, quorum sententia scribere
aim suffragantiū puncta promereri presertim
in ijs q xpo nostro contigerit atq in ornelo
quoy obscura sunt insita namq montalibus natura
xpsentia fastidire, et erita vero et amplecti et
admirari traq secretiora est gesta utrūq tnax "
xacta fuerint reprehensores admittent quatenus
q sq; prauo vre aut aio factiosus est, aut in xpo "
xtum vel inuidiam propellendo, latenb prodendi "
tuo rumpta interpretabit, vel ralumiando vel
quonestando nob ty nro priuilo publicad famam
redimet singula seriatim prosequendo, vera
narraturi sumus, ritra offensam aut ambitiose
suspicia sti mr veritab, mendatio roborandā
venit tra neq omino tuta est pro mdam historie
veritatem quecq principū oculis pinctum aut
offendere, quorum be facinora mordari rodere
vero Ad quod facile sit in illos scribere
q possint prostribere admonet nob hoc atq
ne priuilosa plenū opus alere tractemq aut
intendamq pro ingenij supposito timeri doloso
Scribenti itaq mihi offert se in primis

impatoria maiestas qui sino fulgore et obtutu
adeo eum prstrinxit et nauseam mihi pilcam
gerulus protinus obstupefacto dextra impendere
tantum temeritatis mihi suggesserit ut minuta
quibus penetrandam rei tantam maiestatem
pro rerum dignitate illustrare possit ingenii
quibus laudum preconijs celebrare quibus facultas
prima atque egregia gesta splendore quodam
respirua lucis monimentis felicij memoritate
commendare et tam eximia sint atque generosa
ut eloquentia omnibus quaturuis bracteata, cum
narrationis fores pateat longe interior magnorum
etiam et eleuum no est presentis instituti
augustissima maximiliani gesta describere
quia pro sui magnitudine propem aer intelligendi
volumen desiderarent et cum ea solum re
postulante diuendo pergit atque historie
ordine qui in primis nostris egregie obiuit
rursumque atque narratu same difficilia medium
prosequi consentaneum diuendi dignitate,

Liber duodecimus.

Carolo apud Montsdidier interfecto magnis
rerum motibus formidabili turbine in pruinis
passim volutis Philippe maxia Caroli Burgundiæ
primogenita sibi matrimonia ac plenis nubilibus annis
tanti principatus sola spectabilis relicta fuerat
unde maxima ambitionum tum Friderici Imperatoris
tum Ludovici Francorum regis in matrimonium
nimium postulata est utroque proceribus remittente
sit sub regia fide ac potestate eam fore
contendit, ut Francorum stemmate orta Burgundia
ea omnia ab ipsis possideret sibi promissis utrisque
Caroli quam sibi debiti attestata. Cum rex
recusasset dum Petro Britoque Varie accitoque Cypsa
tionem magnatum ac provinciarum animum ad
maximilianum imperatorem magis astipulantes
atque illum propitiantes. Cum Hugonetto
Marvillerio atque Ludovico de Wegen duo
de Himbercourt a Gandavensibus ultimo assiti
sint supplicio ut magis sub senatorio spectri
cam in Franciam deportare constituissent
etiam multa in Carolum delicisse insimulati
utroque Ludovico praeter opinionem expulsa
pass, ira effrebuit adeo ut pyramides atque
Gestiliarum Lucifugum Pyromantia Hannonia
niam deprompsisset aliquot verbis receptis
Strabates ipsi obtemperare detrectantes esse
dit Bavarisque oppugnationibus Lacessit. Ultro
pugnacissimus obstinatusque animi propter in dium
Francis nominis ut amicos et publicos veteres
fuisse simulabant oppressis rumoribus albis.

non sunt in Cautao

Abrelaten/sium
auersi in Lud. Regē
animi.

(ubrubia

cuenit Ad rem ſeu mometo ſopitum fuerat
Tabellaj ty miſſaq; bn tuti grauſatorum mimero
Indies dt aſſolet multiplicato Gonda et Do"
ducero redimt, poptanteb tempori ar furori reddere
qz armis ciuilibus xriſno impiraj Inter hec
xrum mobimina Maximilianus adolescens decre
et orto armis natus indolis plusq; heroice frlig
bmrq fredrici tertij tmpatoris Gendam no
gentis equitibus ingressq maxia bmram fidd
Turoly in expectu Supit maximo qno detrit
approbatu populiq applausu anno septuagc" 1477
simo septimo supmillesimo ar quingentesimo
ar tutum illi omnes per proximas securame"
tum direxe tpe via publica ar plebiscita
fore salua tuare Sustulit ego ea tres pcipes
pfilappum in principatibq subiacentium Margta"
xelgam et Brabantiam qui infans obijt Inuio
itoq; Dum arma undiq; obstrepentia Maximi"
liano offendisset Brabos qz in discordiam
et hamonia hostilibq motionibq ruinta
depopulantes, oliq; debitis exceptis Negrq"
segni animo desedit Verum decretu p pri"
mas habito militibusq; stipendio ab autoratis
in hamonia proferre breui ea et manibq fra"
ter dimicauit Insupte Cameracenses et
Gandauienses pdijs Brabanos pue dopulesq
bet interfectis ad maximilianum xrianos de"
ferre Inter hec a duabus anglor xpo
laudatis pollicitus auxilium missum, ser
in hollandiam sup xiginti militum milia qui

Hic Cauteus intexerit magni scilicet momenti historia, an fabellam, de origine Augustae ex monte Auentino.

prominia xpas orripent fremqs sum Johanne
Laurentio Durey in Dinanda gerit / q restitue
rat Burgi sue q Carolo Dux olim mpserat xpti
Eduardi sententia fieri imperium, unde in
maluatin dni Dolio fratrem mergendo necauit
Adeo regia in fratrem benivolentia est, ut regnandi
rupidine fedegractos Dux gir superiorem tali
non patiat pacem tyrannidem mutuo gerebat
Et Maximiliano et Ludovico dum utrisq sue
fidei pacem sinere satisfacit / q gir simulato
animo insidiaret / ille banis pmissis indistrare
re q quo Durit multa plia pacianter subinde
fortuna gerentem Maximilianum Maximos
adorit pacijs tormentos gementibus ruinatim
Flaresseus dumqs oppugnatior repnesus erat
aduentant subito fratrum explioratio acriibus
rotimus utrinq parte plenum detractante
est utrisq rontrissum Dimitatusqs plures
hostes dubio marte et tandem Maximiliani
robustes pmum defiriebes paulatim se subtrahe
runt Deinde rentuciatim desperit agme atqs
destigia fuge sparsuros tamqs dirimit
fratrum predas intendentes / et Maximiliano
intredibili ronstantia admiratio in acriu fortitu
restaurande ipe inter peditu medius rosistes
rotisqs rofortatis nro modo in plenum redeunt
atqs resistunt sed Ludovici triarii ronatu hostes
sumoment / fundunt fusumqs et dispolatis
passim tentudant / Quippe fratrum rati se
victoria potitos Dum predas sectantibus qs dixi

Alternat victoria inter Francos et Belgas.

pendib⁹ manib⁹ impedimt a fronte ronite
interrupti non sensib⁹ ar ouib⁹ mortuor⁹ stetit
itaqꝫ apud Maximiliana fuit inuenta pir
toria quindecim fraccionib⁹ milibus ortisq⁹ suoꝝ
ac qtuor mille desiderat. Secundum eam
victoriam Tornacenses adortib⁹ ipos ꝺ ytaq⁹ ad
petendu rogit actaqꝫ pce nre ꝺnlꝫi Duib⁹
ydeis ꝙ mat inferiab⁹ cum sarcello ad ꝗor
tenstrumto ꝓsequend. Cum inter maximilia
num et Ludouicum septem annoꝝ induciꝫ fuis
sent consilio mogib⁹ altercatib⁹ fallendi
qꝫ in mundi parib⁹. Quo itaq⁹ tempore Mogun
tinis turbib⁹ terribilis exurgit apparatu
Rhodum insulam oppugnare. Rhodiis
bus omnib⁹ subiit fuitqꝫ utriusq⁹ ꝙlium
tam laboriosum Rhodijs qꝫ hostibus ruinarum
tosum Mimia mille et trecentu bombardoꝝ
irtibg ronfussa ꝓpugnatoꝝ sunt virtute
dispensa. Ad nouem milia et mathoꝝ et
ducto relata postea nostrum est, desiderata
fuisse quidem mille quingentis debilitata et
git rum omni euo memorabile miraculum quod
Rhodij in tuendis fortissimis diuoꝝ simulacris
quidem pro locis in tanta turbine exhibuere. Visa
sunt quoxum crucem ensem suis hostib⁹ nonnuꝫ ostu
sisse rectamen transuersi tuisse aduersa media
oppugnatione in celo conspecta et ab hostib⁹
tum simulacris despicere virginis hastam
librantis pisa et Johannis baptiste effi
gies cum numerosa diuoꝝ manu hymn in
Rhodios celesti mogib⁹ qꝫ humana ope defe

Tornacenses ad. maximil. rebellat

Induciæ.

Rhodus a turca inbadit. et miraculose defenditur.

Gesta a Maximil. anexis

Hollandica factiones

.p̄ter nēlsi ꝯ templū in Delphy Leydam ꝑsumexi "
p̄uice ꝓstra dimisso a Wolfardo ꝯtrariū
redeūt Dāna Dammis reprendentib⁹ ⁊ tandē
Wolfardū q̄ p̄ viā mitib⁹ ac benignis animis Grat
rūicium auxiliū ꝓtestūr, qa partionib⁹ minime
rontiliari potuerant Solebrioxi ꝑsūr ronsilio p̄ "
riā discedit ty rūnis horūm sūssertq; est ⁊ uorg
D⁹ Godefridus Dnus de Montigi et Hanteb⁹ porg
ꝯ p̄rincipib⁹ ordinis aurei Bellerii, q̄ sataug "
bat bndeturqz ꝯsulib⁹ introdurē partionib⁹ reuo "
liare omnia bonis ꝓsūr minia obuia ⁊ intrepida
fami ꝯ Leydensi Urbe p̄ter rūiliū tumūl "
tum ꝓfugati Dūs apud Maximilianū de
posteriorio reuūtendo mq̄z ouūt patrio⁹
tandem p̄natib⁹ di atq; armis rempꝫ Geoue
statuerunt ⁊ augz scriptis ⁊ nouissimis Bell
sorijs Dūe Reynaldo Burgūsiū atq; Hich "
rico de Wyenhet reamdestina rontractuine
instruūt, interpesta nocte Dūs rūnita
p hyemē gelauit, uenit p̄uia admotis scalis
Leydā urbem hostes ingressi, sunt retra ty
rannozem Cabellarios tm̄ aut expulsis aut
in tumultib⁹ detentis ⁊ ita Dūs in ꝑdibus
urbis publicis q̄dam raptim a rūnis adūrse
partionib⁹ obseruant⁹ in hab Solisp̄tuz di "
crepsūs adeo horribili fragore ac flamma
magna ꝑdū ytem oppressit ut betra q̄ dragi "
ta uiros utrūsq; partionis mutj dedecuit
Atq; Maximiliano hūnistremodi mūtio
ueritq; me Leydensium exemplo retinere

oppida sepmtrio dissidijs dilaniaret in hoc
eundem ad proprium quod e regio fouet retro
nostituens Ethelzo Reynoldum de burgundia
tum Traiectensem reum nostrum ab orbe fugientem
captum est in montfordia insequutus fugientem
Maximilianus q dum montfordiæ oppugnaret
Reynaldum qz raptim exposcit nouo modo repulsa
passus bellum et bombardum intribus impetitus est
q intra feudalia sua de montfordia passim per
hollandiam in fisum vsq arta sunt Dominus Reg
de q permeruerunt apud waterlandos domo da
tum est Dno de polthenstein, q postea iterum
sui Egmondano benedixit Eodem tpe qd
fuit Anno Dni millesimo quadringentesimo octua
gesimo primo sors Egmondang pfectus varijs
in Hollandiam expeditionibus aduersus inimicos
Delroze dum Isabellam Borbonicam exoratus apd
se fouet audaxq faring aggressus est, quippe tribus,
tribusq reum Borbonicum alloquens dum optimum
habis imiadendæ tempus prestolat, prætor habis
forte ad portum obambulans nauem cum præsidio
qd omnis qd meretrix aduexerat sudit tale lignor
fasces alijsq feriis se se exolutura Egmondanus
in ronsleanis forum petebis audacius qz felicius
obuiam quid ty pabem tam hostili animo
petis Verum ipse

Egmondanus Dorcadum cum insidijs capit.

1481

portoris pabem intuentis pristina origo subse
quuta est Ioannes Egmondang, cum armata
militum manu orientem Othelli Egidius

Maxaemil. in Gelros expeditione manet.

Bellum inter Dauidem de Vltrajectinos.

Turpis Hollandi fuga.

Victoria Trajectensium.

Clades et fuga.

ronfertj ſtrembant dictæ erat tumrata
roxpora mutilata membra passim p agros
iacere Mille et quingenti circ̃ Traiectinũ
illo ꝑplo desiderati fuerint quos Hollandꝰ
ad sanctitatem vsqꝫ retidit Inter quos fuerunt
viri ronſulares Bernardus de Cuyndingen
et Stephanus de Zuylen Roem dignitatis
de Brakenburg Disserili effugio rum pauit
Traiectum venit vbi ingens curtus ac mestitia de
bris erumpebat femineꝰ qꝫ obuiatu rumta ꝑsum
dere dum fert fuam illa maritum tertia filium
deploratꝰ rentum rapti sint atqꝫ graui vre
mulctati Proinde dum requa sorte Hollandj p
mum trepi fuga Traiectinidem misrabili
strage ronfertj essent de parisrando agitur
qꝫ impassum acti in vicinam propensis traque
rursus grassabat bellum et rolamitas Cliqꝫ
Traiectini rocata Gelria militum copiarum
Cliuia et Hollandia protegerent festinum p
mum obsidione ringunt grauiqꝫ oppugnatione
carcssunt Ceterum post Dies octo aduentan
tibꝰ Hollandis roboratissima manu Traiectinj
rum Cliuensibus q mutuo dissidebant ad
ꝑpa remearunt Et Hollandj reptum remeti
bus iter statuta fuit in pago Tuitphaet
autem Quinenstreym deditio adeptam Rynenstem
ronfestim diuulgant odpropeuante qꝫ Da
uid antistites rum pditatu hand rotenuerdo
propius trium ibidem Nyedocast a quo ꝓuin
ignominiosissime fugati cuant obsidebat
Ceterum deditio ꝓcopere subscruta pallium

plus.

Hæda 500 casos hab-
ait Cronico vagare
huic adstipulatur Sroby
Vero 1165. Sed duo de
cubuisse volunt.

quęq; raptinorum audacissimi fuit / porro hyde
landi contractis celerime militibus quos ex
hybernia in oppidis loranensium montfordia
obsidere conati erant dum comitis dionisii de mund
antistite persuasi ne id facerent desistere
paulatim ex hollandoz atque traiectum de
scendit portamq; diue catharine xpō nomine
te occupauit quingentis militibus intro
ductis quos ibi esse dixi. Quo viso traiectini
quibus inexpiabile hollandoz odium perpetuo
obseruatum nouerant missis montfordiod
obsidibus et mercatoribus cum suis confugerat
ut qui totis intempesta nocte adnolauerunt ipsi
dia hollandoz cum ipsis de pace sua fieri
nouis obsidibus arripuit se henricus de cuyck
animo atque audacia retinuit promptior quippe
indignatus toti burgundiorum montfordie coepi
tum detineri qui contributus erant ibi habeat
do amy cuiusq; adierit principia henrico spec
tat de platea roxaxiorum quorum no cum
munerum et fauor ad eum inclinabat hyb
rebus fractis ex montfordia cuncti
militibus egredit quibus in monte consiste
tibus quid animo destinarit indicat exhib
uit comitatum sex equis exercitibus quantum
diuitiarum sue libet cum gaudio recipit
traiectum portis introeunt animi est atque
ab obsidibus gotlandit vindicare cum alio
flexat tot exercitibus nostris animos ap
quos in diuersis detineri et reliquum comitatus

Porta Catariniana ab Hollandis occupata.

naxxo mi. matrice subuentu fuit foxsan ad illig
notki libidine raab aut phendie sunt monitum ego
ne patiar montfoordiensem totq; ruinas dampb mrg
statibg migi ruinas sue me ~~patrie~~ patrie ita nob
fortuna faueat ut pro ipis malim mterire q;
ipsis mteremptis tuc pitere esse superstes Quum
ipsos potius hostes superatimus atq; fuga red
raptim ibi ibg q; dastanig ita dubiu fortib atq;
strenue rebus gfranar hoc dicebat hor ferro notkg
ille migi ingulabit antistitem Dico rg matrona
virgo mig; traiectensis est pudenda et nob
matrib patrij sanguis et dob ingnam fortes q;
ab patrij ariam hostis Tota ruitat mox adue
tum expectat obsaturi ata est hollandos p ruinas
indigne ac reu dirtis plentium Leydang tu
xma viring adeunt statim ingressis fidia for
tibq; ferro rapiary Quidem pectora mirbil
postilem impiij ego duxo dessit ero ego arue
bram primcipib antistibus hirensis hollandie
sanguine manabit viring inqua viring segnis
tu borantem fortuna et victoria spernemb
Hoc oratione militem animabat Henricus de
Vianen et atq; nortu ingressus bubem opidi rotta
riam ad foxum tendit Hic tubabat tubicinq;
primi hollandi tum ob mortem via transibilior
reddente tum ob ruinas aiob qb sibi infensos sanc
ambigebant atq; fugam mouere q; pugna medi
taxi Et ecce tum ex alto est ictubq; letali
balistre a fortuita bombarda fuit henricus
de vianen qui ad pedem sedebat / sub tu

Rebelliones Traiectum occupat; Hollandos expellit. Antistite caput et sua nece partis victoriam.

hortat' prouidere Nouo fraugat dñs o sorij dmg
dixi fortuna progredimi dñtaxat dirtoreb essb
yroade regnū mtroitib Qir essetq moxit qñ
ne in morte gñdm fxoritab destitut cñs
morte dixit antistes box moxientis Dnib
apud milteū daluit pdemqz intulit milb
dirtoqz cuasit Mertfxame qsqz ab da pte
Hemiro, xpicolo ortisno ystouit cnemxatub
Et iohannb de Lamexongby pxetox pxbib rete "
xigz fautoxeb sxpi xeb mcinatab xeimentb
essxartib portib caifugere tntex hsx Dauid
antistes inopinata ixxuptione pxemissb rum
tox Zuxgxauio Montfoxdix quem xecp "
tum habebat stipulat' ptinus fortio dirtox
foxet altex altexum ab inimicis foxsan mte
tuxetux Hoqz xeceptub Dauid antistes post
dieb decem et septem qz dabe potitus fuxat
Lmexsfoxdiam destinat' sub custodia Reynal "
di de Guxgwisen Cetexum Maxomiliamb
Hollandoss pxeribus penoxatub simulqz de xecp
tuitate antistitis sollicitub inouxato sedxi
mium xpistitu tuoiettum obsidione cingit
Post dieb viginti cingelbextq de ciuib foxt
Zuxgxauij montfoxdix et Cxoxadub
Hondenbexg cum plexisqz alijs optimatibub
fide' accepta ad Maxomiliamb se conflxant
de pace actux Ibi Dux vtrioqz animis "
ferocib fuxibundis animis et ingelbexatis
de ciuib et Cxoxadub Hondenbexg defi "
nent' xecptuc hic Croenhonia missq indelay
facto decessit Tlle in actem Landanam

Traiecta a Maxem. obsidione cingitur.

Maxemiliani perfidia.

hoc ꝺ̃ne tyrannide trouble tribꝰ aliqꝫ ꝺ̃nis ꝺominabat
Sub hor tempꝰ Maxia maximiliam ronthoxalib
mira Caroli ꝺ̃ni filia cū gunter ꝺetridens qno
forte insidiat rontra arta in ramitate / pg Dicꝫ
pauor fatali hyte ronsumpta est / signata brugis
magistro fundis apparatu atqꝫ roi imi curtu
postqꝫ maximiliano annis quatuor et ꝺimidio
nupta est misset Exinde illi petrat pspetrat
tres pter pilippum ꝺ̃nm atqꝫ rastella regem
fracastrum infans in ramabilis deressit atqꝫ
Maxyoxetga infractamatu coistentis ꝺ̃ni
ponsata est Caroli filio ludouici regis fran
rie atqꝫ ranita protinus frequentia paxis in
ducta est ꝺesponsationibꝫ celebratis q illa
pacis interyram inter Maximiliam et ludo
uicum restituebat pax promtiab roi imi
hystorica et pblicata et fabricata est
Certum Caroli post mortem pris dimissa
atqꝫ remissa Maxyoxetga ꝺnam britom du
rissam ꝺoxem repente arripit Itaqꝫ illustris
sima Maxyoxetga iam pbescente etate puer
habuit hispaniarꝫ regis filium / quo ꝺefuncto
ꝺnm Alobrogum pilibertu nupta fuit Itaqꝫ
in humanis augend tutelam gessit proinde
salutarem Caroli ꝺi ego fre mpotis Itaqꝫ
hyperemida est rollamitosa fris hostem
expugnatio Anippe Maxtmg delocat post
fortiss rontentiones ꝺemo finitactis pte
stitit multis prescriptis simulantocis finib
ad rollationem bellicam impetissime duxerat ad

Hoeznersia expugnatio

indignati admissorem Adriano de Castelnovyth cum
proscriptis atque tractatibus retrorsus profugerunt
et divitiarum Edwardi Tudor de Walleys et Jacobi
et Edmundi rum robore totius exercitus, qui oppido
prima oppugnatione potiti sunt rumque ne admodum se
defensantibus continuo saccum est in eos et omnem
etatem sacrilegique templa profana vasa sacra
vestes sacerdotes cumque in templo necati. Demum
oppidum direptum supellectili omni passim per
Hollandiam diversa petenti itaque diversis clam
militem Gallicum se receperunt ubi dum cumulatius
aut locupletant plerique cumultu quingenta flore
ac rumbis ornidum et Religiosorum ne interficeret
a magistratu rogarent. Sunt advenientes in Ju
dorum de Walleys placatis animis satel
litibus cum voce accipiunt indeque educit Adam
Tudore ante diem Jacobinus et dignus mortem
appetente Joannes Edmundus exercitus ostium
a Maximiliano donatus atque honoratus exercem
duxit Magdalenam filiam comitis de Vocalde de
Boorg dix ano martioli atque infracto et cum
bellica vesta prostat proximam dum Gul strue
simus ad fur parate gubernandi tamen si re
mis recipe non admodum dirigebat administrationem
exp. impetet florentino negotiatore intelligentiam
Maximiliano atque fortunam omnis facies cum
locuti

Liber Decim⁹ 3⁹

Philippo hūic mortuo filio
ꝯ ſuūgꝫ anno ꝓximo ꝓtra flandri poſt mul
tum ſarracenū ſuꝑcreſta iubente fūdo
uiro xxxꝓ q flandrie comitib⁹ paſſelli ſint fratꝛes
Exercitꝫ Maximiliano ꝓfilippi ꝓlo quatuor
tutoꝛib⁹ delegauit comitem ſomotum dñe
ꝓfum de reuis ꝛoſſardum de ꝓlexis et ꝓfi
lippum de Zendrey q ꝛtatem puꝛꝫ ma
turum moderaret hac inſigni miuia ꝓuexitatꝫ
Maximilianꝰ in flandriam ꝓpulabundꝫ iuuꝫit
atꝫ ſuū modum di ꝛoꝓugnauit multum ꝛoꝑt
uorum multum ꝓdeꝫ obtinuit Inſuꝫgunt damo
flandri damna damnis ꝛeꝑendunt Exuꝓle
bat bꝫ incendio et flamis ꝓuagantib⁹ Inſuꝫ
ballum munitiſſim ꝓꝑtꝛ Gradum ꝛeꝛexerunt
unde infeſti Exacerbantib⁹ ꝛoant paxꝫ ꝛorum
ſtomib⁹ et audent Antuerpienſes ꝓꝛo moꝛe
interexant ballum ipm obſidentes di ꝛoꝓug
nunt ꝓlixis mꝛi Dactis chil tuꝛpidis ꝛy ꝛebg
et ſolet ꝓce fꝛta eſt tantumꝫ ne flandri
ca ꝛebellio damnꝫ damo aut moꝛe foret et
maximiliano nondum ſedato aio bruxtas ingꝛeſ
ſus quoſdam ꝓꝛoꝛib⁹ bell⁹ inuentoꝛib⁹ capitali
aſſeꝛit ſuꝑplicio ſimulꝫ Gandauum ꝓfiſ
ceꝛe obnium ſubiit ꝓfilippum filium unde

en principis fidem.

plurimq; gratulatiõb parate urbem ingrediũr
Cæterum fortissõ plurimis postridie ad arma
rõuocantibus Maximiliano rũq; sub optimatis
sume restitit adeo ut illis optimũ arrisit pugnã
fugatis victoria potiret Et ñ p Philippu
filiũ Margarite migrasse fuisset et mdiem
parata atq; saluberrimõ sub prãi tutela duxa
set omniaq; Tandensiũ priuilegia cõfirma
tã Quorũ rebellionẽ iuxta demũciauit Cũ
terra fuerit rouocatũ rex Hispanicus oppido
ad Sũm Dionysiũ mutuato ream subnor
tem aliquot riuũq; prodentibus potiti sunt pre
scriptis filiq; Maximiliano studiosi fuerunt
Quadam sollertia uri priuarij nobilẽ urbem,
Betgũnie subnortem inuadere estimatẽ
pribus dem riuũq; Quorũ aduentũ postolanti
prodition palam frãa dolo fruustrati Dũm
urbem ingrediũt rapti sunt tutelaq; fue
runt Carolus Dux Cleriq; et Angelberti
rami De prasonibus non multo post prodigia
in relo apparuere Subnortem Dñi natali
audita est horis in locis presertim in ecclesia
terribilis equus humi cum ore strepitus
equestris Hostilitus rostrisq; ictus pugnan
tiũ atq; urbis oppugnantiũ Dux pre
tendebant ingentes galeamitates subsequũ
tas atq; Maximilianũ tutelam filij armis
stabilire sectantes que studia bellorũ tu
multus per quinquennia intricauerat Dux
satellitũ milia stipendio mercatus est

Franci contra Belgas.

prodigia

Maxamil. Brugis detinetur.

Fredericus Imp: in Flandriam.

Nota quid principibus fidendum et quibus.

runle atq; philippi Duris tutrix Dum
Hollandie Hanonia rum Brabantie Maxim
eiam est Flandrie Brugis Louanii retrixq; alios
poptarent Philippus de Cranestryn pfrb
militaris Flandrorum et oppida Gerusa terra ma
rigq; boria dana retrix proumcialibq; intralit
et Duresso Albertus duc Bauarie q Margim
eiam pfrb tutbatur Hijs mis oppidum Brabantie
expugnatum militibq; diripiendu tradidit retr
xaq; munia bellica adeo strenue obiit aduersq;
Gosfrid de Louanio Et Brugelle grauj cede
mulctati pacem supplices efflagitauerunt
Interea Hinricus Hollandie alibq; malis expert Res Hollandica.
fuerat Hanni q patria et totius erant Dum
Franciscus de Brederode oppidum Rotterdam
fortiss' ixruptione corripuerunt ciuibus no odmodu
se defendentibq; ac fortunis tozq; solum fuit
ciuib; miserim q dum retinuerunt ortuag; simul 1490
ortaq; quo ingenio xpem moty Demum Hollandie
ciuibus adimit pessundauit Hor respectino malo
exspidare Discordes p Hollandia ciues ingratos
reipe et vtilia consilia agitare omnibq; fossi
lia arma arripiti fide obligasset tandq; collatis
in dum pactis Hollandi rei nitie adiguit militum
centuriad instruunt qui Franciscj vocatibus
obsistarent Ioannes de Wauelria rex aduocatq;
equis suopte ingenio pcurat Hannoz sequutq;
instructa mille militum reasse Fabiam arce
dens Scharpsoniam it oppugnatu ciuestigio
nigq; a ciuibus repellit plurib; deside
tib atq; Dum trepidet nauib; [illegible]

auspicijs obtinent finem bonum scribturum qd
pro patria pro principe pie ac iuste cepisse
scribitur bona tyrannorum scelerum est similis
victoria semper in momento temporis, modo eo in fide
et constantia persistentes neque animum dejecerint
Volunt Magnatibus imitandum continuo scribe
ritq oppidatim scribitur affuit quos suis signis
militaribus itum est in Orchidam ubi est maxi
maxime miles valuerunt inierat q Hollandum militis
militijs nominatis omnibus constabat Da reb
penum quingentorum militarem mercenarios ad
adscriptibus in apertam conscribebat seditionem
adeo ut maxime miles desertionis meditaretur
atque recandestina nominatione oppidum Orche
dam in manibus hostium Rotterodamos tradere
constituerit Indicta Rotterodamis hora qua
post ante Orchidam tres amnis fierent prae
primus miles oppidum invadit hora noctis tertia
Duum tres natum exert primus denotat in dimi
Saxum Houtemos alterum vocis ad arma et
hostes in urbe sint audiebant pugnatum est
acriter Houtemis primos impetus ut in rep
tum tumultu fieri solet reges sustinentibus
globo deinde facto sequata est pugna mo
ribus nec ullo prodem respicientibus Quinquemit
laborantibus Houtemis Quinquemis de hos
pugnes cum suis Rhenanis tum militis red
fugaxi reliquis que proxime cum Rotterodam
dam versus retro fugio dilapsi sunt Omnia
tes Rotterodamos terminos quos hodie proxime

porta Caterinana recuperata item Hollandis Ecclis

Montfortius Leida frustra tentat.

Hollandi Monforte oppugnant.

tio Thesstrym se reddy ad obsidionem Montfordie
suscipiend instructa tumultuaria reasse, qz rebbe
nime fraudis destructionis inquietg in Zelandiam mo
nitb rny se contulerit Exstatim est utrinqz turbe
nime manualibus ropijs, Tandem deressis proxim
dny hostes in terra fugiony moenit, hollandj
tergo herentes dny hostes sic quadrare me
quibant, redintegratis viribus substitere
qty Cui momento dissuti sunt rapto fracrisso
De bredenrode or Catolicke Sumo sacrmo
de Noordwyk rny pacifica dissidij cessatio
nasit Quadrimestri et amplig de hostibus
Corpbio orrendione orti sunt fracrissimi dei
dacrum quietg bxeu ad quietem obijt apud
Ingustinenses inhumatus hollandj gaudio
nia clamare ad expugnandam montfordiam
totis animis pfi enixius rumba instaurare
instrib qz telis ignem spectu quietis entibus
terris oppidi ipsum confecerunt Neqz
minus segnius se defensarunt Montfor
denses qui exemptiore tobicis fita splendide
in Cohortibus nrij dederunt tenuit obsidio
menses tres qui rumor de pacificandis et
primarijs de Gymnich pacem inter hollandos
et montfordium pepigerunt ei montfor
dius dimissa aurea Bordena et hollandus
Celata obsidione utrinqz detrimij inuriarz
immemor suis finibus contentus discede
rat sy? Dolo fraudeqz mutuo certatum Chor
bellum structa est insignior rolamitas quare
monete primum immutatum est magno pro

Fr. Bredenrodius vulneratus capitur

pax inter Hollandos et Montfortium.

prouincialium dispendio atq; iactura munissima
ciuitatum Flandrie qd inter negociatores stupe
xvb. Lxiij. estimabat diminutu est tantumq;
de pro xxiiij reprendere retroq; immissa
ad tertiam fame ptem in appriatione diminuta
sunt Quę xeb suopte impetu boues reuocauit
motib per prouincias Deinde exactionibg bell
tributis exhaustam diu populum releuauit
a malis si qd fortunę in tyre signato residuu
possessoat hoc pro ia diminuto dispendiu est
Arrexit hyb malis pestilentia grauib ut
tanta omne vicinitas de frumenti mensura q
modius dicit solidos demeret rentum dici ego
pistores pbaros me plebs tyrena exposito
a se denalib panes desumeret diq; ostia
xlt offirmab recusisse Inducat hoc omne
vicinitatem Philippum de Flandria ego
ego Comitissa flandrie oppido maritimo dispa
batur nauigia per oceanu deferatia adeo ut
me maria ritro detroq; rumigosq; in tyrenu
croat Subinde fame premitia pestes subdis
rodestrentibg lungemosq; simb fortunis affli
animis in desperationem deuisse presertim
q nouę exactiones rixarum fecerant maxime
oppetere satius duxerant qz tributis
exhaurirj et seruilem semper experti
seruitutem Quocirca ocyus estimo tubas
tyrenos et oppressa ea populis simb dormacie
consuluit pro hac exactae qd ipsi pro vectigal
et pane interceptabant ad supremu usqz sum

Kinhemarcorum
seditio, vocabat
hi Kesenbroodsbol.

Mozs Fred. III. Imp.

Betica capta expulsis Mauris

Fred. 3/sel. Steinius Ultraiectin infeliciter tentat.

Gelzicum bellū
a Carolo. Egmon.

phalange stipatus Arturum Petrej de Vero
dure mutuo gratulantes, ocs ipi sacramentum
Dicere in verba eius iurando, pinde desistere
tibus a principe nro Petrej Noua belli motus
oborta est, q in hunc usqz tempestatem pse
nerat Carolus Dux obiit suazs regnum satorges
Burgeningu obtinuit, qd fortij Seditione obti
nuit rimibus ty suazs fortunazs inolumita
tem parisrentibus oppidum qz Zuricen rui dare
post longam obsidionem sue ptatib fecit vere solo
equata pinde Albertus Dux Saxonie, obiqz
xci bn gerendz sollicity ac ad qqz belli munia obeu
da strenuissmg nouu suborta bellorum materia
aliqt militibus militum stipendio, inuitoritatis
Petrum Longe Lateqz it depopulatum pagi
ville atqz edifitia per agros passim igni ferroqz
vastata videre erat agrestes atqz imbelles
plebem trahi, rapi virgis atqz fortunis omnibus
spoliari Petram Frederic Eymondang Duo
de Cleresteyno si qn aliab tum principe ex pfes
so Petrus hostib fortib suis industria militarej
q sz plurima in re fuit, atqz quotidianis suis
exercitiis, adeo Lacessunt Petros vt magz
fugatorem hostem ty vocz finibus trahatum
Petro facile sint Experimentatis rerum bellicos
obtudit, sepius tumultuaria manu illis prem
rens victoriam reportauit sepissime rum
patrib suorum ingentem Petros redem
didit, magz ab armis magz a Marte feriatus

Eodem tempore Margaretha Maximiliani filia
iam duderim annos puella quam desponsatam dom
nus Carolo francorum regi inopinato repudiata atq;
ad patrem remissa est immittitque Carolus rex sibi
in nouam coniugem de mediolano ritu uxori
tamen duris filiam quae prediam desponsa gerebat
relicta dotale scrum tractatur inter britannium
nunc orat hec ad ma maximiliano romanorum rege
missa immo per literas procuratorias illi desponsa
quam tu Carolus rex interceptit atq; detinuit
dum per francorum perfidiam maximilianus imp
tuna atq; dum inter reges hostile bellum ab
omnibus suspiraret ob duplicem et ea quidem
insignem crumelia illatam Subito per eorum
opinionem conciliatis regum animis, pax undiq;
per provincias promulgata est

Anno humanae salutis millesimo quadringentesimo
nonagesimo quarto Philippus Maximiliani filius pu
bertatis annos nuncupatus rei olim primarium
fauore atq; publica historia heredita rios pari
patu assumpsit numeris in omnibus numeratis
Data est et romanorum tertia quinta Ferdinandi
regis hispaniarum et qui sustulit sed proles
duas stirpis masculinae Carolum et Ferdinan
dum et quinque stirpis femininae Leonardum hel
betam Mariam et posthumam et unum qui
Margaretha Philippi soror domina quod regem
duxerat Carolus nuptum tradita est filio
regis hispaniae propter quam fausta nu

connubia

Hispani ex nouo orbe attulerunt nobis cum auro hanc simul pestem intemperantiae inducem.

rumbia passim per promiscuas euangelia rebellia aut spirata et repugnata sunt. Quibus aduentum Ioannis baptistae ipsius christi in mundum primum quasi serum praecessit in nouissima prope tractu hispaniae generalis vitae et fractae corpulentiae nec non morbis genus repetit. tota promiscua venerea atque hispanis morbus appellatus est quippe hi mihi morbum ad nos rumores asserebat. Verum unde origo primum fuerit parum interest omnibus constat. Quippe apud italos morbus gallicus nuncupatus est, quod sub aduentum gallos in italiam primum apparuit et diuerso apud gallos morbus neapolitanus dicit. quod primum inualescebat sub dum neapolitanum regnum sub gallica dictione detinerant quidam volunt in gallorum exercitu data ab italis dementia corpora sita inimica atque infecta fuisse sanguine leprosos utrumque sit inuidia atque iniuria naturae non contenta tot morborum generibus corpus humanum damnasse, etiam attulit Ioannes Sinam suum quae nulla sit et ab intra corpora cognita existitur hos et tot nostrae quisque aut peritus medicinae aut imperitus unde existimet rumores. quod ad tam diuersum lucem dum haberent primum hos morbos atque diuina contagione laborantes. post uarios cruciatus mortuorum atque uim passim pastu et corpus infirmabant, quibus in fredissima

Eps. 56

moderetur. Porro Dñus bellosq; furiis quo ꝙ
versum fatali turbine per proximas ingruen-
xant. Dñusq; sedatior regredi incipit sanguine
undiq; trahebat. Enatum est satellitium ꝑdic-
tis gregarium conflaverit. Die Lucidy Dirtum Nigra legro
pinde ar penna ꝑdam malosq; eius latrones celeb
ar prędam rollimeb qꝫ legittimosq; militum egre-
ritq; hij eius stipendia merere amirib; iniota arti-
mirib; miriadis, omnibq; homib; obintq; nisi prędam
ar rapinat undiq; pugnare p̄ summa nefas rimita
litere estimarel. Ch̄ministremodi satellitio creti-
niatib; q; bestiis dirpo Baronię in Selviam
totieb populabundq; irruipit plurima bona rapi-
atq; incendiis cultoribus q; varia furient atq;
in solitudine redigent. Empty exat Actis ego
tem Dissolubilem atq; agb; natantem, quo
per mosam Dñus libebat aligt ętum augmina
in Selviam libera exercitum transmeche
bant. Et q; interstimb. Dissidijt atq; rimili-
bus inimib; per Frisiam orientalem pullulan-
tibus quibusdam quidem natis finde sp; erantq;
plurimis populis magis equitio qꝫ bella exter-
na satellitium hoc gregarium in Frisiam de-
latum est per prorumpb; ędam qui simb;
fortunis spoliati Frisia exterrebb; erant
Equidem Groningenses sibi monopolium in
Frisia vendicare satagebant adeo ut nil
venundari neqꝫ Frisia exportari interdum
foret nisi p̄mium in Groningia pinde atq;

Oppidum Renen expugnatur.

De rebus Frisiis

fuerÿt atq; impatientia ruritati priſtinæ
libertatem animis vindicare cupidinis q; ꝑſpe-
xit odorati ſunt. Coiere ad cognitã frieſorum
milia quin ꝑmũ arte' ꝓpugnacula q̃ in Alberti
fuerat atq; ſolotenę Diruta fraus tiõ diu ma
longoq; obſidione' potiuntur. Cæſum qa inuenit
Fr̃ matrimũ Alberti filiũ cum robuſtiſſimo
puęſidio ad deditionem minime' compellere
potuerant. Albertũ Duxo Bauarię q̃tum
forte' abeerat hor triſti nũrio agritq; ſimilq;
de obſidione filij ſollicitũ compararat ꝓinde q̃
ti agritudinũ magnis itineribus per Westphã
liam in frieſiam ꝓperauit. Fredericũ ite
de Thereſtegrte alia ꝑte in frieſiam reuerſo
adnertit eſt. Continuo frieſij q̃ tam ualida arcẽ
moſa manu fraudulenter obſidebant metu ſup
uenientis exercitus imminentis agritudinis ꝑtim
totis rapiũ diſpalant. Quam ty Dux tam
tanta' intuens fugę puncq; conſilium optim.
ſunt frem̃t. Et frieſij mille quingenti deſu
rant. Dux Albertus fuerens animo ob aſſiduas
rebelliones totam puidens frieſiam ruinæ
militibus diripiendã gręſſi. Simulq; fraudi
q̃am fraudulentiſſima reuocabat obſidione' petit
Fredericũ de Baden tractatuq; ꝑfici
bellum q̃ parificatione' interceptum ne Alberti
Duxq; petro retroq; remeat. Albertũ Duxo
agritudine' roborante atq; in oppido Dam
ſe retinente pg Dieb pauis animos agit
Dux ad omnia munia militaria celeranda rotat.

Alberti mars

tissimus atqz singularj militarisqz scientie consequtus
Inter hec pax Gelriam qz bellum intendere
bat rebus egregijs atqz omnibus de optimis
modo Gelrie mo mis bellis congressu cum eis
Maximiliano itaqz cor bello stemet dimicatu
dum ratus Gelrie arrogantissime habito co
Lemania cum Georgio Dno bauariensi cu
promissam mag adoperat. asciscit etiam Reinu
Julieqz Dnibus belli scribit tum qui ab his
primordijs in Gelriam mosb tum qui statu tum
pditatu dum ni memoria Dni gestum ad
q Maximiliano in Lemania reuocatus pplr
Gentios imperij fines iuste immissum atqz ret
populantes ac Julie Dno ptectorem belli
rousam rebitio fudoxum fronto ppugnat tuc
gendam contulerat fusiqz ex urbibus aperie
co Gallis suspectas Dni Gelrensium misse
sint quorum offerta plerat rebus barbonum
tum Roberto de Ardenberg Dirceptum itaqz
cor bellum motiose mo ppparatu qz desti
natis readibus gestum Gelrensis in miritie mo
strant Inter Gelrie Julieqz Ducb conde se
mutuo coercerent populationibus agroxum,
incendijs villarum rapinis pecudum,
Noviomensib rubis in Clivod egressentib
incendijs ac rapinis loca plurima deprop
lata dum redeunt mgnima rerum vim recepta
preda a Frederico Hesse cyno interceptj atqz
ad bonum omb aut recepti aut occisi sunt Gelr
rum. Hinc Gelrensium Dno ad reconciliem atqz

Maximil. Imp. in Gelriam mouet sed paru p mouet.

bellum inter Gelriæ Iulicqz duces.

1499

exercipit incredibili hospitalitate fouit regali
munificentia affecit atq; integra tandem
fide dimisit Subinde Hispaniab ingredienti
festiuissima quaq; magnificentissima quibus
riose in rendendo adiuuit, rectatim
regionib; celeb; piob; sunt exigissime instau
ratas Peperit p Philippo Ferdinandu
regio tiara et obedientia habem obi; premium optat
tissim; et natamq; Dnerissiaz simil cum eli
zabetha regina amplexib; ubiq; excipit
Obiit inter conspectissimab splendentium que
rum ar; et militantib; quibus ratisnab; atq;
post Diebus paucis in ede Toletana Deipa
re sacra congregato sit primus seruor pris
Hispanorum assistente omni fastigio ecclie
ecclesiastici rite rusa tuenti emittendu
negotium primum auctore regre ac presente
regina, ipse Philippus castelle regno solem
nibus ceremonijs inaugurat; est, post mesib
quinq; assig solemnitate in urbe Segouia
Salamanticensia primipatum et regnum
sustepit at mixto cum Hispanoz consensu
in eius verba iuratum est Insuper ne qd grau
diosi indulgens tum fortuna suscipiebant
Joanna Philippi vxor enixa est puellam
masculina tui Ferdinando premortuum ignor
to fere biennio Philippus cum rege Hispania
discedens ad Allobroges iter intendit q; mur
Sabaudiensis murmurant, q; maxime regia
sibi soror Demum mixta fuerat post mortem

bonaq; oppugnarunt ciuitatem urbem Metis
minime in modum reuocata est ad cognitam
et in reuindicationem pacis et fortunae partis
Sereniss. Ducis Lotharingiae edidicerunt quicquam
Dudum Ioseph Damas coppidanum oppugnare
conantes ingenti strage afflictati Hic re-
stricto bello munitissimo in Lotharingia red-
presidio militari vel in fide aliquot agri
retinuit Clarum eminuit Largentum pili-
pus post varia longaq; Lotharingorum hostilia
inuicta metu, non sine rubore patriaq; et tolerum
tactibus arte defendendae in integrum pristi-
num adiuncto Carolo Lotharingorum duci propalam
bellum indicti declarissimi et mox et priuatis
odiosissimis tempestatibus est oppugnatissimus quae
ac Bellorum militia mansuetati sunt praefecti
militares fuerunt Dnus de Bergy Emanuel
de Bergy Dnus de Granbergh et Florentius
de Egmonda qui in finibus Lotharingorum confestim
egressi sunt populabundi qui hyemis instabat
quae iure nisi belli Lares quae plurimis depugnand
Lub noctem Lotharingi recepti abducunt tractus
non deperdito hoste nocturnam solum ad aduis
pedum deportantes Burgundiis in hybernia
confessis Quae Regnier Carolus Lotharingi
Duo contractis pendiae reposit deperdari acie
Deductorum tentamit solum conatu simo
insedit collum qd in agro plurimis si lacu
recessum stabat simo agri tuendi gratia
qd frustra biduum moenia oppugnando Duo

dexterbantur quippe si obtimisset Dux aquarū
um studio cuncta exactaq prudenter cō
sumit si non fortiter et hostem fama nomenq
simul facile compescuit Duos principum scrib
uergundos Philippus in Siciliam mose cognitu
deuenit simultatesq simul exercitu predestinq in
loco cui nomen Altemburg castra metatq
est oppugnaturi hostes quoslibet ad pugnā instruc
ta acie prodire audebant Ceteros melius admo
nitionibus inde statim cohortans Granuelanus oppi
dum uicinum obsidione fecit ad resistendum
impares inualescentem suaq fortunaq partq
deditionem fecere Solutis cui primo orto
floremq militibus q per rapita militum
distributa sunt q stipendio oppugnationem de
uincerant Nam tripartito agmine ad op
pugnandum se apparauerant et qd libet
agmen diuersimodis sequuta sunt urbesq
oppida et Haudeburum Tyrna Thermelia
Hattem Elbora Lorgem Trebelt Oschersle
ben plurimosq Siciliae proceribus Jamq ce
dentium fructat et Siciliam totam aut
deditionem aut armis philippus subegisset
si Victoria moliri sset Sed atq extemplo assecuta
Verum dei quorundam suasu ut saepe
natura bellum detractans aim ad portum inci
nauit medio rerum cursu maxime credo dei
impedimentum atq uexatum fuisse optentio
hispaniae in quam propendens q Elizabetha
tumulis suae matertera diem obiuerat cui regnum

ambibat hereditoria sibi successionem debitum
atq; omnib; modis impatiens moram pacem
qb; parem q; utilem admisit cautumq; est
ut utrisq; sua bona parate possiderent qbus
pub; quidem res q; armis aut deditione acquisi
rat reliq; vero sub tributo deditione remanerent
Interea nuncia appellant ad hispaniam pfecti
ones arrogandas non tam ad necessitatem q;
ad fructum et ostentationem magnificentiae
sub ar tributa promiscuatim indicunt postulata
recusant priusquam tu auxilium tu arma petere
supellectilem Dubium an magnitudo ast aliqua
in deditis olim ad fructum ut subjectum hae
beant Id totum verendum nonnullum atq;
asportatum est Insuper ut opes regis amuli
tudine responderent atq; mil magnificentiq
Deside[illegible]a principe propria bona aurigidu
rib in mag provincia ptim diminuta sunt
partim creditoribus oppignorata Adeo magni
nobis constitit hispania ut fama est Nona
gies centena milia estimata appropriataq;
fuisse si reddere pax est q illum ph philippo
transmiserat Utraq; media bruma septimo
idus Januarii Dum pelago desedit hyems
Dum non tuta tabile rerum est philippus
instructa reliquit Dat dicta dentib et littora
pacem relinquens flectur in altum prudens
ar ventura timens explicatum nubibus imbri
mare tum dirum itinere horrida atq; pro
procellosa insomnet tempestas imbribus atris

atq;

atqz Densis militibus adeo detesta reassit
disserta set omnibqz de salute desperantibus
nil nisi supmum atqz fatalem diem sperantibus
exoptatum exierunt & alij ad britannos alij in hiber-
nia tempestate atqz naufragio delati sunt
alij alio qsqz quo quemqz sors tulit preceptum fe-
rebat spe philippus et ronimum sua fortuna
fauentis celesti et totius inuocato numine
tandemq in angliam puenere ubi festa
gratulatione excepti atqz omnifaria liberta-
liqz hospitalitate refocillati omnib gnis
honore ad libitu pg tres menses a regina
sine numeribus dimissi reflexa reasse in
hispaniam appulerunt ubi exter grauda
opinionem dum bella atqz intestina dirent
discidia parate hispania ingressus trau
exercitum videlz castellę leonis granate
toronaq uim applicuisse insignitur verum dum
hispaniam animis qz auspiratis prosequat
et est ea regio ob intemperatem estu mi-
me mitis explorandis accomoda febrium
incidit causam dedit septimo die de
postis spiritibus vitam cum morte comu-
tauit in florida annum etatis
vicesimo octauo exactis pti mensibus
quem uero solemnis auctorum est tradere apud
proauum philippum inhumatum intestina
vero in urbe burgensi apud matrem ossa
deportata sunt reliqua uero apud

Mors philippi i regis

Gelzus ut ezym / e
n Burgundos, ar
mat.

Liber xviij^{us}

Caroli mondum septemb assipn"
cantib oim prouinciar suffragiis Maximi"
liamus Imperator emb aug tutor electus atq;
designatus est Missi ad eam rem legati
in Austriam qui deplorata imprimis immatura
philippi morte multisq; de summa rei ptorum
et imbecillem Caroli statum moderatij patricioq;
simb auspicijs tueri ac gubernare decreat essent"
gratarent et mitt postulatis Maximiliano
qd debib imperij patrie sue ymdoq; prouideret
succurrat et rupiter et optos eum impetitib
ptm clementer pacatim demetos bell quu
in prouincias meas detrendere illi minime
integrum foret Margarete filie Caroli
amitę iam maxito dicti dni Caroli"
diensi abbatę tutelam comisit tantisper
q ad ipsi bellis desumtq; accederet pigre
tq; ad prosperto aggrederet Qui ubi ex
Sabaudia in prouincias meas Margarete"
ta pleniores tu honoribq; tum gratiosis
scripta est missa a Maximiliano quatuor
satellitum milia q; Heluiam duxit eorum
ducibq; presertim contra Gueldrenses"
tarunt multisq; rapinis actibq; effecerunt
Missus et comis de Arnholt cum mili"
taxi robore Hannoterum do bis maxtiolq;

Obsidione arx Vldrayensis a Gelzo liberatur

per hollandiam diuulgata pudor ac dolor
ministros arrendi militesq; per frontem
regionis distribuit quibus ruri ciam pessimo
oge habet est id genus hominum quam propter
emolumenta reamittabant ad aurem porro
oppugnatio oportuit fugam ceu exprobrantes
sibi pudore confertis gradibus rondidere quarta
ter hyeme rinis bustis mundiis rum retrahis
hollandis non generare quin sterato obsidere
parant autem porro ita rigorem ita de
angelberum militaris ne expeditissimi quarta
in primis mercede aliquot principum adsi
dendum nusq; rumperentur tela loco cesso
sibi propter malum medica augui frontium
castra posuit ac ne pterim aurid inertium
tum modo habuit nigre enim deuitus erat
illa pte obsessum iri atq; idruiro negotio
minuere angustia loci fuerit demigq; autis
sima fuit obsidio nis ne pterim disposuit
presidijs quibus aduentu celeriq; timeri
potuerat inertibus sine foto suo sine ordo
admixtis ac dispatio uno fuerit magnum
suorum irruendo diuaz egit. Cum morte
turbate res sint militibus de prefectura
auri inter se contendentibus adeo ut dum
inter eos non conuenit partij fortuna ab ea
salutem dederit fecerunt perspicit fugantq;
rondituros simul rum auro militibus ut indemnes
irent permissis per rum ronfecto atq; transfugae
ab hollandia auxiliis suspensi sunt cohortium

Caulæus Georges vorat

minnŏ nr minnŏ cum ĩstructõ vt hostes vbiq̃ ad
ꝑtes sett̃ post deditionem vndenscõrum &c
hoxe totig exercitŭ vestigio in gelria irrupit
pagos incendit ager vastat depopulatq; est Cũt
phamq; resistentib⁹ nullo obsistente magnis rapi
nis tribq; pfecit Cives q̃s pro hostium victor
ut pdeg late vagant⁹ inopem exercitŭ
magna preda sz maiori gla refertissimŭ est
Tandq; rebellantib⁹ animis minuẽdis q̃z mutuo
vndiq; ꝓpositum Utrisq; et a deis fauia
tum est Et sic tandem iam potuerant
estimari subditi q̃ hijs rebellẽ gaud impijs
parate' resistebant tandem ne cogerent q̃
Celso fauentes aut fortissimŭ q̃ antistiti obtu
dentes aut inhumanis q̃ seruis Desertores
vt q̃sq; potest interficiũt Rerum pnatum
optimatiũ dnum pabire obstat salutis cor
randa simultas amice pari Nam flocentig,
Ultrajectinis militari indole Cbiq; pdebant
qui omnem Diribat epalen exercitŭ ante Gnde
selan Optimatibus transeuntes in frisiam
venit ne minima fortuna indulgentia animos ei
ipsis insidiaret ob ꝓnetus dnum simultatibus
atq; iniurijs in Dnum vocationis tres ardnarias naues contra exercit
solitas piratim bellũ Dnibe respites gladijs mi
lites rompentes respectibus rerum arcessitis
ar militem ornatoribus pro velum Deducunt
vt sic proditione Ultrajectino potirent pcls fortu
na minime ysitat Audit q̃ dum fraus ꝓpinquat

Insidiæ in Vselstei
nium impeditæ.

Obsedio Hesselt-
rensis infausta

1511

tum magistratu consulto tum plebis scitio decre-
runt Hesselym expugnatum ire ipsi qz supremo
bello demoliri penitusqz vastare ne ipsum
circumiacentes formidolosa atqz continua trahe-
rent. Subinde anno humanae salutis
undecimo supra sesquimillesimo impensissime ro-
gatus omnibus ad belli usum necessariis atqz tum
militem stipendijs mantuato postri-
die Divi Georgij conscripta acie Hesselym
versus incedunt. Leni monticulo ut obstitucabun-
tur expugnatum. Quem ictibus non bypeore-
dentibus Trajectini militibus metuendum
hunc fidentes eriam, ut ipsi sua multitudine
copiarum vastos stipendio ad obsidionem propiorat
Imo Joanne Burgundio Montfordiae comite
vocato Condenburg et Joanne de Wyenot
atqz minarum plenis iactantem spem Virtoriae
manem olebant. Hedonijs et stomachibus obi
Trajectinos gravius est hostes pro summam
ignominia deturbabant. Hij etenim midi rovi-
nulz exercitandum dorifexaxi illi structa viarz
in Hesselymo obiter planistro interrumpenda
iartaxe omnibus pg triduum Hesselymo potiri p-
suasum habere. Et nil memorabile in
obsidione a Trajectinis per manet exhostz tar
tantiam gestum est ne quidz semel oppug-
tio intentata. Ad eo sibi Virtoriae assidendo ad
modum ut aiebant rovi nulz ignaviter pollice-
bant. Et mibi hombardarz in arginis tridui
muros impegerunt plus iaculatz sibi qz hostibus
Trajectinis impendentes dum qz globis ignitis

in offensos bombardarum iactus illidunt primum
bombardinum sophistratum suo more ranscabat
Thessetynj artissima obsidione premitiq animis fracti
quotidianas egressiones in Traiectinos fa-
ciebq non sine exitio fiebant Dissuaserat
Egr bellum pro animi sui benignitate fredericq
Traiectinos ab istis pnarijs moribus odijt
qz recipe rancsa susceptum animo libens pacifica-
tionem sopiendas diuicias non armis publicis
sz principum arbitrio diudicandas sua auctho-
tate estimabat hinc in suspitionem pdit pnde
atqz cum floxentio sentiret Troqz ipm Atisti-
tem Traiectinj nomodo deserunt In xe tem
arduis tontzqz motib bellum rabie fiendj atqz
pripitj Cmore ortati Carolum Gelrie Duc
arripuerunt hinc tutorem eligunt atqz sume
rei pficiunt Est qd rmittis stib magno traiec-
tinos dedecore memorandum est spreto atisti-
te sed antistiti fredericq pinceps cu Carolo fo-
ret Traiectinj munimenta pdiderunt
ptim gelros ptim suos insignib effigiata
adeo insolenti temeritas ipsos pripites egit
ut nil pensi nil moderati pre se ferrent modo
Thessetynjs potirentur Venit Carolus
Gelros Duc in obsidione ad Thessetynum
magno traiectinos gaudio at nq equis clos
nomodo miles eni inonatum est tm antiqui
obsidione Thessetynum tentissimum et bello
septum vt neqz ingredj neqz egredi aliqui
possit Post senas hebdomadas floxentinis
obsessis suppetiatrices iaqz ad soeniendo

Sitz dns Jodg
a Remesse equs
curatus tertiqz

tissimis rectis in obsidionem se continebat
Cetrum adventante subornibus atque prorde"
te ad spem arie confertissima sub signe"
xantibus armis Carolus petrosa dñe obtutu
voxim restrictus similesque metu pnes subno te"
pertato hoste Montfordio vexisse in omni
malitia se pugne subduxit atque aufugit
Solita in suum modum obsidio citra ramo"
rum florentij ecclesiam ingredit magno
rumore applausu et gratulatione vicipty
Continuo invocatis suos ralamitatis arbe"
xim pindiras set in hostes si quando
voluisset q proxio caruit no inferendi im"
vix sz lenande solum obsidionis gra se demi"
se assentiebat Cui viam post tres dies
omnis panlatim vltro se subduxit atque
ad propria remeauit Florentius tyrannidis
robustissimos ipsius eo peditum robore
operiens si quid tranquillum modum paratj
demo audent sen motuit et atque stipenda
xij Transalpinos in villa turpiaco stationa
habentibus florentij pro animi sui magni"
tudine indecoris propellere statuens duabus
fortissimis equitum turmis cum pauris suos sz lit"
teris Data pridie tertia ante pmodum diem
numerosum vos exercitum inopinato inua"
dit interceptis stationum vigilibus Illi sem
simul tumultuario vocati in tres spem fu"
giendi et metum resistendi ex re arma ca"
pientes obruunt fugant atque ad castra to

menstruo ere sibi pertinaces fecit quo ipsum le-
nitibus sub stipendia quotidiana suppeditabat.
Est hollandi militem mercenarij piratim dispo-
dum ingentia stipendia eis haud exsolumtem
nobis magis ac impedimento qz saluti aut prae-
tium Discordia hollandiaz urbium effecit
vt dum hic aut illa stipendium militare
dissoluere detractat satellites in interiorem
hollandiae partem se proripuerint finibus qui-
rz minime defensis erraseq interim et libe-
tate plebis probita intuendi spoliandi atqz
omnia Quor ita qz successu plebis ad ferorit
totiens minitatus est hollandus ubi hollandus
rubia est ferro et flammis se depastum tan-
tumqz terroris iniectum vt bis eo haga pro-
rit emigratum sit in primas urbes asportata
flumen oi preciosa supellectile adeo metus
ac tumultus ferores hollandos animos infregit
vt neqz amicis neqz hostibus satis fiderent
Cum vrbem plebis hulstien oppidum
it oppugnatum a quo ita rerum constantia atqz
arctissima spe qz redi posset defensione magna
studio strenue repulsus est tamen ingenio
maximo oppidus partem igne qui ruinis
consecrauit atqz omnia ipsa quaerit rimis
enim contemptis sub portumis dum de pita
dimirat se mutuo roborata hostem bis a
muris egressus repulerunt tunsq oppidu
plebis neqz oppugnauit Quibus dum

emetuntes / Dum ampliare & satellitum ropie
hand tempestive aduentarent a Zelan & insidijs
interceptis adeuntes frame raptim abduxerunt
q postea plurimo exercitu redeuntes Chor versum
surrexit Zelandi iam feroriores viarum pbem hos
tibus plurima incendia misset subuentis ptim
raptis ptim interfectis atq; egros vsq; triduo im
pune depopulatq pagos hinteren hesselt Roij
lissent feamis Depastis est tm sup ve templum
Zedor pobi Durenti ferme tmd ffugerant
igne supposito ten hesse q totius gelros rona
tibus restituere Cty hollandia qz bordegrauen
faestrecht Exercitum retroq; podgos muros rit
et petra feumen lahaem igne et popul atriombus
in solitudinem redegit orrasiorem vq tpe ferocia
vq ma discordia mutuatis qppe brabantij ac
hollandj inter se discordia laborantes q tributum
militarem in belli usum conferre detrectarent
ftaq; nemine resistente tum pter Brabantia
lirentiosius crudelitq tumultuosissime tum per
Brabantiam tum per hollandia grassabat
opima obiq; reperunt spolia Duo rura Du
de administratione belli apud engros oppidos
Diuersis studijs disceptat atq; ffluctuant
gis bello defungi optantibq illis Carolo ma
turam etatem exigentibq alijs pertes mili
tares de belli ratione per petrod administrata
insimulantibq sanitas sunt rum gelro triud
Duos indutias Cinter qt belli ferias Anno 1525
Octauo qnto sup sequitem Carolq Hmus

p. 190

Bella Fusca

tunc q bellum pari ppetuo dum spes crouī
primipatq ossecutrix rendition petro oblatab
ampleqatq misit in frisiam omnī cleri"
ribus Timotheū de Dysen cum hac
retrmenda mibi cum cruce cum vestigio qro"
nigenses sacramentum fidei dixerunt dnō"
te romite de Crmda atqs suo imperio petro
rdente. Celeris itaqs iuxtantibq sc frisios
xnsis in pstinā libertatem vindicatuos
Bucha et Boesuardia cum mometo potiti
sunt quoz exemplo maxima frisie pb cum
ad Sedum tum ad libertatem inflammāt
ht Theodgrus Dno Gregorie subito imi"
xie obuiam ire festinato late longeqs fedā
depopulatione p frisiam vagatus dnm
pro animi sui benignitate mouit ut ea"
nidem abhominat gemmam item frisios
ppfidiam atqs innatab rebellionib pnō caro"
lo auxiliū primitus demū resignat par"
tus rentena Theodemos mitia missus a carolo
Theodentius et sestetius vng ex heroibus
animi bellicis vir cautioli atqs insuarto
animo ad frisiam subiugandam atqs in
fide retinendam q hereingum appulsus
auxiliū nouo in framingia et Boesuardia
benigne susceptq est rictexis frisiis et
Cero oddirtib atqs fouentibq Negq destī"
tit Celand veam frisie ptem sibi vendi"
care armis ppsidijsqs communire palam
in diplomatibq sc frisie dum appellare

addo nomiq̃ regnoꝝ atq̃ prouinciarꝝ ambitio
sa rupedinis p̃ripiũ aiũt p̃cipites agit
ut rotundo alienu rapiat nequ tm̃ meminerint quid liceat quo ne quidq̃ vid ad
libitum est velle habet dum fas arcet
fas in regno pont milla humana aut diuina
iuris nec habita ꝯtentia illustrissimo
hispaniarꝝ rege ferdinando matertino aug
austrio Caroli pauimo anno pita defun
git ad nonas ianuarias februarias anno dñi 1516. 190
sexto supra sexagesimum q̃ ob dictionis de
uictam atq̃ subactam granatam ratio
ciui regnorum meminit a pontifice roma
no hyr obiq̃ victor ac triumphans ad rem
tis seculis memorandum q̃ bello supius e
quatuor regna armis atq̃ iusto marte
sibi certigalia fecit victoriam q̃q̃ aegr
tudo aegro bello ptea xpianis telli gerenti ablata
sunt quoq̃ addo assidua bellorꝝ fatigatio ne
toriam obtinebat quq̃ parentalia
cum celebraret in granatella granaten
sis oppido generosissimis principib Caro
lo pallacia bestiarum principibus aliis
quibusdam magnificentissimo quo dictum appa
ratu atq̃ ceremonijs mirifice in templo
diui Andree ubi tandem post sacrificia
celebratum et finiat hispaniarꝝ rex
Carolus tunq̃ rex corona aurea regia
ornata plebs passim prospera ac fausta
cuncta hispaniarꝝ regi Carolo ominabat

190 laudes

Hic in Carolo v. finit noster Snoyus; sed interpres ay paraphrastes Caulerus addit in editione sua incorrectissima tres fere paginas, in quibus de bello Caroli contra Frisios gesto agit. Item de bello Geldrico; ab iis frustra Isselstinium tetatu, sed feliciore eventu Nieuportum ad Leckam occupatu narrat, tum iterum de Frisicis rebus. post haec philippi Burgundi attingit episcopatum qui cedente Badensi 56 effectus est Traiect: eps. Ubi cepit quanta is cum pompa quanto cu comitatu urbem ingressus sit. Inde quod murmurat dicit Badensem tres tm menses superbixisse, sed Lyre Brabantus oppido, vel animi tydeo vel ex diutino Hispanico morbo extinctum. Interea fortuna meliore usum Geerum in Frisia ze bene gesta, exercitum in Hollandiam Septentrionalem duxisse, illum Medemlaro et Almaria captis ac circumquaque oia depredatis multis spoliis ditatum vel ditionem Traiectinam in Betuam ad expugnandum Asperam oppidulum: cuius ripas cum preter opinionem fortiter se defenderent et multos oppugnatu repulerint, oro postea magno irritum furore delecti sunt. postremo desinit in Caroli Austriaci profectione in Hispaniam ac electione in Imperatorem 3 Cal. Jul. prid. pent. et pasti AO 1519. facta.

Ad finem longum adiecit catalogum de nobilibus Hollandiae, quorum meminerat Snoyus post finem eiusque comitis

Vu Octobris 1623 vidi apud Adamum Pictorem effigiem Regneri Snoÿ artificiosa Mabusij manu ad viuum expressam creta nigra et rubra, quae pertinebat ad heredes. Kegelingij: Adscripta erant seq. verba.

1578. ÆT. 50.

Magister Reynerus Snoye Goudanus Medicinæ Doctor.

MALBOIVS FINIT DVM DVINA DECENNIA VIXIT
IN CINERES DVM FATA IVBENT MORITVRVS ABIBO.

vide elogia Belgica Avb. Miræi pag: 63. edit. min. et 46 maior. edit. meminerat eius Gesnerus in Bibl. Gouthoevius in chron. Holl. aucto.

Fr. Sweert in praetat. Scriptorū Belg: Damus inqt, Reynerum Snoyum patria Goudanū de Hollandia comitibus longè elegantius loquentem, Quod chronicon nobiscum Jacobus cosis libenter communicauit ad edendumq; misit. obyt in patria Aº 1537 æt: 60.

Aº 1520 florebat Goudæ Reinerus Snoyo med. qui Batauiæ illustrandæ operā suam contulit, maiore sanè laude dignus quā ij qui eis scriptis a me ipsis traditis profecerunt, illi debitum tulere. Opm. Chron. 457.